

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1981–82

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST–31. JULI

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1981–82

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST–31. JULI

KØBENHAVN 1983

Handelshøjskolen i København

Fabrikvej 7, 2000 København F.

Julius Thomsens Plads 10, 1925 København V.

Howitzvej 60, 2000 København F.

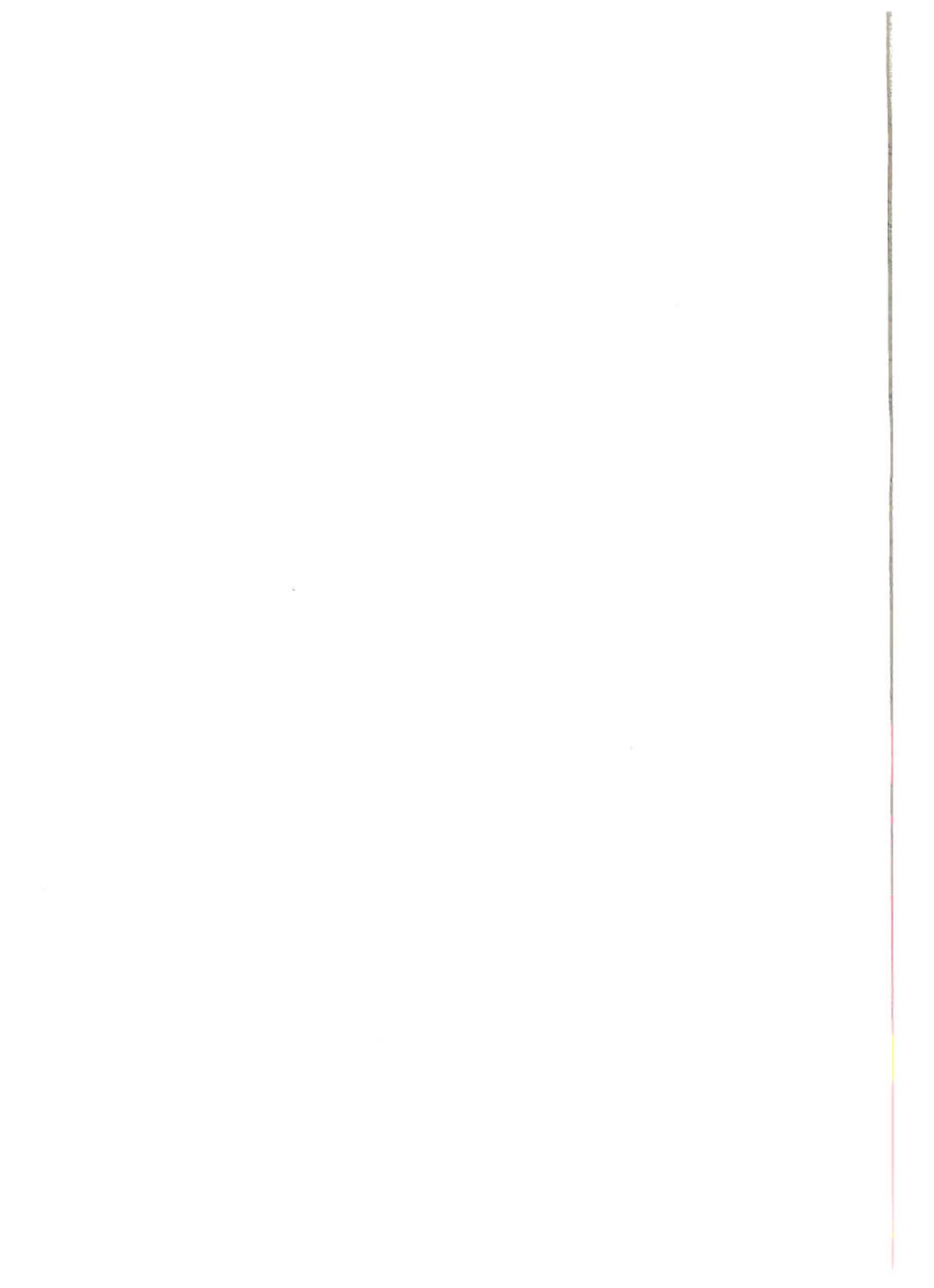
Rosenørns Allé 9, 1970 København V.

Nansensgade 19, 1366 København K.

Handelshøjskolen i København blev oprettet i 1917 af Foreningen til Unge Handelsmænds uddannelse med det foremål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

I medfør af lov af 26. maj 1965 blev Handelshøjskolen i København pr. 1. august 1965 omdannet til en selvejende institution, hvis driftsudgifter fuldtud dækkes af statskassen. Ifølge højskolens statut af 22. november 1974 er det Handelshøjskolens opgave at drive forskning og give videregående uddannelser indtil det højeste videnskabelige niveau inden for erhvervsøkonomisk og dermed beslægtede samt erhvervssproglige fagområder. Handelshøjskolen skal endvidere bidrage til udbredelse af kendskab til videnskabens arbejdsmetoder og resultater.

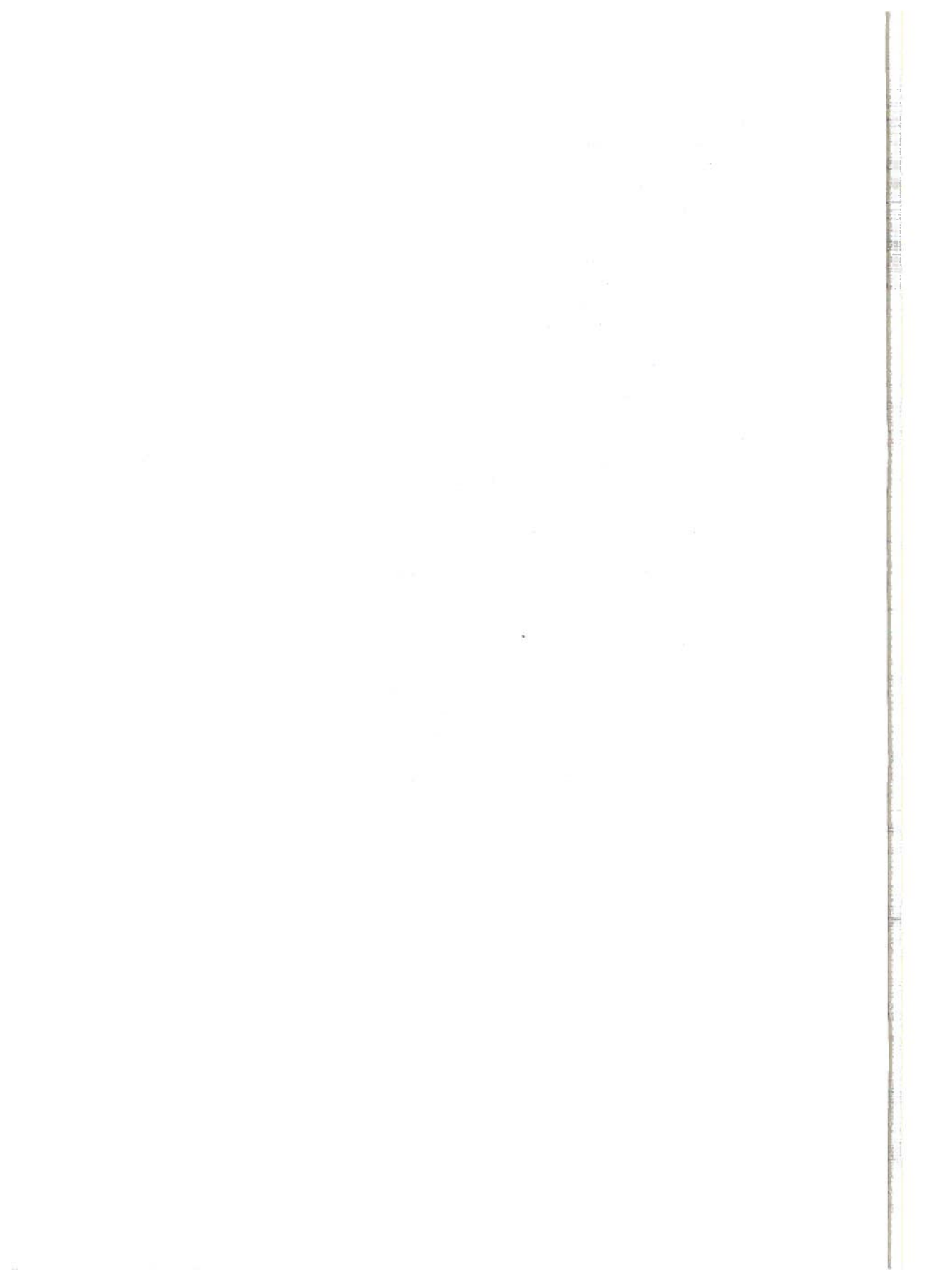

Indhold

I.	Beretningsåret i hovedtræk	9
II.	De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed	12
III.	De kollegiale ledelsesorganer	13
A.	Styrelsesrådet	13
B.	Konsistorium	13
	Udvalg nedsat under konsistorium	14
C.	Fakultetsrådene	22
	Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd	22
	Udvalg nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultetsråd	23
	Det erhvervssproglige fakultetsråd	24
	Udvalg nedsat under det erhvervssproglige fakultetsråd	25
D.	Fakultetsstudienævne	26
	Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn	26
	Udvalg nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn	27
	Det erhvervssproglige fakultetsstudienævn	28
	Udvalg nedsat under det erhvervssproglige fakultetsstudienævn	28
E.	Fagstudienævne	30
1.	De erhvervsøkonomiske fagstudienævn	31
	HA-studienævnet	31
	Cand.merc.-studienævnet	31
	Studienævnet for HD, 1. del	31
	Studienævne for HD, 2. del	32
	Afsætningsøkonomi	32
	Finansiering og Kreditvæsen	32
	Forsikring	33
	Organisation	33
	Regnskabsvæsen	33
	Udenrigshandel	34
	Studienævnet for Revision og skatteret	34
2.	De erhvervssproglige fagstudienævn	34
	EG-studienævnet	34
	EA/ED-studienævnet	35
	EK-studienævnet	35
	Opgaveudvalg	35
3.	Studievejledningen for de erhvervsøkonomiske og erhvervssproglige studier	36
F.	Andre udvalg	38
	Hovedsamarbejdsudvalget	38

Udvalg nedsat under hovedsamarbejdsudvalget	38
Lokalesamarbejdsudvalget	39
IV. Lærerstab og administration	40
A. Oversigt over lærerstabens sammensætning	40
B. Fortegnelse over højskolens forskningsmedarbejdere ved udgangen af undervisningsåret 1981/82	41
C. Fortegnelse over administration	47
V. Censorer	50
A. Censorer beskikket ved de erhvervssproglige eksaminer samt i engelsk og tysk ved det erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet)	50
B. Censorer beskikket ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)	53
C. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand.merc.-studiet)	56
D. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 1. del	57
E. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 2. del	59
VI. Studerende og eksaminer	62
A. Oversigter	62
a. De erhvervsøkonomiske studier	62
b. De erhvervssproglige studier	63
B. De erhvervsøkonomiske eksaminer 1981/82	66
C. De erhvervssproglige eksaminer 1981/82	73
D. Ankekommissioner 1981/82	78
Det erhvervsøkonomiske fakultet	79
Det erhvervssproglige fakultet	81
VII. Handelshøjskolens Bibliotek	83
VIII. Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet	88
A. Institut for afsætningsøkonomi	88
B. Institut for erhvervsret og revision	97
C. Institut for erhvervsøkonomi	102
D. Institut for europæisk markedsret	107
E. Institut for finansiering	110
F. Forsikringsinstituttet	113
G. Institut for nationaløkonomi	114
Institutafdeling for erhvervs- og samfundsbeskrivelse	117
H. Institut for organisation og arbejds sociologi	118
I. Institut for presseforskning	141
J. Institut for regnskabsvæsen	142
K. Institut for teoretisk statistik	158
L. Institut for trafik-, turist- og regionaløkonomi (TTR)	161
M. Institut for udenrigshandel	165
N. EDB-centeret (centeret for datamatik)	172
O. Informationsforskningsafdelingen (IFA) (centeret for datamatik)	177
P. HA-center	181
Q. Center for tværfaglige studier/Institut for ledelsesforskning (CTS/ILF)	181

IX. Institutter og centre ved det erhvervssproglige fakultet	194
A. Institut for engelsk	194
B. Institut for fransk	199
C. Institut for spansk	205
D. Institut for tysk	208
E. Institut for erhvervspraksis	212
F. Fagsprogligt center	214
G. Center for konferencetolkning	214
H. Terminologiafdelingen	215
I. Tværsproglige aktiviteter	217
X. Højskolens økonomi	219
XI. Højskolens lokaler	221
XII. Stipendier og studielån	223
XIII. Studenterorganisationer	224
A. De studerendes Råd	224
B. Moderate studenter	230
XIV. Organisationer med tilknytning til højskolen	233
A. Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse	233
B. Amanuensisrådet ved HHK	233
C. Foreningen af honorarlønnede timelærere ved HHK	234
D. Foreningen af danske civiløkonomer (FDC)	234
E. Afsætningsøkonomisk Klub	236
F. Forsikringsklubben	237
G. Cand.ling.merc.-foreningen	237
H. Lic.merc.-klubben	238
I. Erhvervssprogligt forbund & arbejdsløshedskasse	238
J. Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF)	239
K. Dansk Magisterforening, sektion XXIII	241
L. Udenrigshandelsklubben	242
XV. Tildeling af videnskabelige grader, besvarelse af prisopgaver m.v.	243
A. Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium	243
B. Tietgenprisopgaver	254
C. Professorbedømmelse	267

I. Beretningsåret i hovedtræk

Selv om den høje prioritering af Handelshøjskolens studier har virket bremsende på nedskæringerne af højskolens bevillinger, har den økonomisk dårlige situation for de videregående uddannelser som helhed alligevel bevirket, at højskolen ikke har kunnet opnå en tilfredsstillende finansiering af den ekspansion, som højskolens studier gennemgår i disse år. Højskolen har stadig et stort udekket behov for lærere, administrativt personale og lokaler.

Behovet for udbygning og forbedring af studierne er større end nogen sinde på grund af de betydelige forskydninger, der sker i det omliggende samfund, og som i de seneste år er blevet forstærket af den økonomiske krise. I erkendelse af, at Handelshøjskolens uddannelser er af meget stor betydning for udviklingen af erhvervslivet og for bekæmpelsen af den økonomiske krise, har højskolen alligevel iværksat en række initiativer med henblik på at udvikle og forbedre højskolens studier. Det finansielle grundlag herfor er skabt af midler fra regeringens plan til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed (RUA).

Kritikken af den i de seneste årsberetninger nævnte budgetreform er blevet forstærket i det forløbne år. Rektorkollegiet, der består af alle rektorer for de videregående uddannelsesinstitutioner, har over for direktoratet for de videregående uddannelser fremsat forslag om at erstatte budgetmodellen, der hviler på meget mekaniske beregningsfaktorer, med et system, der bygger på en af institutionerne udarbejdet langsigtet kvalitativ planlægning, således at de enkelte institutioners specielle forhold inddrages i fordelingen af undervisnings- og forskningsressourcer institutionerne imellem. Det er lykkedes Handelshøjskolen at få godkendt en forbedring af beregningsfaktoren for den fremtidige ressourcefordeling til HD-studiet, men denne forbedring vil først på længere sigt kunne opveje den alt for ringe tilførsel, der er sket til HD-studierne i tidligere år.

Direktoratet for de videregående uddannelser har fremsat et forslag til forskningsbudgettering, der forsøgsvis har været afprøvet på en række institutioner. Disse forsøg har også understreget behovet for en mere kvalitativ planlægning af forskningsressourcerne anvendelse samt vist, at forskningen er så snævert knyttet til undervisningen, at en budgetmæssig adskillelse næppe lader sig gennemføre. Da Handelshøjskolens forskningsressourcer på grund af det store antal deltidslærere, der ikke får tildelt forskningstid, er alt for små i forhold til den undervisning, som højskolen må gennemføre, følger højskolen dette arbejde med betydelig interesse.

Søgningen til Handelshøjskolens studier vokser med uformindsket styrke, således at adgangsbegrænsningen på de sproglige og økonomiske studier betyder, at højskolen må afvise et stigende antal ansøgere. Den samlede studenterbestand var den 1. september 1981 9823 studerende, heraf 3131 på det erhvervssproglige fakultet og 6692 på det erhvervsøkonomiske fakultet. Stigningen i undervisningsbehovet dækkes fortsat først og

fremmest ved hjælp af deltidslærere. De fastansatte lærere udgør nu 208 og deltidslærerne 702.

Adgangsbegrænsningen til EG-studiet er i beretningsåret blevet fastholdt på samme niveau. På HA-studiet er optagelsestallet i 1981 blevet forhøjet fra 600 til 700 i forbindelse med bestræbelserne på at udvide uddannelseskapaçiteten på dette område øst for Storebælt.

Også tilgangen til de videregående dagstudier som cand. ling. merc. på sprogstudierne og cand. merc. på økonomistudierne fortsætter usvækket.

På såvel sprog som økonomi møder aftenstudierne en stadig voksende interesse blandt de unge. Den i de senere år konstaterede betydelige stigning i tilgangen til HD-studiet er fortsat i beretningsåret.

Den i sidste årsberetning nævnte reform af de erhvervssproglige uddannelser nærmer sig nu sin færdiggørelse. Handelshøjskolen opretter som led i iværksættelsen af denne reform to forsøgshold fra efteråret 1982. På det erhvervssproglige fakultets område har man endvidere arbejdet med etablering af undervisning på kandidatniveau i faget italiensk, ligesom fakultetet i samarbejde med Københavns Universitet arbejder med etablering af et nyt studium i russisk. Det sproglige fakultet har endvidere etableret en midlertidig EF-finansieret uddannelse til konferencetolk i de tre hovedsprog, engelsk, tysk og fransk.

Det i sidste beretning nævnte forslag til HD'eres overgang til revisoruddannelsen på dagstudiet forventes iværksat fra 1. september 1982. Samtidig udskilles revisorkandidatuddannelserne på dagstudierne som et selvstændigt studium, der kan gennemføres på såvel heltids- som deltidsbasis.

Et fællesudvalg for de institutioner, der uddanner HA'ere og HD'ere, har fremsat forslag til nye rammebekendtgørelser for HA-studiet og HD-studierne. Bekendtgørelserne ventes sat i kraft i det kommende beretningsår.

Der har i beretningsåret været arbejdet med etablering af et HD 1. dels-studium på Bornholm, som takket være støtte fra Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse kan oprettes fra efteråret 1982 i Rønne.

På Undervisningsministeriets foranledning har Handelshøjskolen endvidere oprettet omskolingskurser i HD-studiets 1. del for arbejdsløse langvarigt uddannede fra universiteter og andre højere læreanstalter.

I forbindelse med en omstrukturering af Roskilde Universitetscenter har der været planer om at oprette en HA-lignende uddannelse på centeret. Disse planer synes nu opgivet på grund af den modstand, de mødte fra såvel uddannelsesinstitutionernes som erhvervslivets side. Der arbejdes ganske vist videre med tanker om at lade en mere erhvervsbetonet økonomisk uddannelse indgå i centerets fremtidige studiestruktur, men denne uddannelse vil få et andet sigte end Handelshøjskolens HA-uddannelse.

Højskolen har planlagt omfattende undersøgelser af erhvervslivets krav til de erhvervsøkonomiske uddannelser med henblik på at gennemføre en konference i efteråret 1982,

hvor resultaterne af disse undersøgelser vil blive drøftet med repræsentanter for erhvervslivet.

Handelshøjskolen har endvidere påbegyndt en undersøgelse af mulighederne for at etablere et tættere samarbejde om uddannelse og forskning mellem højskolens sproglige og økonomiske fakultet.

Handelshøjskolen har med støtte fra Egmont Fonden planlagt en udvidet studenterrådgivning, der blandt andet har til formål at undgå det meget store frafald under studietiden. Denne rådgivning forventes etableret fra efteråret 1982.

I beretningsåret er der gennemført en ændring af studiestøtten, således at det er blevet muligt for de studerende at erstatte en del af de meget dyre statsgaranterede lån med statslån til en lavere rente. Alligevel må en stadig stigende andel af de dagstuderende påtage sig erhvervsarbejde for at kunne klare sig økonomisk. Dette forlænger studietiden og øger frafaldsprocenten på de forskellige studietrin.

I forbindelse med planerne om at oprette en ny handelshøjskole i det syd- og sønderjyske område har Undervisningsministeriet fremsat forslag til en ny lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger.

Selv om højskolen i foråret 1982 har lejet yderligere 3000 m² i Nansensgade 19, er højskolens lokalesituation stadigvæk præget af fortsat mangel på arbejds- og undervisningslokaler. Højskolen må indstille sig på at indgå yderligere lejemål i de kommende år; men arbejder fortsat på at få højskolens aktiviteter samlet på én adresse.

Handelshøjskolens centraladministration og rektorat er den 1. september 1982 flyttet til de nye lokaler i Nansensgade 19.

Året har været præget af de økonomiske problemer, som samfundet som helhed står over for i disse år. Alligevel er det lykkedes højskolen at få iværksat en række initiativer til udbygning og forbedring af dens uddannelses- og forskningsvirksomhed, hvilket blandt andet er blevet muliggjort gennem den betydelige støtte, som højskolen fortsat modtager fra Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse.

*Frode Slipsager
rektor*

II. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed

Som generelle rammer for Handelshøjskolens aktiviteter virker Lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner med senere ændringer; Bekendtgørelse om styrelse af Handelshøjskolen i København af 21. juni 1974; Bekendtgørelse af lov om handelshøjskoler af 24. juli 1971; Statut for Handelshøjskolen i København af 22. maj 1975; Bekendtgørelse om regler for valg til de styrende organer ved højere uddannelsesinstitutioner af 18. august 1978; Bekendtgørelse nr. 86 af 18. februar 1981 om erhvervelse af licentiatgraden; Cirkulære om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner af 21. november 1979 med tilhørende aftaler.

Angående uddannelsesretninger, eksamensgrader, adgangsforhold, studieforhold, eksamensforhold, censorforhold, læreansættelser mv. er der fastsat nærmere regler i specielle bekendtgørelser.

III. De kollegiale ledelsesorganer

Grundlaget for ledelsen af Handelshøjskolen i København er Lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner samt Statut for Handelshøjskolen i København af 22. november 1974.

I henhold til statuttens § 2 ledes Handelshøjskolen af rektor i forbindelse med de i statuten omhandlede organer, nemlig styrelsesrådet, konsistorium, fakultetsråd, institutråd og studienævn.

I det følgende skal der gives en oversigt over disse organers opgaver og sammensætning. Endvidere skal der gives en oversigt over udvalg, som i beretningsperioden har været nedsat af de kollegiale ledelsesorganer.

Ved organer/udvalg, hvor det skønnes relevant, er medlemmernes tilhørsforhold anført i parentes: (adm) = centraladministrationen; (bib) = biblioteket; (sp) = det erhvervsproglige fakultet; (øk) = det erhvervsøkonomiske fakultet.

A. STYRELSESRÅDET

Styrelsesrådet består af 11 medlemmer, af hvilke Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse vælger 6 medlemmer som en alsidig repræsentation for erhvervslivet. De studerende ved Handelshøjskolen vælger for et år ad gangen 2 medlemmer og de teknisk/administrative medarbejdere vælger for 3 år ad gangen 1 medlem. Rektor og prorektor er fødte medlemmer af styrelsesrådet.

I denne beretningsperiode havde styrelsesrådet følgende sammensætning:

Bankdirektør H. Maegaard Nielsen (formand); bankdirektør P. Nyboe Andersen; fuldmægtig Marly Arnoldus; direktør Erik Haunstrup Clemmensen; HD-stud. Erik Hove (indtil 1.12.1982); herefter HD-stud. Jan Falkenstein; prorektor, lektor Lena Flugger; marketingdirektør Vagn Mørup (indtil 1.2.1982) herefter direktør Henrik Audon; sparekassedirektør Andreas Nicolaisen; rektor, professor Frode Slipsager; direktør Jørgen Søltøft; EA/ED-stud. Tove Sørensen.

Sekretær: Administrator Jørgen Friis Christensen i samarbejde med fuldmægtig Lone Dreisler.

Styrelsesrådet har i beretningsperioden afholdt 4 møder.

B. KONSISTORIUM

Ifølge statuttens § 16 er konsistorium højskolens øverste kollegiale organ. Det afgør sager, der vedrører højskolen som helhed, herunder fordeling af højskolens bevillinger efter indstilling fra konsistoriums budget- og forretningsudvalg, udarbejdelse af indstilling efter udtalelse til undervisningsministeren om oprettelse og nedlæggelse af institutter efter indstilling fra et fakultetsråd, fastsættelse af institutrådenes sammensætning efter indstilling fra fakultetsrådet, fastsættelse af fakultetsstudienævnets medlemstal og sam-

mensætning, planlægning af højskolens udbygning, herunder optagelse af nye aktiviteter, oprettelse og nedlæggelse af professorater efter indstilling fra Det erhvervsøkonomiske og/eller Det erhvervssproglige fakultetsråd samt sager i øvrigt, som i henhold til gældende retsregler kræver konsistoriums udtalelse eller beslutning.

Fødte medlemmer af konsistorium er rektor, der tillige er formand, samt prorektor og dekanerne for de to fakulteter. Administrator og overbibliotekaren deltager i konsistoriums møder uden stemmeret.

Konsistorium havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand (øk)); prorektor, lektor Lena Flugger (sp); professor Torben Agersnap (øk); lektor Niels Bjørn-Andersen (øk); dekan, afdelingsleder Orla Brandt Jensen (øk); lektor Orla Nielsen (øk); lektor Gert Engel (sp); lektor Inge Gorm Hansen (sp); lektor Søren Kaas Andersen (sp); dekan, lektor Sven Sorgenfrey (sp); undervisningsassistent Poul Wolffsen (øk); undervisningsassistent Lillian Werdelin (sp); assistent Lise Abildgaard (adm); assistent Lisa Borges (øk); bibliotekar Ulla Kvist (bib); EA/ED-stud. Vibeke Berthelsen; stud.merc. Tomas Dyrbye; HA-stud. Kristian Heldt-Hansen; HA-stud. Ole Nørgaard Jensen; HD-stud. Erik Hove; EA/ED-stud. Tove Sørensen.

1.12.1981–31.7.1982:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand (øk)); prorektor, lektor Lena Flugger (næstformand) (sp); professor Torben Agersnap (øk); lektor Niels Bjørn-Andersen (øk); dekan, lektor Finn Junge-Jensen (øk); lektor Orla Nielsen (øk); lektor Gert Engel (sp); dekan, lektor Inge Gorm Hansen (sp); lektor Søren Kaas Andersen (sp); lektor Sven Sorgenfrey (sp); undervisningsassistent Tom Jacobsgaard (øk); undervisningsassistent Lillian Werdelin (sp); assistent Lise Abildgaard; overassistent Lisa Borges (øk); bibliotekar Ulla Kvist (indtil 29.4.1982); herefter bibliotekar Birgitte Lauritsen; stud.merc. Tomas Dyrbye; HA-stud. Kristian Heldt-Hansen; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen; HD-stud. Kim Aslo-Petersen; HD-stud. Kurt Sørensen; EA/ED-stud. Bente Ibsen.

Deltagere uden stemmeret: Administrator Jørgen Friis Christensen; overbibliotekar Ole Harbo.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Dreisler.

UDVALG NEDSAT UNDER KONSISTORIUM

Konsistoriums budget- og forretningsudvalg

Rektor er født medlem af udvalget. Administrator, dekanen for det erhvervsøkonomiske fakultet og dekanen for det erhvervssproglige fakultet deltager i udvalgets møder uden stemmeret.

Budget- og forretningsudvalget udarbejder, blandt andet på grundlag af forslag fra hovedområderne, højskolens samlede budgetforslag. Udvalget træffer endvidere afgørelse af sager, som efter konsistoriums bemyndigelse er henlagt til udvalget.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); prorektor, lektor Lena Flugger (næstfor-

mand); lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Gert Engel; assistent Lise Abildgaard (indtil 30.11.1982); herefter overassistent Lisa Borges; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen; HA-stud. Kristian Heldt-Hansen.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Dreisler.

Anlægsudvalg

Udvalget er nedsat på konsistoriums møde den 27. januar 1977 som et rådgivende udvalg vedrørende anskaffelse og vedligeholdelse af inventar og udstyr.

Udvalget har til opgave fra institutter, afdelinger og studienævn samt relevante udvalg at indhente forslag til anskaffelse og vedligeholdelse af kontor- og AV-udstyr samt inventar til kontorer, undervisningslokaler og mødelokaler og under iagttagelse af konsistoriums generelle retningslinier at udarbejde bidrag til højskolens budgetforslag samt senere at udarbejde forslag til den opnåede bevillings anvendelse.

Desuden skal udvalget i samarbejde med teknisk forvaltning være rådgivende vedrørende anvendelsen af midlerne til vedligeholdelse af udstyr.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Assistent Mya Aagaard (formand); lektor Søren Kaas Andersen (indtil 30.11.1981); herefter lektor Klaus Müller; stud.merc. Finn Kristiansen (indtil 30.11.1981); herefter HA-stud. Wilbert van der Meer; forskningsbibliotekar Finn Skriver Frandsen; adjunkt Ulrik Gorm Møller.

Udvalgets sekretær: Assistent Lise Laurents.

Biblioteksudvalget

Udvalget nedsættes på konsistoriums foranledning. Udvalget har til opgave at beskæftige sig med bibliotekets budgetforslag, bibliotekets indkøbspolitik og bibliotekets forbrugerservice.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand); forskningsbibliotekar Hanne Abrahams, assistent Ellen Mogensen; forskningsbibliotekar Helge Pedersen; lektor Poul Rosbach; stud.merc. Jesper Schmidt; lektor Flemming Palle Hansen; lektor Tage Skjøtt-Larsen; bibliotekar Birgit Støvring; professor Hans Sørensen; ED-stud. Per Christiansen.

1.12.1981–31.7.1982:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand); lektor Sven Sorgenfrey; lektor Tage Skjøtt-Larsen; ED-stud. Pia Fonnesbech-Wulff; stud.merc. Peter Harbo; professor Hans Sørensen; direktør Børge Rasmussen; forskningsbibliotekar Hanne Abrahams; forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen; bibliotekar Elizabeth Knudsen; bibliotekar Birgitte Lauritsen.

Udvalgets sekretær: Assistent Henning Bøge.

Det økonomiske bogudvalg

Udvalget er nedsat under biblioteksudvalget.

Udvalget har til opgave at rådgive biblioteksudvalget med hensyn til gennemførelse af den mest hensigtsmæssige anskaffelsespolitik.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand); forskningsbibliotekar Hanne Abrahams; forskningsbibliotekar Helge Pedersen; forskningsbibliotekar Kjeld Wiene; HA-stud. Peter G. Harboe; lektor Peder Aderhold; lektor Heine Andersen; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektorvikar John Carlsen; lektor Jens Bjerregaard Christensen; lektor Jens O. Elling; lektor Lars Grønholdt; afdelingsleder Knud Hansen; seniorstipendiat Torben Beck Jørgensen; lektor Johannes Mouritsen; lektor Mogens Eggert Møller; lektor Flemming Poulfelt; professor Arne Rasmussen; lektor Elisabeth Thuesen.

1.12.1981–31.7.1982:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand); forskningsbibliotekar Hanne Abrahams; forskningsbibliotekar Finn Skriver Frandsen; forskningsbibliotekar Kjeld Wiene; HD-stud. Peter G. Harboe; lektor Peder Aderhold; lektor Heine Andersen; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Jens Bjerregaard Christensen; lektor Jens O. Elling; lektor Lars Grønholdt; afdelingsleder Knud Hansen; seniorstipendiat Torben Beck Jørgensen; kandidatstipendiat Tore Kristensen; lektor Johannes Mouritsen; lektor Mogens Eggert Møller; lektor Flemming Poulfelt; adjunkt Jesper Strandskov; lektor Elisabeth Thuesen.

Det sproglige bogudvalg

Udvalget er nedsat under biblioteksudvalget.

Udvalget har til opgave at rådgive biblioteksudvalget med hensyn til gennemførelse af den mest hensigtsmæssige anskaffelsespolitik.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig-Hansen (formand); lektor Søren Kaas Andersen; lektor Birgitte Friis; lektor Flemming Koue; adjunkt Niels Krogh-Hansen; professor Hans-Peder Kromann; lektor Paul Monrad; lektor Heribert Picht; lektor Helge Schwarz; EA/ED-stud. Hanne von Wowern; cand. merc.-stud. Jesper Schmidt.

1.12.1981–31.7.1982:

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig-Hansen (formand); lektor Søren Kaas Andersen; lektor Gunhild Dyrberg; lektor Flemming Koue; professor Hans-Peder Kromann; lektor Hanne Martinet; lektor Paul Monrad; lektor Heribert Picht; lektor Helge Schwarz; EK-stud. Carsten Harder; stud. ling. merc. Pia Fonnesbech-Wulff.

Konsistoriums EDB-udvalg

Udvalget er nedsat af konsistorium den 31. maj 1977. Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium med hensyn til køb eller leje samt vedligeholdelse af edb-udstyr, afgifter i tilknytning hertil samt køb af software, maskintid m.v.

Udvalget bestod i beretningsperioden af

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Flemming Rasmussen (formand); bibliotekar Erik Rasmussen; afdelingsleder Gert Engel; stud. merc. Mikael Træsborg; overbibliotekar Ole Harbo; HA-stud. Jens

Hviid; lektor Inge Gorm Hansen; lektor Johannes Mouritzen; fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

30.11.1981–31.7.1982:

Lektor Flemming Rasmussen (formand); overbibliotekar Ole Harbo; lektor Inge Gorm Hansen; lektor Gert Engel; lektor Jens Overø; HD-stud. Edvard Zapf; stud. merc. Tomas Dyrbye; bibliotekar Erik Rasmussen; fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Kantineudvalget

Udvalget blev gennedsat den 22. januar 1976.

Udvalget havde til opgave at følge driften af højskolens kantiner.

Udvalget bestod i beretningsperioden 1.8.1981–18.2.1982 af:

Prorektor, lektor Lena Fluger; professor Torben Agersnap; stud. merc. Martin Bjerg; administrator Jørgen Friis Christensen; betjentformand Preben Gamholdt; stud. merc. John Frederiksen; undervisningsassistent Poul Ingerslev; stud. merc. Henrik Laursen; HA-stud. Lene Knudsen; assistent Andreas Aamand.

Udvalgets sekretær: Assistent Grethe Toft.

Udvalget opløstes af konsistorium den 18.2.1982, idet dets opgaver blev henlagt til behandling dels i Teknisk Forvaltning, dels i de kollegiale organer.

Kontakt- og informationsudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 24. maj 1976.

Udvalget har til opgave at stille forslag til konsistorium om de fremgangsmåder, højskolen bør følge for at

- 1) informere offentligheden om højskolens forsknings- og uddannelsesvirksomhed
- 2) informere højskolens lærere, studerende og TAP'er om
 - a) forsknings- og uddannelsesvirksomheden på højskolen
 - b) aktiviteter uden for højskolen af umiddelbar betydning for det daglige arbejde.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen (formand); assistent Eric Møller; assistent Lis Kreiberg; stud. merc. Erik Plinius; assistent Else Marie Nørgaard (indtil 30.9.1981); lektor Karen Stetting; HA-stud. Henrik Thornblad.

1.12.1981–31.7.1982:

Margrethe Stig Hansen (formand); assistent Eric Møller; stud. merc. Mette Christiansen DSR; Claus Isskov; lektor Cai F. Christensen; lektor Karen Stetting; assistent Lis Kreiberg.

»Kræmmerhusets« bladudvalg

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1982:

Stud. merc. Inger Lassen (formand); assistent Margrethe Bech; HA-stud. Kristian

Heldt-Hansen; afdelingsleder Jørgen Jensen; ED-stud. Jørgen Chr. Nielsen; lektor Ole Wiberg.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Jørgen Alsø; lektor Cai F. Christensen; assistent Kirsten Davidsen; assistent Grethe Toft; stud. merc. N. E. Friis; stud. merc. Wilbert van der Meer; stud. merc. Peter Bruun.

Udvalgets sekretær: Assistent Lis Kreiberg.

Licentiatudvalget

Licentiatudvalget administrerer højskolens licentiatordning i overensstemmelse med licentiatbekendtgørelsen.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Professor Torben Agersnap (formand); professor Niels Chr. Nielsen; professor Jens Rasmussen; lektor Lars Grønfeldt; lektor Ann Westenholz.

Udvalgets sekretær: Assistent Gerd Andersen.

Rejseudvalget

Udvalget fordeler højskolens midler til studierejser for lærere.

Udvalget nedsattes den 11.12.1980.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Administrator Jørgen Friis Christensen (formand); rektor Frode Slipsager; lektor Tage Skjøtt-Larsen; forskningsbibliotekar Finn Skriver Larsen; dekan, lektor Inge Gorm Hansen; dekan, lektor Finn Junge-Jensen; professor Jens Rasmussen; EK-stud. Ole Marsen; stud. merc. Henrik Thornblad.

Udvalgets sekretær: Assistent Connie Christensen.

Udvalget vedrørende Handelshøjskolens langtidsproblemer

Udvalget nedsattes den 17. maj 1982 med følgende kommissorium:

- a) kortlægge de faktorer, der bestemmer handelshøjskolens langtidsproblemer
- b) udarbejde forslag til udbygning og forbedring af de informationer, der skal danne grundlag for denne kortlægning
- c) løbende at sætte væsentlige problemstillinger med betydning for Handelshøjskolens langtidsudvikling til debat på konsistoriums møder.

Udvalget har følgende sammensætning:

Rektor Frode Slipsager; prorektor, lektor Lena Flugger; lektor Orla Nielsen; dekan, lektor Inge Gorm Hansen; stud. merc. Tomas Dyrbye; stud. merc. Henrik Thornblad; fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen.

Udvalgets sekretær: Kontorchef Claus Tønnesen.

Udvalget vedrørende etablering af centre

Udvalget nedsattes på konsistoriums møde den 23. april 1982 med følgende kommissorium:

»Under iagttagelse af styrelseslovens bestemmelser at fremsætte forslag til centres placering i højskolens styrelsessystem, herunder til deres interne organisatoriske opbygning.«

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Leif Bloch Rasmussen (formand); professor Torben Agersnap; lektor Flemming Hansen; assistent Birthe Kristensen; lektor Bente Kristensen; stud.merc. Eric Karsholt; stud.merc. Lars Frederiksen.

Udvalget vedrørende elektroniske tekstbehandlingsanlæg (etb-udvalget)

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen (formand); assistent Helle Skouv; HA-stud. Søren Andreassen; stud.merc. Erling Kjædegaard; lektor Leif Bloch Rasmussen; handelsfaglærer Jette Nørgaard; lektor Thomas Skousen; assistent Aase Thiim; assistent Anette Fardal; assistent Mya Aagaard; observatør: marketingchef Wilfried Roloff.

30.11.1981–31.7.1982:

Fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen; assistent Lisbeth Paulsen; assistent Lise Abildgaard; ED-stud. Max Christensen; EG-stud. Annemarie Hemmeth; assistent Helle Skouv; handelsfaglærer Jette Nørgaard; lektor Leif Bloch Rasmussen; lektor Thomas Skousen; administrator Jørgen Friis Christensen; observatør: marketingchef Wilfried Roloff.

Udvalgets sekretær: Assistent Kirsten Davidsen.

Valgudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 23. juni 1977. Udvalget har til opgave at forestå valg til de styrende organer på Handelshøjskolen.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Stud.merc. Mikael Hansen (formand); lektor Kjeld Hemmingsen; prorektor, lektor Lena Flugger; EG-stud. Anni Damgaard; overassistent Mogens Andersen; undervisningsassistent Annemette Lyng Svensson; lektor Jørgen Frode Bakka.

30.11.1981–31.7.1982:

Prorektor, lektor Lena Flugger (formand); lektor Kjeld Hemmingsen; lektor Jørgen Frode Bakka; undervisningsassistent Lillian Werdelin; overassistent Mogens Andersen; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen; stud.merc. Henning Hasle.

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Lokaleressourceudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 18. september 1975. Konsistorium ændrede den 29. april 1982 udvalgets navn til **Lokaleudvalget**.

Udvalget har til opgave at stille forslag om: en langsigtet løsning, der søger at samle hele højskolen, løsning af de akutte ressourceproblemer, forbedring af Julius Thomsens Plads 10.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder Lauge Stetting (formand); lektor Søren Kaas Andersen; administrator Jørgen Friis Christensen; overbibliotekar Ole Harbo; assistent Lis Langen; assistent Lisbeth Paulsen; EG-stud. Peter Sorgenfrey; assistent Hans Ryberg.

30.11.1981–31.7.1982:

Lauge Stetting (formand); prorektor, lektor Lena Flugger; stud.merc. Ole Nørgaard Jensen; HA-stud. Kristian Heldt-Hansen; biblioteksbetjent Morten Kvorning; assistent Lis Kofod Hansen; assistent Lise Abildgaard; kontorchef Kurt Poder.

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

Udvalget vedrørende forberedelse af ny handelshøjskole

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1982.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder Gert Engel (formand); lektor Søren Kaas Andersen; HA-stud. Birgitte Knudsen; assistent Hanne Damgaard; overbibliotekar Ole Harbo; fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen; dekan, afdelingsleder Orla Brandt Jensen; lektor Finn Junge-Jensen; EG-stud. Anette Fournais; stud.merc. Finn Kristiansen; stud.merc. Michael Knudsen; lektor Jørgen Alsø; rektor, professor Frode Slipsager; EG-stud. Peter Sorgenfrey; dekan, lektor Sven Sorgenfrey; afdelingsleder Lauge Stetting; observatør: Direktør Rolf Tvedt.

30.11.1981–31.7.1982:

Afdelingsleder Gert Engel; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Søren Kaas Andersen; assistent Hanne Damgaard; stud.merc. Birgitte Knudsen; EG-stud. Helle Borgstrøm; stud.merc. Kirsten Lerstrøm; stud.merc. Rolf Thrane; overbibliotekar Ole Harbo; fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen; dekan, lektor Finn Junge-Jensen; dekan, lektor Inge Gorm Hansen; assistent Anne Lunding; undervisningsassistent Tom Jacobsgaard; rektor, professor Frode Slipsager; prorektor, lektor Lena Flugger; administrator Jørgen Friis Christensen; afdelingsleder Lauge Stetting; observatør: direktør Rolf Tvedt.

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

Stipendienævnet

Udvalget har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler,

der stilles til rådighed for højskolens studerende, herunder også administrationen af Statens Uddannelsesstøtte.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); lektor Jørgen Alsø; stud. merc. Tomas Dyrbye; lektor Jens Oluf Elling; EG-stud. Anette Fournais; assistent Hanne Gregersen; EG-stud. Nellie Manford-Hansen; stud. merc. Niels Laursen.

1.12.1981–31.7.1982:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); lektor Jørgen Alsø; lektor Jens Oluf Elling; assistent Hanne Gregersen; EG-stud. Lisa Friis Larsen; stud. merc. Niels Anker- sen; stud. merc. Henrik Jensen; stud. merc. Jens Peter Sølvkjær.

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

AV-udvalget

Udvalget er nedsat af konsistorium den 26. maj 1977 til støtte for AV-afdelingens arbejde.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen (formand); afdelingsleder Jørgen Jensen; lektor Finn Messell; HD-stud. John Olsen; stud. merc. Peter Harbo (fra 30.11.1981); lektor Orla G. Petersen; AV-afdelingens medarbejdere; administrator Jørgen Friis Christensen (tilforordnet).

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Finn Kempf.

Reproudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 26. februar 1976.

Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium vedrørende anskaffelse eller leje samt vedligeholdelse af reprodstyr.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Jens Aaris Thisted (formand); stud. merc. Per Stenberg Christensen; afdelingsleder Jacques Qvistgaard; assistent Aase Thiim.

30.11.1981–31.7.1982:

Lektor Jens Aaris Thisted (formand); stud. merc. Ole Nørgaard Jensen; reproleder Holger Nielsen; lektor Jacques Qvistgaard; assistent Aase Thiim.

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Jan Clausen Hansen.

Udvalget til forenkling af administrationen i forbindelse med de kollegiale organers arbejde

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 19. juni 1980.

Udvalget bestod i beretningsperioden 1.8.1981–24.9.1981 af:

Professor Erik Johnsen (formand); lektor Søren Kaas Andersen; HD-stud. Erik Hove; stud.merc. Lars Kristensen; overassistent Lisa Borges; fuldmægtig Kjeld K. Lykke; professor Jens Rasmussen; lektor Harald Vestergaard.

Udvalget opløstes efter endt arbejde den 24.9.1981.

Udvalget vedrørende revision af statutten

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 21. februar 1980.

Udvalget bestod i beretningsperioden 1.8.1981–21.1.1982 af:

Professor Carl E. Sørensen (formand); professor Torben Agersnap; assistent Lone Falther; stud.merc. Inger Lassen; lektor Poul Rosbach; lektor Sven Sorgenfrey.

Udvalgets sekretær: Assistent Grethe Toft.

Udvalget opløstes efter endt arbejde den 21.1.1982.

C. FAKULTETSRÅDENE

Ifølge statuttens § 24 afgør fakultetsrådet alle sager, som vedrører hovedområdet som helhed, samt sager der vedrører kompetencefordelingen mellem institutråd indbyrdes og mellem institutråd og studienævn. I forlængelse heraf træffer fakultetsrådet afgørelse vedrørende fordeling af de tildelte ressourcer mellem de enkelte fag, institutter og studienævn; stillingsopslag, stillingsbesættelse og afskedigelse for såvidt angår heltidsbeskæftigede lærere samt videnskabelige medarbejdere, eksterne lektorer samt ansættelse af gæstprofessorer; tildeling af kandidat- og seniorstipendiater m.v.; tjenestefritagelse udover en måneds varighed for heltidsbeskæftigede lærere og videnskabelige medarbejdere samt eksterne lektorer; antagelse og konferering af doktordisputater; tildeling af licentiatgrader; forslag til og bedømmelse af prisopgaver. Fakultetsrådet indstiller til konsistorium vedrørende ændring af højskolens statut; ændring af hovedområdets sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af institutter samt ændring af disses fagområde; vedrørende institutrådernes sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af professorater samt tildeling af æresdoktorgrader. Vedrørende fakultetsrådets øvrige opgaver henvises til statuttens bestemmelser.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (dekan); lektor Erik Albrechtsen; studerende Niels Ankersen; overassistent Jytte Beckert; studerende Ulla Bresling; studerende Søren M. Christoffersen; assistent Hanne Damgaard; studerende Jan Falkenstein; lektor Flem-

ming Hansen; lektor Jens Allin Hansen; lektor Kjeld Hemmingsen; professor Erik Johnsen; lektor Finn Junge-Jensen; assistent Liza Klöcker-Larsen (prodekan); studerende Kurt Louring; lektor Preben Melander; professor Niels Chr. Nielsen; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Tage Skjøtt-Larsen; afdelingsleder Lauge Stetting; studerende René Wedel.

1.12.1981–31.7.1982:

Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (dekan til 10.1.1982, prodekan fra 11.1.1982); studerende Niels Ankersen; overassistent Jytte Beckert; studerende Oluf Steen Carstensen; assistent Hanne Damgaard; lektor Mogens Gruelund; lektor Flemming Hansen; lektor Jens Allin Hansen; lektor Kjeld Hemmingsen; professor Erik Johnsen; lektor Finn Junge-Jensen (dekan fra 11.1.1982); assistent Liza Klöcker-Larsen (prodekan til 10.1.1982); studerende Kurt Louring; lektor Preben Melander; professor Niels Chr. Nielsen; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Tage Skjøtt-Larsen; afdelingsleder Lauge Stetting; studerende Preben Thomsen; studerende Rolf Thrane; studerende Hans Vengberg.

Det erhvervsøkonomiske budget- og forretningsudvalg

Budget- og forretningsudvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (formand); studerende Ulla Bresling; lektor Finn Junge-Jensen; assistent Liza Klöcker-Larsen (næstformand); lektor Preben Melander; professor Niels Chr. Nielsen; studerende René Wedel.

1.12.1981–31.7.1982:

Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (formand til 10.1.1982, næstformand fra 11.1.1982); studerende Niels Ankersen; assistent Hanne Damgaard; lektor Finn Junge-Jensen (formand fra 11.1.1982); lektor Tage Skjøtt-Larsen; professor Niels Chr. Nielsen; studerende Preben Thomsen.

UDVALG NEDSAT UNDER DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTET

EDB-udvalget

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

HA-stud. Niels Ankersen; lektor Gert Becklund; kandidatstipendiat Erik Bentzen; assistent Vibeke Brøndum; lektor Johannes Mouritsen (formand); lektor Flemming Rasmussen; lektor Thomas Skousen.

Sønderborg-udvalget

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Cai F. Christensen; HD-stud. Jan Falkenstein; professor Bjarke Fog; lektor Jens Hohwü; afdelingsleder Orla Brandt Jensen; cand.merc.-stud. Ole Nørgaard Jensen; studieleder Axel Schultz Nielsen; rektor, professor Frode Slipsager (formand).

Normudvalget

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Administrator Jørgen Friis Christensen (tilforordnet); cand. merc.-stud. Søren M. Christoffersen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen; dekan Finn Junge-Jensen (formand); lektor Orla Nielsen; cand. merc.-stud. Ole Nørgaard Jensen.

Planlægningsgruppen for erhvervskonferencen

Gruppen bestod i beretningsperioden af:

Professor Torben Agersnap; direktør Sten Buhl; cand. merc.-stud. Thomas Dyrbye; HA-stud. Henning Hasle; HD-stud. Erik Hove; lektor Preben Melander; direktør Vagn Mørup; lektor Flemming Poulfelt; lektor Tage Skjøtt-Larsen (formand); cand. merc.-stud. René Wedel.

Fællesudvalget vedrørende HA-uddannelserne

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Flemming Hansen; afdelingsleder Orla Brandt Jensen (formand); cand. merc.-stud. Michael Møller Nielsen.

Baggrundsgruppen

Cand. merc.-stud. Thomas Dyrbye; HA-stud. Wilbert van der Meer; lektor Leif Bloch Rasmussen.

Forskningsudvalget

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Professor Torben Agersnap; cand. merc.-stud. Ulla Bresling; lektor Flemming Hansen; professor Erik Johnsen (formand); assistent Liza Klöcker-Larsen; afdelingsleder Lauge Stetting; cand. merc.-stud. René Wedel.

Initiativudvalget

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Finn Borum (formand); HA-stud. Lars Frederiksen; assistent Liza Klöcker-Larsen; seniorstipendiat Peter Maskell; lektor Preben Melander; lektor Stig Ree; cand. merc.-stud. René Wedel.

Det erhvervssproglige fakultetsråd

Det erhvervssproglige fakultetsråd havde i beretningsperioden følgende sammensætning: 1.8.1981–30.11.1981:

Dekan, lektor Sven Sorgenfrey; professor Jens Rasmussen (næstformand); lektor Jørgen Alsø; lektor Søren Kaas Andersen; lektor Anne Dueholm; lektor Inge Gorm Hansen; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Bente Kristensen; handelsfaglærer Lise Saxov; lektor Halvor Søeborg; undervisningsassistent Anette Clark-Christensen; undervisningsassistent Steffen Leo Hansen; fuldmægtig Hanne Feveile; assistent Vivi Rønne Hansen; assistent Else Marie Nørgård; EK-stud. Carsten Harder; EA/ED-stud. Lene Hemmingsholt; EG-stud. Jo Ann Koch; EG-stud. Anni Damgaard Larsen; EK-stud. Ole Madsen; EG-stud. Mette Vad.

1.12.1981–31.7.1982:

Dekan, lektor Inge Gorm Hansen; professor Jens Rasmussen (næstformand); lektor Jørgen Alsø; lektor Søren Kaas Andersen; lektor Anne Dueholm; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Bente Kristensen; handelsfaglærer Lise Saxov; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Halvor Søborg; undervisningsassistent Anette Clark-Christensen; undervisningsassistent Tove Basballe; assistent Vivi Rønne Hansen; assistent Elna Oberleitner; assistent Ester Olsen; ED-stud. Anette Fournais; EG-stud. Anne Marie Hemmeth; EK-stud. Elsebeth Lange; EK-stud. Ole Madsen; EG-stud. Mette Vad.

Sekretær: Hanne Feveile.

Det erhvervssproglige fakultetsråds budget- og forretningsudvalg

Budget- og forretningsudvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Søren Kaas Andersen (formand); fuldmægtig Hanne Feveile (næstformand); lektor Jørgen Alsø; lektor Anne Dueholm; dekan, lektor Sven Sorgenfrey; EK-stud. Carsten Harder; EK-stud. Ole Madsen.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Søren Kaas Andersen (formand); lektor Anne Dueholm; dekan, lektor Inge Gorm Hansen; lektor Hans Peter Jørgensen (næstformand); assistent Vivi Rønne Hansen; ED-stud. Anette Fournais; EK-stud. Ole Madsen.

Sekretær: Hanne Feveile.

UDVALG NEDSAT UNDER DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTETSRÅD

Forskningsbudgetteringsudvalget

Udvalget har til opgave at

- udarbejde en redegørelse til det erhvervssproglige fakultetsråd for de igangværende dispositioner og aktiviteter vedrørende forskningsbudgettering ved de højere læreanstalter
- overveje de for det erhvervssproglige fakultet specifikke konsekvenser af forskningsbudgetteringsplanerne og fremkomme med forslag til procedure til fordeling af ressourcerne inden for fakultetet
- stille forslag til en procedure, hvorefter fakultetsrådet kan indhente bidrag fra de sproglige institutter til udarbejdelse af en ajourført forskningsprofil for det erhvervssproglige fakultet.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Lena Flugger (formand); professor Hans-Peder Kromann (næstformand); lektor Bente Kristensen; lektor Inge Gorm Hansen; assistent Vivi Rønne Hansen; ED-stud. Tove Sørensen; EK-stud. Sanne Sylvest.

Styringsgruppen for Fagsprogligt Center

Fagsprogligt Center varetager følgende opgaver:

- indsamling af information vedrørende fagsproglig og beslægtet forskning i ind- og udland
- formidling af denne information til bl. a. HHK's forskere, lærere og specialeskrivere
- samarbejde og udveksling af forelæsere med andre institutioner
- forberedelse og tilrettelæggelse af forskellige publikationer om fagsprog
- planlægning af fagsproglige konferencer
- administration og udbygning af UNESCO ALSIED LSP NETWORK
- redaktion og udsendelse af UNESCO ALSIED LSP NEWSLETTER, hvortil networkinstitutionerne samt det erhvervssproglige fakultets medarbejdere bidrager med forskningsresultater, artikler m.v.

(UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, ALSIED = Anthropology and Language Science in Educational Development, LSP = Language for Special Purposes.)

Styringsgruppen bestod i beretningsperioden af:

Afdelingsleder Jacques Qvistgaard (formand); afdelingsleder Jørgen Jensen; professor Bengt Jürgensen; assistent Ina Kjøgø Pedersen; lektor Theis Riiber; en studenterplads (som ikke har været besat i beretningsperioden).

Medarbejdere: Jennifer Draskau; Jørgen Høedt (daglig leder); Ina Kjøgø Pedersen (sekretær).

D. FAKULTETSSTUDIENÆVNENE

Ifølge §§ 49–54 i statuten har fakultetsstudienævnet følgende opgaver og beføjelser: Fastlæggelse af kompetence mellem fakultetsstudienævnet og de øvrige studienævn indbyrdes; alle spørgsmål om generelle regler for eksamen, karaktergivning, undervisning og studieordninger inden for rammerne af gældende bekendtgørelser efter høring af de(t) berørte fagstudienævn; forslag til bekendtgørelse om adgangsbetingelser, eksamen m.v. efter indstilling fra de(t) berørte fagstudienævn; afgørelser af ankesager i forbindelse med dispensationer for studie- og eksamensordninger; afgørelse i forbindelse med ankesager ved besættelse af stillinger som undervisningsassistenter; udarbejdelse af opgørelser over behovet for bevillinger i forbindelse med Handelshøjskolen undervisningsmæssige aktiviteter.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Cai F. Christensen (formand); cand.merc.-stud. Finn Kristiansen (næstformand); lektor Britt-Mari Blegvad; lektor Dennis Clausen; lektor Jens Bjerregaard Christensen; afdelingsleder, cand.polit. Knud Hansen; lektor, cand.jur. Mogens Eggert Møller; lektor Peter Neergaard; lektor Robert Sloth Pedersen; adjunkt Kaj Clausen Svarrer; lektor Harald Vestergaard; HA-stud. Søren Andersen; HD-stud. Erik Hove; HA-stud. Claus Kjær; HD-stud. Kurt Lourcing; HD-stud. Bent Madsen; cand.

merc.-stud. Torsten Ro Madsen; cand. merc.-stud. Niels Neergaard-Nielsen; HD-stud. Axel af Rosenberg; HD-stud. Søren Toubro.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Cai F. Christensen (formand); HD-stud. Kurt Louring (næstformand); adjunkt Johan Ankerstjerne; lektor Britt-Mari Blegvad; lektor Dennis Clausen; addelingsleder, cand. polit. Knud Hansen; lektor Bjarne Sloth Jensen; adjunkt Jørgen Meyer; lektor H. Duelund Nielsen; lektor Robert Sloth Pedersen; lektor Harald Vestergaard; cand. merc.-stud. Lars Bjørnvik; særprøvestuderende Jan Falkenstein, HD; cand. merc.-stud. Søren Fogh; HA-stud. Niels Erik Friis; HD-stud. Peer Hansen; HD-stud. Henrik Lüppert Jensen; HD-stud. Susanne Kürstein Jensen (fratrådt 1.6.1982); Christian Birk-Sørensen (indtrådt 1.6.1982); HD-stud. Kurt Louring; HA-stud. Michael Mark; cand. merc.stud. Erling Tjærandsen.

Sekretær: Assistent Aase Thiim.

UDVALG NEDSAT AF DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTETSSTUDIENÆVN

Fakultetsstudienævnets forretningsudvalg (FFU):

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Cai F. Christensen (formand); cand. merc.-stud. Finn Kristiansen (næstformand); lektor Harald Vestergaard; HD-stud. Kurt Louring.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Cai F. Christensen (formand); HD-stud. Kurt Louring (næstformand); lektor Harald Vestergaard; cand. merc.-stud. Lars Bjørnvik.

Sekretær: Assistent Aase Thiim.

Arbejdsgruppen vedrørende eksamens- og prøveformer

Kommissorium: Udvalget skal samle dokumentation angående eksisterende evalueringsformer på de højere læreanstalter samt andet pædagogisk materiale vedrørende evalueringsformer til brug for gruppens videre arbejde.

Endvidere skal gruppen indhente oplysninger angående aktuelle problemer ved evaluering af undervisningsresultater på HHK.

Endelig skal gruppen opstille et bredt katalog af mulige evalueringsformer sat i forhold til undervisningens formål og udformning med hensyn til den ønskede pædagogiske effekt, således at arbejdsgruppens arbejde kan indgå som en del af HHK's pædagogiske udviklingsarbejde.

Gruppen skal herudover udarbejde udkast til svar på Direktoratets høringskrivelse af 12. november 1980 om besparelser på eksamensområdet.

Medlemmer af Arbejdsgruppen vedrørende eksamens- og prøveformer:

Lektor Britt-Mari Blegvad (formand); afdelingsleder Henning Kjølby; lektor Aage Nedergaard; professor Zakken Worre; HA-stud. Michael Møller Nielsen; HD-stud. Peer Hansen.

Didaktikudvalget

Kommissorium:

at fremme og koordinere den pædagogiske udvikling ved den økonomiske afdeling med baggrund i den almene udvikling inden for det pædagogiske område, herunder tilrettelægge og gennemføre almenpædagogiske og fagdidaktiske introduktionskurser og kurser i studieteknik;

at iværksætte en pædagogisk forskning, som tager sigte på højskolens indføring i undervisningen;

at behandle sager vedrørende ansættelse af fagligpædagogiske konsulenter og tekniske assistenter, og

at behandle de i forbindelse med løsningen af ovenstående opgaver nødvendige budgetforslag.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Lektor Aage Nedergaard (formand); lektor J. C. Ry Nielsen; lektor Ole Wiberg; professor Torben Agersnap; kontorfuldmægtig Marly Arnoldus; assistent Kirsten Lindved; ingeniør Finn Kempf (sekretær); studenterrepræsentanter: Lars Bjørnvik; Bente Kirkegaard; Jan Axel von Luckner.

Udvalget vedrørende socialorienteret studentervejledning

Udvalgets medlemmer:

Lektor Britt-Mari Blegvad (formand); lektor Aage Nedergaard; cand. merc.stud. Torsten Ro Madsen; HA-stud. Peter Skærbæk; HD-stud. Pia Schou.

Det erhvervssproglige fakultetsstudienævn

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder, lektor Jacques Qvistgaard (formand); EK-stud. Lone Schmidt (næstformand); adjunkt Lise-Lotte Hjulmand (fra 25.3.1981); professor Hans Peder Kromann; lektor Finn Messell (indtil 25.3.1981); lektor Erna Sølling; EG-stud. Anne Mette Djørup (fra 25.3.1981); EA/ED-stud. Bente Ibsen; EG-stud. Unni Mathiasson (indtil 25.3.1981); EG-stud. Peter Sorgenfrey.

1.12.1981–31.7.1982:

Afdelingsleder, lektor Jacques Qvistgaard (formand); ED-stud. Tove Sørensen (næstformand); adjunkt, cand.phil. Peter Colliander; lektor Heribert Picht; lektor Helge Schwarz; EG-stud. Susanne Bentzen; EK-stud. Dorte Salskov-Iversen; EG-stud. Hanne Schmidt (til 1.6.1982); EG-stud. Claus Iskov (fra 1.6.1982).

Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke.

UDVALG NEDSAT UNDER DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTETSSTUDIENÆVN

Tolkeudvalget

Udvalgets kommissorium er følgende: at formidle tværfaglige kontakter og udveksling af undervisningsmateriale; at tilrettelægge og gennemføre arrangementer, der kan støt-

te undervisningen i disciplinen; at tilrettelægge og gennemføre kurser i notatteknik og simultantolkning.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Lektor Inge Baaring (formand); lektor Edna Seear Christensen; ekstern lektor Susanne Hertz; ekstern lektor Vibeke Pentz-Møller; EK-stud. Kirsten Rasmussen; EK-stud. Antje Rösch.

Det sproglige didaktikudvalg

Udvalget blev oprindeligt nedsat af det sproglige fagråd, men henhører i dag under det erhvervssproglige fakultetsstudienævn.

Udvalget har følgende kommissorium:

at tilrettelægge og gennemføre almen didaktiske kurser med henblik på lærernes grund- og efteruddannelse samt stemmeprøver og stemmetræning;
at medvirke ved fagdidaktiske kurser;
at fremme arbejdet i studie- og projektgrupper, der søger at udvikle og afprøve nye metoder og midler med henblik på højskolens undervisningsaktiviteter;
at behandle de i forbindelse med løsningen af ovenstående opgaver nødvendige budgetforslag.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Adjunkt Jørgen Høedt (formand); lektor Lita Lundquist; lektor Klaus Müller; lektor Helge Schwarz; + 3 studenterpladser, som ikke har været besat i beretningsperioden.

Sekretær: Teknisk leder Finn Kempf.

Udvalget vedrørende de valgfri fag

Udvalget blev nedsat den 30.11.1977 og har til opgave at tilrettelægge og administrere de valgfri fag.

Udvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

Lektor Helle Pals Frandsen (formand); lektor Birgitte Friis; + 2 studenterpladser, som ikke har været besat i beretningsperioden.

Sekretær: Assistent Anita Pontoppidan.

Revisionsudvalget

nedsatte den 22.9.1981 følgende underudvalg:

Faggruppe I og Faggruppe II, en fagdidaktisk gruppe, en aktivitetsbudgetteringsgruppe samt Faggruppernes plenum.

I arbejdet i Faggruppe I indgik

- a) arbejdsgruppe vedr. dansk tekstanalyse og dansk tekstproduktion
- b) arbejdsgruppe vedr. grammatik
- c) arbejdsgruppe vedr. realia d.v.s. sociale, politiske og kulturelle forhold med tekstkommentar og tekstproduktion.

Faggruppe I havde følgende sammensætning:

Lita Lundquist (formand); Per Anker Jensen; Gertrud Bohlbro; Frede Boje; Peter Colliander; Louise Denver; Anne Dueholm; Anders Hermansen; Hans Peter Jørgensen; Bente Lihn Jensen; Inge Livbjerg; Lita Lundquist; Maryse Mikkelsen; Lis Påske; Peder Skyum-Nielsen; Lilian Stage; Margrethe Søndergaard; Dorte Westrup.

Sekretærer: Anna Berg von Linde og Susanne Thorsen.

I arbejdet i Faggruppe II indgik

- a) arbejdsgruppe vedr. fagligt sprog
- b) arbejdsgruppe vedr. samfundsøkonomi, erhvervslære og erhvervsret
- c) arbejdsgruppe vedr. maskinskrivning og stenografi.

Faggruppe II havde følgende sammensætning:

Kjeld K. Lykke (formand); Lone Burmeister; Mirella Cristofoli; Børge Dahl; Gunhild Dyrberg; Ellen Fehm-Christensen; Hanne Glasius; Doris Hansen; Anne Harries; Helle Hermann; Per Boje Jensen; Finn Hagen Jespersen; Kirsten Kirkegaard; Merete Kock; Lita Lundquist; Klaus Müller; Hanne Nielsen; Agnete Berg Nielsen; Jette Schramm Nielsen; Jette Nørgaard; Erik Otto; Birte Pass; Jette Schou; Peder Skyum-Nielsen; Birthe Vesterli (formand for undergruppen vedr. fagligt sprog); Anette Villemoes; Flemming Vogdrup; Anne Zoëga.

Sekretær: Susanne Thorsen.

Arbejdsgruppen vedr. samfundsøkonomi, erhvervslære og erhvervsret etablerede i april 1982 en samarbejdsgruppe med deltagere fra både det erhvervssproglige og det erhvervsøkonomiske fakultet.

Samarbejdsgruppen havde følgende sammensætning:

Flemming Agersnap; Orla Brandt-Jensen; Aage Nedergaard; Bente Kristensen; Erik Otto; Finn Hagen Jespersen; Kjeld K. Lykke (formand).

Den fagdidaktiske gruppe havde følgende sammensætning:

Lita Lundquist; Klaus Müller; Aage Nedergaard; Kjeld K. Lykke; Bente Kristensen; og gennemførte i beretningsperioden i samarbejde med det erhvervssproglige didaktikudvalg et kursus vedr. alternative undervisningsformer.

Sekretær: Finn Kempf.

De koordinerende arbejde fandt sted i Faggruppernes plenum under formandskab af Bente Kristensen.

E. FAGSTUDIENÆVNENE

Ifølge statuttens §§ 56–60 har fagstudienævnene fået tillagt følgende opgaver og beføjelser.

Tilrettelæggelse af undervisningen og afholdelse af eksaminer; udarbejdelse og ajourføring af studieordninger og studievejledninger; ansættelse af undervisningsassistenter; udtalelser i forbindelse med oprettelse og nedlæggelse af lærerstillinger; udarbejdelse af

bevillingsbehov i forbindelse med aktiviteterne henhørende under fagstudienævnene; disponering over personale og pengebevillinger som er stillet til rådighed for studienævnet.

1. DE ERHVERVSØKONOMISKE FAGSTUDIENÆVN

HA-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Leif Bloch Rasmussen (formand); HA-stud. Karin Andersen (næstformand) (til 23.9.1981); HA-stud. Birgitte Knudsen (næstformand) (fra 23.9.1981 til 30.11.1981); lektor J. Bjerregaard Christensen; lektor J. O. Elling; kand.stip. Preben West Hansen; professor Zakken Worre; HA-stud. Ulf Brinkkjær; HA-stud. Tina Kreipke; HA-stud. Christian Heldt-Hansen; HA-stud. Michael Chr. Knudsen.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Ove Hedegaard (formand); HA-stud. Ulf Brinkkjær (næstformand); lektor Poul Erik Daugaard Jensen; lektor Leif Bloch Rasmussen; lektor Bjarne Sloth Jensen; adjunkt Kaj Svarrer (til 30.6.1982); lektor J. O. Elling (fra 1.7.1982); HA-stud. Helle Brandstrup (fra 1.12.1981 til 2.3.1982); HA-stud. Tina Kreipke (til 17.5.1982); HA-stud. Niels Erik Friis (fra 17.5.1982); HA-stud. Erik Karsholt (fra 2.3.1982); HA-stud. Rolf Thrane; HA-stud. Henning Hasle.

Sekretær: Jane Hjorth-Andersen (til 30.6.1982); Hanne Bruun (fra 1.7.1982).

Cand. merc.-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Orla G. Petersen (formand); cand. merc.-stud. Jesper Schmidt (næstformand); lektor Søren Christensen; cand.polit. Karin Kristensen; lektor Johannes Mouritsen; lektor Henrik Schaumburg-Müller; cand. merc.-stud. Henrik Jensen; cand. merc.-stud. Kevin J. Müller; cand. merc.-stud. Thomas Rasmussen.

1.12.1981–31.7.1982:

Seniorstipendiat Torben Beck Jørgensen (formand); cand. merc.-stud. Torsten Ro Madsen (næstformand); lektor Jens Fejøl, adjunkt Jørgen R. Meyer; lektor Johannes Mouritsen; lektor Aage Nedergaard; cand. merc.-stud. Johnny Flentø; cand. merc.-stud. Henrik Jensen; cand. merc.-stud. Erling Kjædegaard; cand. merc.-stud. Erling Tjærandsen.

Studienævnet for HD 1. del

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder Henning Kjølby (formand); HD-stud. Peer Hansen (næstformand); professor Bjarke Fog; professor E. Lykke Jensen; lektor Mogens Eggert Møller; ekstern

lektor Hans H. Bjering (fra 12.3.1982); HD-stud. Jane Mortensen; HD-stud. Flemming Petersen; HD-stud. Jan Rasmussen; HD-stud. Pia Skau.

Sekretær: Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

1.12.1981–31.7.1982:

Afdelingsleder Henning Kjølbj (formand); HD-stud. Janne Thomsen (næstformand); professor Bjarke Fog; lektor Steffen Jørgensen; lektor Mogens Eggert Møller; ekstern lektor Hans H. Bjering; HD-stud. Bjarke Heiberg; HD-stud. Lars Lindgren; HD-stud. John Olsen; HD-stud. Pia Skau.

Sekretær: Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

Studienævnene for HD 2. del

Studienævnet for afsætningsøkonomi

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Professor Arne Rasmussen (formand); HD-stud. Ole Nielsen (næstformand); lektor Hans Engstrøm; lektor Hanne Hartvig Larsen; lektor Orla Nielsen; seniorstipendiat Michael Pettersson; HD-stud. Henrik Dorph-Jensen; HD-stud. Helge Lunau; HD-stud. Erik Schacht; HD-stud. Kaj Toubro.

Efter professor Arne Rasmussens død i september 1981 blev Orla Nielsen konstitueret formand; lektor Cai F. Christensen indtrådte som suppleant. HD-stud. Kaj Touborg udgik af studiet; som suppleant indtrådte HD-stud. Erik Hove.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Hanne Hartvig Larsen (formand); HD-stud. Jolanta Tarka (næstformand); lektor Hans Engstrøm; lektor Leif Kristensen; stipendiat Tore Kristensen; lektor Orla Nielsen; HD-stud. Henrik Dorph-Jensen; HD-stud. Steen Ulrik Pedersen; HD-stud. Allan Reck; HD-stud. Erik Schacht.

Sekretær: Assistent Lise Nielsen.

Studienævnet for Finansiering og Kreditvæsen

I beretningsperioden havde studienævnet følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Professor Carl E. Sørensen (formand); ekstern lektor Ole Zacchi (næstformand); adjunkt Kaj Svarrer; HD-stud. William Branth.

Sekretær: Hanne Toft.

1.12.1981–31.7.1982:

Professor Carl E. Sørensen (formand); adjunkt Johan Ankerstjerne (næstformand); ekstern lektor Søren Larsen; HD-stud. Steen Digsmed; HD-stud. Jesper Holme; HD-stud. Claus Neergaard.

Sekretær: Hanne Toft.

Studienævnet for forsikring

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder Knud Hansen (formand); undervisningsassistent Erik Damm (næstformand); HD-stud. Sven Erik Carlsen; HD-stud. Peer Bo Pedersen; HD-stud. Bent Zachariassen.

1.12.1981–31.7.1982:

Afdelingsleder Knud Hansen (formand); undervisningsassistent Erik Damm (næstformand); HD-stud. Eilif Christensen; HD-stud. Jørn Skrøder Jensen; HD-stud. Helmuth Jacobsen.

Sekretær: Agnete Kitaj.

Studienævnet for organisation

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Henrik Holt Larsen (formand); professor Flemming Agersnap; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Harald Enderud; kandidatstipendiat Torben Beck Jørgensen; kandidatstipendiat Hardy Roed Thorsen.

Observatør: Peder A. Poulsen

1.12.1981–30.11.1982:

(Lektor Henrik Holt Larsen (formand); HD-stud. Henrik Lüppert Jensen (næstformand); professor Flemming Agersnap; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Harald Enderud; kandidatstipendiat Hardy Roed-Thorsen; HD-stud. Heini Davidsen; HD-stud. Kurt Louring.

Sekretær: Grethe Rønn.

Studienævnet for Regnskabsvæsen

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Henning Kirkegaard (formand); HD-stud. Johnny Daugaard Jacobsen (næstformand); lektor Jens Oluf Elling; lektor Erik Hansen; adjunkt Jørgen Meyer; adjunkt Ulrik Gorm Møller; HD-stud. John Michael Aasøe; HD-stud. Michael Friborg Madsen; HD-stud. Torben Mærks; HD-stud. Per Rønne.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Jens Aaris Thisted (formand); HD-stud. Susanne Kürstein Jensen (næstformand); professor Zakken Worre; lektor Preben Melander; lektor Henning Kirkegaard; ekstern lektor Per Christensen; HD-stud. Michael Friborg Madsen; HD-stud. Niels Henriksen; HD-stud. Wenzel Herman; HD-stud. Henrik Sorgenfrey.

Sekretær: Overassistent Lisa Borges.

Studienævnet for Udenrigshandel

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Ole Wiberg (formand); lektor Poul Schultz (næstformand); adjunktvikar John Carlsen; afdelingsleder Lauge Stetting; lektor Harald Vestergaard; HD-stud. Mads Barslund; HD-stud. Claus Clausen; HD-stud. Niels Jensen; HD-stud. Jørgen Schaarup-Jensen; HD-stud. Hans Vengberg.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Ole Wiberg (formand); HD-stud. Hans Vengberg (næstformand); adjunktvikar John Carlsen; lektor Poul Schultz; afdelingsleder Lauge Stetting; lektor Harald Vestergaard; HD-stud. Jan Difborg; HD-stud. Carl Langhorn; HD-stud. Niels Jensen; HD-stud. Charlotte Vilén.

Sekretær: Overassistent Jytte Beckert.

Studienævnet for Revision og skatteret

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1980–30.11.1981:

Lektor Robert Sloth Pedersen (formand); revisionsstuderende Jesper Dan Jespersen (næstformand); lektor Kjeld Hemmingsen; undervisningsassistent Claus Jensen; lektor Poul Olsen; lektor Orla G. Petersen; revisionsstuderende Ulrik Bloch-Sørensen; revisionsstuderende Karen J. Jørgensen; revisionsstuderende Niels Salling; revisionsstuderende John Henrik Schmidt.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Robert Sloth Pedersen (formand); adjunkt Svend Høgsberg Kristensen; lektor Kjeld Hemmingsen; lektor Poul Olsen; lektor Orla G. Petersen; revisionsstuderende Finn V. Frederiksen.

Sekretær: Robert Sloth Pedersen.

2. DE ERHVERVSSPROGLIGE FAGSTUDIENÆVN

EG-studienævnet

EG-studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Afdelingsleder Gert Engel (formand); EG-stud. Walther Kjøng (næstformand); undervisningsassistent Vibeke Lykke Friis; handelsfaglærer Jette Krog; lektor Erna Sølling; lektor Henrik Selsøe Sørensen; EG-stud. Anne Mette Djørup; EG-stud. Bent Ellingsgaard; EG-stud. Arlette Gürtler; EG-stud. Unni Mathiasson.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Erna Sølling (formand); Henrik Kersting (næstformand); adjunkt Peter Colliander; undervisningsassistent Vibeke Lykke Friis; adjunktvikar Helle Hermann; handels-

faglærer Jette Krog; EG-stud. Anne Marie Hemmeth; EG-stud. Claus Iskov; EG-stud. Hanne Schmidt; EG-stud. Mette Vad.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister.

EA/ED-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Adjunkt Lise-Lotte Hjulmand (formand); Bente Ibsen (næstformand); lektor Liselotte Brøndlund; lektor Lita Lundquist; lektor Heribert Picht; EK-stud. Gerd Andersen; EK-stud. Kirsten Outzen.

1.12.1981–31.7.1982:

Adjunkt Lise-Lotte Hjulmand (formand); EA/ED-stud. Ida Elisabeth Olsen (næstformand); lektor Liselotte Brøndlund; lektor Heribert Picht; lektor Lilian Stage; EA/ED-stud. Tove Kampmann; EA/ED-stud. Tove Sørensen; EA/ED-stud. Susanne Thorsen.

Sekretær: Marianne Olsen.

EK-studienævnet

Studienævnet havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1981–30.11.1981:

Lektor Niels Henning Pedersen (formand); stud. ling. merc. Jørgen Chr. Nielsen (næstformand); adjunkt Gunhild Dyrberg; professor Hans-Peder Kromann; lektor Helge Schwarz; stud. ling. merc. Carsten Harder; stud. ling. merc. Lone Schmidt; stud. ling. merc. Leif Skriver.

1.12.1981–31.7.1982:

Lektor Niels Henning Pedersen (formand); stud. ling. merc. Tina Theilgaard (næstformand); adjunkt Gunhild Dyrberg; lektor Poul Rosbach; lektor Helge Schwarz; stud. ling. merc. Bente Bielefeldt; stud. ling. merc. Per Christiansen; stud. ling. merc. Dorte Sal-skov-Iversen.

Sekretær: Elisabeth Bitsch-Christensen.

Opgaveudvalg

Udvalgene blev oprindeligt nedsat af det erhvervssproglige fagråd og henhører i dag under de *erhvervssproglige fagstudienævn*.

Udvalgene bestod i beretningsperioden af:

Engelsk

Lektor Edna Seear Christensen; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Tyge Stavnstrup.

Fransk

Lektor Aase Ballais; lektor Jacques J. Qvistgaard; adjunkt Henrik Selsøe Sørensen.

Italiensk

Lektor Mirella Cristofoli; lektor Johanne Mengel; lektor Dorte Westrup.

Spansk

Lektor Jørgen Jensen; lektor Niels Henning Pedersen; lektor Halvor Søeborg; lektor Erna Sølling.

Tysk

Lektor Frede Boje; lektor Flemming Koue; lektor Bente Kristensen; lektor Poul Rosbach.

3. STUDIEVEJLEDNINGEN FOR DE ERHVERVSØKONOMISKE OG DE ERHVERVSSPROGLIGE STUDIER

Studievejledningen for HA- og CAND.MERC.-studiet

Stillingerne som studievejledere er oprettet i tilknytning til henholdsvis HA- og CAND. MERC.-studienævnet, som har ansættelseskompetencen. Studievejlederne har en selvstændig funktion m.h.t. varetagelsen af arbejdsopgaverne, men samarbejder i praksis med studienævnssekretariatet. Stillingerne besættes af ældre studerende, og er normeret til 20 timer ugentligt pr. stilling. I beretningsperioden har Torsten Ro Madsen fungeret som HA-studievejleder og Inger Lassen som cand. merc.-studievejleder. Ved periodens udgang blev Inger Lassen afløst af Torsten Ro Madsen som CAND. MERC.-studievejleder og som HA-studievejleder blev ansat Karin Andersen.

Arbejdsområder

Studievejledernes primære opgave er at hjælpe de studerende, når de har problemer af studiemæssig art. Dette kan omfatte mange slags problemer, f. eks. problemer af personlig karakter, som virker blokerende for studieindsatsen, problemer med at planlægge studieforløbet, økonomiske problemer, problemer med at overholde afleveringsfrister, karakterklager, utilfredshed med lærere osv. Der er også en del problemer af mere praktisk art såsom fritagelse for fag eller tilladelse til at gå til fornyet eksamen m.v. Sådanne problemer løses som regel i samarbejde med studienævnssekretariatene, hvor studievejlederne hjælper til ved udfærdigelse af de studerendes dispensationsansøgninger og indgår i behandlingen af dispensationerne, specielt m.h.t. præcedensbeslutninger og opfølgning af sagerne. Studievejlederne er også inddraget i udformningen af den skriftlige studievejledning, som studienævnene lader udarbejde hvert år.

I et vist omfang iværksætter studievejlederne også opsøgende arbejde f. eks. ved at afholde møder med holdene på en bestemt årgang eller ved at skrive artikler om forhold, som de studerende skal være opmærksomme på.

I slutningen af perioden blev der af Egmont Fonden bevilget penge til et 2-årigt forsøg med en studenterrådgivning og en 1-årig undersøgelse. Studenterrådgivningen skal tage sig af studerende, som har sociale eller psykiske problemer og på den måde aflaste studievejlederne på områder, hvor studievejledernes faglige viden ikke er tilstrækkelig. Der forventes et tæt samarbejde imellem studievejledningen og studenterrådgivningen. Der skal også iværksættes en undersøgelse blandt studiestarterne på HA- og HD-studierne. Studievejlederne forventer at følge denne undersøgelse tæt.

Udover den egentlige studievejledning varetager vejlederne også opgaver, der kan betegnes som uddannelses- og erhvervsvejledning. Den første del af aktiviteterne retter

sig mod potentielle studerende. En gang om året holder vejlederne fra de to fakulteter en fælles Åben-Hus-dag, hvor elever fra gymnasier og handelsskoler inviteres ind på højskolen. Foruden vejlederne deltager ældre studerende fra forskellige studieretninger i arrangementet. Derudover tager studievejlederne ud til skoler i omegnen og fortæller om studier og adgangsbetingelser. Vejlederne får også en del henvendelser til vejledningen fra potentielle studerende. Bl. a. derfor har vejlederne udarbejdet mindre pjecer om studiet rettet mod de potentielle studerende.

Studievejledningen for HD 1. del

1982 har for studievejledningen på HD 1. del været et spændende og særdeles aktivt år. Spændende fordi der blandt de HD-studerende har udfoldet sig en stor aktivitet. Denne aktivitet har udmøntet sig i revisionstanker såvel inden for det undervisningsmæssige indhold, som til optagelsesprocedurer til HD-studiet. I sommeren 1982 kom direktoratet med et udkast til den længe ventede nye bekendtgørelse til HD-studiet, som bl. a. når den engang i nær fremtid bliver endelig vedtaget, rummer store muligheder for udvikling og revision af HD-studiet. Det har været en naturlig opgave for studievejledningen at følge disse aktivitetsprocesser på nært hold.

Af andre aktiviteter kan nævnes, at studievejledningen i foråret og sommeren 1982 har været involveret i projektarbejdet omkring den studentsociale undersøgelse. Her deltog samtlige studievejledere i forberedelsesarbejdet i et særligt udvalg nedsat af det økonomiske Fakultetsstudienævn.

I lighed med de andre studievejledninger på HHK, foretager 1. del-vejlederen opfølgende arbejde med bl. a. afholdelse af foredrag eksternt som internt om adgangen til 1. del og kort om 2. dels-studierne. Disse foredrag afholdes på gymnasier, handelsskoler og folkeskoler, som er meget interesseret i uddannelserne på HHK netop i disse »arbejdsløshedstider«.

Af de mere generelle studievejledningsopgaver er at orientere og vejlede potentielle som optagne studerende i de fortolkninger, der ligger til grund for optagelse og studier på HHK i henhold til gældende anordninger og bekendtgørelser vedrørende HD 1. dels-studiet. Af eksempler bør nævnes optagelsesbetingelser, dispensationsprocedurer, eksamenskrav og meritoverførsler m.m. Disse opgaver samt opgaver af studierelevant karakter kan man trygt henvende sig med til studievejlederen, som efter bedste evne vil få løst evt. problemstillinger. Studievejlederen har tavshedspligt.

Studievejlederen er selv HD-studerende og vil med sit indgående kendskab til HHK's struktur lette kommunikationen mellem de studerende og evt. berørte parter i administrationen såvel interne som eksterne problemløsninger.

Derfor, brug din studievejleder, hvad enten det er spørgsmål af opklarende karakter, eller det drejer sig om mere personlige problemstillinger. Studievejledningen for HD 1. del er på Fabrikvej 7, 1. sal, lokale 129. Der er åbent mandag, onsdag og torsdag fra kl. 15-20. Tlf. (01) 19 19 19, lokal 350.

Studievejledningen for sprog

Studievejledningen for de sprogstuderende varetages af tre studievejledere, som hver er ansvarlig for et uddannelsesstrin.

Pia Petersen tager sig af vejledningen af de EG-studerende, Carola Schulin er EA/ED-vejleder og Hans Henrik Sorgenfrey er vejleder for de EK-studerende.

Studievejledernes opgaver består primært i vejledning af de studerende, som allerede er i systemet. Det kan for eksempel dreje sig om vejledning vedrørende studieplanlægning, eksamensforhold, dispensationspraksis, erhvervsmuligheder, sociale problemer etc. Desuden foretager studievejlederne i et vist omfang vejledning af potentielle studerende.

Efter nu at have eksisteret i mere end 2 år, må studievejledningen efterhånden siges at være en godt indarbejdet institution. Således er henvendelserne mange og forskelligartede, og studievejlederne har med fordel kunnet samarbejde og supplere hinanden. Endelig har der været et godt samarbejde med studievejlederne på det økonomiske fakultet omkring større vejledningsarrangementer.

F. ANDRE UDVALG

Hovedsamarbejdsudvalget

Udvalget er oprettet i medfør af økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomhed og institutioner.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

A-siden

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); prorektor, lektor Lena Fluger; administrator Jørgen Friis Christensen; overbibliotekar Ole Harbo; fuldmægtig Per Boje Jensen; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Tage Skjøtt-Larsen (indtil 5.2.1982); herefter professor Børge Dahl.

B-siden

Fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen, fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen; lektor Gert Engel (indtil 11.1.1982); herefter lektor Birthe Vesterli; lektor Søren Heede (indtil 15.2.1982); herefter lektor Jens Aaris Thisted; undervisningsassistent Else Marker Larsen; bibliotekar Karen Bache; assistent Elsebeth Kjærstrup; skolebetjent Torben Juhl Pedersen; fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Dreisler.

UDVALG NEDSAT UNDER HOVEDSAMARBEJDSUDVALGET

Kursusudvalget

Udvalget udarbejder og forestår interne kurser.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

Fuldmægtig Marly Arnoldus (formand); assistent Lise Abildgaard; assistent Vivi Rønne; bibliotekar Birgitte Lauritsen; bibliotekar Karen Bache; kontorchef Claus Tønnesen.

Udvalgets sekretær: Assistent Birgit Larsen.

Teknologiudvalget

Udvalget nedsattes af Hovedsamarbejdsudvalget den 25. juni 1982.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

A-siden

Administrator Jørgen Friis Christensen; kontorchef Kurt Poder; kontorchef Claus Tønnesen; overbibliotekar Ole Harbo; lektor Hans Peter Jørgensen; professor Børge Dahl.

B-siden

Assistent Doris Henriksen; fuldmægtig Jane Hjorth-Andersen; assistent Kirsten Lindved; assistent Lis Kofod Hansen; skolebetjent Torben Juhl Pedersen; fuldmægtig T. Kristoffersen; lektor Jens Aaris Thisted; bibliotekar Karen Bache.

Observatør: Assistent Lene Nielsen.

Lokalsamarbejdsudvalget

I medfør af Økonomi- og Budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner er der den 17. januar 1978 oprettet et lokalsamarbejdsudvalg for centraladministrationen under hovedsamarbejdsudvalget på Handelshøjskolen i København.

Udvalget bestod i beretningsperioden af:

A-siden

Administrator Jørgen Friis Christensen (formand); kontorchef Kurt Poder; kontorchef Claus Tønnesen; fuldmægtig Per Boje Jensen; fuldmægtig Jørgen Andersen; fuldmægtig Herbert Christy; afdelingsleder Finn Kempf; fuldmægtig Kjeld Lykke; kontaktperson for matrikelkontoret – økonomi Hans Ryberg (udtrådt pr. 1.4.1982); herefter Rita Voss; kontaktperson for det økonomiske studienævnsekretariat Lis Langen/Aase Thiim/T. Kristoffersen.

B-siden

Kontorfuldmægtig Jane Hjorth-Andersen (næstformand); fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen; fuldmægtig T. Kristoffersen; assistent Birgit Larsen; overassistent Mogens Andersen; assistent Kirsten Davidsen; assistent Bente Christensen; assistent Gunna Lund; betjent Eigil Jensen; betjent J. Kirchhoff-Jørgensen (indtil 1.12.1982); betjent Torben Juhl Pedersen (fra 1.12.1981); assistent Lise Abildgaard.

Sekretær: Assistent Bente Petersen.

IV. Lærerstab og administration

A. OVERSIGT OVER LÆRERSTABENS SAMMENSETNING

Ved udgangen af undervisningsåret 1981/82 var der, jf. nedennævnte oversigt, ved højskolen ansat 18 professorer, hvoraf 1 som rektor, 10 docenter, afdelingsledere og fagledere, 27 lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi, 6 adjunkter uden forskningspligt i sprog, 8 fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi, 91 lektorer, 27 adjunkter, 21 stipendiater, 68 eksterne lektorer samt 634 undervisningsassistenter.

Antal ansatte ved højskolen pr. ultimo juli 1982:

1. Professorer	18
2. Docenter, afdelingsledere og fagledere	10
3. Adjunkter/lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi	33
4. Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi	8
5. Amanuensisgruppen	118
6. Forskningsstipendiater	17
7. Seniorstipendiater	4
8. Eksterne lektorer	68
9. Undervisningsassistenter	634
10. Administrative medarbejdere i administrationen	105
11. Administrative medarbejdere ved biblioteket	30
12. Administrative medarbejdere ved edb-centret	6
13. Administrative medarbejdere ved institutterne	76
I alt	1127

Antal lærere ved højskolen pr. ultimo juli 1982

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1982
Professorer i økonomi m.v.	0	2	3	4	7	11	11	12	15	13
Professorer i jura	0	0	1	1	1	2	2	2	1	2
Professorer i sprog	0	0	0	1	1	1	3	3	3	3
Professorer i kulturhistorie	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
Docenter, afdelingsledere og fagledere:										
i økonomi m.v.	3	2	4	4	3	1	7	6	6	6
i sprog	0	0	1	0	1	0	3	4	4	4

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1982
Adjunkter og lektorer uden forskningspligt:										
i erhvervslære og samf.økonomi	0	0	0	1	1	1	2	2	2	2
i sprog	0	3	9	9	12	22	33	30	37	31
Fastansatte lærere:										
i maskinskrivning og stenografi	0	0	0	0	0	1	3	4	7	8
Eksterne lektorer:										
i økonomi	0	13	15	10	7	8	8	3	28	30
i sprog	0	2	2	2	0	0	3	4	29	38
Amanuensisgruppen:										
i økonomi m.v.	0	4	4	6	11	26	53	70	76	86
i sprog	0	0	0	1	1	1	9	11	19	32
Stipendiater	0	0	0	0	0	4	14	20	20	17
Undervisningsassistenter:										
erhvervsøkonomiske studier . .	18	36	51	44	59	123	237	261	405	530
erhvervsproglige studier	10	21	38	44	43	28	36	89	225	197
Antal lærere m.v. i alt¹⁾										
(heraf heltidsansatte)	31	86	128	127	147	230	425	523	878	999
	3	11	24	29	39	74	154	169	191	204

1) En sammentælling af antal lærere inden for de enkelte kategorier svarer ikke nødvendigvis til totaltallet, idet nogle lærere kan være medregnet under begge grupper.

B. FORTEGNELSE OVER HØJSKOLENS LÆRERE OG FORSKNINGSMEDARBEJDERE VED UD GANGEN AF UNDERVISNINGÅRET 1981/82

Professorer:

Flemming Agersnap, organisationsteori, udnævnt 1/2 1978; Torben Agersnap, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/3 1969; Ejler Alkjær, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/12 1957, (fratrådt 31/10 1982); Børge Dahl, erhvervsret, udnævnt 1/7 1981; Egil Fivelsdal, organisationssociologi, udnævnt 1/10 1973; dr. polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1958; Palle Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1953, (fratrådt 31/8 1981); dr. polit. Ernst Lykke Jensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/6 1963; ekon. dr. Erik Johnsen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1969; Bengt Jürgensen, engelsk, udnævnt 1/4 1973; Hans-Peder Kromann, tysk, udnævnt 1/11 1976; dr. jur. Ole Lando, erhvervsret, udnævnt 1/2 1963; Poul Milhøj, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1963; dr. polit. Niels Chr. Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1979; dr. merc. Otto Ottesen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1974; ekon. dr. Arne Rasmussen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/6 1961, (død 9/9 1981); dr. phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1/2 1965; dr. merc. Frode Slipsager, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1/4 1976; Carl E. Sørensen (konstitueret), finansiering, udnævnt 1/9 1963; Zakken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1/2 1978.

Docenter, afdelingsledere og fagledere:

Afdelingsleder, cand.mag. Gert Engel, tysk, udnævnt 1/3 1969; afdelingsleder, cand.polit. Knud Hansen, forsikring, udnævnt 1/4 1968; afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen, spansk, udnævnt 1/8 1969; afdelingsleder, cand.polit. Orla Brandt Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1969; lektor, cand.stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen, edb, udnævnt 1/11 1970; afdelingsleder, cand.oecon. Henning Kjølby, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 1/8 1970, (fratrådt 31/12 1982); afdelingsleder, cand.mag. Jacques J. Qvistgaard, fransk, udnævnt 1/1 1969; fagleder, cand.mag. Sven Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1/8 1970; afdelingsleder, cand.polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1/4 1968; docent, dr.phil. Aage Aagesen, erhvervsgeografi, udnævnt 1/8 1948.

ADJUNKTER/LEKTORER UDEN FORSKNINGSPLIGT I SPROG, ERHVERVSLÆRE OG SAMFUNDSØKONOMI:**Lektorer**

Translatør Jørgen Alsø, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Aase Baillais, fransk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Frede Boje, tysk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Liselotte Brøndlund, tysk, udnævnt 1/8 1974; translatør Edna Seear Christensen, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Anne Dueholm, fransk og russisk, udnævnt 1/8 1974; translatør, cand.interpret. Helen Fogh, engelsk, udnævnt 1/9 1979; translatør, cand.ling.merc. Helle Pals Frandsen, engelsk, udnævnt 1/9 1977; cand.art. Birgitte Friis, fransk, udnævnt 1/9 1975; translatør Pauli Gunderskov, tysk, udnævnt 1/8 1974, (død 5/9 1981); translatør Hélène Holm, fransk, udnævnt 1/8 1974; Finn Hagen Jespersen HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1/4 1967; cand.art. Hans Peter Jørgensen, tysk, udnævnt 1/9 1975; translatør Flemming Koue, tysk, udnævnt 1/8 1974; cand.jur. Niels Krogh-Hansen, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand.mag. Børge Larsen, engelsk, udnævnt 1/3 1969; translatør Aase Lenstrup, fransk, udnævnt 1/1 1973, (fratrådt 31/8 1982); cand.mag. Inge Livbjerg, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translatør Knud Løwert, engelsk, udnævnt 1/8 1956, (fratrådt 31/10 1981); cand.mag. Finn Messell, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translatør Paul Monrad, engelsk, udnævnt 1/8 1974; Erik Otto HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1/8 1955; translatør Niels Henning Pedersen HD, spansk, udnævnt 1/8 1974; translatør Vagn K. Sandberg, engelsk, udnævnt 1/8 1971; cand.mag. Tyge Stavnstrup, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translatør Ellen Sundbo, spansk, udnævnt 1/8 1972; translatør Halvor Søeborg, spansk, udnævnt 1/9 1959, (fratrådt 30/9 1982); translatør Erna Sølling, spansk, udnævnt 1/9 1980; cand.art. Dorte Westrup, fransk og italiensk, udnævnt 1/8 1974.

Adjunkter

Cand.ling.merc. Louise Denver, spansk, udnævnt 1/9 1981; cand.ling.merc. Ellen Fehrn-Christensen, fransk, udnævnt 1/11 1979; cand.interpret. Doris Hansen, tysk, udnævnt 1/9 1981; cand.interpret. Helle Graun Hermann, fransk, adjunktvikar 15/1 1980–31/9 1981; cand.phil. Tove Marianne Stølen, engelsk, adjunktvikar 1/3–31/8 1982; cand.ling.merc. Birthe Vesterli, tysk, udnævnt 1/9 1979.

Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi:

Handelsfaglærer Anne Harries EA, udnævnt 1/1 1978; korrespondent Jette Krog ED, udnævnt 1/1 1978; handelsfaglærer Erna Larsen, udnævnt 1/1 1963; handelsfaglærer Jytte Halfdan Madsen ED, udnævnt 1/8 1967; korrespondent Hanne Nielsen ED, udnævnt 1/10 1980; korrespondent Jette Nørgaard, udnævnt 1/9 1979; cand. ling. merc., translator Lise Saxov, udnævnt 1/8 1970; korrespondent Marie-Louise Westergård, udnævnt 1/1 1980.

Amanuensisgruppen:

Lektorer

Dr. rer. pol. Peter Aderhold, trafikforskning, udnævnt 1/9 1978; mag. scient. soc. Heine Andersen, HA-center, udnævnt 1/10 1977; mag. scient. soc. Ib Andersen, organisation, udnævnt 1/8 1978; cand. mag. Søren Kaas Andersen, spansk, udnævnt 1/8 1974; fil. kand. Jan Annerstedt, informationsforskningsafdelingen, adjunktvikar 1/1–15/2 1982; cand. merc. Jørgen Frode Bakka, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/11 1980; civilingeniør Gert Bechlund, edb-centret, udnævnt 1/8 1977; lic. merc. Niels Bjørn-Andersen, datamatik, udnævnt 1/8 1973; lic. jur. Britt-Mari Persson Blegvad, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973; lic. merc. Finn Borum, organisation, udnævnt 1/10 1977; cand. polit. Kirsten Bregm, udenrigshandel, lektorvikar 1/8 1981–31/1 1982; translator, cand. ling. merc. Inge Baaring, tysk, udnævnt 15/9 1974; cand. polit. John Carlsen, udenrigshandel, udnævnt 1/9 1980; cand. polit. Cai F. Christensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15/8 1978; mag. scient. soc. Jens Frølev Christensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1982; cand. merc. Søren Christensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973; cand. merc. Dennis Clausen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; cand. ling. merc. Gunhild Dyrberg, fransk, udnævnt 1/11 1978; lic. merc. Jens Oluf Elling, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1976; dr. merc. Harald Gjessing Enderud, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/7 1974; cand. polit. Hans Engstrøm HA, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. jur. Jens Fejø, europæisk markedsret, udnævnt 1/11 1974; cand. ling. merc. Lena Flugger, engelsk, udnævnt 1/9 1979; lic. polit. Palle Geleff, finansiering, udnævnt 1/7 1978, (fratrådt 31/10 1981); cand. merc. Lars Peter Grønholdt, teoretisk statistik, udnævnt 1/5 1980; cand. polit. E. Damsgård Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. polit. Erik Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; translator, cand. ling. merc. Inge Gorm Hansen, engelsk, udnævnt 1/8 1974; ekon. dr. Flemming Hansen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/9 1977; socialrådgiver Peter Duus Hansen, ledelsesforskning, udnævnt 1/6 1979; civilingeniør Ove Hedegaard, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978; lic. merc. Søren Heede, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand. jur. Kjeld Hemmingsen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973; civilingeniør Tage Henriksen HD, edb-centret, udnævnt 1/1 1979; cand. psych. Bjarne K. Herskin, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/7 1977; cand. merc. Stig Ingebrigtsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1976; cand. polit. V. Thorsgaard Jacobsen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; cand. oecon. Bjarne Sloth Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 15/10 1979; cand. merc. Poul-Erik Daugaard Jensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1982; Finn Junge-Jensen MBA, or-

ganisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1978; cand.merc. Kjeld Arnth Jørgensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1975; cand.merc. Steffen Jørgensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Henning Kirkegaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; mag. art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Hans Kornø Rasmussen, udenrigshandel, udnævnt 1/9 1980; translator, cand.jur. Bente Kristensen, tysk, udnævnt 1/7 1980; cand.merc. Leif Kristensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.scient. Hans Kurt Søgård Kvist, teoretisk statistik, udnævnt 1/2 1979; cand.merc. Hanne Hartvig Larsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15/3 1976; cand.polit. Henrik Holt Larsen, organisation, udnævnt 1/10 1979; cand.polit. Lars Lund, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.phil. Lita Lundquist ED, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand.polit. Svend Marker-Larsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/2 1975; cand.phil. Hanne Martinet, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand.merc. Preben Melander, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1978; cand.merc. Johannes Mouritsen, finansiering, udnævnt 1/1 1981; John Desmond Murphy MA, engelsk, udnævnt 1/1 1982; ingeniør Klaus Müller, tysk, udnævnt 1/4 1980; cand.polit. Michael Møller, finansiering, udnævnt 1/7 1982; cand.jur. Mogens Eggert Møller, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand.pæd. Aage Nedergård, regnskabsvæsen, udnævnt 1/11 1981; lic.merc. Peter Neergaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1977; cand.oecon. Helmer Duelund Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Jens Carl Ry Nielsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973; lic.merc. Orla Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Ole Stenvinkel Nielsson, teoretisk statistik, udnævnt 1/4 1980; cand.merc. Jørgen Kai Olsen, anvendt statistik, udnævnt 1/8 1973; cand.jur. Poul Olsen, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Jens Overø, teoretisk statistik, udnævnt 1/4 1976; statsaut.revisor, cand.merc. Robert Sloth Pedersen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Orla G. Petersen, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Michael Pettersson, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/2 1982; cand.ling.merc. Heribert Picht, spansk, udnævnt 1/1 1978; lic.merc. Flemming Poufelt, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978; civilingeniør Flemming Rasmussen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; lic.jur. Hjalte Rasmussen, europæisk markedsret, udnævnt 1/4 1975; lic.techn. Leif Bloch Rasmussen, datamatik, udnævnt 1/3 1977; lic.merc. Stig Evan Ree, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1976; cand.mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1/1 1982; translator Theis Riiber, tysk, udnævnt 1/6 1982; cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller, udenrigshandel, udnævnt 10/5 1980; cand.merc. Poul Schultz, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973; cand.mag. Helge Lykke Schwarz, engelsk, udnævnt 1/8 1974; Norman M. Shine BA, engelsk, udnævnt 1/8 1974, (fratrådt 31/8 1981); lic.merc. Tage Skjøtt-Larsen, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning, udnævnt 1/8 1973; lic.techn. Thomas Skousen, forsikring, udnævnt 1/9 1979; cand.mag. Lilian Stage, fransk, udnævnt 1/9 1978; cand.mag. Karen Stetting, engelsk, udnævnt 1/8 1974; mag.scient.soc. Helge Tetzschner, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/11 1981; cand.merc. Jens Aaris Thisted, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1982; cand.jur. Elisabeth Thuesen, europæisk markedsret, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Harald Vestergaard HD, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973; mag.scient.soc. Ann Westenholz, organisation og arbejds sociologi, lektorvikar 1/10 1981–31/12 1983; cand.merc. Ole Wiberg MS, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973.

Adjunkter

Cand.merc. Johan Ankerstjerne, finansiering, udnævnt 3/5 1979; cand.phil. Peter Dahm Colliander, tysk, udnævnt 1/2 1981; cand.phil. Mirella Cristofoli ED, fransk, udnævnt 1/9 1980; cand.ling.merc. Dorrit Faber, engelsk, udnævnt 1/9 1980; cand.polit. Uffe Foss Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1/9 1981; cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand, engelsk, udnævnt 1/9 1980; cand.interpret. Jørgen Høedt, engelsk, udnævnt 1/5 1980; mag.scient.soc. Poul Ingerslev, organisation og arbejds sociologi, adjunktvikar 1/11–31/12 1981; cand.scient.oecon. Bjarne Astrup Jensen, finansiering, udnævnt 1/2 1982; cand.phil. Per Anker Jensen, engelsk, udnævnt 1/8 1981; cand.merc. Svend Høgsberg Kristensen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1981; cand.ling.merc. Hanne Glacius, engelsk, udnævnt 1/7 1982; cand.ling.merc. Rita Lenstrup, engelsk, udnævnt 1/9 1978; cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen, tysk, udnævnt 16/4 1980; akademiingeniør Jørgen Rudolf Meyer, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1976; cand.ling.merc. Lena Munck, fransk, udnævnt 1/9 1980; cand.merc. Ulrik Gorm Møller, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1981; cand.ling.merc. Agnete Berg Nielsen, spansk, udnævnt 1/9 1980; cand.phil. Bent Norup Pedersen, engelsk, adjunktvikar 1/9 1981–30/6 1982; translatør Christian Quist, engelsk, udnævnt 1/1 1981; cand.merc. Lars Ranfelt, erhvervsøkonomi, adjunktvikar 1/6–30/9 1982; akademiingeniør Jens Schou-Christensen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1979; cand.polit. Jesper Strandskov, udenrigshandel, udnævnt 15/2 1982; cand.merc. Kai Clausen Svarrer, finansiering og kreditvæsen, udnævnt 1/10 1973; cand.mag. Henrik Selsø Sørensen, fransk, udnævnt 1/9 1980; cand.merc. Jens Aaris Thisted, regnskabsvæsen, udnævnt 1/9 1973; cand.ling.merc. Anette Villemoes, spansk, udnævnt 1/9 1979; cand.ling.merc. Anne Zoëga, engelsk, udnævnt 1/7 1981; cand.mag. Hanne Aarup, fransk, udnævnt 1/7 1981.

Forskningsstipendiater:

Cand.merc. Eric Bentzen, finansiering, udnævnt 1/2 1982; cand.merc. John Kaj Christiansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/6 1982; cand.merc. Carsten Krogholt Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 15/6 1981; cand.mag. Gyde Hansen, tysk, udnævnt 1/10 1980; cand.merc. Klaus Møller Hansen, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1981; cand.merc. Preben West Hansen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/2 1981; cand.polit. Povl Erik Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/10 1979; cand.merc. Tore Kristensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15/3 1981; cand.techn.soc. Peter Michael Kamedula, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1/2 1982; cand.ling.merc. Charlotte Langkilde, fransk, udnævnt 1/12 1980; cand.psych. Jan Molin, organisation, udnævnt 1/10 1981; cand.interpret. Lise Mourier, engelsk, udnævnt 1/2 1982; cand.polit. Niels Erik Mygind, nationaløkonomi, udnævnt 1/5 1980; cand.merc. Anders Fredslund Pedersen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1981; cand.ling.merc. Hanne Puggård, spansk, udnævnt 1/9 1981; civilingeniør Hardy Roed-Thorsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/1 1981; kand.samf. Jørgen Schmidt, udenrigshandel, udnævnt 1/11 1979.

Seniorstipendiater:

Cand.scient. Hasse Rehding Clausen, datamatik, udnævnt 1/10 1980, (fratrådt 31/1 1982); cand.merc. Torben Beck Jørgensen, organisation, udnævnt 1/2 1980; cand.scient. Peter Maskell, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1/8 1980; mag.

scient.soc. Mette Mønsted, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1982; cand.merc., akademiingeniør Claus Germann Petersen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1980.

Eksterne lektorer:

Cand.polit. Sigurd Bennike, informationsteori, udnævnt 1/8 1980; cand.polit. Hans Henrik Bjering, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1981; dr.phil. Klaus Bohnen, tysk, udnævnt 1/1 1975; mag.art. Vera Böiken, amerikanske realia, udnævnt 1/3 1976; cand.oecon. Ole Brøkner, personaleadministration, udnævnt 1/5 1981, (fratrådt 31/8 1982); civilingeniør Leonardo De Chiffre, italiensk tekn. sprog, udnævnt 1/9 1979; konsulent, cand.merc. Per Christensen, organisation, udnævnt 1/5 1979; cand.mag. Jennifer Draskau BA, engelsk mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1/1 1977; lektor, lic.phil. Mogens Dyhr, tysk grammatik, udnævnt 1/9 1976, (fratrådt 31/8 1982); dr.jur. Verner Goldschmidt, teknologi og samfund, udnævnt 1/1 1981, (død 29/8 1982); cand.merc. Jeppe Gustafsson, organisation og samfund, udnævnt 1/3 1981; cand.ling.merc. Nina Hamerik, fransk tolkning, udnævnt 1/9 1981; Marlene R. Hansen BA, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976; lektor Marcel Henaff, agrégé de philosophie, fransk, udnævnt 1/9 1977; cand.jur. Jørgen Henriksen, selskabs- og skifteret, udnævnt 1/2 1982; cand.ling.merc. Susanne Hertz, fransk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1976; lektor, cand.jur. Jan Hinze, skatteret, udnævnt 1/9 1977; cand.interpret. Henrik Hopstock, tysk tolkning, udnævnt 1/9 1977, (fratrådt 31/12 1981); cand.ling.merc. Bente Horneman, tysk, udnævnt 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1981); cand.merc. Henning Jacobsen, almen erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1981; universitetslektor, cand.mag. Lisbeth Falster Jakobsen, tysk oversættelse og stilistik, udnævnt 1/9 1975, (fratrådt 31/8 1981); lic.polit. Flemming Dalby Jensen, finansiering, udnævnt 1/1 1980; translator Kirsten Jessen, spansk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1976, (fratrådt 31/8 1982); professor Søren Kjeldsen-Kragh, international økonomi, udnævnt 1/9 1976; cand.polit. Kaj Kjærsgaard, økonomisk politik, udnævnt 1/7 1980; cand.phil. Else Koefoed, fransk teknisk sprog, udnævnt 15/11 1980; rechtsanwalt Hilke Kovacs, tysk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1981; cand.jur. docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger, fransk juridisk sprog, udnævnt 1/3 1979; lektor, mag.scient Mogens Esrom Larsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977; advokat, cand.jur. Søren Larsen, skatteret, udnævnt 1/9 1977; cand.mag. Pina Zaccarin Lauritzen, italiensk stilistik, udnævnt 1/9 1979; lektor, underdirektør, cand.merc. Martin Lauth Lauridsen MBA, markedsføringsorganisationer, udnævnt 1/1 1977; cand.merc. Anders Lindvik, økonomi- og budgetmodeller, udnævnt 1/8 1981; cand.mag. Tove Lonning, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1977; Jean Lundskjær-Nielsen BA, engelsk samfundslære, udnævnt 1/11 1977, (fratrådt 31/8 1982); lektor, lic.techn. Oli B.G. Madsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977; fil.dr. Margaret Malone, engelsk, litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976; translator Johanne Mengel, italiensk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1977; cand.phil. Abel Ghani Merad-Boudia, fransk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1/9 1975; cand.ling.merc., translator Ditte Obel Mikkelsen, spansk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1978; maitre en droit Maryse Mikkelsen, fransk realia, udnævnt 1/1 1982; cand.polit. Palle Mikkelsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15/8 1978; cand.mag.

Anne Marie Bülow Møller, engelsk tekstlæsning/litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1981; afdelingschef, cand.scient.pol. Jørgen Nue Møller, organisation og arbejds sociologi, forvaltningslære, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Jens Carsten Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/1 1980, (fratrådt 31/8 1982); cand.merc. Kurt Anker Nielsen, økonomisk styring og budgettering, udnævnt 1/1 1977; cand.mag. Flemming Olsen, engelsk tekstlæsning/litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1981; lektor, dr.phil. Berta Pallares-Garzon, spanske hovedværker og spansk litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1976; cand.mag. Svend V. Wodtmann Pedersen, tysk litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1981; universitetslektor, cand.mag. Viggo Hjørnager Pedersen, engelsk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1/9 1976; translator Vibeke Pentz-Møller, spansk tolkning, udnævnt 1/1 1975; afdelingschef, translator Kjeld Præstegaard, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1977; mag.scient.soc. Hans Olaf Rieper, arbejdsmiljø, udnævnt 1/2 1980; mag.art. Svend Erik Rosenberg, lingvistik, udnævnt 1/3 1982; cand.polit. Elsebeth Rygner, finansiering, udnævnt 1/4 1982; marketingdirektør, cand.merc. Hugo Rønsdal, international markedsanalyse, udnævnt 1/9 1976; cand.polit. Peter Schütze, finansiering, udnævnt 1/7 1979; cand.mag., lic.phil. Peder Skyum-Nielsen, dansk, udnævnt 15/9 1981; cand.merc. Katrine Steen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/1 1980; cand.mag. Ole E. Strömgreen, amerikansk samfundslære, udnævnt 1/9 1977; prokurist Finn Carl Sørensen HD, finansiering, udnævnt 1/12 1977, (fratrådt 30/6 1982); lic.techn. Tom Togsverd, finansiering, udnævnt 1/1 1980; fuldmægtig, cand.polit. Jens Thomsen, international økonomi, udnævnt 1/11 1976; cand.ling.merc. Karen Thrysoe, engelsk juridisk sprog, udnævnt 1/2 1980; Linda Thøgersen BA Honours, engelsk samfundslære, udnævnt 1/9 1976; Robin Eric Alan Turner BA, engelsk, mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1/9 1977; cand.mag. Ole Tuxen, danske kulturelle forhold i international ideologier, udnævnt 1/9 1979; cand.merc. Svend Jørgen Vedde, skatteret, udnævnt 1/5 1980; cand.phil. Helle Wegener, spansk grammatik, udnævnt 1/9 1979; adjunkt, cand.mag. Bent Weidberg, tysk litteratur/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1975, (fratrådt 31/8 1981); direktør, translator Svend Vesterli, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/1 1975; fuldmægtig, cand.polit. Ole Zacchi, finansieringsformer i ind- og udland, udnævnt 1/3 1977, (fratrådt 7/9 1981); civilingeniør Jean-Pierre Zafiryadis, fransk teknisk sprog, udnævnt 14/3 1979.

C. FORTEGNELSE OVER ADMINISTRATIONEN

Rektor: Professor, dr.merc. Frode Slipsager, valgt for perioden 1/8 1979–31/7 1984.

Prorektor: Lektor, cand.ling.merc. Lena Flugel, valgt for perioden 1/8 1981–31/7 1983.

Administrator: Cand.jur. Jørgen Friis Christensen, udnævnt 1/6 1981.

Kontorchef:

Kurt Poder, udnævnt 1/7 1981; cand.jur. Claus Tønnesen, udnævnt 1/8 1981.

Studieadministrator:

Cand.merc. Poul Flindhardt, udnævnt 1/6 1981.

Fuldmægtige:

Jørgen Andersen, ansat 1/5 1963, (fratrådt 31/12 1982); cand.jur. Lone Burmeister, an-

sat 1/7 1976; A. Herbert Christy, ansat 15/9 1969; Lone Dreisler, ansat 15/8 1978; Hanne Feveile, ansat 1/10 1982; Jan Clausen Hansen, ansat 1/10 1979; Jane Hjorth-Andersen, ansat 1/2 1975; Per Boje Jensen HD, ansat 1/9 1966; Thorkild Kristoffersen, ansat 15/1 1966; Inge Klint, ansat 1/2 1976; cand.polit. Kjeld K. Lykke, ansat 1/3 1976; cand.merc. Mogens Nørager-Nielsen, ansat 1/1 1973.

Tekniske ledere:

Ingeniør Finn Kempf, ansat 1/11 1975.

Overassistenter:

Mogens Andersen, ansat 8/3 1976; Kaj Jensen, ansat 1/11 1974; Lis Langen, ansat 1/9 1968; Gunna Lund, ansat 1/2 1961; Lilli Thorngaard, ansat 1/8 1947.

Kontorassistenter/assistenter:

Lise Abildgaard, ansat 1/6 1968; Gerd Andersen, ansat 1/4 1979; Elisabeth Bitsch-Christensen, ansat 1/9 1981; Hanne Bruun, ansat 1/5 1982; Bente Krogh Christensen, ansat 1/12 1978; Connie Christensen, ansat 1/8 1971; Hans Erik Corneliussen, ansat 1/2 1980; Kirsten Davidsen, ansat 1/8 1969; Hanne Døssing, ansat 1/4 1981; Anelise Frederiksen, ansat 1/6 1973; Grete Bay Friis-Hansen, ansat 1/11 1977; Jens Færge, ansat 1/6 1978; Hanne Gregersen, ansat 3/5 1979; Lis Gutkin, ansat 1/6 1982, (fratrådt 31/7 1982); Inge Bjerre Hamann, ansat 15/8 1980; Grete Hammerich, ansat 1/3 1978; Egon Svarth Hansen, ansat 1/10 1981; Inger Overgaard Hansen, ansat 1/8 1967; Bent Toft Haugaard, ansat 1/10 1975; Bente Hviid, ansat 1/2 1978; Else Bjørno Jensen, ansat 1/4 1970; Grethe Toft Jensen, ansat 1/11 1971; Karen Fooker Jensen, ansat 1/6 1979; Marianne Johansen, ansat 1/2 1976; Birthe Johnsson, ansat 1/2 1972; Lilli Jørgensen, ansat 1/9 1972; Lis Kreiberg, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/7 1982); Anette Larsen, ansat 1/9 1980; Birgit Larsen, ansat 1/6 1980; Britta Larsen, ansat 1/8 1972; Gudrun Nedersee Larsen, ansat 1/8 1976; Helle Larsen, ansat 1/10 1978; Ida Larsen, ansat 8/3 1965; Kaj Larsson, ansat 1/1 1980; Lise Laurents, ansat 1/3 1978; Kate Kjær Lauritsen, ansat 1/9 1969; Tove Lorentzen, ansat 1/11 1977; Tove Lund, ansat 1/10 1975; Kirsten Madsen, ansat 15/1 1979; Lise Malmsjø, ansat 1/7 1973, (fratrådt 30/11 1981); Børge Marquardsen, ansat 1/12 1981; Grete Mortensen, ansat 1/5 1981; Eric Møller, ansat 1/8 1979; Irene Nielsen, ansat 1/1 1981; Jytte Nielsen, ansat 1/4 1981; Jørgen Nørgaard Nielsen, ansat 1/4 1981; Lis Nielsen, ansat 15/8 1980; Harriet Nielsson, ansat 15/9 1975, (fratrådt 31/8 1981); Marianne Olsen, ansat 1/7 1979; Bente Lundhøj Petersen, ansat 1/4 1979; Ketty Petersen, ansat 1/10 1973; Ruth Petersen, ansat 1/11 1979; Inge Randa, ansat 1/3 1973; Kathe Retsloff Rasmussen, ansat 1/11 1980; Lars Roldsgaard, ansat 15/4 1982; Hans Ryberg, ansat 15/8 1977, (fratrådt 31/3 1982); Diana Stuhr, ansat 19/3 1979; Aase Thiim, ansat 1/4 1973; Lars Thorsen, ansat 1/3 1981, (fratrådt 31/3 1982); Eva Thorup, ansat 1/3 1981; Birgit Ulriksen, ansat 1/7 1979; Rita Voss, ansat 1/7 1964; Gudrun Westervang, ansat 1/10 1980.

EFG-praktikanter:

Linda Lykke Andersen, ansat 1/9 1981; Susan Gerlach, ansat 15/8 1981, (fratrådt 30/8 1982); Britta Hansen, ansat 1/8 1981; Maj-Britt Jensen, ansat 1/8 1980, (udlært 31/7

1982); Helle Madsen, ansat 1/8 1980, (udlært 31/7 1982); Bettina Krøll Nielsen, ansat 22/6 1981; Michael Søgaard Nielsen, ansat 1/9 1981; Helle Nøhr, ansat 1/9 1981; Razia Shabuddin, ansat 1/8 1980, (udlært 31/7 1982); Hanne Slaarup, ansat 1/8 1981; Anette Svendsen, ansat 1/8 1980, (udlært 31/7 1982).

Skolebetjente:

Kai Aistrup, ansat 1/4 1972; Poul-Erik Andersen, ansat 1/8 1974; Ib Bredahl, ansat 1/6 1979, (fratrådt 31/3 1982); Svend Åge Christiansen, ansat 1/2 1980, (fratrådt 31/10 1982); Preben Gamholdt, ansat 1/3 1961; Klaus Boye Hansen, ansat 1/4 1975; Eigil Jensen, ansat 15/12 1964; Torben Juhl Pedersen, ansat 1/2 1980; Tage Jørgensen, ansat 1/8 1968; John Kirchhoff-Jørgensen, ansat 1/6 1970; Erik Nielsen, ansat 1/4 1982; Holger Eigil Nielsen, ansat 1/1 1967; Frode Paulsen, ansat 1/11 1966; Victor Wassmann, ansat 1/3 1980.

V. Censorer

I studieåret 1981/82 har følgende censorer af Undervisningsministeriet været beskikket i forbindelse med højskolens prøver og eksaminer.

A. CENSORER BESKIKKET VED DE ERHVERVSSPROGLIGE EKSAMINER SAMT I ENGELSK OG TYSK VED DET ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM (HA-STUDIET)

Engelsk

Translatør Birthe Marie Andersen; seminarielektor, cand.mag. Jens Axelsen; lektor, translatør John J. Binzer; lektor, cand.mag. Ulf Böiken; statsaut. translatør og tolk Marie-Louise Brendstrup; lektor, cand.mag. Ole Bus; lektor, dr.phil. Niels Davidsen-Nielsen; vicedirektør, translatør Mogens Dyhr HD; lektor, cand.pæd. Gerd Gabrielsen; lektor, cand.mag. Knud Gram-Andersen; lektor, cand.mag. Niels Hald; lektor, cand.mag. Niels Chr. Bugge Hansen; professor Bent Jacobsen; adjunkt Hans Vinther Jensen; translatør Jørgen Tommy Jensen; afdelingsleder, dr.phil. Arne Astrup Juul; cand.ling.merc. Annette Kjærulff; kontorchef Henning Kristiansen; translatør Jette Lachmann; lektor, cand.art. Hanne Lauridsen; civilingeniør F.I. Brink Laursen; translatør Børge Maretti; cand.ling.merc. Hanne Mathiesen; salgsinspektør, translatør Hans Jørgen Mengel; forstander Torkild Mortensen; landsretssagfører Erik Münter; universitetslektor, dr.phil. Hans Frede Nielsen; lektor, translatør Ole Søborg Nielsen; lektor, cand.ling.merc. Sonja Poulsen; translatør Ebba Schlüter; lektor, cand.art. Steen Schousboe; lektor Norman Shine; professor Poul Steller; afdelingsleder Bent Sunesen; professor, dr.phil. Knud Sørensen; professor, dr.phil. Torben Vestergaard; fuldmægtig, cand.ling.merc. Lis Witsø.

Fransk

Lektor, cand.mag. Marianne Aggebo; lektor, cand.mag. Magnus Berg; ekspeditionssekretær Johannes Føns Buhl; adjunkt, cand.mag. Birthe Christensen; statsaut. translatør Eilif Christensen; advokat Frantz Dahl; cand.ling.merc. Kirsten Drewsen; tolk Birgit Erichsen; advokat Henrik von Holstein; lektor, cand.mag. Oleg Koefoed; civilingeniør Michel Christian Laignou; lektor, cand.mag. Knud Aage Larsen; cand.mag. Barbara Melchior; professor, dr.phil. Morten Nøjgaard; professor, dr.phil. Birger Munk Olsen; lektor, cand.mag. Vagn Outzen; adjunkt, cand.mag. Kamma Skov; professor, cand.mag. Carl Vikner; kontorchef Erik Wille; advokat Henrik Worning.

Italiensk

Translatør Gudrun Bagge; lektor, mag.art. Hugo Ibsen; professor, dr.phil. Jørn Møestrup; lektor, mag.art. Lene Waage Petersen; lektor, mag.art. Gunver Skytte Schmidt.

Russisk

Lektor, ph.d. Henning Andersen; lektor, cand.phil., translator Jørgen Harrit.

Spansk

Oversætter Erik Sloth Andersen; lektor, cand.mag. Ulf Böiken; kontorchef Bjørn Furu MD; translator Inger Hall; lektor, cand.mag. Kjær Jensen; cand.mag. Merete Hjorth Jensen; civilingeniør Kristen Kragelund; cand.ling.merc. Ellen Laurup; lektor John Kuhlmann Madsen; kontorchef, translator Poul Madsen; underdirektør, cand.jur. Jørgen F. Nissen; professor, dr.phil. Morten Nøjgaard; fuldmægtig, cand.phil. Otto Chr. Schepelern; kontorchef, translator, cand.jur. Halvor Skov; civilingeniør Jens Staugaard; handelsråd, cand.polit. Søren Ejler Storgaard; translator K. P. Vorsmark.

Tysk

Civilingeniør Ejvind Andersen; lektor, cand.mag. H. Bergstrøm-Nielsen; translator Heinz W. Dühning; translator, cand.jur. Helmut Christensen; translator Edith Christensen; translator Inger Jelstrup Christophersen; professor Ove K. Clausen; salgschef Peter Hausmann; translator Esther Hedegaard; professor, fil.dr. Karl Hyldgaard-Jensen; studielektor, cand.mag. Gerhard Jaspersen; translator Lene Bøgeholm Jensen; afdelingsleder, cand.mag. Elli Jørgensen; afdelingsleder, cand.mag. Mogens Wied Jørgensen; lektor Per El Jørgensen; lektor, cand.mag. Fritz Kamp; translator Meta Knudsen-Poulsen; translator Ellen Larsen; translator Nils Wilhelm Lassen; translator Helmut Norsker; universitetslektor, mag.art. Jørgen Olsen; professor, dr.phil. Henning Spang-Hanssen; lektor Monika Wesemann; lektor, cand.mag. Vibeke Winge; underdirektør, translator Robert Wünsch.

Translatøreksamen i følgende sprog:

Arabisk

Undervisningsassistent Motie Ibrahim Hassan; mag.art. Stig Torben Rasmussen; afdelingsleder, cand.theol. Svend Maan Søndergaard.

Bulgarsk

Lektor, dr.phil. Kristine Heltberg, kandidatstipendiat, mag.art. Jørn Qvonje; afdelingsleder, mag.art. Stig Surland.

Grønlandsk

Skoledirektør Christian Berthelsen; viceskoleinspektør Jørgen Holm; professor Robert Petersen; translator Jens Poulsen.

Hollandsk

Kontorchef, translator, cand.jur. Bernard Bévort; adjunkt, cand.mag. Gorm Christensen; lektor Diederik Grit; lektor, cand.mag. Poul Rosbach.

Islandsk

Dr.phil. Erik Sønderholm; professor, dr.phil. Christian Emil Westergård-Nielsen; ord-bogsredaktør, dr.phil. Ole Widding.

Italiensk

Lektor, translator Johanne Mengel; lektor, mag.art. Lene Waage Petersen; lektor, cand.art. Dorte Westrup.

Nygræsk

Lektor, cand.mag. Sysse Engberg; lektor, cand.mag. Rolf Hesse; lektor, cand.mag. Sophia Scopetæa.

Polsk

Ekspeditionssekretær, translator George E. Z. Damborg; lektor, dr. phil. Kristine Heltberg; translator S. R. de Summer-Brason.

Portugisisk

Translator Børge Hansen; lektor, translator Niels Henning Pedersen; lektor Luis Adolfo Walter de Vasconcelos.

Serbo-kroatisk

Lektor, mag. art. Per Jacobsen; cand. mag. Jane Kabel; lektor, mag. art. Henning Mørk Pedersen.

Svensk

Civilingeniør Kaj Balsborg; professor Erik Hansen; lektor, fil. dr. Stig Orjan Ohlsson.

Tjekkisk

Translator Blanka K. T. Borg; undervisningsassistent, mag. art. Jiri Lichtenstein; lektor, fil. kand. Jens Skov-Larsen.

Tyrkisk

Universitetslektor Bernt Brendemoen; lektor, cand. mag. Iben Raphael Meyer; translator Viron Valasaki.

Ungarsk

Overassistent Clara Hoffmann; forskningsbibliotekar, cand. mag. C. K. Németh; advokat K. L. Németh; lektor, cand. mag. Bagge Henrik Ussing.

Maskinskrivning og stenografi

Mariane Bjerre ED; korrespondent Birte Dam-Hendriksen; korrespondent Dorrit Faber, Marianne Ingebrigtsen ED; korrespondent Agnete Ingvordsen; korrespondent Kate Irene Jensen ED; Jonna Sehested-Grove ED.

Erhvervslære og samfundøkonomi, niveau I

Konsulent, lic. merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen HD; direktør Allan Hansen HA; direktør, cand. merc. Ole Heggland; konsulent Flemming Steen HD; marketingdirektør Claus Trolle HD.

Samfundsøkonomi, niveau II

Kontorchef, cand. polit. Thomas Henriksen.

Erhvervsret

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; direktør, cand. jur. Ole Alsøe; professor, dr. jur. Bent Christensen; forbrugerombudsmand, cand. jur. Frede Christensen; amanuensis, cand. jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; kontorchef Ole Jacobsen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; kursussekretær, cand. jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ekspeditionssekretær, cand. jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand. jur. Hans Metzon; kontorchef, cand. jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; advokat Jacob Nørager-Nielsen; direktør, cand. jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær A. Rønsted; overregistrator, cand. jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; dommer Erik Skriver; bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand. jur. P. Thorell.

B. CENSORER BESKIKKET VED DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM (HA)

Databehandling

Underdirektør, cand. polyt. P. V. Andersen HD; direktør Peter Plejl HD, professor Poul Sveistrup.

Regnskabslære

Konsulent, lic. merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen HD; cand. merc. Niels Beck; prokurist E. H. Christensen; fabrikant, civiløkonom B. Steen-Johnsen HD.

Matematik

Ingeniørdocent, mag. scient. J. Ditlev Monrad.

Erhvervsret

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; direktør, cand. jur. Ole Alsøe; professor, dr. jur. Bent Christensen; forbrugerombudsmand, cand. jur. Frede Christensen; amanuensis, cand. jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; kontorchef Ole Jacobsen; statsaut. revisor Hans Henning Jensen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; kursussekretær, cand. jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ekspeditionssekretær, cand. jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand. jur. Hans Metzon; kontorchef, cand. jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; advokat Jacob Nørager-Nielsen; direktør, cand. jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær A. Rønsted; overregistrator, cand. jur. J. Selmer; advokat Mo-

gens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; dommer Erik Skriver; bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand. jur. P. Thorell.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse

Underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; direktør, cand. merc. Erik Hjortkær Andersen; direktør, cand. oecon. Uffe Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk HD; salgschef, cand. merc. Jørgen Bertelsen; ekspeditionssekretær, cand. polit. V.E. Carstensen; vicedirektør, cand. polit. Ib Christiansen; direktør, cand. polit. C.J. Clemmensen; underdirektør Anders H. Dahl; direktør, konsul Paul Fabricius; studieleder, cand. merc. Bent Gram, cand. polit. Nils Groes; professor Erik Gørtz; kontorchef, cand. polit. Jørgen Hansen; professor, dr. polit. Svend Aage Hansen; kontorchef, cand. polit. Thomas Henriksen; kontorchef, cand. polit. Kristian Hjulsager; kontorchef Vagn Isaksen; afdelingschef, cand. polit. N.P. Jacobsen; underdirektør, cand. polit. Paul Kaaris; underdirektør, cand. polit. Niels M. Larsen; cand. polit. Jens Lunde; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; direktør, cand. merc. Hans Meyer; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; direktør, cand. polit. Anne Marie Nielsen; vicekommunaldirektør, cand. polit. Ole Olesen; informationsdirektør, cand. polit. E. Heimann Olsen; kommunaldirektør, cand. merc. Mogens Olsen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; direktør Bent Poulsen; marketingchef, cand. merc. Poul Ernst Rasmussen; direktør Oiva Rydeng; direktør, cand. merc. K.V. Slot; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand. oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand. polit. Jørgen Wedebye; arbejdsdirektør, cand. polit. Kaj Westergård; fuldmægtig, cand. polit. Klaus Willerslev-Olsen; direktør, cand. oecon. Allan Winther.

Erhvervsøkonomi

Oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; direktør Jørgen Ajslev; kontorchef, ingeniør Allan Andersen HD; direktør, cand. merc. Erik Hjortkær Andersen; rektor Flemming Andersen; direktør, cand. oecon. Uffe Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; underdirektør, cand. merc. Cato Anthoni Baldivinsson; salgschef, cand. merc. Jørgen Bertelsen; direktør, cand. merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand. polit. Sten Buhl; forlagsboghandler, cand. merc. Ole Arnold Busck; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; lektor, cand. merc. Poul Rind Christensen; direktør, cand. polit. E. Haunstrup Clemmensen; direktør, cand. polit. Poul Dahlgaard; direktør, cand. merc. Verner Damm; fuldmægtig, cand. oecon. Poul Due; kontorchef, cand. oecon. Mogens Ebling; adm. direktør Frede Ahlgreen Eriksen; direktør, konsul Paul Fabricius; direktør, cand. oecon. Jens Fisker; bankdirektør, cand. merc. Svend-Aage Frederiksen; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; studieleder, cand. merc. Bent Gram; cand. polit. Nils Groes; professor, lic. merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; lektor Frank Hansen; direktør Ole Heise HA; økonomidirektør, lic. merc. Steen Hemmingsen; kontorchef, cand. polit. Thomas Henriksen; lektor, lic. merc. Steen Hildebrandt; ekspeditionssekretær, cand. oecon. Ove Høeg; statsaut. revisor, cand. merc. Torben Haaning; forskningsleder Sven Illeris; direktør, cand. merc. Svend Aage Birck Jakobsen; cand. polit. Søren

Bernth Jensen; lektor, cand. merc. Peter Kragh Jespersen; direktør, cand. polit. Jens Kampmann; konsulent, cand. merc. Ole Kerndal-Hansen; civiløkonom Jørgen Preben Kjær HA; direktør, cand. merc. Peter H. Krag; kontorchef, cand. merc. Helge Krausing; direktør, cand. merc. Poul Lauritsen; direktør, cand. polit. Arne Lund; direktør, cand. merc. Kaj Ulrik Lund HD; direktør, lic. merc. Børge O. Madsen HD; direktør Sv. Dyrlov Madsen HD; arkitekt Gitte Marling MAA; direktør, cand. polit. Anne Marie Nielsen; civiløkonom Vilhelm Nørring HD; underdirektør, cand. polit. Erik Ohrt; kommunaldirektør, cand. merc. Mogens Olsen; direktør, cand. merc. Ejvind Oxe; lektor Mogens Kühn Pedersen; økonomidirektør Jan Petersen; lektor Viggo Plum; direktør, cand. polit. Jan Rasmussen; direktør, cand. oecon. Otto N. Rasmussen; marketingchef, cand. merc. Poul Ernst Rasmussen; direktør, cand. merc. Erik Rebild; forstander, cand. merc. Per Rendtorff; direktør, cand. merc. P. Rohde; lektor, civilingeniør Uffe Thorsteinsson; direktør, cand. polit. Jens W. Trock HA; lektor, cand. oecon. Jens Vestergaard; direktør, cand. oecon. H. Øhrstrøm.

Nationalekonomi

Professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk HD; kontorchef, cand. polit. William Boserup; direktør, cand. polit. Preben Bov; fuldmægtig, cand. polit. Søren Brodersen; ekspeditionssekretær, cand. polit. V.E. Carstensen; fuldmægtig, cand. polit. Anders Møller Christensen; lektor, cand. polit. J.P. Christensen; vicedirektør, cand. polit. Ib Christensen; seniorforsker, cand. polit. Ulf Christiansen; konsulent, cand. polit. Henrik Christoffersen; underdirektør Anders H. Dahl; fuldmægtig, cand. polit. Poul Uffe Dam; konsulent, cand. polit. Henning Gottleib; studieleder, cand. merc. Bent Gram; cand. polit. Nils Groes; direktør, cand. polit. Olav Grue; professor Erik Gørtz; sekretariatschef, cand. polit. Folmer Hammerum; kontorchef, cand. polit. Jørgen Hansen; lektor, cand. polit. Jørgen Drud Hansen; forskningsassistent, cand. polit. Per Vejrup Hansen; professor, dr. polit. Svend Aage Hansen; forskningsassistent, cand. polit. Ingrid Henriksen; kontorchef, cand. polit. Thomas Henriksen; direktør, cand. oecon. Oluf Ingvarsen; afdelingschef, cand. polit. N.P. Jacobsen; fuldmægtig, cand. polit. Jesper Jespersen; underdirektør, cand. polit. Niels M. Larsen; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; kontorchef, cand. polit. Finn Høirup Mortensen; vicekommunaldirektør, cand. polit. Ole Olesen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; lektor, cand. polit. Peder Jørgen Pedersen; lektor, cand. oecon. Kristian Rask Petersen; professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen; kontorchef, cand. polit. Lene Skotte; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; statistikchef, cand. polit. Jørgen Wedebye.

Statistik

Professor, dr. phil. Erling B. Andersen; lektor, cand. stat. Steen Arne Andersson; afdelingsforstander, cand. act. M. Weis Bentzon; cand. merc. Niels Blunch; direktør, cand. polit. Sten Buhl; lektor, dr. merc. Jens Jørn Dahlgaard; professor Erik Harsaae; lektor, cand. polit. Viggo Høst; cand. polit. Harald Høst-Madsen; direktør, cand. oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand. polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand. stat. Søren Johansen; lektor, cand. stat. Nils Kousgaard; lektor Kai Kristensen; professor, dr. scient.

Steffen Lilholt Lauritzen; undervisningsassistent, cand. merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand. polit. Finn Madsen; professor, dr. polit. P. C. Matthiessen; professor Ole Nielsen; adm. direktør, cand. merc. Johannes Poulsen; lektor, civilingeniør Karsten Schmidt; lektor Jon Stene; lektor, lic. stat. Poul Thyregod; professor Karl Vind.

C. CENSORER BESKIKKET VED DEN ERHVERVSØKONOMISKE KANDIDATEKSAMEN (CAND. MERC.-STUDIET)

Direktør Knud Agbo; oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; højesteretssagfører Niels Alkil; lektor Bruno Amoroso; direktør, ingeniør Allan Andersen HD; professor, dr. polit. Ellen Andersen; professor, dr. phil. Erling B. Andersen; statsaut. revisor Tage Andersen; professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen; underdirektør, cand. oecon. Jesper Andreasen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; ekspeditionssekretær, cand. jur. Poul Bach; kontorchef cand. merc. Cato Anthoni Baldvinsson; afdelingsforstander, cand. act. M. Weis Bentzon; professor, dr. phil. Mogens Blegvad; direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; lektor, cand. psych. Vilhelm Borg; afdelingsleder, institutbestyrer Anders Boserup; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; forlagsboghandler, cand. merc. Ole Arnold Busck; fuldmægtig, cand. polit. Anders Møller Christensen; lektor, cand. merc. Poul Rind Christensen; direktør Preben Christensen; direktør Arne Christiansen; afdelingschef, cand. polit. Hans O. Christiansen; konsulent Magnus Demnitz; direktør, cand. polit. Kåre B. Dullum; civilingeniør Ole Engberg; adm. direktør Frede Ahlgreen Eriksen; bankdirektør, cand. merc. Svend-Aage Frederiksen; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; cand. polit. Nils Groes; direktør, cand. polit. Olav Grue; professor, lic. merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; adm. direktør Tor Hamnes; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; lektor Frank Hansen; direktør, cand. polit. Hans Ejvind Hansen, cand. merc. Iørgen Sehested Hansen; kontorchef, cand. polit. Jørgen Hansen; lektor, cand. polit. Jørgen Drud Hansen; direktør, cand. polit. Peter Gorm Hansen; advokat Vibeke Haume; underdirektør, cand. oecon. Jørgen Harne; direktør Laurids Hedaa; adm. direktør Erik Heirung; direktør Ole Heise HA; økonomi-direktør, lic. merc. Steen Hemmingsen; lektor, lic. merc. Steen Hildebrandt; civilingeniør Kim A. Hueg HD; direktør, cand. merc. Mogens Bøgvad Høst; seminarieadjunkt Bertel Haarder; forskningsleder Sven Illeris; civilingeniør, lic. tech. Per Langaa Jensen; lektor, cand. psych. Sigurd Jensen; cand. polit. Søren Bernth Jensen; lektor, cand. jur. Jørgen Vammen Jepsen; statsaut. revisor A. Runge Johansen; lektor, cand. stat. Søren Johansen; direktør, cand. jur. Troels Jungersen; direktør, cand. polit. Jens Kampmann; direktør, lic. merc. John Kjær; civiløkonom Jørgen Preben Kjær; advokat Robert Koch-Nielsen; lektor, cand. merc. Niels Lolk Koefoed; afdelingsleder, mag. scient. Per Kongsted; direktør Tyge Korsgaard; direktør, cand. merc. Peter H. Krag; lektor, lic. techn. Kristian Kreiner; lektor, cand. oecon. Gustav Kristensen; sekretariatschef, konsulent Per Lachmann; kontorchef, cand. jur. Torben Larsen; direktør, cand. merc. Poul Lauritsen; ekspeditionssekretær, cand. jur. Vagn Laustsen; advokat Jesper Lett; civilingeniør Mogens Lindhard HD; direktør, lic. merc. Ottomar Loff; vicedirektør Jørgen Lotz; kontorchef, cand. jur. Kaj Lotz; direktør, cand. merc. Kaj Ulrik Lund HD;

direktør, lic. merc. Børge O. Madsen; afdelingsleder, cand. polit. Finn Madsen; statsaut. revisor Willy Madsen; arkitekt Gitte Marling MAA; adjunktvikar, cand. scient. Lars Mathiassen; kontorchef, cand. merc. Peter Mehlbye; nationalbankdirektør, cand. polit. Rich. Mikkelsen; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; studieleder, dr. merc. Helge Munksgaard; departementschef, cand. polit. Otto Müller; forskningsassistent, cand. phil., dr. merc. Iver Hornemann Møller; departementschef Otto E. Møller; direktør A. P. Nicolaisen; direktør, cand. polit. Anne Marie Nielsen; universitetslektor, cand. scient. pol. Hans Jørgen Nielsen; direktør, cand. polit. Henning Axel Nielsen; direktør, lic. merc. Jan Aarsø Nielsen; fabrikationschef, cand. polyt. Per M. Nielsen HD; lektor J. A. Noordhoek; sekretariatschef Ejvind Næsborg HA; underdirektør, cand. polit. Erik Ohrt; direktør, cand. pharm. Knud Overø HD; direktør, cand. merc. Ejvind Oxe; direktør, cand. jur. Henning Palludan; direktør Carl Erik Palsgaard; direktør Bent Pedersen; statsaut. revisor J. O. Burch Pedersen; lektor Mogens Kühn Pedersen; lektor, dr. phil. Poul Ove Pedersen; statsaut. revisor Arne From Petersen; økonomidirektør Jan Petersen; direktør, cand. merc. Poul Erik Petersen; professor, dr. jur. Allan Philip; direktør Peter Plejl HD; lektor Viggo Plum; revisionschef Frede Bech Poulsen; direktør, cand. polit. Hans Paaschburg; direktør, cand. polit. Jan Rasmussen; retsformand, cand. jur. Poul Ridler; lektor, cand. polyt. J. O. Riis; direktør, cand. polit. & cand. polyt. Sven Riskær; direktør, cand. polit. Edvard Ole Rogren; departementschef, cand. jur. Jens Rosman; direktør, cand. polit. Kjeld Scherfig; direktør, cand. jur. Peder Schlegel; professor, dr. jur. Torben Sønné Schmidt; forskningsleder, lic. merc. Preben Sepstrup; direktør, cand. jur. Arne Skjoldager; advokat Leif Skov; dommer Erik Skriver; professor, afdelingsleder Svend Skyum-Nielsen; økonomidirektør, cand. oecon. Ib Sletting; statsaut. revisor V. Spang-Thomsen; professor Poul Sveistrup; professor Knud Erik Svendsen; vicerevisionschef Verner Søgaard; statsaut. revisor Ebbe Hübertz Sørensen; direktør, cand. polyt. Flemming Tamstorff HD; lektor, civilingeniør Uffe Thorsteinsson; direktør, cand. jur. H. Thranow; lektor, lic. stat. Poul Thyregod; konsulent Henning Tjørnehøj; fuldmægtig, cand. jur. Peter Vesterdorf; lektor, cand. oecon. Jens Vestergaard; lektor, cand. merc. Nils Villemoes; professor Karl Vind; direktør Børge Warsberg HD; kontorchef, cand. polit. Peter Wendt; direktør, cand. merc. Ole Wennemoes; direktør, cand. oecon. Hans Øhrstrøm; konsulent, cand. scient. pol. H. H. Østergaard; direktør Oluf Aagaard.

D. CENSORER BESKIKKET VED DE ERHVERVSØKONOMISKE DIPLOMPRØVER, 1. DEL

Erhvervsret

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; direktør, cand. jur. Ole Alsøe; professor, dr. jur. Bent Christensen; forbrugerombudsmand, cand. jur. Frede Christensen; amanuensis, cand. jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; kontorchef Ole Jacobsen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; kursussekretær, cand. jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ekspeditionssekretær, cand. jur. Vagn

Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand. jur. Hans Metzon; kontorchef, cand. jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; advokat Jacob Nørager-Nielsen; direktør, cand. jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær A. Rønsted; overregistrator, cand. jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; dommer Erik Skrivers; bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand. jur. P. Thorell.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse

Underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; direktør, cand. merc. Erik Hjortkær Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk HD; ekspeditionssekretær, cand. polit. V. E. Carstensen; vicedirektør, cand. polit. Ib Christiansen; underdirektør Anders H. Dahl; direktør, konsul Paul Fabricius; professor, dr. polit. Svend Aage Hansen; kontorchef, cand. polit. Thomas Henriksen; kontorchef Vagn Isaksen; afdelingschef, cand. polit. N. P. Jacobsen; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; direktør, cand. merc. Hans Meyer; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; informationsdirektør, cand. polit. E. Heimann Olsen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; direktør Bent Poulsen; direktør Oiva Rydeng; direktør, cand. merc. K. V. Slot; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand. oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand. polit. Jørgen Wedeby; arbejdsdirektør, cand. polit. Kaj Westergaard.

Erhvervsøkonomi

Underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; direktør Jørgen Ajslev; direktør, cand. merc. Erik Hjortkær Andersen; direktør, cand. merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; direktør Gunnar Christensen; direktør, cand. polit. E. Haunstrup Clemmensen; direktør, cand. polit. Poul Dahlgaard; kontorchef, cand. oecon. Mogens Ebling; direktør, cand. oecon. Jens Fisker; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; økonomidirektør, lic. merc. Steen Hemmingsen; lektor, lic. merc. Steen Hildebrandt; ekspeditionssekretær, cand. oecon. Ove Høeg, seminarieadjunkt Bertel Haarder; direktør, cand. merc. Svend Aage Birck Jakobsen; direktør, cand. polit. Jens Kampmann; konsulent, cand. merc. Ole Kerndal-Hansen; civiløkonom Jørgen Kjær HA; direktør, cand. merc. Peter H. Krag; civiløkonom Jakob Krarup; kontorchef, cand. merc. Helge Krausing; direktør, cand. merc. Jens Laustsen; direktør, cand. polit. Arne Lund; direktør, lic. merc. Børge O. Madsen HD; direktør Sv. Dyrlov Madsen HD; civiløkonom Vilhelm Nørring HD; forstander, cand. merc. Per Rendtorff; direktør, cand. merc. P. Rohde; afdelingschef, cand. merc. Willy Tiedemann; direktør, cand. polit. Jens W. Trock HA.

Nationaløkonomi

Underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen; generaldirektør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk HD; kontorchef, cand. polit. William Boserup; direktør, cand. polit. Preben Bov; ekspeditionssekretær, cand. polit. V. E. Carstensen; lektor, cand. polit. J. P. Christen-

sen; vicedirektør, cand.polit. Ib Christiansen; direktør, cand.polit. C.J. Clemmensen; generaldirektør, cand.polit. Aage la Cour; underdirektør Anders Dahl; konsulent, cand.polit. Henning Gottlieb; studieleder, cand.merc. Bent Gram; direktør, cand.polit. Olav Grue; sekretariatschef, cand.polit. Folmer Hammerum; kontorchef, cand.polit. Jørgen Hansen; lektor, cand.polit. Jørgen Drud Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; kontorchef, cand.polit. Thomas Henriksen; direktør, cand.oecon. Oluf Ingvarsen; afdelingschef, cand.polit. N.P. Jacobsen; afdelingschef Jørn Kjær; direktør, cand.polit. Bent Kristiansen; underdirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; informationschef, cand.polit. Henning Lindegaard; bankdirektør, cand.polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; lektor, cand.polit. Axel Mossin; kommitteret, cand.polit. Henning Møller; afdelingschef Erik Nieport; vicekommunaldirektør, cand.polit. Ole Olesen; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; lektor, cand.polit. Peder Jørgen Pedersen; kontorchef Poul Erik Pedersen; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; lektor, cand.polit. Sten Sverdrup-Jensen; kontorchef, cand.oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye; professor, cand.polit. E. Yndgaard.

Statistik

Professor, dr.polit. Ellen Andersen; professor, dr.phil. Erling B. Andersen; lektor, cand.stat. Steen Arne Andersson; afdelingsforstander, cand.act. M. Weis Bentzon; cand.merc. Niels J. Blunch; civilingeniør, lic.tech. Leif Brøndum; direktør, cand.polit. Sten Buhl; lektor, dr.merc. Jens Jørn Dahlgaard; professor Erik Harsaae; lektor, cand.polit. Viggo Høst; cand.polit. Harald Høst-Madsen; direktør, cand.oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand.polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; lektor, cand.stat. Nils Kousgaard; lektor Kai Kristensen; afdelingsforstander, cand.polit. Severin Olesen Larsen; professor, dr.scient. Steffen Lilholt Lauritzen; undervisningsassistent, cand.merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand.polit. Finn Madsen; professor, dr.polit. P.C. Matthiessen; professor Ole Nielsen; adm. direktør, cand.merc. Johannes Poulsen; lektor, civilingeniør Karsten Schmidt; lektor Jon Stene; professor Karl Vind; civilingeniør, lic.tech. Aage Vølund.

E. CENSORER BESKIKKET VED DE ERHVERVSØKONOMISKE DIPLOMPRØVER, 2. DEL (HD)

Afsætningsøkonomi

Direktør, cand.polyt. Henry Brennum HD; direktør, cand.polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; direktør, konsul Paul Fabricius; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; analysechef, cand.merc. Mogens Godt; direktør Steffen Gullmann HD; underdirektør, cand.merc. Karl Worre Jørgensen; direktør, cand.merc. Peter H. Krag; studieleder, dr.merc. Helge Munksgaard; direktør, lic.merc. Jan Aarsø Nielsen; udviklingsdirektør, cand.merc. Flemming Torp Petersen; direktør Jørgen M. Thygesen HD.

Finansiering og kreditvæsen

Underdirektør, cand. oecon. Jesper Andreasen; underdirektør, cand. merc. Cato Anthoni Baldvinsson; bankdirektør, cand. merc. Svend-Aage Frederiksen; cand. polit. Nils Groes; direktør, cand. polit. Olav Grue; direktør, cand. polit. Hans Ejvind Hansen; underdirektør, cand. oecon. Jørgen Harne; økonomisk konsulent, cand. polit. Henning Holten; civilingeniør Kim A. Hueg HD; direktør, cand. jur. Troels Jungersen; direktør Tyge Korsgaard; nationalbankdirektør, cand. polit. Rich. Mikkelsen; direktør, cand. polit. Anne Marie Nielsen; direktør, cand. polit. Henning Axel Nielsen; direktør Keld Ditlev Pedersen HD; direktør Peter Plejl HD; direktør, cand. polit. Hans Paaschburg; direktør, cand. polit. Jan Rasmussen; direktør, cand. polit. Kjeld Scherfig; direktør, cand. jur. Peder Schlegel; direktør, cand. jur. Arne Skjoldager; direktør, cand. polyt. Flemming Tamstorff HD; kontorchef, cand. polit. Peter Wendt; direktør, cand. oecon. Hans Øhrstrøm.

Forsikring

Direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; direktør Preben Christensen; direktør, lic. merc. John Kjær; direktør, cand. jur. Henning Palludan; direktør, cand. jur. H. Thranow; direktør Børge Warsberg HD.

Organisation og arbejds sociologi

Oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; oberstløjtnant, civilingeniør H. A. S. Arnoldus; professor, dr. phil. Mogens Blegvad; lektor, cand. psych. Vilhelm Borg; advokat Ole Brøns; forlagsboghandler, cand. merc. Ole Arnold Busck; administrator, cand. jur. Jørgen Friis Christensen; direktør Finn Clement; direktør, cand. merc. Verner Damm; konsulent Magnus Demsitz; civilingeniør Ole Engberg; direktør, cand. silv. Peter Friis HD; direktør Jens Birkedal Grell; professor, lic. merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; miljøkonsulent Morten Højland Hansen; direktør, cand. polit. Peter Gorm Hansen; direktør Laurids Hedaa; direktør Ole Heise HA; direktør, cand. act. F. Hertz; personalechef, cand. jur. Ib Hjarlitz; direktør, cand. merc. Jørgen A. Houmann; direktør, cand. merc. Svend Aage Birck Jakobsen; mag. scient. soc. Mette Jensen; civilingeniør, lic. tech. Per Langaa Jensen; lektor, cand. psych. Sigurd Jensen; lektor, cand. merc. Peter Kragh Jespersen; tillidsrepræsentant Barbara Kryger; forskningsleder, cand. psych. P. N. Kühl; kontorchef, cand. jur. Torben Larsen; direktør, cand. merc. Poul Lauritsen; direktør, cand. merc. Kaj Ulrik Lund HD; professor Reinhard Lund; socialdirektør Svend Lundtorp; ingeniør, docent Robert Madsen; kontorchef, cand. merc. Peter Mehlbye; direktør, cand. polit. Aage Melbye; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; forskningsassistent, cand. polit., dr. merc. Iver Hornemann Møller; regnskabschef, statsaut. revisor Gordon Nielsen; universitetslektor, cand. scient. pol. Hans Jørgen Nielsen; fabrikationschef, cand. polyt. Per W. Nielsen HD; underdirektør, cand. polit. Erik Ohrt; direktør, cand. merc. Ejvind Oxe; økonomidirektør Jan Petersen; direktør Peter Plejl HD; civilingeniør Knud Erik Reddersen; forskningsleder Jens Erik Steenstrup; professor Poul Sveistrup; direktør, civilingeniør Peter Sørensen; oberstløjtnant, cand. psych. J. Termøhlen; direktør Jens Ugilt Thomsen; konsulent Henning Tjørnehøj; revisor Jørgen Vestergaard; konsulent,

cand. psych. Poul Vidriksen; civilingeniør, lic. tech. Aage Vølund; konsulent, cand. scient. pol. H. H. Østergaard; direktør Oluf Aagaard.

Regnskabsvæsen

Konsulent, lic. merc. Egon Andersen; adm. direktør Egon Johannes Andersen HD; direktør, cand. polyt. Niels Schreiner Andersen; adm. direktør Torben Bonnesen; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; direktør, cand. polit. Kåre B. Dullum; statsaut. revisor F. Dühning; statsaut. revisor N. B. Fabricius; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; professor G. Graversen; afdelingsleder, cand. polit. Bent Greve; cand. merc. Iørgen Sehested Hansen; direktør Ole Heise HA; direktør, cand. merc. Jørgen A. Houmann; direktør, cand. merc. Mogens Bøgvad Høst; direktør, cand. merc. Flemming J. Jensen; direktør, statsaut. revisor Leif Juul Jørgensen; direktør Bent Larsen HD; finansdirektør, cand. polit. Bent Lilholt; underdirektør, cand. oecon. Eigil Lund; regnskabschef Bent Hauerberg Madsen; direktør Peter Müller HD; sekretariatschef Ejvind Næsborg HA; professor, cand. oecon. Bent Provstgaard; kontorchef, cand. oecon. Birger Riisager; direktør, cand. polit. & cand. polyt. Sven Riskær; direktør, cand. polit. Edvard Ole Rogren; direktør, cand. polyt. Chr. Rovsing; statsaut. revisor Jacob Schiøler; direktør, civilingeniør Johan Schrøder; økonomidirektør, cand. oecon. Ib Sletting; statsaut. revisor Steen Sommer-Jørgensen; direktør, cand. merc. Jens Stampe; statsaut. revisor E. Steiner; professor Poul Svestrup; direktør, cand. polit. Palle Overgaard Sørensen; statsaut. revisor Per Værndal; civilingeniør, lich. tech. Aage Vølund; direktør, cand. merc. Ole Wennemoes; direktør, cand. oecon. Allan Winther; statsaut. revisor Ib Yde; direktør, cand. oecon. H. Øhrstrøm.

Udenrigshandel

Ambassadør Jens Christensen; afdelingschef, cand. polit. Hans O. Christiansen; departementschef, cand. jur. Niels Ertbøll; direktør Jørgen Høoge HD; direktør, civilingeniør H. J. Koktvedgaard HD; skibsreder, generalkonsul Asger Juul Lindinger HD; direktør, cand. polit. Ove Munch; departementschef, cand. polit. Otto Müller; bankdirektør, cand. polit. Henning Maegaard Nielsen HA; direktør Bent Pedersen; direktør Allan Petersen HD; direktør Peder Morten Petersen HD; professor, dr. jur. Allan Philip; direktør, cand. polit. & cand. polyt. Sven Riskær; professor, dr. jur. Torben Sønné Schmidt; fuldmægtig, cand. jur. Peter Vesterdorf.

Prøven i revision

Statsaut. revisor Tage Andersen; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; statsaut. revisor Willy Madsen; direktør A. P. Nicolaisen; statsaut. revisor J. O. Burch Pedersen.

Prøven i skatteret

Højesteretssagfører Niels Alkil; ekspeditionssekretær, cand. jur. Poul Bach; advokat Robert Koch-Nielsen; ekspeditionssekretær, cand. jur. Vagn Laustsen; kontorchef, cand. jur. Kaj Lotz; statsaut. revisor Arne From Petersen; retsformand, cand. jur. Poul Ridler; departementschef, cand. jur. Jens Rosman; statsaut. revisor V. Spang-Thomsen; statsaut. revisor Ebbe Hübertz Sørensen.

VI. Studerende og eksaminer

A. OVERSIGTER

I undervisningsårene 1980/81 og 1981/82 var der på højskolen indmeldt følgende antal studerende og deltagerne, der fordeler sig således:

	1980/81	1981/82
Det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)	1.542	1.591
Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium (cand.merc.)	810	982
Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium (lic.merc.)	47	47
De erhvervsøkonomiske specialstudier (HD)		
1. del	1.929	1.999
2. del: afsætningsøkonomi	299	366
finansiering og kreditvæsen	211	259
forsikring	8	16
organisation	274	383
regnskabsvæsen	629	684
udenrigshandel	137	223
Revision/skatteeret	329	110
Det erhvervssproglige grundstudium, dag (EG)	1.120	1.227
Det erhvervssproglige grundstudium, aften (EG)	870	837
Den erhvervssproglige afgangseksamen (EA)	144	150
Den erhvervssproglige diplomprøve (ED)	447	492
Den erhvervssproglige kandidateksamen (EK)	278	284
Prøven i italiensk	33	34
Prøven i russisk	—	—
Prøven i spansk	72	78
	9.179	9.762

TILGANG OG AFGANG I TAL I BERETNINGÅRET

a. De erhvervsøkonomiske studier

Det almene erhvervsøkonomiske studium

I efterårssemestret 1981 blev der optaget 700 nye (hvoraf 39 udenlandske) studerende.

Til 1. årsprøve af den almene erhvervsøkonomiske eksamen i april/juni 1982 indstillede sig 565 studerende, hvoraf 422 bestod eksamen.

Til den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA) i april/juni 1982 indstillede sig 465 studerende, hvoraf 370 bestod eksamen.

Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium

I 1981 var der en tilgang af 286 studerende og til den afsluttende eksamen i december 1981/januar 1982 bestod 65 eksamen, og i april/juni 1982 bestod 51 eksamen.

De erhvervsøkonomiske specialstudier

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del var der i 1981 en tilgang af 1.380 nye studerende.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del, som er fælles for alle studerende; indstillede sig i april/juni 1982 804 studerende, hvoraf 599 bestod eksamen.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 2. del, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig i april/juni 1982 504 studerende, hvoraf 355 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1982	
	indstillet	bestået
Afsætningsøkonomi	85	56
Finansiering og kreditvæsen	60	43
Forsikring	3	3
Organisation:		
Almen linie (strategi og planlægning)	50	39
Offentlig forvaltning	5	4
Videregående personaleadministration	2	1
Datamatik	26	23
Tillægsprøve i offentlig forvaltning (aflagt af personer, der tidl. har bestået diplomprøven)	0	0
Tillægsprøve i datamatik	0	0
Tillægsprøve i videregående personaleadministration .	1	1
Tillægsprøve i strategi og planlægning	1	1
Regnskabsvæsen	227	148
Udenrigshandel	46	38

b. De erhvervssproglige studier

Det erhvervssproglige grundstudium

I efterårssemestret 1981 blev der optaget 1.084 nye studerende.

På det erhvervssproglige grundstudium indstillede i april/juni 1982 773 studerende sig til eksamen, hvoraf 186 bestod den erhvervssproglige korrespondenteksamen, 104 i to sprog og 82 i et sprog og 382 bestod den erhvervssproglige prøve, heraf 115 i to sprog og 267 i et sprog.

Fordelingen på de forskellige discipliner var:	1982	
	indstillet	bestået
Engelsk	388	350
Fransk	163	141
Italiensk	22	19
Russisk	2	1
Spansk	75	69
Tysk	123	109
Obligatoriske bifag	652	572
Korrespondentfag	180	161

Den erhvervssproglige afgangseksamen

I 1981 blev der optaget 79 nye studerende.

Til den erhvervssproglige afgangseksamen (EA) i 1982 indstillede sig 32 studerende, hvoraf 21 bestod eksamen.

Den erhvervssproglige diplomprøve

I 1981 blev der optaget 225 nye studerende.

Til den erhvervssproglige diplomprøve (ED) i 1982 indstillede sig 188 studerende, hvoraf 129 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1982	
	indstillet	bestået
Engelsk	98	66
Fransk	41	26
Italiensk	12	9
Spansk	11	8
Tysk	26	20

24 dimittender fra den erhvervssproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende EA.

Ingen handelsfaglærere har ved aflæggelse af prøven i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgaver erhvervet den erhvervssproglige diplomprøve.

De erhvervssproglige kandidatstudier

Til den erhvervssproglige kandidateksamen i december 1981/januar 1982 indstillede sig 10 studerende, hvoraf 6 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1981/1982	
	indstillet	bestået
Engelsk	3	3
Fransk	3	1
Spansk	1	0
Tysk	3	2

Til den erhvervssproglige kandidateksamen i april/juni 1982 indstillede sig 17 studerende, hvoraf 11 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1982	
	indstillet	bestået
Engelsk	10	5
Fransk	4	4
Spansk	1	1
Tysk	2	1

Til den erhvervssproglige oversætter- og tolkeeksamen i april/juni 1982 indstillede sig 33 studerende, hvoraf 16 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1982	
	indstillet	bestået
Engelsk	16	9
Fransk	5	3
Spansk	6	1
Tysk	6	3

Translatøreksamen blev ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 14. maj 1973 henlagt til handelshøjskolerne. Eksamen blev første gang afholdt i maj/juni 1973. Til eksamen i 1981/82 indstillede sig 26 studerende, hvoraf 3 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1982	
	indstillet	bestået
Bulgarsk	0	0
Engelsk	16	1
Fransk	2	0
Græsk	0	0
Grønlandsk	0	0
Italiensk	0	0
Polsk	0	0
Spansk	2	2
Tjekkisk	0	0
Tysk	6	0
Ungarsk	0	0

B. DE ERHVERVSØKONOMISKE EKSAMINER 1981/82

Følgende bestod **Den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA)**:

Aabling-Thomsen, Ernst	Bjerre, Mogens	Dyrhauge, Birgitte
Aarasin, Christian	Brinkkjær, Ulf Rikard	Høffding
Abildgaard, Jan	Brodersen, Lene Birthe	Edelbo, Jesper Otto
Adrian, Erik Larsen	Bronee, Ulrich	Ejdesgaard, Gordon
Albertsen, Hans-Jørgen	Ankerstjerne	Benjamin
Alfthan, Maria Caroline	Bruel, Alette	Engebretsen, Cathrine
Algrøy, Jostein	Bruun, Hans Henrik	Endelund, Lars
Amtorp, Morten Bro	Buch-Larsen, Verner	Eriksen, Gert Erling
Andersen, Claus Høyberg	Bundgaard, Lars	Falkesen, Klaus
Andersen, Erik	Bundgaard-Olsen,	Felix, Ragnar
Andersen, Henrik Kaa	Hans-Jørgen	Fink-Jensen, Frank
Andersen, Jan Erland	Bülow, Michael von	Fog, Klaus
Andersen, Jens Juel	Bærentsen, Jens Petur	Frandsen, Las Munk
Andersen, Jens-Erik	Callesen, Mette Foged	Frederiksen, Svend
Andersen, Jesper John	Carlsen, Birger Peter	Lundberg
Andersen, Jørgen Damsbo	Carlsen, Jan Herløv	Frost, Gert
Andersen, Kent Christoph	Carlsen, Mortan Annfinn	Fruergaard, Lars
Quistgaard	Holm	Gahr, Trygve Johannes
Andersen, Per Preben	Chidekel, Hans Jørgen	Gardel, Uffe
Andersen, Peter	Christensen, Allan	Gedde, Truels Fredrik
Andersen, Susanne	Christensen, Carsten Aage	Gertsen, Martine Cardel
Charlotte	Christensen, Claus	Gjørup, Lone Fønss
Andreasen, Rolf	Christensen, Cuno Bille	Glaf, Jens
Ankersen, Niels	Christensen, Erik Hafslø	Graae, Sidsel
Arenfeldt, Marie Louise	Nygaard	Grandjean, Peter Wilhelm
Arnbjørnsson, Gylfi	Christensen, Henrik-	Gregersen, Kim
Arntzen, Unne Marie	Tommy	Gregersen, Susanne
Balsløw, Anne Le	Christensen, Jan Nørgaard	Charlotte
Baumgarten, Steen	Christensen, Jette Sattrup	Grevenkop-Castenskiold,
Bender, Jan	Christensen, Kurt	Gert Lorentz Ingvard
Bengtsson, Bjørn Michael	Christensen, Ole	Eriksson
Bengtsson, Gitte	Christensen, Stig Schandel	Grundesen, Bjørn
Berg, Mette Troels	Christiansen, Stig	Grøn, Helen Rask
Berg, Peter	Christiansen, Søren	Grønvald, Lars Boeg
Berner, Claus	Clausen, Marie-Louise	Gustafsson, Arnt
Berthelsen, Pia Ursula	Dahl, Katrine	Göte, Stig Christian
Bigand, Konrad Christian	Dalgaard, Lars Victor	Haag, Jens
Birk, Lone	Dam, Jens-Erik	Halsteen, Ann-Kristine
Bischoff, Bent Benemann	Dam, Michael Weihe	Hansen, Anne Marie
Bjerke, Morten Johannes	Demsig, Martin Jørgen	Hansen, Annegrethe
Bjerre, Annemarie	Dons	Hansen, Annelise
Bjerre, Bent Leon	Duus, Torben	Hansen, Carsten Collin

Hansen, Dirch Allan	Jacobsen, Thomas Lynge	Krause, Anders
Hansen, Finn	Jakhelln, Frede Johannes	Kristiansen, Jan
Hansen, Hanne Birgitte	Høeg	Krogh, Ulla Kirsten
Hansen, Jan	Janzen, Peter Henrik	Krolmark, Kim
Hansen, Jan Hallerup	Jensen, Gurli Irene	Kruse, Bo
Hansen, Jens Peter	Jensen, Henning Klemen	Kvistaas, Ivar
Hansen, Jørgen Valther	Jensen, Henrik Johan Due	Langerød, Jan Erik
Hansen, Lars Aarup	Jensen, Johnny Guldborg	Lansø, Per Steen
Hansen, Leif Bjarne	Jensen, Judith Irene	Larsen, Birthe Dichmann
Hansen, Michael	Jensen, Jørgen Willum	Larsen, Bjarke Stemann
Hansen, Michael Blom	Jensen, Mikael Thye	Larsen, Carsten Rene
Hansen, Nina Pernille	Jensen, Ole Nørgaard	Larsen, Finn Erik
Tage	Jensen, Per Højgaard	Larsen, Lene Sprech
Hansen, Peer Bagge	Jensen, Peter Egelund	Larsen, Paul-Erik Roald
Harboe, Peter Georg	Jensen, Poul	Larsen, Thomas Elgaard
Hardarson, Arsæll	Jensen, Torben Richard	Larsen, Troels Filip
Hardenberg, Wilhelm	Jensen, Troels Henrik	Eisinger
August	Jepsen, Annette Rønnow	Lassen, Anders Katharus
Hattens, Rene	Jespersen, Henrik	Bang
Heegaard, Steffen Peter	Jespersen, Mikael Poul	Laursen, Bo Brink
Anker	Johansen, Jørgen Bo	Liedberg, Jeanet Errebo
Heen, Edvard Kristian	Jørgensen, Birte Svejstrup	Lilienfeldt, Sigurd
Heinemann, Jørg	Jørgensen, Christian Knud	Lorentsen, Per Steen
Hejndorf, Lars Bjarne	Jørgensen, Heidi Høj	Lumholt, Henrik Roesvill
Henriksen, Bjarne	Kauffmann, David Carl	Lund, Morten
Henriksen, Per Bang	Christian von	Lund-Andersen, Jens
Hjaltason, Erlendur	Kindt-Larsen, Hohn	Lunde, Steffen Bo
Hjermoj, Henrik	Kirchheiner, Kristian	Lyager, Tonnie
Hjorth, Thomas	Kjeldsholm, Per	Løwy, Steffen
Hjortnæs, Lasse	Kjærgaard, Dian	Madsen, Iben Green
Hoe-Hansen, Sven Bertil	Grossman	Madsen, Lise Jette
Holm, Michael Forstrøm	Kjærsgaard, Jesper Allen	Manniche, Bjarne
Howard, Kjetill	Klausen, John Jagd	Marcus-Møller, Jens
Hughes, Ieuan Thomas	Klemm, Teis Brochmann	Christian
Hvatum, Signe	Kluge, Kim Gert	Marcussen, Birgit Klem
Hviid, Jens	Knudsen, Bent Elvig	Mariager, Jesper
Høibye, Jan Børre	Knudsen, Birgitte	Martensen, Anne Dühr
Høie, Karl	Knudsen, Carsten	Martinsen, Inger
Ingerslev-Jensen, Henrik	Leonhard	Meer, Wilbert J. van der
Oxholm	Knudsen, Lene	Meiland, Jens
Irner, Merete	Knudsen, Niels Brun	Mieritz, Lars Christian
Islann, Bodil	Knudsen, Per	Lysheim
Jacobsen, Kim Gerner	Kongstad, Jan Læntwer	Mikkelsen, Lone
Jacobsen, Preben	Kousgaard, Hanne Pernille	Mogensen, John
Jacobsen, Svend	Kristensen, Lars	Mohn, Oluf Martin

Mohr, Bjarti	Pedersen, Jim	Steffensen, Henrik Martin
Molander, Mikael	Pedersen, Kim Rooed	Stensbirk, Jimmy Palle
Moltke, Henrik Kristian	Pedersen, Michael Kim	Storberget, Dag Erik
Monberg, Per	Lundgreen	Storm, Ove Frederik
Monefeldt, Steen	Pedersen, Per Dunk	Martin
Jagemann	Petersen, Anette Birgitte	Storr, Anne Mette
Mortensen, Peter Emil	Petersen, Dortha Sejling	Strøyberg, Nanna
Mourier, Pierre Ferdinand	Petersen, Enge Marie	Svendsen, Kurt
Quistgaard	Petersen, Henrik Melgård	Svendsen, Michael Risom
Munck-Mortensen, Helge	Petersen, Jørgen	Svenning, Astrid
Munksgaard, Peter	Petersen, Lars Baumann	Svenningsen, Susanne
Müller, Jes Bech	Petersen, Niels Erik	Caroline
Nielsen, Claus	Petersen, Paul Berendt	Sverrisdottir, Brynhildur
Nielsen, Dorte	Petersen, Poul	Søberg, Otto
Nielsen, Ernst Lykke	Petersen, Søren Killebæk	Sørensen, Bo
Nielsen, Gert	Petersen, Tom Winther	Sørensen, Britta
Nielsen, Gyda Refslund	Phil, Leonhardt	Gammelgaard
Nielsen, Jan Nordkrog	Pilgård, Kirsten	Sørensen, Flemming
Nielsen, Jesper	Polack, Allan	Sørensen, Henrik Juul
Nielsen, Johannes Erik	Poulsen, Ole	Sørensen, Jens Vinkel
Nielsen, Kim Bay	Poulsen, Susanne	Sørensen, Michael Skjold
Nielsen, Michael Tang	Randrup, Benedikte	Sørensen, Ole
Nielsen, Peter Engberg	Rasmussen, Anette Beck	Sørensen, Søren Genet
Nielsen, Steen Holmgård	Rasmussen, Janne	Tanderup, Henriette
Nielsen, Susan	Rasmussen, Jens Erik	Tetzlaff, Peter Philip
Nielsen, Torben Holme	Rasmussen, Ole Bune	Theil, Ulla
Nielsen, Viggo	Rasmussen, Søren Munk	Thomassen, Robert
Nysveen, Arne	Rasmussen, Vibeke	Normann
Nørregaard, Claus	Nymann	Thomsen, Helle Margrethe
Nørskov, Johnny	Richardt, Lisbeth	Bøje
Olavsrud, Bente	Ringsholm, Poul Anker	Thomsen, Henrik
Olavsrud, Tone	Rosenvinge, Truls Petter	Fogelstrøm
Olesen, Erik Holther	Rømer, Peter	Thomsen, Lars
Olesen, Svend Give	Rørslev, Iben Marianne	Thorgaard, Anders
Olsen, Hanne Elisabeth	Sander-Jensen, Michael	Eikemo
Treu	Schaap, Leif Viggo	Thorsen, Ole-Jakob
Olsen, Ivan	Schaldemose-Nielsen,	Thorup, Jahn
Olsen, Kim Jørg	Stefan Christian	Thorup, Teddy
Olsen, Lis	Schultz, Jørn Schmidt	Thørring, Henrik
Onsrud, Stein Petter	Schultzer-Nielsen, Jens	Toftel, Steen
Overbye, Johnni Kristian	Schutt, Gert Peter	Tolman, Jesper Kritter
Pahl, Søren	Settevik, Ole Morten	Tornblad, Henrik
Paulin, Anne Christina	Smith, Hanne	Uhre, Ola
Pedersen, Alex Ralf	Stage, Henrik	Valheim, Ulf
Pedersen, Claus Søren	Starup-Hansen, Jesper	Varpe, Knut

Vedel-Petersen, Johan
Vinther, Michael Gram
Weibel, Kim

Wenner, Jan
Wielund, Ole Jacob
Winther-Jensen, Erik

Wismann, Lars
Zilmer, Alex

Følgende bestod **Den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand. merc.):**

Vintereksamen 1981/82:

Andersen, Jens	Hartlev, Ole	Nielsen, Jan Damgaard
Andersen, Jørgen Holm	Henrichsen, Bjarne	Nielsen, Lars Per
Andersen, Morten Lyngø	Thordahl	Nielsen, Niels Søbjerg
Anthonisen, Jan	Herbst-Jensen, Allan	Nielsen, Odd Inge
Arildsen, Niels	Holmstrand, Hans-	Petersen, Christian
Barslund, Thomas Boelt	Christian	Vriberg
Becker, Johan Gotfred	Hyst, Torben Gert	Petersen, Søren
Beier, Svend Erik	Høgenhaug, Jens	Harmundal
Beilin, Ben	Ibsen, Carsten Viggo	Raben, Peter Joakim
Bentzen, Eric	Ibsen, Peter Michael Ib	Rasmussen, Jan Edgar
Bloch, Lars Hammer	Jensen, Bjarne Steen	Reymann, Michael
Brun, Gert	Jensen, Niels Nedergaard	Rønnebak, Merete Britt
Christensen, Kaj	Kallermann, Peter	Simonsen, Stig Ankjær
Crone, Niels Gerhard	Kapler, Henrik Christian	Smith, Finn Viktor
Eriksen, Bjørn Stig	Kierkegaard, Nils	Sølling, Michael
Falkeborg, Hans Erik	Kristiansen, Per Bjerre	Sørensen, Mikael
Grøn, Merete	Ladekarl, John Havschildt	Heibrock
Gudmundsdottir, Margret	Larsen, Bent Sylvest	Sørensen, Torben Cloos
Hald, Preben	Leinum, Bo Sigurd	Thomsen, Stig
Hansen, Carsten Krogholt	Ligaard, Lone Gudrun	Troen, Niels
Hansen, Hanne Foss	Lundbye, Peter	Winther, Jens
Hansen, Søren Michael	Madsen, Peter	Ølting, Poul Mikael
Grønlund	Mossing, Robert	Aaskov, Lars Christian
Hansen, Ulla	Müller, Vibeke Toft	

Følgende bestod **Den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand. merc.):**

Sommereksamen 1982:

Blach, Henrik	Gendal, Flemming	Ingvartsen, Erik Høvring
Bruun, Else	Glistrup, Jørgen	Jakobsen, Søren Primdahl
Carlsen, Christian	Gunnarsson, Arni	Jensen, Kaj Erik Zeuthen
Christiansen, Henrik	Halfdan-Nielsen, Marianne	Jensen, Ove Broch
Dyring	Hansen, Bent Ove	Jensen-Sondrup, Jens
Christiansen, John Kaj	Hansen, Eigil	Jessen, Karin
Engsberg, Per	Hansen, Henrik Peter	Johansen, Ola Arnulf
Feit, Karin Elisabeth	Hansen, Steen Bruno	Jørgensen, Susan Hedelin
Frederiksen, John	Hansen, Søren Ring	Kenneth, Jens
Stenfeldt	Ingerslev, Bjarne	Kentorp, Thomas

Kromann-Andersen, Stig	Rasmussen, Lene	Thomsen, Ken Thomas
Larsen, Ole Carlo Møller	Hildebrand	Thybo, Carsten
Mikkelsen, Lars Palland	Rathje, Jesper	Tiku, Ebenezer H.
Nielsen, Henrik Carl	Rødbrø, Peter	Træsborg, Michael
Nielsen, Per Aunsbjerg	Salojärvi, Liisa	Vesth-Hansen, Jørgen
Olsen, Jan Erik Nørmark	Stern-Peltz, John Erik	Villumsen, Kenneth
Petersen, Tom	Sørensen, Claus	Østergaard, Michael Peter
Rasmussen, Gorm Bo	Sørensen, Per Eidnes	Aasted, Lars

Følgende bestod **Diplomprøven i Afsætningsøkonomi (HD 2. del)**

Andersen, Jes Frederik	Jakobsen, Jakob Leif	Melbye, Niels
Andersen, Jørgen	Jensen, Christian Frits	Munkstrup, Ivan Carsten
Andersen, Michael	Jensen, Peter Scheuer	Nielsen, Claus Lehmann
Bentsen, Bent	Jensen, Stig	Nielsen, Jørgen Bundgaard
Buchhave, Karsten	Jensen, Søren Kim Rasch	Nielsen, Mogens
Bøgedal, Harris Wiid	Jensen, Søren Rønn	Nielsen, Paul-Erik
Christensen, Kenneth	Jeppesen, Bo Petri	Nørgaard, Keld
William	Jørgensen, Kenneth	Pedersen, Ruben Kopp
Christensen, Preben	Knudsen, Anne Gerda	Pedersen, Jørgen Bro
Damm, Leo Hammerich	Louise	Preiss, Jens
Dich, Jørgen Vei	Krogmann, Bent	Schacht, Erik
Frydendahl, Mary-Ann	Kümmel, Lene	Schiermer, Torben
Grenimann, Bent	Larsen, Jørgen Dam	Schjødt-Hansen, Niels
Hansen, Inger Billund	Larsen, Nils-Jørgen	Skou, Per
Hansen, Gerd Pelle	Wederkinck	Sloth, Jørgen
Hansen, Michael	Madsen, Inge Annette	Sørensen, Nils Claudi
Hansdal, Ivan	Madsen, Kurt Krogsgaard	Thomsen, Kjeld
Hasling, Lis Flindt	Magnussen, Dick Benedict	Uhrskov, Steen
Hornung-Pedersen, Erik	Mailind, Jesper	Østerdal, Lars
Ibsen, Bjarne Wittendorff	Malsø, Ib	

Følgende bestod **Diplomprøven i Finansiering (HD 2. del)**

Alsøe, Flemming	Frikov, Gunnar	Madsen, Claus Peter
Bache, Henrik	Grotkjær, Frank	Hovmand
Bohn, Erik Hansen	Hansen, Bent Schøn	Madsen, Jørgen Pagh
Breiner, Karl Otto	Horn, Ib	Mathiesen, Uffe Steen
Buchwaldt, Per	Jacobsen, Bo Svarre	Michael, Michel Atallah
Bøhm, Benny	Jensen, Johannes Otto	Mikkelsen, Peter
Christensen, Per Pallesen	Jørgensen, Palle Johannes	Milvang, Torben
Christiansen, Bøge	Kokholm, Thorkild	Mitens, Lars Edvard
Damgaard, Lise Neve	Larsen, Tom	Mohr, Henrik
Digsmed, Steen	Lemming, Torben	Mortensen, Ove Erling
Frederiksen, Benny		Nielsen, Bente Moustén

Nielsen, Leif Weinreich	Rasmussen, Gorm Bo	Sørensen, Per Mørch
Rasmussen, Annegrete	Ravn, Peter Lorens	Thomsen, Per Agerbæk
Rasmussen, Bo Axel	Røddik, Sven	Torp, Bent
Rasmussen, Elmer Boye	Sørensen, Claus Nielsen	Winther, Henrik

Følgende bestod **Diplomprøven i Forsikring (HD 2. del)**

Jensen, Jørn Skrøder	Müllertz, Henrik	Nielsen, Torben
----------------------	------------------	-----------------

Følgende bestod **Diplomprøven i Organisation (HD 2. del)**

<i>Strategi og planlægning</i>	Lorenzo, Elio	Holsøe, Ebbe
Amann, Claus Erik	Lund-Pedersen, Jens	Jensen, Sven Jørn Revall
Andersen, Bente Egedal	Munck, Stig	Johansen, Jens Charles
Andreasen, Axel	Nymand, Steen	Jørgensen, Carsten
Angelo, Henry Stein	Pileborg, Peter	Jørgensen, Jens Seest
Balling, Eric Robert	Poulsen, Hans Christian	Kaysen, Yvonne Brun
Krentel	Riddersholm, Carsten	Larsen, Torben Hill
Borch, Søren	Ring, Peter	Madsen, Per Holme
Brønderslev, Lars	Schmidt, Eric	Madsen, Per Steffen
Böttcher, Ejvind	Skinnerup, Leif	Michelsen, Torben
Corvinus, Bjarne	Sjøsten, Gert	Olsen, Poul Steffen
Eistrup, Jens Jørgen	Sørensen, Henrik Sven	Raaholt
Ellekær, Jens	Sørensen, Peter Kjølst	Otterstrøm, Ivan
Gullestrup, Jørgen	Thejll-Møller, Peter	Ottsen, Henrik
Hansen, Per Nørgaard	Østerstrøm, Walther	Rasmussen, Jens Ulrik
Holde, Svend Erik		Ullmann, Hans Christoph
Jacobsen, Torben	<i>Datamatik</i>	
Jensen, Anne Lone	Bech, Claus	<i>Offentlig forvaltning</i>
Jensen, Bruno Gregers	Bjørklund-Lassen, Jens	Adler-Nissen, Jan
Jensen, Henrik Lyppert	Erik	Andersen, Hans Kurt
Jensen, Kurt Anker	Bressendorff, Per	Berid, Jens
Johansen, Ebbe	Christensen, Anker	Davidsen, Heini
Jørck, Morten	Eriksen, Johannes	
Jørgensen, Jes Mejlby	Ferrolld, Henrik	
Knudsen, Morten	Hansen, Bente Clifford	<i>Personaleadministration</i>
Larsen, Lisbeth Narvig	Henriksen, Troels Capral	Bruun, Birgitte

Følgende bestod **Diplomprøven i Regnskabsvæsen (HD 2. del)**

Alm, Lars	Andersen, Poul-Erik	Baunsgaard, Hanne
Andersen, Jens	Askly, Søren	Beck, Jutta
Andersen, Leo	Badenfeldt, Kim Erik	Belling, Rita Bekefeld
Andersen, Peter Friis	Bak, Henrik Gaarn	Bentsen, Johnny Mikael
Nørdam	Ballesgaard, Ingelise	Berner, Pia

Borg, Erik	Jensen, Bruno Sten	Mathiesen, Jørgen Ulrik
Burchardt, Søren Otto	Jensen, Egon Orla	Meinert, Ove Ælkær
Busk, Søren Kim	Jensen, Hardy	Nielsen, Ebbe Hørting
Carstensen, Michael	Jensen, Inge	Nielsen, Jack Bjørn
Christensen, Bo Haack	Jensen, Jette Ulla	Nielsen, Jens Jørgen
Christensen, Jesper	Jensen, Jørn	Nielsen, Jens Kristian
Christensen, Knud	Jensen, Jørn Finn	Nielsen, Jesper Schou
Kjærgård	Jensen, Lone Kalum	Nielsen, Leif
Christensen, Peter	Jensen, Niels Bruno	Nielsen, Lisbeth
Thuesen	Jensen, Preben Gjelstrup	Nielsen, Ove
Christensen, Susanne	Jeppesen, Pia	Nielsen, Per Hjorslev
Merete	Jeppesen, Preben	Nielsen, Povl
Christiansen, Connie	Jespersen, Tove	Nielsen, Søren Ødum
Mona	Johansson, Claus Georg	Nøhr, Poul Henning
Christiansen, Hans Peter	Juul-Jensen, Carl-Johan	Olsen, Børge Christian
Christiansen, Merete	Jørgensen, Erik Holst	Olsen, Erik
Christiansen, Steen	Jørgensen, Kirsten Ann	Ovesen, Jens Jesper
Christiansen, Sven Aaslo	Jørgensen, Lars Tinsfeldt	Pedersen, Bo Ruben
Clausen, Søren	Kenhof, Morten	Petersen, Bernd
Clayton, Erik Kenneth	Kjær, Poul Tonny	Pommer, Kim
Dal, Henrik Lund	Konnerup, Thorkild	Poulsen, Benny Lysdal
Damkiær, Henning	Krogsøe, Mette	Poulsen, Bent Ole
Daugaard, Sten	Kubel, Michael	Prien, Niels Peter
Elsass, Susanne	Larsen, Erik Walther	Quitau, Anders
Fisker, Bo Top	Larsen, John Kruse	Rasmussen, Finn
Forsberg, Peter	Larsen, Lars Olaf	Rasmussen, Finn Erik
Frederiksen, Jens Bech	Larsen, Michael	Salling-Bjørneboe, Henrik
Glensback, Tomas	Larsen, Svend-Erik	Samsøe, Poul
Grinsted, Erik	Larsen, Søren Schmidt	Schaufuss, Henrik
Guld, Benny	Lassen, Carl	Scheuerlein, Michael
Hansen, Merete Elisabeth	Lau, Helene Elisabeth	Simonsen, Steen Hay
Hedemand, Lis	Laugård, Claus	Stigaard, Carl-Erik
Heede, Henrik	Lehrmann, Carsten	Svendsen, Lars Peter
Helstrup, Torben	Liljegren, Anne-Grethe	Sørensen, Evy
Henriksen, Carl Bo	Ljungstrøm, Birger	Sørensen, Hans Jørgen
Gersager	Michael	Fris
Henriksen, Hans Torben	Lund, Preben Riisberg	Sørensen, Lars Åge
Herlin, Jan	Madsen, Carsten Ellebye	Terp, Jens Jørgen
Hessel, Anette	Madsen, Erik	Theisen, Annette Zilmer
Ibsen, Bo	Madsen, Henrik Rørbæk	Thomsen, Dan Krause
Ibsen, Jan Wittendorff	Madsen, Michael Friborg	Thomsen, Jan
Jacobsen, Torben Ulrik	Madsen, Michael Kjær	Tjerrild, Kim Alfred
Jensen, Annette	Madsen, Mogens Egeskov	Toft, Niels-Christian
Jensen, Annette Susanne	Madsen, Peter Bruun	Vanman, Helle
Jensen, Arne	Mahler, Erling	Vedde, Michael

Vedsted, Kell	Willesen, Dennis Gert	Ånerud, Olaf Wilhelm
Viktorius, Tonni Robert	Wung-Sung, Haimin	
Wiencken, Kim	Soywar	

Følgende bestod **Diplomprøven i Udenrigshandel (HD 2. del)**

Bagger, Karl Erik	Langhorn, Carl Christian	Rastrup, Svend Erik
Born, Ole	Larsen, Hanne Vrang	Rosendahl-Nielsen, Lizzy
Brünings-Hansen, Hans	Larsen, Hans Henrik	Ryvald-Christensen, Lars
Jacob	Lembke, Jørgen	Salbæk, Jan Svend Erik
Christensen, Anders	Madsen, Jan Dahl	Schierbeck, Jens Peter
Christian	Mortensen, Anne	Steffensen, Hans Steffen
Clausen, Even Gunde	Kathleen	Stig-Nielsen, Søren
Glaring, Steen Flemming	Muldgaard, Jørgen	Strømsted, Per
Hansen, Jan Boeg	Mygind, Lars	Sølling, Morten
Tvede, Lars	Møller, Torben	Trudsø, Niels
Holm, Steffen Jannik	Olesen, Niels Kold	Uth, Poul Erik
Holm, Thomas Ove	Pennant, Phillip Pearson	Vilen, Charlotte Eliza
Jølck, Karsten	Rasmussen, Leif Hess	Westh, Eskild Andreas
Klüver, Mogens	Rassing, Peter	

C. DE ERHVERVSSPROGLIGE EKSAMINER 1981/82

Følgende bestod **den erhvervssproglige prøve i 1 sprog:**

<i>Engelsk</i>	Bogh, Birgit-Sidsel	Christiansen, Inga
Agbarie, Grethe	Thomsen	Bredahlsgaard
Andersen, Kirsten Conni	Bollhorn, Susanne	Davies, Ann-Jane
Andersen, Maybritt	Bonde-Nielsen, Grethe	Dunhill, Marianne Ida
Andreasen, Hans Ole	Brodthagen, Lene	Dyhr, Jane
Andreasen, Lone Beth	Bruun Mogensen, Fritz	Dyhre, Sigurd Evers
Andreasen, Tina Guldine	Vilhelm	Dyssegaard, Susanne
Bagge, Charlotte	Brønsdum, Eva	Dønbo, Susanne Wærum
Quistgaard	Bundgaard, Dorrit Gyrith	Edinger, Kristian
Bellaire, Belinda	Bille	Kirkegaard
Bendix-Eriksen, Lisbeth	Baadsgaard, Marianne	Ellegaard, Carina
Berge-Thorvaldsen, Lene	Carstensen, Tove Bærentz	Flett, Susanne Lange
Berit	Christensen, Annette	Frandsen, Inger
Bernsen, Pernille Betine	Randrup	Fynbo, Inge
Bie-Rasbech, Birgitte	Christensen, Inger Lise	Gade, Bente
Bjørn, Edith Margrethe	Christensen, Kirsten	Gosmer, Solvej Marianne
Boeg, Lene Kaas	Byskov	Gaarde, Hanne Vibeke
	Christensen, Tina	

Hansen, Anita Tandberg
 Hansen, Ann Roy
 Hansen, Bente Elinor
 Hansen, Bente Harboe
 Hansen, Britta
 Hansen, Gitte Skjold
 Hansen, Hanne Bo
 Hansen, Lis
 Harnek, Jean
 Hechmann, Anna-Lise
 Hemmingsen, Mariann
 Færø
 Horup, Mary Gudrun
 Hvidberg, Marianne
 Høst, Mayen Mette
 Jacobsen, Helle
 Jensen, Astrid
 Schiermacher
 Jensen, Birgitte
 Westermann
 Jensen, Grethe Skovgaard
 Jensen, Hanne
 Jensen, Laila Britt
 Jensen, Lykke Solveig
 Jensen, Margrethe
 Jensen, Tine Lander
 Jespersen, Anne-Birthe
 Johnsson, May Delin
 Juul, Inge Elisabeth
 Jørgensen, Lizzi
 Jørgensen, Marlies
 Jørgensen, Susanne
 Kerrigan, Benedikte
 Elisabeth
 Klempel, Marianne
 Kragh, Bodil Birgitte
 Krogager, Annemarie
 Larsen, Birgit
 Larsen, Gertie Edith
 Larsen, Helene Esther
 Larsen, Lilli Elisabeth
 Larsen, Mai-Brit
 Larsen, Michael Loll
 Larsen, Susanne Friis
 Lassen, Elsebeth Sylvest

Laster, Eli
 Lauridsen, Jeanne
 Laustsen, Jette Margrethe
 Lawes, Fiona Stuart
 Leth, Lise Ann
 Madsen, Dina Høeg
 Magnussen, Jette
 Mulbjerg, Lene
 Mullertz, Camilla
 Møller, Marianne Øjvind
 Nagel, Gitte Merete
 Nielsen, Bjarne
 Nielsen, Jette Maria W.
 Nielsen, Joan Igel
 Nielsen, Lisbeth
 Nielsen, Marianne
 Nielsen, Sonja
 Nielsen, Tove Ida
 Nielsen, Vibeke
 Olsen, Anne Apel
 Oreskov, Jonny
 Ottosen, Ann-Dorthe
 Pallesen, Lena
 Pedersen, Hanne
 Pedersen, Susanne
 Kirkegaard
 Pejrup, Søren
 Petersen, Charlotte
 Lillegaard
 Petersen, Niels Bach
 Poulsen, Cindy Catharina
 Poulsen, Peter Asger
 Menzer
 Rasmussen, Maiken
 Rasmussen, Margit Ellinor
 Reitz, Anny
 Rindal, Inge Askov
 Rudolph, Sven Mogens
 Simonsen, Marianne
 Skjødt, Britt Ingegård
 Smith, Louise Hardman
 Sorgenfrey, Lars
 Stensnæs, Linda
 Stegemuller, Annette
 Sund, Marianne Ruth

Sørensen, Jette Tolstrup
 Sørensen, Susanne
 Schjøldam
 Teudt, Eva
 Thomassen, Marianne
 Thomsen, Ninna
 Thorsteinsson, Nanna
 Tipsmark, Liselotte
 Torbensen, Sandra
 Tuxen, Elna Vibeke
 Maduro
 Ursin, Lisbeth Fanny
 Wiggers
 Vas, Annette Sadolin Fløe
 Vej, Jesper
 Zuschlag, Erik

Fransk

Alfthan, Birgitta Heding
 Arildsen, Pernille
 Birkholm, Jytte Marie
 Bondegaard, Margareta
 Børghlum, Lene
 Carstensen, Carsten
 Christensen, Jette Mailand
 De Smet, Marina Emilia
 Eriksen, Margit Nygaard
 Goedecke, Michael
 Halkjær-Lassen, Tina
 Hemmeth, Anne-Marie
 Hurup-Andersen, Tina
 Ingeman-Nielsen, Ilma
 Jensen, Birgitte
 Kildedal, Mette
 Kjær, Tina Juul
 Kristensen, Anne Huniche
 Kronmark, Marianne
 Larsen, Christa
 Augustinus
 Larsen, Hanne Marianne
 Lundsgaard, Karsten
 Madsen, Lis Kjærgaard
 Madsen, Steen-Olfert
 Nielsen, Anne-Lise Steen
 Nielsen, Edith Martha

Nielsen, Birgit
 Quortrup, Marianne
 Rasmussen, Marianne
 Govertz
 Storgaard, Margarita
 Noguer
 Sørensen, Lene
 Tabor, Eva
 Ørnskov, Lise
 Qvistgaard, Michel

Italiensk

Barsø, Beth
 Davidsen, Anne
 Jacqueline
 Faurschou Mathiesen, Eva
 Iversen, Lillian Alice
 Jensen, Bodil Inger
 Lage, Marianne

Russisk

Jordal, Tove Louise
 Hartmann
 Jørgensen, Dolly Lillian
 Lind, Birger F. Nordvig
 Nielsen, Lisa Hammer

Spansk
 Bech, Lulu Dons
 Bierlich, Elisabeth Nonell
 Bille, Jeanette
 Biro, Anne Marie
 Bjørkov, Yvonne Christine
 Bøgh, Birgitte
 Christensen, Lene
 Gunther, Irene Maria
 Gurtler, Arlette Mikala
 Haderup, Elisabeth
 Halvgaard, Mette Katrine
 Hassel, Inge Sejersdal
 Hjorth, Eva
 Haarløv, Winnie Gregers
 Jacobsen, Elisabet Marie
 Jensen, Helle Møller
 Jølving, Laila
 Mohrsen, Olga Maria
 Pallesen, Max Dørge
 Pedersen, Eva Mølsted
 Pedersen, Lisbeth Ullum
 Petersen, Kate
 Poulsen, Helle Harpsøe
 Poulsen, Silvia Ines
 Wagner
 Steen, Monica
 Saabye, Jesper Hugo
 Ølund, Henrik

Tysk
 Andersen, Lene
 Bendixen, Bente
 Bondesen, Susanne
 Bruun, Hanne Alice
 Buhl, Marianne Karin
 Carlsen, Pia Irving
 Christensen, Helga
 Eskildsen, Anette
 Damgård
 Finkas, Heidi
 Hansen, Ruth
 Kjærbye, Gerda
 Kristiansen, Inge-Lise
 Lillie, Susanne
 Muller, Yvonne
 Mølbjerg, Lone
 Mørup, Jette
 Piil, Bodil Elisabeth
 Rindal, Musse
 Schmidt, Helle
 Stoffregen, Marianne
 Sturup, Eva Vibeke
 Vigen, Birte
 Østergaard, Marianne
 Koefoed

Følgende bestod **den erhvervssproglige prøve i 2 sprog:**

Engelsk/fransk

Andersen, Christiane
 Annette
 Bang-Nielsen, Charlotte
 Bergen-Jensen, Ulla
 Bogh, Sidsel B. Thomsen
 Bruun, Henriette Zeuthen
 Dannisgård, Charlotte
 Djelert, Tina Voigt
 Fabricius, Tine
 Frederiksen, Karen Bahn
 Germark, Troels Finn
 Grue, Susan Friis

Hansen, Nanna Fenge
 Hovden, Eva Maria
 Hurup-Andersen, Eva
 Jensen, Anette
 Jensen, Bente
 Jensen, Jacob Poul Lilja
 Jensen, Johnny Holm
 Johansen, Anne Eshington
 Jørgensen, Annette
 Vendelbo
 Karlsen, Birgitte
 Ladefoged, Henriette
 Pernille

Larsen, Marina Lynnerup
 Larsen, Myanna Øst
 Leuchsenring, Dorthé
 Schoch
 Madsen, Jane Sand
 Madsen, Lene
 Michelsen, Helle Tornblad
 Nielsen, Allan Peter
 Nielsen, Bodil Kastbjerg
 Nielsen, Kirsten Cato
 Nielsen, Pia Skaarer
 Nielsen, Susanne Rom
 Nielsen, Ulla Lykke

Nielsen, Vibeke	Holck, Marianne Jeanette	Ravn, Anette
Olsen, Inge Fisker	Jensen, Anette	Rud-Hensen, Anne
Hansted	Jespersen, Lisa Hove	Sandager, Anette
Pedersen, Anette	Larsen, Bente Susanne	Schirner, Gerd Manfred
Pedersen, Lis Skjold	Larsen, Lone Gitte	Schlichting, Hanne
Petersen, Bente Karen	Larsen, Søren Søby	Schou, Susanne Storgaard
Petersen, Conni	Bendtsen	Skjøth, Lotte
Piora, Tina	Palsbro, Lene	Sylvest, Lene
Rasmussen, Karin Holten	Paredes, Marianne P.D.	Termansen, Gerda
Rechendorff, Dorte	Pedersen, Ulla Berenth	Thye, Vibeke
Rohde, Lilian	Zinck, Annemarie	Toft, Annelise
Slumstrup, Erik		Werner, Karsten Stonor
Smidt, Lotte Hugge	<i>Engelsk/tysk</i>	
Sørensen, Birgitte Isidor	Abrahamsen, Pia	<i>Italiensk/fransk</i>
Vad, Mette	Andersen, Anne-Grete	Børglum, Lene
Vorslund-Kiær, Eva	Baltzar, Rikke	Jensen, Anne Dorthe
Warming, Bettina	Brunckhorst, Ingrid	Kristensen, Dorrit
	Christiansen, Carl Peder	Majlund
<i>Engelsk/italiensk</i>	Schneider	Mannheimer, Caroline
Andersen, Birgitte	Christiansen, Tina	Simsby, Kim
Hilming, Lone	Elisabeth Winther	
Michelsen, Annette	Dansgaard, Helle	<i>Spansk/fransk</i>
Strand, Lene	Fledelius, Steen	Christensen, Anja Wittrup
Thygesen, Ann Mari	Hansen, Anita Tandberg	Hansen, Tina Standager
	Hardrup, Lene	Holck, Anne Louise
<i>Engelsk/russisk</i>	Hornung, Klaus Henrik	Jensen, Janne Bastrup
Ahlm, Britta Eva	Hougaard, Lars	Kersting, Henrik
Nielsen, Lisa Hammer	Jacobsen, Finn	Olsen, Lise
	Johansen, Birgit Marianne	Selsing, Tina
<i>Engelsk/spansk</i>	Jul Pedersen, Lis	Sørensen, Lene Greve
Berg, Eva	Jørgensen, Eva	
Clausen, Karin	Kristensen, Jeanette	<i>Fransk/tysk</i>
Eriksen, Lise	Larsen, Finn Østergaard	Conrad-Jørgensen, Berie
Fonsman, Anne Sofie	Nielsen, Anne Lund	Johannsen, Marianne Elise
Hansen, Anette Bern	Nielsen, Jennie Belinda	Oest, Heidi
Hindberg, Gitte Susanne	Olsen, Henrik	

Følgende bestod den erhvervssproglige korrespondenteksamen i 1 sprog:

<i>Engelsk</i>	Davies, Ann-Jane	Guntofte, Annegrethe
Andersen, Yvonne	Devantier, Lene	Hansen, Birgitte Krohn
Bindslev, Anette	Eibak, Anne-Dorte	Hansen, Mette Wolthers
Christensen, Anne Dorthe	Fischer, Rita Alma	Hansen, Pia Jane
Christoffersen, Lone	Frederiksen, Karen	Hedegaard, Monika Maria
Danfunk, Lone Pia	Nørland	Henriksen, Conny E.

Herzog, Karen	<i>Fransk</i>	Lohse, Jeanette
Holst, Charlotte	Hansen, Kathe Benneke	Pedersen, Ingelise
Jensen, Birgit Luders	Husum, Helle	Damgaard
Jensen, Connie Worm	Høffner, Annegrethe	Siboni, Kirsten Astrid
Jensen, Helle	Jensen, Rita Lene	Sørensen, Rikke Funding
Jensen, Pia Damslund	Mail, Anette	
Little, Bodil Marie	Mungsfeldt, Hanne	<i>Tysk</i>
Mikkelsen, Anne Merete	Birgitte	Jørgensen, Britta
Milo, Yvonne	Pedersen, Jette Windum	Kristiansen, Inge-Lise
Müller, Lene	Piil, Gitte Marianne	Larsen, Helga Møller
Nørgaard, Else Marie	Stewart, Pamela Margaret	Mikkelsen, Annette
Olhoff, Jane		Desiree
Olsen, Vita Anne	<i>Italiensk</i>	Møller, Bente Panerak
Poulsen, Ulla Elisabeth	Kristensen, Kirsten	Sejersen, Hanne
Riis, Bente Karin	Bjørnholdt	Sinius-Clausen, Jette
Salado, Gimena Ulla Steen		Welander, Annette
Tomassen, Ragnhildur	<i>Spansk</i>	Lisbeth
Lara	Jørgensen, Anne-Birgitte	Østergaard, Gitte Nybo
Willumsen, Anette Merla	Købling-Larsen, Linda	
Wind, Pia	Skyldal	

Følgende bestod den erhvervssproglige korrespondenteksamen i 2 sprog:

<i>Engelsk/fransk</i>	Jakobsen, Karin Hamilton	<i>Engelsk/italiensk</i>
Andersen, Pia Bitten	Jensen, Annette	Pedersen, Inger Helbo
Anderson, Mette Ryge	Jensen, Charlotte Mølvang	
Bardrum, Helle	Jonsson, Jette Friis	<i>Engelsk/spansk</i>
Beck, Karin Mette	Jørgense, Karin Kallesøe	Hahn-Petersen, Pernille
Berthelsen, Ida Bruun	Jørgensen, Marian	Høst, Pia Hindborg
Bysøe, Anette	Koch, Jo Ann	Jespersen, Lisa Hove
Flach, Charlotte	Larsen, Henriette Anita	Krog, Anette Gellers
Frank, Birgitte Lerche	Larsen, Marianne	Lagstrøm, Gitte Edith
Gylling, Kirsten	Larsen, Marianne	Olsen, Vibeke Lomholdt
Raahauge	Madsen, Charlotte Høj	Pedersen, Helle
Hansen, Birthe Elisabeth	Nielsen, Anne Birgitte	Wedelholm
Hansen, Conny Lis	Nielsen, Birgit Skov	Schøning, Helle Merete
Hansen, Helle Bluhm	Rasmussen, Mette	Søndergaard Nielsen,
Hansen, Kirsten	Sander, Susanne Østberg	Trine
Hansen, Line Margrethe	Sørensen, Berit Tauby	Wahrman, Margit
Holm, Annette	Waler, Nielsen Malene	

Følgende bestod den erhvervssproglige korrespondenteksamen i 2 sprog:

<i>Engelsk/tysk</i>	Hansen, Connie Sværke	Hansen, Lene Kirsten
Hansen, Berit Daugaard	Hansen, Ingelise Bech	Hansen, Tina

Hansen-Schwartz, Susanne Pernille	Nielsen, An Jessen	Thye, Vibeke
Henriksen, Annette	Nielsen, Dorte Meiling	Wikstrøm Jensen, Gitte
Devarcue	Nielsen, Dorte Møller	Irene
Holmberg, Pia Dybdal	Nielsen, Karin Elly	
Holte Petersen, Charlotte	Nielsen, Marianne	<i>Fransk/tysk</i>
Hvolbøl, Anette	Holmgaard	Bækkel, Susanne
Hømby, Linda Valentin	Nielsen, Pia	Pedersen, Suzanne
Jensen, Anne-Lise	Olsen, Susanne Faarup	Klarskov
Bisgaard	Pedersen, Lotte Tolstrup	
Jensen, Inge Hviid	Pollas, Sara	<i>Fransk/spansk</i>
Larsen, Inger	Raagaard, Charlotte	Nielsen, Lise Ryge
Larsen, Torben Sandholm	Rasmussen, Annette	Plambeck, Janne
Lauridsen, Anne Grethe	Ahlgren	
Boerdorf	Rasmussen, Hanne	<i>Spansk/tysk</i>
Madsen, Ingrid Elisabeth	Roland, Tine	Nielsen, Birthe
Myhrmann, Bo	Rønne, Vibeke	Skovsen, Birgitte
Mæhl, Karin Brigitta	Sandal, Helle Kostbek	
	Schultz, Karin	

D. ANKEKOMMISSIONER 1981/82

Det er i styrelsesloven fastsat, at der skal nedsættes ankekommissioner til behandling af klager over eksamen. Kommissionernes arbejdsgrundlag er reglerne i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 13. december 1973 og af 12. februar 1980. Ankekommissionerne nedsættes under forsæde af censorformanden eller censornæstformanden.

På det erhvervsøkonomiske fakultet har ankekommissionerne således været nedsat under ledelse af censorformanden, direktør, cand.polit. Sten Buhl eller censornæstformanden, direktør, cand.oecon. Søren Aggebo.

På det erhvervsproglige fakultet har kommissionen fungeret med censorformanden, professor Ove K. Clausen eller censornæstformanden, professor, dr.phil. Morten Nøjgaard.

Fuldmægtig Per Boje Jensen HD er ankekommissionernes faste sekretær, og han varetager i øvrigt den indledende sagsbehandling af samtlige klagesager.

Klageproceduren er i realiteten tredelt. Den studerende, der står uforstående over for en karakter, henvises til at kontakte eksaminator og fra denne få en begrundelse for den foretagne evaluering. Langt de fleste klager stopper efter dette første – uformelle – led. I de tilfælde, hvor eksaminanden ikke føler sig overbevist af eksaminators forklaring, indgiver han en skriftlig klage, der herefter forelægges lærer og censor til udtalelse. Dette er første led i den egentlige klageprocedure. Bedømmerne har mulighed for at forhøre den foretagne evaluering, og dette skete i studieåret i ca. 10 tilfælde, de har mulighed for at tilbyde eksaminanden en omeksamen, hvilket især er aktuelt ved mundtlige prøver. Dette skete i 3 tilfælde, medens de resterende klager blev afvist af bedømmerne.

Eksaminanden har herefter mulighed for at indbringe sagen for en ankekommission, der kan

- a. hæve den givne karakter
- b. henvise de skriftlige opgaver til ombedømmelse ved nye bedømmere
- c. tilbyde eksaminanden en omeksamen og
- d. afvise klagen.

Ved omeksamen, der typisk tilbydes ved klager over mundtlig eksamen, er det den sidst opnåede karakter, der er den gældende, medens man ved ombedømmelse alene kan hæve den foretagne evaluering.

De efterfølgende oplysninger om ankekommissionernes arbejde skal ses i lyset af, at der i et studieår foretages evalueringer i et omfang af ca. 60.000, idet også de interne evalueringer nu kan indbringes for en ankekommission.

Det erhvervsøkonomiske fakultet

HA-studiet

Censorrepræsentanterne, direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og direktør, lic.merc. Børge G-Christensen, lærerrepræsentanten, lektor, lic.merc. Flemming Poulfelt og studenterrepræsentanten Henrik Tornblad.

Kommissionen behandlede følgende sager: Klage over evalueringen af skriftlig opgave i engelsk. Klagen afvistes. Klage over evalueringen af øvelsesrækken i erhvervs- og samfundsbeskrivelse. Klagen afvistes. Klage over mundtlig prøve i erhvervs- og samfundsbeskrivelse. Klagen afvistes. 2 klager over gruppeafløsningsopgaver i datamatik. Den ene afvistes, og den anden henvistes til ombedømmelse, hvorved karakteren forblev uændret, 7. 2 klager over evalueringen af hjemmeopgaver i teoretisk statistik blev begge afvist. 3 klager over evalueringen af mundtlig prøve i teoretisk statistik. Klagerne afvistes. 2 klager over evalueringen af laboratorieprøver i teoretisk statistik blev begge afvist. 2 klager over evalueringen af 8-timers skriftlig opgave i erhvervsøkonomi I (opgaven stillet af institut for erhvervsøkonomi). Klagen afvistes. En klage over evalueringen af 4-timers skriftlig opgave i erhvervsøkonomi II (opgaven stillet af institut for finansiering). Karakteren blev hævet fra 5 til 6. Klage over evalueringen af 4-timers skriftlig opgave i erhvervsøkonomi III (opgaven stillet af institut for afsætningsøkonomi). Karakteren blev hævet fra 7 til 9. Klage over evalueringen af 4-timers skriftlig opgave i nationaløkonomi. Opgaven blev henvist til ombedømmelse, og her blev resultatet 03 (den oprindelige karakter var 00).

Cand.merc.-studiet

Censorrepræsentanterne, direktør, cand.oecon Søren Aggebo og direktør, lic.merc. Børge G-Christensen, lærerrepræsentanten, lektor, cand.merc. Johannes Mouritsen og studenterrepræsentanten Niels Hyllested Andersen.

Kommissionen behandlede en klage over mundtlig eksamen i almen økonomi. Klagen var ubegrundet og tidsfristen for klagens indsendelse var groft overskredet, hvorfor kla-

gen afvistes. En klage over evalueringen af afløsningsopgave A 4 og en over afløsningsopgave U 3 blev begge afvist.

HD-studiet, 1. del

Censorrepræsentanterne, direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og overregistrator, cand.jur. Jens Selmer, lærerrepræsentanten, afdelingsleder, cand.oecon. Henning Kjølby og studenterrepræsentanten Janne T. Thomsen.

Kommissionen behandlede 4 klager over evalueringen af skriftlig opgave i erhvervs- og samfundsbeskrivelse. Alle klager afvistes. 5 klager over evalueringen i skriftlig opgave i erhvervsret blev alle afvist. En klage over evalueringen af mundtlig eksamen i erhvervsret blev henvist til omeksamen, hvor karakteren 7 blev opnået mod oprindeligt 03. 3 klager over evalueringen af skriftlig opgave i erhvervsøkonomi, hvor de 2 klager afvistes og den 3. blev henvist til ombedømmelse, hvilket resulterede i karakteren 8 mod tidligere 7. 3 klager over evalueringen af skriftlig opgave i nationaløkonomi. 2 klager blev afvist, medens 1 klage blev henvist til ombedømmelse, hvorved karakteren 03 blev givet imod tidligere 00. 6 klager over evalueringen af skriftlig opgave i teoretisk statistik. 5 klager blev afvist, og 1 klage blev henvist til ombedømmelse, hvorved karakteren 8 blev tildelt, men da den oprindeligt givne karakter var 9, blev denne opretholdt.

HD-studiet i finansiering

Censorrepræsentanterne, direktør, cand.polit. Tyge Korsgaard og direktør, cand.polit. Hans Ejvind Hansen, lærerrepræsentanten, professor Carl E. Sørensen og studenterrepræsentanten Jesper Holme.

Kommissionen behandlede en klage over evalueringen af skriftlig biopgave I, hvor klagen blev afvist. En klage over evalueringen af hovedopgave blev henvist til ombedømmelse, hvilket resulterede i, at karakteren 5 atter blev tildelt.

HD-studiet i organisation

Censorrepræsentanterne, oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted og direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies, lærerrepræsentanten, professor Egil Fivelsdal og studenterrepræsentanten Henrik Lüppert Jensen.

Kommissionen behandlede 6 klager over evalueringen af hovedopgaver. 4 klager blev afvist og 2 opgaver blev henvist til ombedømmelse, hvor den ene fik tildelt karakteren 7 – uændret – og den anden fik tildelt karakteren 7, men da den oprindeligt givne karakter var 9, blev denne opretholdt.

HD-studiet i regnskabsvæsen

Censorrepræsentanterne, finansdirektør, cand.oecon. Bent Lilholt og direktør, cand.polit. Erik Steiner, lærerrepræsentanten, lektor, cand.merc. Henning Kirkegaard, som i en enkelt sag erstattedes af adjunkt, cand.merc. Ulrik Gorm Møller og studenterrepræsentanten Michael Friborg Madsen.

Kommissionen behandlede 4 klager over evalueringen af 8-timers skriftlig hovedopgave. 3 klager blev afvist, medens 1 klage blev henvist til ombedømmelse, hvilket gav ka-

rakteren 5, mod oprindeligt opnået 03. 2 klager over evalueringen af 6. semester-omprøven. Begge klager blev afvist. 1 klage over evalueringen over mundtlig eksamen, hvor klagen blev afvist. 1 klage over mundtlig eksamen, over at den oprindeligt angivne eksaminator blev erstattet af en anden, blev afvist.

Det erhvervssproglige fakultet

Censorrepræsentanter, translatør Birthe Marie Andersen, professor Poul Steller (suppleant) og professor, dr. phil. Morten Nøjgaard, der i en enkelt sag erstattedes af lektor, cand. mag. Oleg Koefoed. Lærerrepræsentanten, afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen, som i en enkelt sag erstattedes af professor, mag. art. Hans-Peder Kromann og studenterrepræsentanten Carsten Harder, der i to sager erstattedes af Tove Sørensen.

Kommissionen behandlede følgende sager:

Klage over evalueringen af prøve i konferencetolkning. Denne sag blev henvist til omeksamen, hvorefter eksaminanden bestod prøven.

Klage over evalueringen af skriftlig opgave i grammatik på EK-studiet i tysk. Klagen afvistes.

Klage over evalueringen af skriftlig opgave i merkantilt sprog på EK-studiet i engelsk. Klagen afvistes.

Klage over evalueringen af specialeopgave på ED-studiet i tysk. Denne sag blev henvist til omeksamen.

Klage fra et hold studerende over evalueringen af skriftlig opgave i fonetik på ED-studiet i fransk. Klagen afvistes.

Klage over skriftlig opgave i grammatik på ED-studiet i engelsk. Klagen afvistes.

Klage over skriftlig opgave i merkantilt sprog på ED-studiet i engelsk. Denne sag henvistes til ombedømmelse. Resultatet af ombedømmelsen blev, at karakteren 03 blev hævet til 5. En kollektiv klage fra de øvrige studerende har medført, at samtlige opgavebesvarelser fra holdet er sendt til ombedømmelse. Udfaldet foreligger endnu ikke.

Klage fra et hold studerende over evalueringen af skriftlige opgaver i teknisk sprog på ED-studiet i engelsk. Disse opgaver henvistes til ombedømmelse, 21 i alt, og resultatet blev, at 9 karakterer forblev uændret, 7 karakterer blev forhøjet, medens 5 karakterer blev nedsat d.v.s. forblev uændrede.

Der forelå 2 klager over skriftlig opgave i samfundsøkonomi, niveau I, på EG-studiet. Begge klager blev afvist.

3 klager over skriftlig opgave i engelsk, fagligt sprog, på EG-studiet. En klage afvistes, medens 2 klager henvistes til ombedømmelse. Resultatet blev, at den ene karakter forblev uændret, hvorimod den anden karakter blev hævet fra 6 til 8.

En klage over mundtlig eksamination i engelsk, merkantilt sprog, på EA/ED-studiet blev imødekommet, og den studerende opnåede ved omeksamen karaktererne 8 og 9,

hvor karaktererne ved den oprindelige eksamen begge var 03. En kollektiv klage fra holdet er imødekommet, og de studerende har fået tilbudt omeksamen. Denne omeksamen er endnu ikke afholdt.

2 klager indgivet af samme eksaminand over karakteren for såvel almindeligt som fagligt sprog ved oprykningsprøven på EA/ED-studiet i spansk blev afvist.

En klage over evalueringen af skriftlig prøve i juridisk sprog på kandidatstudiet i spansk blev henvist til ombødømmelse. Udfaldet foreligger endnu ikke.

VII. Handelshøjskolens Bibliotek

OPRETTELSE

Biblioteket er oprettet i første halvdel af 1922. Det havde da til huse i Købmandsskolens bygning på Nørrevold. I 1927 flyttede biblioteket til Julius Thomsens Plads. Samme år blev samlingen systematiseret og en del af bestanden, der da talte ca. 1.550 bind, kom på »åbne« hylder.

I 1930 modtog biblioteket en betydelig boggage, således at bestanden nu nåede op på ca. 5.500 bind.

I 1929 skete der en større udvidelse af biblioteket, idet Reklamebiblioteket blev etableret som en specialafdeling inden for biblioteket. Denne specialsamling indgik først i bibliotekets egentlige bestand i 1966.

Bestanden er i dag på 166.742 bind og tæller 3.264 løbende periodica.

Hovedbiblioteket (økonomi) er fortsat beliggende på Julius Thomsens Plads, medens Sprogbiblioteket har til huse på Fabrikvej.

1. PERSONALE

1 overbibliotekar; 2 biblioteksbetjente; 11 bibliotekarer; 11 assistenter på heltid; 2 assistenter på deltid samt 5 forskningsbibliotekarer.

2. ORGANISATION

Bibliotekets øverste organ er Biblioteksudvalget, der har overbibliotekaren som formand. Biblioteket er organiseret ved selvstyrende arbejdsgrupper; BIS (Bibliotekets Interne Styringsgruppe) er koordinerende organ for disse grupper. BIS-medlemmerne vælges for et år ad gangen af de respektive selvstyrende arbejdsgrupper, der er sammensat således:

Administrationsgruppe:

Henning Bøge, Inge Halling.

Intern gruppe:

Steen Bichel, Lone Falther, Liselotte Faurholdt, Elisabeth Knudsen, Ulla Kvist, Ellen Mogensen, Erik Rasmussen, Tine Timm, Andreas Aamand.

Ekstern gruppe:

Karen Bache, John Hedegaard, Hanne Husum (fra 1/5 1982), Bente Høst-Madsen, Jozef Jurkowski, Morten Kvorning (fra 1/12 1981), Birgitte Lauritsen, Alice Nymand (vikar), Preben Rasmussen, Helle Skouv, Birgit Støvring (orlov), Kim Ryder Tønnesen.

Fagreferentgruppen:

Hanne Abrahams, Finn Skriver Frandsen, Margrethe Stig Hansen, Ole Harbo, Helge Pedersen, Kjeld Wiene.

Sprogbibliotek:

Verner Asholt, Inge Gotthardt, Elsebeth Kjærstrup, Henning Rothe Hansen (fra 15/8 1982), Susanne Seemann.

Herudover fungerer 5 tværgående arbejdsudvalg, nedsat af BIS. Udvalgene sørger hhv. for personalets efteruddannelse, fremstilling af folders, HB's edb-problemer, de udadrettede aktiviteter og gennemførelse af det nye klassifikationssystem (UDK).

3. HANDELSHØJSKOLENS BIBLIOTEKS FAGOMRÅDER

Handelshøjskolens Bibliotek (HB) er hovedfagbibliotek for handelens og salgets drift-økonomi (herunder reklame), bankvæsen, forsikring, beskrivende økonomi, udenrigs-økonomi, trafikøkonomi og (sammen med Danmarks Tekniske Bibliotek) almen drifts-økonomi.

Desuden findes litteratur omhandlende jura, specielt erhvervsret, nationaløkonomi, teoretisk statistik, psykologi, sociologi, socialpolitik og statskundskab.

Gennem Sprogbiblioteket på Fabrikvej dækkes de for de sproglige studier relevante områder: moderne sprogvidenskab og -pædagogik, alment og fagsprog samt realia. Derudover findes EF-materiale på flere sprog. Pr. 1/11 1981 er der etableret udlånsvirksomhed fra Sprogbiblioteket.

Hovedbiblioteket (økonomi)

Julius Thomsens Plads 10, 5. sal, 1925 København V. Tlf.: (01) 35 13 36.

Mandag-torsdag kl. 11-20, fredag kl. 11-17. I juni, juli og august dog: mandag og torsdag kl. 13-20. Tirsdag, onsdag og fredag kl. 11-17.

Sprogbiblioteket

Fabrikvej 7, 6. sal, 2000 København F. Tlf.: (01) 19 19 19, lokal 335.

Mandag-torsdag kl. 9-20 og fredag kl. 9-16.

I juni, juli og august dog: mandag-fredag kl. 9-16.

4. LØBENDE PUBLIKATIONER**Accessionslister**

HB udarbejder lister over nyindkøbt litteratur, dels for Hovedbiblioteket, dels for Sprogbiblioteket. Listerne sendes gratis til alle interesserede.

»Aktuelle tidsskriftsartikler«

HB udgiver hver 14. dag »Aktuelle tidsskriftsartikler«, en liste over aktuelle emner, behandlet i bibliotekets løbende tidsskrifter. »Aktuelle tidsskriftsartikler« tilsendes ligeledes gratis ved henvendelse til udlånspersonalet. Alle er velkomne til at foreslå emner.

I beretningsåret blev følgende emner behandlet:

Nr.	Dato	Emne
14	1.08.81	Stress i arbejdslivet
15	15.08.81	Omkring begrebet mode
16	1.09.81	Holland
17	15.09.81	Mikroelektronik
18	1.10.81	Moral, etik og virksomhedens sociale ansvar
19	15.10.81	Ny teknologi. Indflydelse på arbejdet
20	1.11.81	Factoring
21	15.11.81	Direkte markedsføring. Telefonsalg. Postordre
22	1.12.81	Børn og reklame TV
23	15.12.81	Julenummer
1	15.01.82	Økonomisk historie
2	1.02.82	Kina
3	15.02.82	Fritid
4	1.03.82	Jugoslavien
5	15.03.82	Guld
6	1.04.82	Japansk management. Kvalitetscirkler
7	15.04.82	Indkomspolitik. Velfærd. Beskæftigelse
8	1.05.82	Tværgående organisation. Projektorganisation. Matrikelorganisation
9	15.05.82	Leksikologi og Leksikografi
10	1.06.82	Home computers
11	15.06.82	Japan
12	1.07.82	Danmark i fremmedsprogede tidsskrifter

5. ARBEJDER FRA BIBLIOTEKET

Afsluttede:

1. C. Hage's politiske dagbog 1881–84, København, 1981.
2. Hansen, Margrethe Stig (sammen med H. P. Kromann) Leksika for tyskstuderende, i Sprint, 1981, nr. 3, s. 18–24.
3. Harbo, Ole: Korzystanie z biblioteki-aktualne wyniki badań oraz kilka uwag metodologicznych, p. 281–293 i Książka i biblioteka w społeczeństwie, Warszawa, 1982.
3. Harbo, Ole: Store forskelle i forskningsbibliotekernes økonomi og betjening, i Bogens Verden, 1981, nr. 8, s. 556–558.
5. Harbo, Ole: Jamen så forsk da! (Anmeldelse) i Bogens Verden, 1981, nr. 10, s. 706.
6. Pedersen, Helge: Fremmed ret på Handelshøjskolens Bibliotek, i Nyt om Markedsret, 1980, nr. 4, s. 17–26.
7. Skriver Frandsen, Finn: Driftsøkonomiens oversete videnskabelige grundlag, i Økonomi og Videnskabsteori, del II, Aalborg, 1981, s. 28–47.

Løbende:

Biblioteket leverer løbende materiale til tidsskifterne »Forsikring« og »Civiløkonomen«.

6. ANDEN VIRKSOMHED

I samarbejde med HB's personale og nogle af højskolens institutter forbereder medlemmer af det af Biblioteksudvalget nedsatte undervisningsudvalg kompendier og foretager forsøgsundervisning i litteratursøgning og biblioteksbenyttelse.

Der foretages løbende revision af HB's foldere: Vejledning Hovedbiblioteket (økonomi), klassifikationssystem, classification system, geografiske signaturer, andre biblioteker, litteratursøgning organisation, vejledning international statistik.

Pr. 1/10 1981 anvendes UDK-klassifikation på nye bøger indgået i Sprogbiblioteket og pr. 1/7 1982 på Hovedbiblioteket.

I sommeren 1982 udarbejdede forskningsbibliotekar Hanne Abrahams en mindre udstilling vedr. litteratursøgning i biblioteket, og hun har tillige udarbejdet indeks til, Finn Borum og Harald Enderud: Konflikter i organisationer, København, 1981.

7. HANDELSHØJSKOLENS BIBLIOTEK

	1977/78	1978/79	1979	1980	1981
A. Tilvækst					
<i>Julius Thomsens Plads 10</i>					
Nettotilvækst, antal bd.	9.001	3.498	3.736	5.271	4.733
Nettotilvækst, i m	156	44	94	69	73
Bogbestand, antal bd.	124.307	131.233	134.969	140.240	147.636
Bogbestand i m	2.401	2.882	2.976	3.045	3.000
Antal løbende periodica	2.537	2.966	2.826	3.168	2.705
<i>Fabrikvej 7 (sprogbiibl.)</i>					
Nettotilvækst, antal bd.	1.827	1.125	1.607	1.569	1.624
Nettotilvækst, i m	40	24	24	34	36
Bogbestand, antal bd.	13.199	14.324	15.931	17.500	19.106
Bogbestand i m	325	348	381	415	453
Antal løbende periodica	236	236	410	507	559
<i>Totalt</i>					
Nettotilvækst, antal bd.	11.070	4.623	5.343	6.830	6.357
Nettotilvækst, i m	202	68	118	113	109
Bogbestand, antal bd.	140.934	145.557	150.900	157.740	166.742
Bogbestand i m	2.837	3.230	3.357	3.460	3.453
Antal løbende periodica	3.123	3.200	3.236	3.675	3.264

B. Udlån

Antal hjemlån, i alt	53.341	55.524	56.020	59.813	59.659
heraf studerende	25.106	26.199	27.187	29.187	30.798
lærere og institutter	18.171	23.964	14.136	18.574	16.564
udenforstående	10.064	16.161	14.697	12.052	12.297
heraf danske biblioteker	2.923	2.984	2.834	2.955	3.347
Antal Xerox-kopier, der erstatter hjemlån .	1.431	1.366	1.150	1.028	898
Udlån, inkl. Xerox	54.772	56.690	57.170	60.841	60.557
Læsesalslån	1.076	1.103	559	224	173

VIII. Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt indenfor institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning indenfor det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse, nærmere opgaver og beføjelser er beskrevet i højskolens statut §§ 30–41.

A. INSTITUT FOR AFSÆTNINGSØKONOMI

Institutbestyrer og formand for Institutrådet: Lektor, cand.merc. Stig Ingebrigtsen (til 15.12.1981); lektor, cand.polit. Hans Engstrøm (fra 15.12.1981).

Professorer: Dr.merc. Otto Ottesen; ekon.dr. Arne Rasmussen (død 9.9.1981).

Lektorer med forskningspligt: Cand.polit. Cai F. Christensen; cand.polit. Hans Engstrøm; ekon.dr. Flemming Hansen; lic.merc. Søren Heede; cand.merc. Stig Ingebrigtsen; cand.merc. Leif Kristensen (fra 1.1.1982); cand.merc. Hanne Hartvig Larsen; lic.merc. Orla Nielsen.

Seniorstipendiat: Cand.merc. Michael Pettersson.

Kandidatstipendiat: Cand.merc. Tore Kristensen.

Eksterne lektorer: Cand.polit. Sigurd Bennike; cand.merc. Martin Lauth Lauridsen; cand.merc. Jens Carsten Nielsen og cand.merc. Katrine Steen.

Undervisningsassistenter: Cand.polit. Jette M. Arnskjold, HD; cand.polit. Lars G. Axelsen; Ole Brink-Olsen, HD; cand.merc. Sverre Riis Christensen; cand.merc. Finn Birger Christiansen; cand.polit. Olavur D. K. Christiansen; cand.phil. Flemming Cumberland; cand.merc. Bjarne Frausing Eriksen; cand.polit. Erling Faurbye; Ulf Frausing, HA; cand.merc. Erik Jacques Hansen; cand.merc. Hans Peter Hansen; cand.merc. Bent Friberg Henningsen; cand.merc. Benth Holtug; cand.merc. Lars Ive; cand.merc. Jens Rom Jensen; cand.jur. Bjørn Juell-Sundbye; Steffen B. Jørgensen; Johan Prior Knock; cand.merc. Frantz Buch Knudsen; Hans Ole Knudsen, M.B.A.; cand.polit. Bent Lillelund; cand.merc. Kjeld Lucas; cand.merc. Lars Malmlose; cand.merc. Thorbjørn Meyer; cand.merc. Steen Mønsted; cand.merc. Lars Benzon Nielsen; cand.merc. John Borre Nielsen; cand.merc. Preben Krogh Nielsen; Simon Ortmann Nielsen, HD; cand.merc. Åsa K.M. Persson; cand.merc. Arne Petersen; cand.merc. Christian Ravn; Morten Stenius, HD; cand.merc. Knud E. Sørensen; cand.merc. Anders Ussing.

Sekretærer: Ruth Bjørstorp; Lis Kofod Hansen; Birthe Jenkins og Lise Nielsen.

Ansæt i henhold til lov 488: Liselotte Rasmussen (fra 1.11.1981 til 1.7.1982).

Projektmedarbejdere: Mag.art. Niels Erik Lundsgaard; cand.merc. Henrik Dyring Christiansen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af

Ekstern lektor: Cand.merc. Katrine Steen (til 30.11.1981).

Undervisningsassistent: Cand.polit. Jette M. Arnskjold, HD, (til 30.11.1981).

Undervisningsassistent: Ole Brink-Olsen, HD, (fra 1.12.1981).

TAP-medarbejdere: De 4 ovenfor nævnte sekretærer.

Studerende:

Til 30.11.1981: Søren Stig Lommer; Karin Andersen; Helen Rask Grøn.

Fra 1.12.1981: Klaus Karsholt; Jolanta Tarka; Øystein Grandorf.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Samtidig med oprettelsen af Diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1933 under navnet Reklameinstituttet. Det etableredes og blev de første 7 år drevet ved hjælp af donationer fra det reklameinteresserede erhvervsliv. I 1939 blev navnet ændret til Institut for Salgsorganisation og Reklame, i 1967 igen til Institut for Afsætningsøkonomi.

Navneændringerne afspejler den udvikling, der har fundet sted med hensyn til instituttets forskning og undervisning: Fra specielt reklame til generelt afsætningsøkonomi/markedsføring.

Som det vil fremgå, kan instituttet i disse år fejre 50-års jubilæum, og man har officielt fastsat dette til perioden 1.2.1981–16.2.1982.

2A. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Cai. F. Christensen fortsætter arbejdet med at analysere virksomhedens problemer i og relationer til nutidens og fremtidens samfund og til forskellige interessegrupper i dette samfund. Herunder søges en i første række på emperisk materiale baseret udbygning af begrebet »kollektive handlingsparametre« og en belysning af sådannes anvendelighed. Cai F. Christensen har sammen med adjunkt Bent Dalum, Aalborg Universitets Center, lektor H. C. Haugaard, Odense Universitet og fuldmægtig, cand. jur. Bjørn Juell-Sundbye, Industriministeriet udarbejdet manus til en bog med titlen: »Virksomhed og Omverden – i afsætningsøkonomisk belysning«.

Hans Engstrøm er sammen med *Hanne Hartvig Larsen* ved at afslutte et arbejde omkring konsumenternes indkøbsadfærd. Bogen indeholder en kortlægning af eksisterende konsumentmodeller med familien som analyseenhed. På et overvejende systemteo-

retisk grundlag er udviklet en teori om husholdningers købsadfærd med særligt henblik på valg af indkøbssted. Manuskriptet forventes færdiggjort februar 1983, og bogen vil udkomme snarest derefter.

Hans Engstrøm og Hanne Hartvig Larsen arbejder derudover videre med andre dele af projektet om detailhandelens strukturudvikling og konsumenternes valg af indkøbssted. Næste trin er arbejdet med strukturudviklingens modeller for butikstyper.

Hans Engstrøm er sammen med Hanne Hartvig Larsen i gang med projektet: »The Impact of Technological Development on Supermarkets in the EEC countries«. Rapporten, der skal være afsluttet 1. oktober 1983 omhandler danske forhold, og udføres i samarbejde med Flemming Agersnap, Institut for Organisation og Arbejdssociologi, Steen Rem og Niels Laursen, begge Dansk Institut for Organisationsstudier.

Flemming Hansen arbejder sammen med magister i psykologi Niels Erik Lundsgaard på et projekt, støttet af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, vedrørende »Low Involvement-modellens betydning ved vurdering af langtidseffekter af reklamer«. Inden for projektets rammer arbejdes med validering af alternative mål for industrielle forskelle i hjernehalvdelslateralisering. I forbindelse med projektet er publiceret adskillige artikler (omtalt andetsteds), ligesom der samarbejdes med amerikanske forskere på området.

Søren Heede har i samarbejde med mag. art. Lis Møller og cand. psych. Lone Spannheim arbejdet på et projekt om »fænomenologisk analyse af annonceres virkemåde«. Projektets praktiske fase er afsluttet, og arbejdet med publikation af resultater påbegyndt.

Stig Ingebrigtsen arbejder med erkendelsesteoretiske problemer set i relation til afsætningsøkonomiske problemstillinger.

Leif Kristensen har fortsat sit arbejde med strategisk planlægning i detailhandelen. Hovedemnerne er: De strategiske begreber fortolket med særligt henblik på detailhandelen; en uddybning af konsumenternes behov, attituder, levevaner og købevaner; en normativ fremstilling af sortimentspolitikken. Af hensyn til en bred læserkreds tilsigtes en populariseret fremstilling.

Tore Kristensen fortsætter med sit projekt angående produktudvikling i samfundsperspektiv.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med Vagn Thorsgaard Jacobsen afsluttet et arbejde vedrørende modeludvikling af distributionssystemer inden for medicinske specialiteter samt konsekvensvurdering. Arbejdet forventes publiceret ultimo 1982.

Hanne Hartvig Larsen er sammen med *Hans Engstrøm* ved at afslutte et arbejde omkring konsumenternes indkøbsadfærd. Bogen indeholder en kortlægning af eksisterende konsumentmodeller med familien som analyseenhed. På et overvejende systemteoretisk grundlag er udviklet en teori om husholdningers købsadfærd med særligt henblik på valg af indkøbssted. Manuskriptet forventes færdiggjort februar 1983, og bogen vil udkomme snarest derefter.

Hanne Hartvig Larsen og Hans Engstrøm arbejder derudover videre med andre dele af

projektet om detailhandelens strukturudvikling og konsumenternes valg af indkøbssted. Næste trin er arbejdet med strukturudviklingsmodeller for butikstyper.

Hanne Hartvig Larsen og Hans Engstrøm er i gang med projektet: »The Impact of Technological Development on Supermarkets in the EEC countries«. Rapporten, der skal være afsluttet 1. oktober 1983, omhandler danske forhold og udføres i samarbejde med Flemming Agersnap, Institut for Organisation og arbejds sociologi, Steen Rem og Niels Laursen, begge Dansk Institut for Organisationsstudier.

Orla Nielsen deltager i et forskningsprojekt på international basis sammen med forskere fra USA, Belgien, Finland, Holland, Irland, Norge og Skotland. Projektet har til formål at undersøge købsadfærden for to udvalgte vigtige produktionsmidler i fra to til fire større virksomheder i hvert land. Det er tanken at gennemføre en række interviews med flere personer i hver virksomhed, undersøge foreliggende skriftligt materiale om konkrete transaktioner osv. med henblik på at få et virkeligt detaljeret billede af købsadfærden i hver enkelt virksomhed. I første række opbygges en serie casebeskrivelser fra de forskellige lande. Senere vil generaliseringsmulighederne blive vurderet. Den første casebeskrivelse i Danmark er færdig. Den har titlen: »Introducing a New Purchasing Strategy in a Firm Producing to Order. A case of Steel Castings«. Caset er sammen med andre indlæg af projektdeltagerne fremlagt på ACR-konferencen i St. Louis i oktober 1981. Undersøgelsen fortsætter i efteråret, hvor de to nye delundersøgelser påbegyndes. De samlede resultater vil senere danne grundlag for en selvstændig publikation, ligesom resultaterne vil blive søgt nyttiggjort gennem en sammenligning med »Dansk Industris Indkøbsmønstre« (Kbhvn. 1979).

Orla Nielsen er sammen med DOR (Dansk Organisations Rådgivning) i gang med et projekt om undersøgelse af købsadfærden i primærkommuner og amtskommuner. Planlægningsarbejdet er fuldført og en undersøgelse af den første primærkommune begynder i efteråret.

Otto Ottesen har fortsat arbejdet med langsigtede effekter af markeds kommunikation, især reklame, med det formål at skabe grundlag for teoriudvikling på dette forskningsmæssigt set lidt opdyrkede område.

Otto Ottesen har arbejdet med afslutningen af sin undersøgelse af konsumenternes forestillinger om og indstilling til reklamen i aviser og ugeblade og af disse forestillingers og indstillingers betydning for forskellige typer af kommunikationseffekt. Projektets første fase var modellformulering.

Tre analyser med henblik på at teste indstillingernes/forestillingernes betydning for kommunikationseffekten er – i samarbejde med henholdsvis Politiken og Dansk Media Komité – blevet gennemført i løbet af 1979–80–81. En artikel vedrørende projektets resultater er under færdiggørelse. Titel: »Attitudes toward advertising: Existence and significance for readership and evaluation«.

Michael Pettersson arbejder med erkendelsesteoretiske problemer i relation til afsætningsøkonomien.

Arne Rasmussen har arbejdet med »Bargaining-modeller«. Udforskning af modstående monopoler.

2B. PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Cai F. Christensen og Ulf Kjær-Hansen: »Trends in Danish Advertising Expenditures 1958–78«. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck 1981.

Cai F. Christensen: »Ytringsfriheden, der ikke blev væk« i tidsskriftet »Orientering fra Reklamebureauet«, september 1981.

Cai F. Christensen: »Det frie ord – og det administrerede« i tidsskriftet »Orientering fra Reklamebureauet«, december 1981.

Flemming Hansen: »Hemispherical Lateralization: Implications for Understanding Consumer Behavior«, *Journal of Consumer Research*, Vol. 8, juni 1981.

Flemming Hansen: »Grundlæggende indstillinger hos de forskellige partiers vælgere«, i *Markedsføring*, december 1981.

Flemming Hansen: »Tilfredsställelsens betydelse för konsumenternes beteende«, i *Marknadsföring*, Nordiska Perspektiv, 1981.

✓ *Flemming Hansen:* »Medieforskning i Danmarks Radio 1980/1981«.

Flemming Hansen: »Sociale indikatorer i Danmark«, oversat til japansk i *Bulletin of Nekkei Advertising Research Institute*, Tokyo 1981.

Flemming Hansen: »Suppe på pølsevind eller halve hjerne a la Egebjerg & Vinding«, i *Orientering* 1982.

Tore Kristensen: Forskning og Samfund: Anmeldelse af Arne Næss: »Anklagen mot vitenskapen« i *bedriftsøkonomen* 2–82.

Tore Kristensen: »Identifikation af økologisk skadelige produkter«. Arbejdsnotat april 1982.

Hanne Hartvig Larsen: 3 artikler om markedsføring af dagligvarebutikker i *Frit Købmandskab*, august 1982.

Hanne Hartvig Larsen: »Dagligvarehandelen i en brydningstid« i *Markedsføring*, september 1982.

Hanne Hartvig Larsen: En række analyser for Gartneribrugets Afsætningsudvalg som er publiceret i en række rapporter om forbrugernes købsadfærd.

Orla Nielsen: »Introducing a New Purchasing Strategy in a Firm Producing to Order. A Case of Steel Castings«. Rapport i fotokopi. Summary er offentliggjort i »Advances in Consumer Research«, Volume IX (October, 1981). ✓

Orla Nielsen: »Purpose and Problems of the Industrial Buyer Behavior Project«, Paper til EAARM's årlige Marketing Workshop i Antwerpen, april 1982.

Orla Nielsen: »Øvelse i anvendelse af »hypotesegenerator«. Undervisningsmateriale, 1982.

Otto Ottesen: »Konstruktiv reklame«. Forslag til et muligt professionelt ståsted for reklamefolk i fremtiden. Dansk Markedsføringsforbund. København 1982.

Otto Ottesen: »Lønner det sig at satse på langt sigt i reklamen?« *Harvard Børsen*, nr. 5, 1982.

Stig Ingebrigtsen (red.): »Reflections on Danish Theory of Marketing«. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck 1981. Contents: ✓

Cai F. Christensen: »Some Considerations about the Interaction between the Firm and Society«.

Hans Engstrøm: »The Interaction between the Academic Marketing Researcher and the Marketing Manager«.

Flemming Hansen: »Marketing Research in the Eighties«.

Søren Heede: »Marx and Marketing: A Radical Analysis of the Macro Effects of Marketing«.

Stig Ingebrigtsen & Michael Pettersson: »Epistemological Problems and Marketing«.

Hanne Hartvig Larsen: »Reflections and Contemporary Approaches to Consumer Behavior Research«.

Orla Nielsen: »Developments in the Danish Theory of Organizational Buying Behaviour«.

Otto Ottesen: »On Future Action Parameter Research: Some Comments and Suggestions«.

Arne Rasmussen: »Some Remarks on Marketing in Denmark 1930–1980«.

I temanummer af Special-Orientering indlagt i tidsskriftet »Orientering« nr. 10, 1981:

Cai F. Christensen: »Borger og Kommune – hvor godt kommunikerer de?«.

Cai F. Christensen: »Oversigt over reklameforbrugets udvikling«.

Flemming Hansen: »En verden uden for København«.

Søren Heede: »Kommunikation i det post-industrielle samfund«.

Hanne Hartvig Larsen: »Forbrugerinformation – hvad er den værd?«.

Martin Lauth Lauridsen: »Giv tværgående grupper en chance«.

Orla Nielsen: »Kommunikationsstrategi på det industrielle marked«.

Orla Nielsen: »Hvem har fået afsætningsøkonomisk pris?«.

Otto Ottesen: »Fra reklame til markeds kommunikation«.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Cai F. Christensen har deltaget i konferencen om Faglig og Pædagogisk udvikling på HD 1. del den 26.–27. februar 1982.

Hans Engstrøm har i beretningsperioden været medlem af Eksamensopgavekommissionen vedrørende Samfundsfag og Økonomistyring for husholdningsseminarer m.v.

Hans Engstrøm har i beretningsperioden holdt nogle foredrag om markedsinformationssystemer ved virksomhedsinterne konferencer.

Hans Engstrøm har i samarbejde med Specialkursus i Forbrugerkundskab ved Aarhus Universitet tilrettelagt en kursusrække i København i Forbrugerkundskab.

Hans Engstrøm har tilrettelagt og ledet en konference for lærere i afsætningsøkonomiske fag på Handelshøjskolen den 22. januar 1982. Konferencen bliver økonomisk støttet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse.

Flemming Hansen har i september 1981 deltaget i ESOMAR's årlige konference i Amsterdam som chairman for en session om Management Information Systems.

Flemming Hansen har deltaget i den årlige konference afholdt af Association for Consumer Research i St. Louis i oktober. Han har i den forbindelse holdt et indlæg med titlen: »A Comparison of Alternative Measures of Individual Differences in Brain Lateralization« (med Niels Erik Lundsgaard).

Flemming Hansen er censor ved Odense Universitet og censor ved Handelshøjskolen i Aarhus.

Flemming Hansen har i dagene 20.-22. juni deltaget i den internationale reklamefilmfestival i Cannes.

Flemming Hansen er medlem af Rådgivningsudvalget vedrørende Survey Undersøgelser for Dansk Data Arkiv, Odense Universitet.

Flemming Hansen er medlem af Priskomiteen for uddeling af Distriktsbladernes Sammenslutnings årlige pris.

Flemming Hansen er medlem af FDC's uddannelsesudvalg.

Flemming Hansen er reviewer for Journal of Business Research vedrørende Consumer Behavior literature.

Flemming Hansen er reviewer for Journal of the Academy of Marketing Science.

Flemming Hansen er reviewer for Journal of Economics Psychology.

Flemming Hansen er reviewer for Journal of Marketing.

Flemming Hansen er medlem af The Editorial Board for Journal of Consumer Research.

Flemming Hansen er medlem af The Advisory Board for Association for Consumer Research.

Flemming Hansen er council-member i ESOMAR.

Søren Heede har i en række foredrag over for brancheforeninger, på kursus m.v. behandlet emnet: »Markedsføring under recession«.

Søren Heede er medlem af redaktionsgruppen for et nyt tidsskrift for marketing.

Søren Heede er med i planlægningen af et internationalt symposium om »Advertising and Society« som skal afholdes i København 1.-4. juni 1983.

Søren Heede deltog i EAARM's årlige workshop i Antwerpen.

Søren Heede er medlem af bestyrelsen i Jurist- og Økonomforbundets Pensionskasse.

Søren Heede har holdt foredrag for eksportører fra ASEAN om de nordiske markeders struktur.

Søren Heede har holdt foredrag for IEA/OECD om energikonsumet i Danmark.

Leif Kristensen har i beretningsperioden holdt eksterne foredrag om levevaner og forbrugsvaner i firserne og om varedistributionen i forbrugernes tjeneste.

Med henblik på at åbne et nærmere samarbejde med sprogfakultetet har Leif Kristensen i efteråret 1981 deltaget i et semantikkursus arrangeret for sproglærerne. Et forsøg

på afklaring af samarbejdsmulighederne sprog-økonomi giver han i en kronik i Kræmmerhuset nr. 2, 1982: »Semantik – økonomisk set«.

Tore Kristensen har deltaget i konference om Faglig og Pædagogisk udvikling på HD 1. del den 26.-27. februar 1982.

Hanne Hartvig Larsen ledede sammen med Vagn Thorsgaard Jacobsen, november 1981, et 3-dages kursus om markedsføring på et stagnerende marked.

Hanne Hartvig Larsen har deltaget i 11. Annual Workshop in European Academy for Advanced Research in Marketing i Antwerpen, april 1981 og præsenteret et paper om strukturudviklingsmodeller i detailhandelen.

Hanne Hartvig Larsen har deltaget med indlæg om markedsføring på tre minimarkeds-konferencer for DSK i foråret 1982.

Hanne Hartvig Larsen har i foråret 1982 deltaget med et indlæg om detailhandel og forbrugere på en konference arrangeret af Byggecentrum om detailhandelen og den fysiske planlægning.

Hanne Hartvig Larsen har undervist på en kursusrække under Specialkursus i forbrugerkundskab.

Hanne Hartvig Larsen har endvidere holdt en række foredrag m.v. om markedsføring og forbrugeradfærd for forskellige brancheorganisationer, DR, m. fl.

Hanne Hartvig Larsen har i april 1982 været paneldeltager i en diskussion om supermarkederne konkurrencesituation på DSK's Supermarkedskonference.

Hanne Hartvig Larsen er medlem af bestyrelsen for Afsætningsøkonomisk Klub.

Hanne Hartvig Larsen har været formand for bedømmelsesudvalget vedr. eksternt lektorat i markedsføringsplanlægning.

Orla Nielsen holdt den 24. marts 1982 foredrag om »offentlig købsadfærd« på kursus arrangeret af Industrirådet og den 10. maj 1982 om samme emne på kursus arrangeret af DOR.

Orla Nielsen er beskikket som medlem af »Det faglige Landsudvalg for de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser« (FLUSA) frem til 28. februar 1983. Han er formand for et underudvalg for de erhvervsøkonomiske uddannelser og desuden medlem af et underudvalg vedrørende dimensioneringen af tilgangen til de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser.

Orla Nielsen er beskikket som medlem af et udvalg vedrørende evt. oprettelse af et HD-studium om indkøb, transport og spedition. Udvalgets arbejde forventes afsluttet i slutningen af 1982.

Orla Nielsen er censor ved Odense Universitet og ved Handelshøjskolen i Aarhus.

Orla Nielsen har været medlem af bedømmelsesudvalg vedr. en adjunkt/lektoransættelse ved Institut for Afsætningsøkonomi.

Orla Nielsen var chairman i sektionen om Industrial Buying Behaviour ved EAARM-konferencen i Antwerpen.

Otto Ottesen har været medlem af et udvalg til bedømmelse af et professorat i masse-kommunikation ved Göteborg Univeritet.

Otto Ottesen har været medlem af et lektorbedømmelsesudvalg ved Rogaland Distriktshøyskole, Stavanger.

4. GÆSTEFÖRELÆSNINGER M.V.

Der har været afholdt gæsteforelæsninger ved følgende studier:

HD 5. semester

Organisationsteori: Direktør Palle Marcus: »Sammenhængen mellem markedsføringen og organisationen«.

Forbrugeradfærd: Professor Everett M. Rogers: »Diffusion af innovationer«.

Professor Harold Kassarian: »Beslutningsprocesser«.

Generel parameterteori/konsumentøkonomi: Professor Douglas Tigert: »Detailhandelsproblemer/Life style research«.

HD 6. semester

Organisationsteori: Direktør Jørn Kofoed: »Dansk ledelse 1990«.

Informationsteori: Direktør Nils Røhme: »Dansk husmoderpanel«.

Direktør Sten Buhl: »Forhandlerpaneler«.

Producentøkonomi: Indkøbschef Jørgen Møller: »Redegørelse for virksomhedens indkøbsarbejde«.

HD 7. semester

Virksomheden i samfundet: Fuldmægtig Jørgen Schou: »Miljølovgivningens administration. Forholdet mellem myndigheder og erhvervslivet«.

Underdirektør Lars Skov Madsen: »Monopolorganisationernes administrative praksis; forholdet mellem monopolmyndighederne og erhvervslivet«.

Fuldmægtig Asbjørn Kolpen: »Forbrugerombudsmandens praksis. Forholdet mellem forbrugerombudsmanden og erhvervslivet«.

Fuldmægtig Morten Billmann: »Miljølovgivningens administration. Forholdet mellem myndigheder og erhvervslivet«.

Cand. merc. A 1

Lektor Preben Sepstrup: »Sepstrup-debatten«.

Cand. merc. A 2

Direktør Jørgen Møller: »Redegørelse for virksomhedens indkøbsarbejde«.

Chefkonsulent, cand. merc. Lorenz C. Andersen: »Mål af kommunikationseffekt«.

Konsulent Henrik Dyring Christiansen: Gennemgang af forbrugeradfærdshovedopgave.

Chefkonsulent Claus Frost-Hansen: Case.

Fuldmægtig Asbjørn Kolpen: »Forbrugerlovgivning«.

Cand. merc. A3

Direktør Lindy Olsen: »Forbrugerne og distributionssystemerne«.

Cand. merc. A4

Direktør, cand. merc. Benth Holtug: »Prisparameteren i praksis«.

Direktør Flemming Relster: »Idégrundlag og produktpolitik i en dansk møbelfabrik«.

Cand. merc. A5

Konsulent Claus Frausing: Situationsspil/ledelse.

Direktør, cand. merc. Benth Holtug: »Markedsstrategier i 80'erne«.

B. INSTITUT FOR ERHVERVSRET OG REVISION

Institutbestyrer: Lektor Mogens Eggert Møller (til 16.10.1981); professor Børge Dahl (fra 16.10.1981).

Formand for institutrådet: Lektor Poul Olsen (til 16.10.1981); lektor Mogens Eggert Møller (fra 16.10.1981).

Professor: Børge Dahl.

Lektorer: Cand. jur. Kjeld Hemmingsen; cand. jur. Mogens Eggert Møller; cand. jur. Poul Olsen; statsaut. revisor Robert Sloth Pedersen; cand. polit. Orla G. Petersen.

Adjunkt: Statsaut. revisor Svend Høgsberg Kristensen.

Adjunktvikar: Hans Verner Højrup (død september 1981).

Sekretærer: Grethe Christiansen; Kirsten Damkilde (fra 15.3.1982); Birthe Resenbro (til 31.10.1981); Birthe Toft (fra 1.11.1981 til 28.2.1982).

Eksterne lektorer: Cand. jur. Jørgen Henriksen (fra 1.2.1982, selskabs- og skifteret); cand. jur. Jan Hinze (skatteret).

Undervisningsassistenter

Erhvervsret HA:

Advokat Erik Steen Matzen Hansen; advokat Klaus Lunøe; advokat Bent Vandahl Sommer.

Erhvervsret HD 1. del:

Vicedirektør, cand. jur. Viggo Albrechtsen; advokatfuldmægtig, cand. jur. Lars Andersen; advokat Johan A. Asmussen; cand. jur. Kjeld Bergenfelt; advokatfuldmægtig, cand. jur. Uffe Mørch Bierfeldt; advokat Jørgen Boe; advokat Klavs Kristian Brammer; fuldmægtig, cand. jur. Jan Collin; konsulent, cand. jur. Erik Dam, HD; advokat Jørgen Følsgaard; inspektør Johs. Harder; advokat Hans H. Haume; cand. jur. Anders J. Hillerup; landsretssagfører Henrik Holm; advokat Peter Høilund; advokat Steen Klein; advokat Jørgen Langhoff; advokat Knud Lundblad; kontorchef, cand. jur. Preben Møller; cand. jur. Anne Birgitte Nielsen (til 31.12.1981); landsretssagfører Feodor Nielsen;

advokat John Ovesen; fuldmægtig, cand. jur. Henrik Solborg Pedersen; advokat Poul Petersen (fra 1.1.1982); advokat Mogens Philip; retsassessor Hans Chr. Poulsen (fra 1.12.1981); advokat Lennart Ricard; afdelingsleder, cand. jur. Carsten Rich; cand. jur. Poul Skibelund; advokat Lars Søborg; prokurist, cand. jur. Ulrik Worziger.

Erhvervsret EG:

Advokat Leif Frederik Arnesen; advokat Stig Bendtz; advokatfuldmægtig, cand. jur. Uffe Mørch Bierfeldt; fuldmægtig, cand. jur. Hanne Blokdal-Pedersen; fuldmægtig, cand. jur. Lone Burmeister; advokat Jørgen Følsgaard; cand. jur. Carsten Halle; cand. jur. Ole Bjørn Johansen; cand. jur. Svend Petersen; retsassessor Hans Chr. Poulsen; cand. jur. Annie Rasmussen; advokat Lennart Richard; advokat Lars Søborg; prokurist, cand. jur. Ulrik Worziger.

Skatteret, særprøven:

Cand. jur. Chr. Beck; fuldmægtig, cand. jur. H. J. Mortensen; toldinspektør K. M. Olsen; statsaut. revisor Jørgen Skou.

Boopgørelser:

Statsaut. revisor Poul Erik Grüning; statsaut. revisor Otto Kjellegaard Jensen; statsaut. revisor Torben Juncker.

Revision:

Statsaut. revisor Peter Fauerholdt Hansen; statsaut. revisor Claus Gordon Nielsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og sekretærer, undervisningsassistent, fuldmægtig, cand. jur. Jan Collin (til 30.11.1981) og af følgende studerende (til 30.11.1981): Niels Christiansen; Tom Grav; Finn Kristiansen og Per Funch Sørensen og (fra 1.12.1981): Kim Aslo-Petersen; Kim Breyen; Niels Erik Christensen; Susanne Nørgaard og Kirsten Ransdal.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet oprettedes i 1952 med det formål at drive forskning på erhvervsrettens område. Siden 1968 har Handelshøjskolens forskning i revision været placeret på instituttet.

2. INSTITUTTETS UNDERVISNING

Instituttet forestår undervisningen i erhvervsret på HA, HD og EG ved Højskolen i København og ved afdelingerne i provinsen. Instituttet har i beretningsåret for sidste gang undervist på den for HD'ere etablerede, midlertidige, særprøveordning i revision og skatteret med henblik på senere opnåelse af titel som statsautoriseret revisor.

På cand. merc. med revision som speciale har instituttet undervist i fagområderne revision, skatteret og anden revisionsrelevant jura, herunder selskabsret og skifteret med boopgørelser.

Samtidig har instituttet været stærkt involveret i udviklingen af et nyt revisorkandidatstudium, der oprettedes pr. 1. september 1982.

Instituttets undervisning og den hertil knyttede administration har i de senere år indebå-

ret et betydeligt overtræk på instituttets ressourcer. I beretningsåret har de faste medarbejders undervisning og administration således oversteget det pligtige timetal med over 2.500 timer, hvilket nærmer sig normeret forskningstid for 4 medarbejdere.

3. INSTITUTTETS FORSKNING

3.1. Offentliggjorte arbejder

Børge Dahl: Antitrust, Unfair Competition, Marketing Practices and Consumer Law, i: Danish Law, A General Survey, G. E. C. Gad, Copenhagen 1982, pp 297–330.

Børge Dahl: Nordisk Materialesamling for Forbrugerret og -økonomi, Rapport afgivet til Nordisk Ministerråds Embedsmandskomité for Konsumentspørgsmål, juli 1982, 177 pp.

Kjeld Hemmingsen: »Finansieringsvederlag og låneomkostninger«, Skatteorientering 4.14, 58 sider.

Svend Høgsberg Kristensen: I beretningsåret er offentliggjort artikler i Revisorbladet: 1981/82 Den regnskabsmæssige behandling af varelager s. 223 f.

Igangværende arbejder, s. 353 f.

Regnskabsmæssige afskrivninger m.v., s. 419 f.

Forskningsaktiviteter, s. 480 f.

1982/83 Samspillet mellem årsregnskabsloven og lov om pristalsregulering af afskrivningsgrundlaget, s. 116 f.

Efterfølgende begivenheder, s. 122 f.

Poul Olsen: Artikel i Revisorbladet: Om pensionskapitaler og investering i erhvervslivet og andre skattepolitiske eksperimenter – 8 s.

Poul Olsen: Artikel i Revisorbladet: Om negativ indkomstskat – 12 s.

Orla G. Petersen: Skatteret HA & HD, 7. udgave, 100 sider, forlaget Samfundslitteratur.

3.2. Arbejder under offentliggørelse

Børge Dahl: Forbrugerbeskyttelse i Danmark ved salg uden for fast forretningssted, telefonsalg og fjernsalg, 34 pp + bilag, offentliggøres i Nordisk Utredningsserie i en rapport om »Det rettslige konsumentskyddets effekter«.

Robert Sloth Pedersen: Om forpligtelser i den revisionsteoretiske model af årsregnskab, 56 A4-sider, vil blive offentliggjort i Faglige Artikler, der udgives af Foreningen af Yngre Revisorer.

Orla G. Petersen: »Omdannelse til aktieselskab«, kap. 33 i publikationen Skattekartoteket. 42 sider excl. bilag.

Orla G. Petersen: »Beskatningen af dødsboer«, ca. 120 sider, forlag: Foreningen af Yngre Revisorer.

3.3. Igangværende arbejder

Børge Dahl har fortsat arbejdet med en fremstilling på ca. 200 sider om dansk markedsføringsret, der vil blive udgivet på tysk og indgå i serien »Das Recht des Unlauteren

Wettbewerbs in den Mitgliedstaaten der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft« og yderligere vil blive udgivet på dansk med særligt henblik på undervisningsbrug. Han forstår endvidere et projekt om anvendelse af garantier i markedsføringen under Nordisk Ministerråd og arbejder med problemer vedrørende fortrydelsesret i detailhandelen.

Kjeld Hemmingsen arbejder med en teoretisk analyse og gennemgang af praksis vedrørende det skatteretlige næringsbegreb i Danmark og udlandet.

Svend Høgsberg Kristensen arbejder på en bog om udvalgte årsregnskabsretlige problemer og forbereder en revisionsretlig domssamling, bl. a. gennem indsamling af utrykte domme.

Mogens Eggert Møller arbejder med nordisk og europæisk skatteret og skattepolitik med særligt henblik på en udbygning af skatterettens almindelige del og disciplinen: international skatteret. Han deltager desuden i et af Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd igangsat projekt »En komparativ analyse af de nordiske skattestrukturer – en retspolitik vurdering til støtte for en eventuel nordisk skatteharmonisering«, der er indledt med en beskrivelse af de nordiske skatteretlige indkomstbegrebs udvikling, og hvis resultater er under publikation.

Poul Olsen arbejder med problemerne omkring virksomhedsbeskatning, med registrering af lovgivningsinitiativer i 70'erne på skatteområdet og med ajourføring af lærebog om skattemæssige afskrivninger.

Robert Sloth Pedersen arbejder på en generel fremstilling af fagterminologiske problemer og et konkret projekt om bevægelsesopgørelser samt med tidsdimensionen i den revisionsteoretiske model af årsregnskabet.

Orla G. Petersen arbejder på en kommentar til arve- og gaveafgiftsloven samt en ajourføring af studiemateriale vedrørende generationsskiftebeskatning, d.v.s. arve- og gaveafgift, dødsbøbeskatning, overdragelse af selskaber og af ansvarlige firmaer.

3.4. Redaktionshverv

Børge Dahl har været »Scandinavian Correspondent« til og »Member of the Editorial Board« for European Consumer Protection and Product Liability Reporter, der udgives af Sijthoff & Nordhoff International Publishers B.V.

Mogens Eggert Møller er som medlem af Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd medudgiver af dettes skriftserie.

Poul Olsen og *Orla G. Petersen* er medlemmer af hovedredaktionen for Skattekartoteket.

Robert Sloth Pedersen har redigeret en samling af love m.v. vedrørende revisorer og revision til undervisningsbrug.

3.5. Medlemskab af forskningsstyrende organer

Børge Dahl er »Member of the Scientific Board of the Consumer Law Center at the University of Pavia«.

Mogens Eggert Møller er næstformand for, *Kjeld Hemmingsen*, suppleant i Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd.

3.6. Medlemskab af fagkyndige bedømmelsesudvalg

Børge Dahl har været formand for et udvalg vedr. besættelse af en adjunkt-/lektorstilling i erhvervsret og formand for et udvalg vedr. besættelse af et eksternt lektorat i selskabs- og skifteret.

Kjeld Hemmingsen har været medlem af et udvalg vedr. besættelse af et eksternt lektorat i selskabs- og skifteret.

4. ANDET

4.1. Medlemskab af eksterne organer

Børge Dahl er næstformand for elprisudvalget, medlem af gas- og varmeprisudvalget, medlem af justitsministeriets udvalg om forbrugerbeskyttelse ved tjenesteydelser, af justitsministeriets udvalg om forbrugerbeskyttelse ved køb af fast ejendom, af Folkeuniversitetets Programråd, af Nybrogård-kollegiets bestyrelse og sekretær for justitsministeriets købelovudvalg.

Robert Sloth Pedersen var indtil 30.6.1981 formand for Foreningen af Statsautoriserede Revisorer terminologiudvalg, der nedlagdes nævnte dato, samt foreningens repræsentant i terminologigruppen.

Poul Olsen er medlem af forretningsudvalget i Dansk Skattevidenskabelig Forening.

Orla G. Petersen er medlem af skatte- og afgiftsministeriets udvalg vedr. revision af arve- og gaveafgiftsloven.

4.2. Medlemskab af interne organer

Børge Dahl har siden 1.2.1982 været medlem af hovedsamarbejdsudvalget og det under dette nedsatte teknologiudvalg siden dets oprettelse i juni 1982.

Kjeld Hemmingsen er næstformand for det af konsistorium nedsatte valgudvalg, af det økonomiske fakultetsråd og af studienævnet for revision og skatteret.

Mogens Eggert Møller har været medlem af studienævnet for HD 1. del.

Poul Olsen har været medlem af studienævnet for revision og skatteret.

Robert Sloth Pedersen har i hele perioden været formand og sekretær for studienævnet for revision og skatteret samt medlem af det økonomiske fakultetsstudienavn.

Orla G. Petersen var indtil december 1981 formand for cand. merc.-studienævnet; har i hele beretningsperioden været medlem af det af konsistorium nedsatte AV-udvalg og er desuden medlem af det i sommeren 1982 nedsatte udvalg vedr. revision af HD 1. del.

4.3. Konferencedeltagelse, afholdte gæsteforelæsnings, seminarer og kurser m.v.

Børge Dahl har deltaget i European Consumer Law Group's møder i henholdsvis Vestberlin 3.-4.11.1981 og Leuven, Belgien, 22.-24.3.1982 samt i et af Nordisk Minister-

råd afholdt seminar i Grannvollen, Norge, 22.-24.2.1982 om »det rettslige konsument-skyddets effekter«. Han har desuden forelåst for medlemmer af Sundhedsstyrelsens registreringsnævn og bivirkningsnævn om produktansvar for medicin.

Kjeld Hemmingsen, Svend Høgsberg Kristensen, Mogens Eggert Møller, Poul Olsen, Robert Sloth Pedersen og Orla G. Petersen deltog den 3.-4. juni 1982 i nordisk handelsretslærerkonference ved Lunds Universitet, hvor Mogens Eggert Møller var konference-ent ved emnet virksomhedsbeskatning.

Mogens Eggert Møller har deltaget i Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråds seminarer og arbejds møder, herunder i et seminar om inflation og skat, som også Kjeld Hemmingsen deltog i.

C. INSTITUT FOR ERHVERVSØKONOMI

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, lic. merc. Flemming Poulfelt.

Professorer: Dr. polit. Bjarke Fog; ekon. dr. Erik Johnsen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. merc. Jørgen Frode Bakka; civilingeniør Ove Hedegaard; cand. merc. Kjeld Arnth Jørgensen; lic. merc. Flemming Poulfelt; lic. agro. Lars Ranfelt; lic. merc. Stig Ree.

Seniorstipendiat: Akademiingeniør, cand. merc. Claus Germann Petersen.

Ekstern lektor: Cand. merc. Henning Jacobsen.

Undervisningsassistenter

HA - 1. år:

Cand. merc. Jacob Alstrup; cand. merc. Johnny W. Andersen; cand. merc. Peter Aagaard; cand. merc. Niels Dabelstein; cand. oecon. Finn Gillind Christensen; cand. merc. Niels Hald; cand. merc. Bjarne Franklin Hansen; cand. merc. Jes Hedensted; cand. merc. Bent Friberg Henningsen; cand. merc. Mogens Houe; cand. merc. Jes Thorup Jelsmark; cand. merc. Anton Hartmann Olesen; cand. merc. Birger Lund Rasmussen; cand. polit. Jesper Lund Rasmussen; cand. merc. Jens Roed; cand. merc. Finn Schaadt; cand. merc. Benedikte Sundberg; cand. oecon. Ebbe Vig.

HA - 2. år:

Cand. merc. Henning Lindhardt Jensen; cand. merc. Lars Bo Ive; cand. merc. Benedikte Sundberg; cand. merc. Jonna Dreyer; cand. merc. Søren Casparij; cand. merc. Geert Neugebauer Jensen; cand. polit. Lars Teit Hansen; cand. merc. Anton Christian Hartmann-Olesen; cand. merc. Klaus Falsing; cand. merc. Bent Friberg Henningsen.

HD 1. del:

Cand. merc. Niels Skovgaard Andersen; cand. oecon. Niels Christian Dickmeiss; cand. merc. Hans Emdal; cand. merc. Poul Flindhardt; cand. oecon. Poul Schøtt-Hansen; cand. merc. Anton Chr. Hartmann-Olesen; cand. merc. Søren Holm; cand. oecon. Søren Nepper Holm; cand. merc. Kurt Jørgensen; cand. merc. Knud Kongstad; cand. oecon. Jørgen Basso Larsen; cand. merc. Lars Helweg Larsen; cand. merc. Niels Lau-

ritzen; cand.merc. Carsten Lønfeldt; cand.merc. Hans Neergaard; cand.polit. Bent Nielsen; cand.oecon. Mogens Nielsen; cand.merc. Verner Puggård; cand.merc. Cai Qvesehl; cand.merc. Klaus Holdgård Rasmussen; cand.merc. Kjeld Bonnerup Tyllesen; cand.polit. Claus Wildt; cand.merc. Rolf Tvedt.

Sekretærer: Inge Møller Jensen; Jette Kannevorff, EA; Fritze Lundstrøm.

Institutrådet bestod i beretningsperioden foruden instituttets faste stab af undervisningsassistent Jens Roed; og cand.merc. studerende Jan Mouritsen; HD-studerende John Olsen og HA-studerende Vibeke Bertelsen.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Erhvervsøkonomi blev etableret som et selvstændigt institut i 1969. Institutet har som formål at udvikle ledelsesteori og ledelsespraksis m.h.t. drift, tilpasning og udvikling gennem forskningsprojekter, der er knyttet til både den private og den offentlige sektor.

Forskningsmæssigt er instituttet organiseret i to grupper. Metodeforskningsgruppen og gruppen for videregående driftsøkonomi.

Metodeforskningsgruppen har til formål at udvikle problemløsningsmetodik i ledelsesammenhæng gennem interdisciplinær forskning.

Gruppen for videregående driftsøkonomi har til formål at udvikle og operationalisere driftsøkonomiens metoder ved tværfaglig forskning.

Metodeforskningsgruppen udbyder 6 moduler på cand.merc.-studiet. Modulerne falder alle inden for området ledelseslære og omfatter to moduler inden for operationsanalyse, nemlig et grundlæggende og et videregående kursus. De 4 øvrige moduler omfatter følgende specialer: Problemløsning og konsulentrollen, management metodik, strategisk ledelse og politisk ledelse. Desuden udbydes en studiekreds i serviceledelse.

Gruppen for videregående driftsøkonomi udbyder en faggruppe på cand.merc.-studiet kaldet miljø- og forureningsøkonomi, der behandler de driftsøkonomiske aspekter af miljøbeskyttelse. Dette fag har også en tværfaglig karakter.

På HA-studiet forestår instituttet den grundlæggende undervisning i driftsøkonomi på 1. år samt undervisningen i almen erhvervsøkonomi på de følgende semestre. Desuden forestår instituttet en tværfaglig erhvervsøkonomisk seminarække på 6. semester.

På HD 1. del varetager instituttet undervisningen i driftsøkonomi.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Arbejdet med at udvikle en universel ledelsesteori har medført, at de enkelte medarbejdere har specialiseret sig inden for bestemte områder af ledelsesuniverset og gennemført projekter samt teoriudvikling inden for disse områder.

Bjarke Fog har revideret og ajourført Driftsøkonomi II. Desuden har han påbegyndt udarbejdelsen af en ny udgave af Driftsøkonomi I.

Han har afleveret et manuskript til de økonomiske afsnit i en bog om den grafiske branche.

Som medlem af Mediekommissionen har han deltaget i udarbejdelsen af en betænkning om de trykte mediers økonomi og beskæftigelse. (Mediekommissionens betænkning nr. 3).

Erik Johnsen har i beretningsåret skrevet en del artikler til videnskabelige tidsskrifter. Han har tre forskningsarbejder igang, en bog om ledelse i skolesystemet, en fremstilling af problemer i sygehusledelsen og en bog om ledelsesproblemer i dansk dagspresse.

Jørgen Frode Bakka arbejder med politisk ledelse med særlig vægt på ledelsesproblemer i den offentlige administration. Han har især interesseret sig for ændringsprocesser i kommunale forvaltninger, og har i samarbejde med J. C. Rye Nielsen bearbejdet de erfaringer, der er indsamlet gennem medvirken i en række ændringsprojekter i en forskningsrapport med titlen: »Organisationsændringer – en procesorienteret fremstilling«. Kbhvn. 1982.

Ove Hedegaard beskæftiger sig primært med de kvantitative dele af ledelsesteorien og har i denne forbindelse deltaget aktivt i videreudviklingen af et dansk beslutningsstøttesystem. Systemet er udviklet med henblik på at give beslutningstagere et fleksibelt værktøj, der kan benyttes til at analysere dårligt strukturerede problemstillinger og gennem en søgelæreprøces i en dialog med datamaten give lederen mulighed for at afprøve og analysere forskellige alternative løsninger.

Kj. Arnth Jørgensen beskæftiger sig med strategisk planlægning. I perioden har han fortsat sine studier af strategisk ledelse i serviceorienterede virksomheder, dels gennem et strategiprojekt i en professionel servicevirksomhed, dels et projekt i en handelsvirksomhed. Han har desuden igangsat et projekt om produktudvikling ud fra strategisk synsvinkel og et projekt om bestyrelsens rolle i den strategiske ledelse. Desuden har han i samarbejde med Dansk Management Center ledet en undersøgelse af den strategiske planlægnings tilrettelæggelse i 20 virksomheder.

Flemming Poulfelt har videreført sit forskningsarbejde inden for områderne strategisk ledelsesudvikling, konsulentrollen og generel problemløsningsteori. På det strategiske område er der specielt sat fokus på forudsætningerne for strategisk udvikling herunder ledelsessituationens betydning for strategiarbejdet samt hvilke midler der kan anvendes i den strategiske ledelses-/ændringsproces. Arbejdet har fundet sted igennem forskellige projekter, hvorom der er udarbejdet forskelligt arbejds materiale.

På konsulentområdet er de indvundne erfaringer blevet systematiseret og publiceret i en bog »Konsulentlære – om den professionelle konsulent« 1982. I forlængelse heraf arbejdes der med at videreudvikle et projekt, der uddyber og differentierer konsulentfunktionens referenceramme, herunder opgavesituationens betydning for konsulentrollens udøvelse.

Desuden er der i årets løb udarbejdet forskelligt notemateriale om projektledelse.

Stig Ree har arbejdet videre med udvikling af en teori for politisk ledelse i virksomheder og organisationer.

En større afhandling om emnet nærmer sig sin færdiggørelse ved beretningsårets slutning. En automatik for politisk ledelse er opstillet, og modellernes teoremer diskuteret i

forhold til en række cases om enkeltpersoners og virksomheders/organisationers politiske ageren.

Stig Ree har fortsat virket som proceskonsulent/forskningsrådgiver for virksomheder og organisationer vedrørende politisk ledelse. Desuden er produceret og offentliggjort en række mindre artikler; eksempelvis om politisk ledelse af større egentlige partier og om spillet mellem organisationer i den private sektor og organisationer i den offentlige sektor.

Lars W. Ranfelts forskning vedrører anvendelsen af systemdynamik til brug ved overordnede langsigtede planlægningsstrategier. Lars Ranfelt har således startet et projekt omkring overordnet strategisk ledelse af den danske skovsektor, hvor anvendelse af den systemdynamiske metode vil få en fremtrædende plads.

Claus Germann Petersen har et stipendium ved instituttet med det formål at undersøge mindre virksomheders ledelsesproblematik. Det sker i samarbejde med erhvervsvirksomheder i en kommune og i en række erfaringsgrupper. Delrapport 1 og 2 foreligger. Projektet videreføres specielt med henblik på at undersøge teknologioverførsel til den lille virksomhed samt praktiske muligheder for udvikling af små virksomheder, specielt konow how-baserede fremstillingsvirksomheder.

Kaj Christensen er i forbindelse med sin erhvervsforskeruddannelse under ATV tilknyttet Metodeforskningsgruppen og ISS Center for Management Development. Hans erhvervsforskningsprojekt har titlen: Serviceledelse – udvikling af ledelsesprocessen i private og offentlige servicevirksomheder.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Bjarke Fog har deltaget i bedømmelsen af en til Århus Universitet indleveret økonomisk disputats.

Han har endvidere deltaget i bedømmelsen af en til HHK indleveret licentiatafhandling.

Erik Johnsen har deltaget i bedømmelser af diverse lektorater og professorater i Danmark samt i det øvrige Skandinavien, ligesom han har fungeret som officiel opponenter ved Århus Universitet, ved lic. oecon. Børge Obels doktorafhandling (Issues of Organizational Design, A Mathematical Programming View of Organizations).

Erik Johnsen har sammen med Jørgen Frode Bakka tilrettelagt programmet for den første civiløkonomdag for Foreningen af Danske Civiløkonomer. Han er medlem af Civiløkonomernes Efteruddannelsesudvalg, ligesom han har gennemført efteruddannelseskurser for Danmarks Jurist- og Økonomforbund for centraladministrationens medarbejdere i generel ledelse, og tilrettelagt et 9-dages lederkursus for Dansk Dagspresses forening.

Erik Johnsen har i beretningsåret fungeret som redaktør for Erhvervsøkonomisk Tidsskrift og har her skrevet en række boganmeldelser af erhvervsøkonomisk litteratur.

Erik Johnsen har holdt en lang række foredrag og forelæsninger over ledelsesmæssige emner i forskellige interesserede kredse.

Erik Johnsen har afholdt forelæsninger ved Företagsekonomiska Institutionen ved Åbo

Akademi om ledelsesteoretiske problemstillinger og ved Företagsekonomiska Institutionen ved Lunds Universitet om ledelsesteoriens epistemologi.

Jørgen Frode Bakka har i sommeren 1982 deltaget i to internationale forskningskonferencer i Stockholm og i Gilleleje om temaet »Local Government Administration«.

Jørgen Frode Bakka har været bedømmer ved et lektorat i offentlig administration ved Aalborg Universitetscenter.

Jørgen Frode Bakka er medlem af F.D.C.'s efteruddannelsesudvalg og har desuden medvirket i efteruddannelsesaktiviteter for DJØF og for Danmarks Forvaltningshøjskole.

Ove Hedegaard har i det forløbne år deltaget i en række kurser og konferencer såvel i Danmark som i udlandet og har her holdt en række indlæg om anvendelse af beslutningsstøttesystemer.

Ove Hedegaard har endvidere udover at beklæde posten som formand for HA-studienævnet deltaget i en række arbejdsgrupper ved Handelshøjskolen med henblik på at få etableret et bedre budget- og informationssystem for skolen.

Kj. Arnh Jørgensen har medvirket i flere af DMC's faglige arrangementer og i flere efteruddannelseskurser, samt deltaget i en international conference om Strategic Management.

Flemming Poulfelt har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedr. en adjunkt/lektorstilling i organisationsteori på Handelshøjskolen i Århus.

Flemming Poulfelt har deltaget i DMC-konferencen i november 1981 om »Dansk ledelse i 90«.

Desuden har Flemming Poulfelt medvirket i strategiske seminaraktiviteter for danske virksomheder/organisationer og gennemført forskellige kursusaktiviteter vedrørende konsulentrollen og strategisk udvikling samt afholdt gæsteforelæsninger om konsulentmetodik på Lunds Universitet.

Stig Ree har medvirket ved faglige bedømmelser i den forløbne periode; bl. a. bedømmelse af ansøgere til et stipendiat i offentligt regnskabsvæsen og budgettering ved Institut for Regnskabsvæsen. Han er desuden medlem af Handelshøjskolens forskningsudvalg og af amanuensisrådet.

Stig Ree har deltaget i og forelæst ved forskellige konferencer i beretningsåret. I en international conference om kommunal økonomi – og organisation i Stockholm foråret 82 og som fellow ved Salzburg seminaret i sommeren 82.

Stig Ree har endvidere undervist og forelæst på forskellige efteruddannelseskurser om emnet politisk ledelse. Eksempelvis på DIEU's V1-kurser og på DJØF's kursus i almen ledelse i centraladministrationen.

D. INSTITUT FOR EUROPÆISK MARKEDSRET

Instituttbestyrer og formand for institutrådet: Professor, cand. jur. Ole Lando.

Professor: Dr. jur. Ole Lando.

Lektorer med forskningspligt: Lic. jur. Jens Fejøl; lic. jur. Hjalte Rasmussen; cand. jur. Elisabeth Thuesen.

Sekretærer: Agnete Kitaj; Una Koester; Susanne Skov Madsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og TAP-medarbejderne.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet er oprettet den 1. februar 1967 med det formål at drive forskning, tilrettelægge undervisning og sprede oplysning om retsreglerne vedrørende de europæiske markeds-sammenslutninger samt om fremmed og international erhvervsret.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

I september 1978 udsendtes første nummer af bladet »Nyt om Markedsret«. Bladet er planlagt at skulle udkomme to gange om året og vil bringe nyt om de europæiske fællesskabers ret samt om fremmed og international erhvervsret. Nr. 7 og nr. 8, som er udkommet i henholdsvis januar 1982 og juni 1982, har behandlet en række emner inden for international og fremmed ret samt EF-ret.

Ole Lando har fortsat sit arbejde som formand for den af Det internationale Handelskammer nedsatte arbejdsgruppe, der skal udarbejde forslag til lovvalgsregler om voldgiftsmænd, og for den arbejdsgruppe, der skal udarbejde retningslinier for en europæisk kontraktret (The Commission of European Contract Law).

Han har endvidere arbejdet på et bidrag til et værk om »European Legal Integration in Light of the American Federal Experience«. Bidraget omhandler »Conflict of Laws as a Technique for Legal Integration«.

I oktober 1981 blev Ole Lando af fakultetskollegiet ved det juridiske fakultet ved Uppsala Universitet udset til sagkyndigt medlem af det nævn, som skulle foreslå, hvem der skulle ansættes som professor i civilret med international privatret ved Uppsala Universitet.

Hjalte Rasmussen har fortsat sin virksomhed som formand for Dansk Selskab for Europaforskning.

Ole Lando har offentliggjort følgende arbejder:

»Kontraktstatuttet, Udenrigshandelsret II«, 3. udgave, Juristforbundets Forlag 1981, 441 s.

»New American Choice-of-Law Principles and The European Conflict of Laws of Contracts«, The American Journal of Comparative Law, Volume XXX, Winter 1982, Number 1, s. 19–35.

»The Law of Contracts«, Danish Law, A General Survey, København 1982, s. 141–160.

»The Common Market and the Consumer«, F.I.D.E., Dublin 1982, s. 1–24.

Jens Fejø har skrevet om den nye udvikling af »Fællesmarkedets konkurrenceret i 1978–80« i Ugeskrift for Retsvæsen i en sammen med professor, dr. jur. Claus Gulmann, Københavns Universitet, offentliggjort artikel.

Jens Fejø har arbejdet med sammenlignende studier over begrænsninger af konkurrencen i USA-ret og EF-ret.

Hjalte Rasmussen har fortsat det i sidste beretning omtalte større forskningsarbejde, der tager sigte på at klarlægge sammenhængene mellem samfund af typen føderale statsdannelser og deres domstole, der præger samfundsudviklingen ved en betydelig judiciel lovgivning og policymaking. Arbejdet består af to hovedfløje. En, der er ved at blive færdiggjort, hvis arbejdstitel er »On Law and Policy in the Court of Justice of the European Communities«. Den anden fløj er mere direkte retssammenlignende og inddrager analyser af rets- og samfundsudviklingen i EF, USA, Canada og Australien. Det påvises, hvilken rolle de øverste føderale retter har spillet for denne udvikling ved navnlig at anvende forfatningernes »commerce clauses« til at sanktionere henholdsvis underkende lovgivning på lokalt og centralt plan ud fra overvejelser om lovgivningens forenelighed henholdsvis uforenelighed med de værdier og samfundssyn, som disse retter eller deres flertal har været tilhængere af. Arbejdstitlen på dette værk er: »State Price Fixings as Non-Tariff Barriers to Interstate Commerce, A Comparative Study of the Impact of the Supreme Federal Courts of the EC, the US, Canada and the Commonwealth of Australia«.

Hjalte Rasmussen har i perioden offentliggjort:

»Danish Legal Developments During 1981 turning on Community Law Issues« i *European Law Review* 1982, s. 139–141. Og, »Denmark: Legislation and Case-Law in Relation to the Country's EC-Membership« i *Assuntos Europeus* (Lissabon) juni 1982, s. 313–324.

Elisabeth Thuesen har revideret en fremstilling med titlen »Fri bevægelighed for arbejdskraft, etablering og tjenesteydelser i EF og Norden. En introduktion«. Offset. Endvidere er en artikel med titlen »Ansvarsfraskrivelsesklausuler i engelsk ret sammenlignet med skandinavisk ret« blevet offentliggjort i *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 1982 s. 292–328. En artikel med titlen »Approximation of Agency Law and the Proposed EEC Directive on the Law Relating to Commercial Agents« er offentliggjort i *European Law Review* december 1981, s. 427–445. I »Advokaten« 1982 s. 133–138 er offentliggjort en artikel om selskabsretten i EF. Desuden har Elisabeth Thuesen arbejdet videre på en håndbog om ophør af mellemmandskontrakter i nordisk og europæisk ret. Elisabeth Thuesen er redaktør for Institutets blad »Nyt om Markedsret«.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

I september/oktober 1981 holdt *Ole Lando* under en rejse i USA forelæsninger ved University of Illinois om »Code of Conduct« og om overførsel af teknologi, ved University of Michigan om EF-ret, ved University of California, Berkeley, om de uniforme købelove og ved University of Stanford om den skandinaviske retsfamilie.

Den 8.10.1981 deltog Ole Lando i et voldgiftsseminar i Stockholm arrangeret af International Chamber of Commerce. Ved seminaret talte han om »Conflict of Laws«.

I dagene 14.–15.10.1981 deltog Ole Lando i det 5. fransk-nordiske juristmøde på Københavns Universitet.

I slutningen af oktober 1981 deltog Ole Lando i Bruxelles i det 2. møde i Commission on European Contract Law. Et efterfølgende møde i maj 1982 i en lille arbejdsgruppe resulterede i det første udkast til almindelige regler for kontrakter.

I december 1981 deltog Ole Lando i en konference ved Det europæiske Universitets Institut i Firenze vedrørende »European Legal Integration in Light of the American Federal Experience«.

I dagene 19.–26.2.1982 gennemførtes under Ole Landos ledelse en studierejse til London for 16 cand. merc.-studerende, som fulgte undervisningen i faget Udenrigshandelsret (M1). Formålet med rejsen var at sætte de studerende ind i spillet mellem jura og økonomi hos de erhvervsdrivende i et af verdens handels- og voldgiftscentre. Man besøgte bl. a. forskellige virksomheder, Law Courts, Lloyds of London, den danske ambassade og Londons børs.

Den 1.–2.3.1982 deltog Ole Lando efter indbydelse fra den svenske Kommissionslagskommitté i et møde i Göteborg om nordisk agentret.

I dagene 5.–10.4.1982 deltog Ole Lando i Rom i Unidroits møde om »Progressive Codification of International Trade Law«.

3.–4.6.1982 deltog Ole Lando i den 7. nordiske handelsretslærerkonference i Lund, hvor han talte om »International handelsvoldgift«.

I dagene 24.–30.6.1982 afholdtes Fédération Internationale pour le droit européen's 10. internationale kongres i Dublin. Ole Lando deltog som generallapportør til emnet »The Common Market and the Consumer«.

Dansk Forening for Europaret holdt med Ole Lando som formand i november 1981 et seminar om fransk ret, hvor Ole Lando talte om fransk ret i almindelighed, og i juni 1982 et seminar om engelsk ret, hvor Ole Lando gav en kort introduktion til engelsk ret.

Jens Fejø har holdt foredrag på Danske Ingeniørers Efteruddannelseskurser i international kontraktret og monopolret og på Industrirådets Efteruddannelseskurser i eksportteknik.

I dagene 19.–21.8.1981 deltog Jens Fejø i Nordisk Juristmøde i Stockholm.

I april 1982 ledede *Hjalte Rasmussen* sammen med repræsentanter for Institut for Udenrigshandel en studierejse til EF's institutioner samt danske virksomheder etablerede i Belgien og Frankrig. I rejsen deltog studerende fra Handelshøjskolens markedslinie. Hjalte Rasmussen har som formand for Dansk Selskab for Europaforskning taget initiativ til et videnskabeligt kollokvium med titlen »The Individual Member States' Community Obligations: Faithful Implementation or Realization of Unilateral Political Goals«. Det afholdtes fra 12.–14.11.1981 på Rungstedgård. Det har modtaget støtte af EF-Kommissionen, Den europæiske Kulturfond og af Dansk Udenrigspolitisk Institut.

Elisabeth Thuesen har deltaget i følgende aktiviteter: 16.8.–23.8.1981, deltagelse i Nordiske Juristmøder, kombineret med biblioteksundersøgelser af nordisk mellemmandsret på Universitetsbiblioteket i Stockholm. 20.–21.11.1981, Seminar om fransk ret, Kollekolle. 7.–8.12.1981, Kursus om analyse af virksomheders regnskaber og om lov om årsregnskaber, DJØF-kursus på Scantik. 11.–12.6.1982, Seminar om engelsk ret, Store Kro, Fredensborg.

E. INSTITUT FOR FINANSIERING

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Professor, cand. oecon. Carl E. Sørensen.

Professorer: Dr. polit. Niels Chr. Nielsen; cand. oecon. Carl E. Sørensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. merc. Johannes Mouritsen; cand. polit. Michael Møller (fra 1.7.1982).

Adjunkter med forskningspligt: Cand. merc. Johan Ankerstjerne (fra 1.10.1982); cand. scient. oecon. Bjarne Astrup Jensen (fra 1.2.1982); cand. merc. Kaj Svarrer (tjenestefrihed fra 1.6.1982).

Kandidatstipendiat: Cand. merc. Eric Bentzen (fra 1.2.1982).

Eksterne lektorer: Lic. polit. Flemming Dalby Jensen; cand. jur. Søren Larsen; cand. polit. Elsebeth Rygner (fra 1.4.1982); cand. polit. Peter Schütze, Finn C. Sørensen, HD, (fratrådt 30.6.1982); lic. techn. Tom Togsverd.

Undervisningsassistenter: Cand. oecon. Johannes Andersen; cand. merc. Jørn Wendel Andersen; cand. merc. Michael Holck Andersen; cand. polit. Peter Bjerregaard; cand. merc. Finn Frederiksen; Preben Galt, MBA; lic. polit. Palle Geleff; cand. merc. Søren Holm; cand. merc. Carl Vad Jensen; cand. oecon. Ove Steen Jensen; cand. polit. Steen Jørgensen; Knud Kongstad, HD; aktuar Søren Kruse; cand. jur. Allan Olsson; cand. oecon. Jens Hauge Pedersen; cand. oecon. Kaj Brandt Petersen; cand. merc. Lars Wendel Ranfelt; cand. polit. Flemming Nytoft Rasmussen; cand. polit. Ole Rud Reinbach; cand. polit. Elsebeth Rygner (fratrådt som undervisningsassistent 31.3.1982); cand. jur. Merethe Stagetorn (fratrådt 30.6.1982); cand. merc. Kaj Svarrer (fra 1.6.1982); cand. merc. Ebbe Sørensen; cand. polit. Kristian Sørensen; Hans Trap-Nielsen, MBA; cand. polit. Poul Wolffsen.

Sekretærer: Mya Aagaard; Inge Fallon; Hanne Hansen; Hanne Toft.

Timelønnet medhjælp: Inge Andersen (fra 15.9.1981 til 31.5.1982).

Ansæt i henhold til lov 488: Liselotte Rasmussen (fra 1.11.1981 til 30.4.1982).

Studertermedhjælp: Stud. merc. Kenneth Steen Hansen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Ekstern lektor: Peter Schütze.

Undervisningsassistent/ekstern lektor: Elsebeth Rygner.

TAP-medarbejdere: Mya Aagaard; Inge Fallon; Hanne Hansen; Hanne Toft.

Studerende:

Til 30.11.1981: Jens Bruun; Stefan Hvalkof.

Fra 1.12.1981: Bjarne Mortensen; Jane Mortensen; Wilbert van der Meer.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet er oprettet i 1939 med benævnelsen Bankinstituttet.

I forbindelse med en omlægning af bankstudiet til det nuværende HD-studium i Finansiering og Kreditvæsen ændredes navnet 1.9.1967 til Institut for Finansiering.

Dets opgaver omfatter forskning inden for mikro- og makroøkonomiske finansieringsproblemer samt den faglige tilrettelæggelse af undervisningen i finansiering og kreditvæsen på HA-, cand. merc.- og HD-studierne.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Johan Ankerstjerne arbejder med forskellige undersøgelser vedr. obligationsmarkedet.

Eric Bentzen arbejder med et projekt om Stokastisk Dominans.

Bjarne Astrup Jensen har ved beretningsperiodens udløb afsluttet et længerevarende forskningsarbejde med afhandlingen »Contributions to the Theory of Portfolio Selection and General Equilibrium in Exchange Economies«. Han arbejder videre med enkeltstående emner fra afhandlingen samt med en samlet fremstilling af anvendelser af lineær systemteori i økonomisk teori.

Michael Møller har arbejdet videre med et projekt vedr. Bygge- og boligpolitik, og en lic.-afhandling herom færdiggøres i efteråret 1982. Michael Møller arbejder desuden med et projekt om rente, inflation og skat.

Carl E. Sørensen har iværksat et projekt til undersøgelse af følsomheden af virksomhedens finansielle struktur over for konjunkturelle ændringer og af nøgletalsfunktioners egnethed som indikatorer for virksomhedens finansielle tilstand. Grundlaget for undersøgelsen er indsamling af anonyme regnskabsdata for en 4–5-årig periode om virksomheder, der er gået konkurs, ramt af betalingsstandsning etc., og regnskabsdata for et tilsvarende udvalg af virksomheder, der har klaret sig. Et antal banker og sparekasser medvirker i undersøgelsen ved at fremskaffe datamaterialet.

Krista og Viggo Petersens Fond, der gentagne gange har ydet betydelige bidrag til instituttets udviklings- og forskningsvirksomhed, yder også finansiell støtte til ovennævnte undersøgelse.

Johan Ankerstjerne og *Michael Møller*: »The Price Effect of Lottery Bond Redemptions«, *Scandinavian Journal of Economics*, Vol. 84, 1982.

Johan Ankerstjerne og *Michael Møller*: »Statsgælden og alle skurkene«, *Politikens Kronik*, den 21.9.1981.

Johan Ankerstjerne og *Michael Møller*: »ATP – asocial tillægspension?«, *Berlingske Tidendes Kronik*, den 17.5.1982.

Johan Ankerstjerne og *Michael Møller*: »Kunden og forhandleren kan narre skattevæsenet«, *Sparekassen* nr. 6, 1982.

Johan Ankerstjerne og *Michael Møller*: »Renter, priser og skattepligtig indkomst: Koalition mellem forbrugere og forhandlere mod skattevæsenet«. Working Paper 82–1.

Eric Bentzen: »Statsys« – et interaktivt statistisk system, forlaget Samfundslitteratur.

Johannes Mouritsen: »Effektiv forbrugeroplysning«, Fagskrift for Bankvæsen nr. 3, sept. 1981.

Johannes Mouritsen og Ieuan Hughes: »Aktiebørs – et børsspil, 1982.

Niels Chr. Nielsen: »Indeksobligationer – et falsk håb for landbrug og byggeri«, Sparekassen, november 1981.

Niels Chr. Nielsen: »Institutionel opsparing, investeringer og ekspertise«, Økonomi og Politik, nr. 4, 1981.

Niels Chr. Nielsen: »Hindrer markedsøkonomiens udvikling gennemførelse af de rigtige investeringer«, Provinsbankens Temablade, maj 1982.

Kaj Svarrer: »Leasing's fordelagtighed ved skattemæssige asymmetrier«, Working Paper 82-2.

I instituttets grønne undervisningsserie (GUS) er udkommet:

Johan Ankerstjerne, Eric Bentzen og Kaj Svarrer: »Kompendium i LP, GUS 18«.

Erik Bentzen, Kenneth Hansen, Johannes Mouritsen og Kaj Svarrer: »Interaktive EDB-programmer«, GUS 3, rev. udgave.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Johan Ankerstjerne har ledet et to-dages kursus i finansiering for Teknologistyrelsen og har deltaget i Danmarks Sparekasseforenings to-ugers lederudviklingskursus.

Johannes Mouritsen har været formand for et udvalg til planlægning af struktur og fagindhold af det nye revisorkandidatstudium; der skal begynde i september 1982.

Johannes Mouritsen arrangerede i maj 1982 en studierejse til London for cand. merc.-studerende, som deltog i studiekredsen om »Kapitalmarkedet og krisen«. Han har desuden medvirket i en radioudsendelse om finansiering af forbrugerkøb af TV-apparater. Johannes Mouritsen har været medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende 2 lektorater, kandidatstipendium, adjunktstilling og eksternt lektorat, alle ved Institut for Finansiering.

Niels Chr. Nielsen har været medlem af Regeringens Renteskatteudvalg, som i april 1982 afgav betænkning med titlen: »Den skattemæssige behandling af renter og andet kapitalafkast«. (Betænkning nr. 949).

Niels Chr. Nielsen har i beretningsperioden været medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende professorat i økonomi ved Landbohøjskolen, professorat i nationaløkonomi ved Handelshøjskolen i København, professorat i afsætningsøkonomi ved Handelshøjskolen i København, lektorvikariat ved Institut for Erhvervsøkonomi, Handelshøjskolen i København, adjunktstilling ved Institut for Finansiering.

Carl E. Sørensen er leder og fagkoordinator for HD-studiet i Finansiering og Kreditvæsen. Han har i perioden været formand for bedømmelsesudvalg vedrørende adjunktstilling, ét lektorat og 2 eksterne lektorater, alle ved Institut for Finansiering.

4. GÆSTEFÖRELÆSNINGER M.V.

Ved et weekend-seminar for studerende på HD, 7. semester, i december 1981 forestod lektor Peder Harbjerg Nielsen, Handelshøjskolen i Århus, et virksomhedsspil i drifts-økonomi og finansiell planlægning. A/S Regnecentralen stillede velvilligst edb-kapacitet til rådighed.

Den Danske Bankforening indbød i maj 1982 instituttets lærere og cand.merc.-studerende til et heldagsseminar om aktuel penge- og valutapolitik samt udviklingen i dansk bankvæsen.

F. FORSIKRINGSINSTITUTTET

Institutbestyrer: Afdelingsleder, lektor, cand. polit. Knud Hansen.

Formand for institutrådet: Afdelingsleder Knud Hansen.

Lektor med forskningspligt: Lic. tech. Leif Bloch Rasmussen.

Lektorvikar: Lic. tech. Thomas Skousen.

Undervisningsassistenter: Ekspeditionssekretær, civiløkonom Sven Carlsen, konsulent, cand. jur. Erik Damm, HD.

Sekretær: Agnete Kitaj.

Institutrådet bestof af ovennævnte medarbejdere samt af følgende studerende:

1. 8.1981–30.11.1981: HD-studerende Peer Bo Pedersen.

1.12.1981–31. 7.1982: HD-studerende Bent Zachariassen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952. Dets formål er at drive økonomisk forskning inden for fagområdet risiko og forsikring samt at tilrettelægge og administrere undervisningen ved HD-studiet i forsikring, undervisningen i faget risiko og forsikring på HA-studiet samt forsikringsfaggrupperne på det erhvervsøkonomiske kandidatstudium.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE ARBEJDER

Knud Hansen har offentliggjort »Versicherungswirtschaftliche Unternehmensspiele« på Verlag Versicherungswirtschaft, Karlsruhe. Videre har han udarbejdet nye notater til brug ved undervisningen i forsikringsøkonomi på HD-studiet og nye transparenter til brug ved HA-undervisningen i risiko og forsikring.

Forsikringsspillet, som er et virksomhedsspil, der er udviklet på instituttet og bruges dels på instituttet i HD-undervisningen, dels på en række uddannelsessteder i udlandet, er blevet yderligere udviklet, bl. a. således at nogle af de i spillet deltagende selskaber kan være rene genforsikringsselskaber.

Udviklingen af instituttets andet virksomhedsspil, risk management-spillet, der skal bruges simultant af et antal HA-studerende i en terminalversion, viste sig mere tidkræ-

vende end antaget. Men efter at de nødvendige nye programsystemer er udviklet, håbes den videre udbygning at kunne ske hurtigt. Manualudkast er skrevet, og spillet er i september 1982 præsenteret og demonstreret for europæiske kolleger ved et seminar i Genève.

Om *Leif Bloch Rasmussens* og *Thomas Skousens* arbejde henvises til beretningen for informationsforskningsafdelingen (IFA), hvortil de har været udlånt i beretningsåret.

3. ANDEN VIRKSOMHED

Knud Hansen deltog 1.-2. september 1981 i Oslo i starten af det forsikringsspil, som er en integreret del af den norske forsikringsskoles diplomkursus.

17.-19. marts 1982 ledede han et forsikringsspil for medlemmer af den norske aktuarforening og holdt foredrag i foreningen om anvendelse af modeller i forsikringsvirksomhed.

Knud Hansen har fortsat deltaget i arbejdet i den europæiske gruppe af »Risk and Insurance Economists«, bl. a. som deltager i et seminar i Köln og som referee for tidsskriftet »The Geneva Papers on Risk and Insurance«.

G. INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI

Institubestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand. polit. Lars Lund.

Professor: Poul Milhøj.

Lektorer med forskningspligt: Mag. scient. soc. Jens Frøslev Christensen (tilknyttet CTS/ILF); cand. polit. E. Damsgård Hansen; cand. oecon. Bjarne Sloth Jensen; cand. polit. Lars Lund; cand. polit. Svend Marker-Larsen.

Lektorer uden forskningspligt: Cand. polit. Orla Brandt Jensen (udlånt til HA-centeret).

Kandidatstipendiater: Cand. polit. Povl Erik Jensen (tilknyttet CTS/ILF); cand. polit. Niels Mygind.

Eksterne lektorer: Cand. polit. Hans Bjering; cand. polit. Kaj Kjærsgaard.

Undervisningsassistenter

HA

Cand. polit. Hilmar Bojesen; cand. polit. Bendt Bülow; cand. polit. J. Bjerregaard Christensen; cand. polit. Jørgen Dalhoff; cand. polit. Johan Friis; cand. polit. Henrik Grell; cand. polit. Jens Gunst; cand. polit. H. O. Thustrup Hansen; cand. polit. Poul Erik Hansen; cand. oecon. Ove Steen Jensen; cand. polit. Jørgen Jørgensen; cand. polit. Peter Brix Kjeldgaard; cand. polit. Jens Pagter Kristensen; cand. polit. Carsten Kvetny; cand. polit. Mogens Lauritsen; cand. polit. Niels Lauritzen; cand. polit. Jussi Merklin; cand. polit. Henrik Nepper-Christensen; cand. polit. Jørgen Peter Schou; cand. polit. Paul Bryde Schüder; cand. polit. Kristian Sørensen; cand. polit. Hans Wallind.

HD

Cand.polit. Otto Andersen; cand.oecon. Steen Andersen; cand.polit. Lars Axelsen; cand.polit. Hans Bjering; cand.polit. Henning Brogaard; cand.polit. Poul Dines; cand.polit. Tom Elkær-Hansen; cand.polit. Troels Christian Gunnergaard; cand.polit. Niels Hald; cand.polit. Jan Holst-Pedersen; cand.polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; cand.polit. Niels Rytter Jensen; cand.polit. Poul Erik Jørgensen; cand.polit. Finn Knudsen; cand.polit. Carsten Kvetny; cand.polit. Steen Ryd Larsen; cand.polit. Poul Juel Lauridsen, HD; cand.polit. Kristian Madsen-Østerbye; cand.polit. Niels Mengel; cand.oecon. Lars Würtz Nielsen; cand.merc. Mogens Nørager-Nielsen; cand.polit. Søren Skafte; cand.polit. Bent Ryd Svensson; cand.oecon. Jens Peter Sørensen; cand.polit. Svend Georg Trollegaard; cand.polit. Frede Vestergaard; cand.oecon. Ole Vistisen; cand.polit. Hans Wallind; cand.oecon. Uffe Wentzer; cand.polit. Andreas Wildt; cand.polit. Peter Hjortkjær Østergaard.

Sekretærer: Elisabeth Kornbeck (fratrådt 30.4.1982); Stig Møller; Hanne Orsulak (pr. 1.6.1982); Dagny Pedersen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og TAP'ere fra Institut for Nationaløkonomi og Institut for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse samt af

Ekstern lektor: Cand.polit. Palle Mikkelsen.

Undervisningsassistenter: Cand.polit. Tom Elkær-Hansen; cand.polit. Poul Erik Hansen til 30.11.1981; cand.polit. Lise Lyck; cand.polit. Poul Woffsen fra 1.12.1981.

Studerende:

Til 30.11.1981: Inger-Marie Dyrholm; Lars Frederiksen; Dian Kjærgaard; Wilbert van der Meer.

Fra 1.12.1981: Niels Erik Friis; Bjarne Mortensen; Kurt Sørensen; Anni Wibroe.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Nationaløkonomi blev oprettet i 1969, da det daværende Økonomisk Forskningsinstitut blev delt i to institutter, nemlig i Institut for Erhvervsøkonomi og Institut for Nationaløkonomi.

Institut for Nationaløkonomi har til formål at varetage undervisningen og forskning inden for nationaløkonomi, med særlig vægt på den side af opgaven, der peger på anvendelser inden for erhvervene.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

E. Damsgård Hansen har i samarbejde med Kaj Kjærsgaard til brug bl. a. for undervisningen på HA 6. semester udsendt bogen »Inflation, betalingsbalanceuligevægt og økonomisk politik«. Han har endvidere med støtte fra Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd videreført arbejdet med forbrugsundersøgelser 1976 med henblik på en empirisk analyse af omfordelingen via de offentlige finanser.

Bjarne Sloth Jensen har til brug for HA-undervisningen færdiggjort en »Note om skatteovervæltning m.v.« i forbindelse med introduktionen af den nye 6. udgave af Lipsey & Steiners »Economics« på HA 1. år.

Lars Lund har lavet bogen »Pengeefterspørgsel og rentedannelse i Danmark efter 1950«. Bogen er anvendt i undervisningen på HA 6. semester.

Svend Marker-Larsen har til brug for undervisningen med 6. udgave af Lipsey & Steiners »Economics« færdiggjort en ny udgave af »Oversigt og noter til . . . Makro-økonomi«. Oversigten er udvidet i forhold til tidligere udgaver bl. a. med et appendiks om »Det europæiske monetære system«, der er udarbejdet af cand. polit. Kristian Sørensen. Som første del af en ny udgave af den i 1978 udsendte fremstilling vedrørende finanspolitik i Danmark siden 1950 er endvidere udsendt en stærkt revideret og udvidet fremstilling om »Finanspolitikens konjunkturvirkninger i statiske modeller«. Et yderligere afsnit om »Finanspolitikken i Danmark siden 1973« er under udarbejdelse. Det samme gælder en ny udgave af det i 1978 udsendte kapitel om makroøkonomisk planlægning i Danmark.

Poul Milhøj har fortsat sin deltagelse i redaktionen af lærebogssættet »Erhverv og Samfund«, som nu er under omlægning og bl. a. udvides med et bind om tjenesteydende erhverv. Derudover har han været medredaktør af »Socialpolitik og socialvidenskab i efterkrigstiden« – Festskrift tilegnet Henning Friis, Kbhvn. 1981. Sit arbejde med analyser af ændringer i dansk økonomisk struktur og politik har han dels udmøntet i en artikel »Socialpolitikken på afveje?« i nævnte festskrift s. 167–190, dels søgt at sætte ind i et større perspektiv gennem sammenskrivning af et første udkast til beskrivelse af hovedtræk i den vestlige verdens økonomiske udvikling siden 1918. Sine studier om samspil mellem befolkningens aldersfordeling og økonomisk udvikling har han foreløbig afsluttet med en artikel »Economic implications of an aging population«, s. 340–348 i »Aging: a challenge to science and society«, Volume II. Oxford University Press 1981.

Niels Mygind har fortsat sit arbejde med arbejdstyrede virksomheder, bl. a. i samarbejde med MAREV-projektgruppen fra Institut for Organisation. I rapporten »Det kan lade sig gøre« om fem medarbejderejede virksomheder i Danmark har han således skrevet om ejerformer og medarbejderejede virksomheders økonomiske adfærd og resultater. Til brug for HA-undervisningen har han desuden skrevet »Nogle hovedlinjer i marxistisk økonomi«.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Bjarne Sloth Jensen har i samarbejde med de regionale regnecentre, NEUUC, RECAU, RECKU og IMSOR, DtH arrangeret »Nordic symposium in applied statistics and data processing«, der blev afholdt på Danmarks Tekniske Højskole 27., 28. og 29. januar 1982 med 116 deltagere fra læreanstalter, offentlige institutioner og private erhvervsvirksomheder i de fem nordiske lande. Proceedings (441 sider) er udgivet med støtte fra Nordiske Forskersymposier og IBM Danmark.

Poul Milhøj har i beretningsperioden været næstformand for Monopolrådet, formand

for Revisorkommissionen samt det af industriministeren udpegede medlem af bestyrelsen for A/S Københavns Handelsbank.

INSTITUTAFDELING FOR ERHVERVS- OG SAMFUNDSBESKRIVELSE

Institutaftdelingsbestyrer: Lektor, cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. oecon. H. Duelund Nielsen; cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen.

Aftdelingsleder: Cand. oecon. Henning Kjølbj (udlånt fra Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi).

Adjunkt: Cand. polit. Uffe Foss Hansen (1.9.1981–28.2.1982: adjunktvikar. Fra 1.3.1982: adjunkt).

Ekstern lektor: Forskningsleder, cand. polit. Palle Mikkelsen.

Undervisningsassistenter

HA

Fuldmægtig, cand. polit. Mogens Schrøder Bech; adjunkt, cand. polit. Lars Byberg; fuldmægtig, cand. polit. Jesper Bøge; sekretariatschef, cand. polit. Henrik Baasch; cand. polit. Steffen Diemer; cand. polit. Jakob Dynnes Hansen; fuldmægtig, cand. oecon. Otto Wissing Fogtmann; cand. polit. Niels Grolin; fuldmægtig, cand. polit. Niels Hoffmeyer; kontorchef, cand. polit. Søren Høgenhaven; fuldmægtig, cand. polit. Flemming Jensen; cand. polit. Sigvard Jensen; fuldmægtig, cand. polit. Flemming Kühn Pedersen; kontorchef, cand. polit. Lars-Bjørn Larsen; cand. polit. Ib Lunde Rasmussen; cand. polit. Søren Lyngsø; fuldmægtig, cand. polit. Tinne Mogensen; konsulent, cand. merc. Peter Morell Hansen; fuldmægtig, cand. polit. Flemming G. Nielsen; fuldmægtig, cand. merc. Mogens Nørager-Nielsen; fuldmægtig, cand. polit. Henrik Otbo; fuldmægtig, cand. polit. Bo Simonsen; direktør, cand. polit. Axel Sløk; forskningsassistent, cand. polit. Dan A. Smitt; forskningsleder, cand. polit. Jens Erik Steenstrup; cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; cand. polit. Torben Synnest; direktør, cand. polit. Poul Tørring; cand. polit. Per Yde; fuldmægtig, cand. oecon. Kai Aaen Hansen.

HD

kontorchef, cand. polit. H. H. Egeblad Christoffersen; adjunkt, cand. polit. Jørgen Dalhoff, HD; adjunkt, cand. polit. Henrik Grell; kontorchef, cand. polit. Hans A. Jakobsen; vicekontorchef, cand. oecon. Knud Jørgensen; adjunkt, cand. mag. Erik Lonning; fuldmægtig, cand. polit. Jørgen Magner; fuldmægtig, cand. polit. Peter Olesen; fuldmægtig, cand. polit. Knud Overgaard; ekspeditionssekretær, cand. polit. Aksel Rossen; cand. polit. Steen Ryd Larsen; cand. polit. Kristian Smestad; fuldmægtig, cand. polit. Peter Stub Jørgensen; fuldmægtig, cand. polit. Bo Simonsen; cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; adjunkt, cand. merc. Vagn Aage Voigt; adjunkt, cand. oecon. Uffe Wentzer; cand. polit. Hans Jørgen Pedersen.

Sekretærer: Hanne Dorf, Vibeke Bennetzen.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Jens Bjerregaard Christensen har arbejdet videre på en undersøgelse af prisdannelsen på fiskeprodukter på det europæiske marked. Formålet er en analyse af bl.a. samspillet mellem fiskekvoter og økonomi i fiskerierhvervet.

H. Duelund Nielsen har fortsat arbejdet med principielle problemer vedr. faget erhvervs- og samfundsbeskrivelse, herunder undersøgt fagets historiske udvikling. Han har fortsat arbejdet med problemer i forbindelse med rentefradrag og beskatning af formueindtægter samt med bygge- og boligpolitiske problemer og realkreditproblemer.

Uffe Foss Hansen har udarbejdet et notat om penge- og kapitalmarkedsforhold til undervisningsbrug. Har endvidere arbejdet med traditionelle regnskabsmodellers informationsindhold omkring inflation og rente. Projektet skal indgå i et større arbejde indeholdende forskellige virksomhedstypers tilpasningsmuligheder til ændringer i de makroøkonomiske størrelser rente, inflation og skat.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Jens Bjerregaard Christensen er ansat som undervisningsassistent i faget matematik på Økonomisk Institut ved Københavns Universitet.

Uffe Foss Hansen underviser i makroøkonomi ved det statsvidenskabelige studium på Københavns Universitet.

H. Duelund Nielsen har i beretningsperioden været medlem af repræsentantskabet for Byggeriets Udviklingsråd og Statens Byggeforskningsinstitut.

H. INSTITUT FOR ORGANISATION OG ARBEJDS-SOCIOLOGI

Institutbestyrer: Ib Andersen.

Forkvinde for institutrådet: Ann Westenholz.

Professorer: Flemming Agersnap; Torben Agersnap (udlånt til CTS/ILF indtil 1.9.1982); Egil Fivelsdal.

Lektorer: Mag. scient. soc. Ib Andersen; lic. merc. Niels Bjørn-Andersen (udlånt til Informationsforskningsafd.); jur. lic. Britt-Mari Blegvad; lic. merc. Finn Borum; cand. merc. Søren Christensen; dr. merc. Harald Enderud; cand. psych. Bjarne Herskin; cand. merc. Poul-Erik Daugaard Jensen; Finn Junge-Jensen, MBA; cand. polit. Henrik Holt Larsen, MS; cand. polit. J. C. Ry Nielsen; mag. scient. soc. Helge Tetzschner (udlånt til CTS/ILF).

Adjunkt-lektorvikar: Mag. scient. soc. Ann Westenholz.

Seniorstipendiater: Lic. merc. Torben Beck Jørgensen; mag. scient. soc. Mette Mønsted (fra 1.6.1982).

Kandidatstipendiater: Cand.polyt. Hardy Roed-Thorsen, HD (fra 1.1.1981); cand. psych. Jan Molin (fra 1.5.1981); cand. merc. Preben West Hansen (fra 1.2.1981).

Eksterne lektorer: Cand. oecon. Ole Brøkner (1.5.1981); cand. merc. Jeppe Gustafsson (1.3.1981); cand. scient. pol. Jørgen Nue Møller; mag. scient. soc. Olaf Rieper (1.8.1980).

Gæsteforskere: Cand. psych. Flemming Andersen; cand. merc. Hanne Foss Hansen; cand. merc. Anders J. Hingel, cand. merc. H.C. Holmstrand, mag. scient. soc. Poul Ingerslev; lic. merc. Erik Bøje Larsen; cand. psych. Jan Molin; mag. scient. soc. Mette Mønsted (til 31.5.1982); cand. polyt. Poul H. Petersen, HD; mag. art. Steen Scheuer; seminarielektor Erik Sigsgaard; cand. merc. Valdemar Thomsen; cand. polyt. Hardy Roed-Thorsen, HD; cand. psych. Gert Walther; cand. scient. soc. Annegrethe Wulff.

Undervisningsassistenter: Erik Albrechtsen; Jens Christian Birch; Hasse Clausen; Mogens Dahl; Erik Rask Eriksen; Torben Faurby; Georg Greibe; Jannet Grønfeldt; Bjarne Hallander; Dino Raymond Hansen; Jens Allin Hansen; Henrik Hassenkam; Michael Vestergaard Heiden; Peter Stærmosse Henningsen; Erik Hollesen; Jan Holst-Pedersen; Johan Hviid; Marius Ibsen; Poul Ingerslev; Tom Jacobsgaard; Holger Jensen; Per Jensen; Torben Lund Jensen; Frederik Juel-Brockdorff; Poul Juelsbjerg; Tage Juhl; Knud Jørgensen; Jens Kirkegaard; John Kjær; Lars Skov Madsen; Ole Monrad; Leif Nielsen; Sven-Peter Nygaard; Jan Olsen; Jens Erik Parsby; Finn Hindkjær Pedersen; Poul H. Pedersen; Ove Bjørn Petersen; Carsten Poulsen; Svend Poulsen-Hansen; Bent Hesse Rasmussen; Jørn Chjeffer Rasmussen; Leif Scharling; Kristian Smestad; Bo Smith; Poul Suljkær; Per O. Svenningsen; Ole Plough Sørensen; Peter Theill; Steen Wichmand; Erik Winther.

Kontorfuldmægtige: Marly Arnoldus og Grethe Rønn.

Sekretærer: Else Arndt; Susanne Eriksen (fra 1.8.1981); Tove Jensen; Tonny Jørgensen; Liza Klöcker-Larsen; Alice Müller; Lisbeth Paulsen; Margrethe Plesner; Lis Rostgaard.

EFG-praktikanter: Jannie Hansen (fra 1.8.1982); Lone Merrild (til 31.7.1982); Betina Krøll Nielsen (fra 22.6.1981).

Ansatte i henhold til lov 488: Lone Breinholdt Andersen; Henny Jensen.

Projektmedarbejdere: Birgit Cornett; Mogens Trab Damsgaard; Annegrethe Hansen; Dino Raymond Hansen; Hanne Marie Jensen; Erik Stener Jørgensen; Birgitte Knudsen; Vibeke Elmer Knudsen; Henrik Kure; Niels Laursen; Ole Märcher; Jes Richard Møller; Karen Puggaard; Lise Thøisen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere, kontorfuldmægtige og sekretærer samt timelærerrepræsentanter og studerende.

INSTITUTTETS UNDERVISNING

Instituttet udbyder og administrerer undervisningen på de tre erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen: HD-, HA- og cand. merc.-studierne.

HD-studiet i organisation

Undervisningen ved specialstudiet i organisation har til formål at give yngre folk med praktisk erfaring og gode forkundskaber sådanne teoretiske kundskaber, at de bliver bedre egnede til at overtage ledende administrative stillinger i privat og offentlig virksomhed i første række inden for planlægnings-, personale- og organisationsfunktioner. Studiet udbydes i fire studielinier: Strategi og planlægning, Datamatik, Offentlig forvaltning og Personaleadministration. Derudover tilbydes mulighed for tillægsprøver, dvs. at dimittender kan tilmelde sig en af de øvrige studielinier og gennemføre denne línies specielle fagkombination. Håndbog for studerende ved HD-studiet i Organisation, København, indeholder en detaljeret oversigt over studieliniernes sammensætning og fag.

HA-studiet

På HA-studiet 4. og 5. semester forestår instituttet undervisningen og seminarrækken i faget Organisation. Undervisningen og seminarrækken er integreret i et projektorienteret forløb, således at der efter en kort introducerende gennemgang af fagets hovedproblemstillinger i de første 8 uger af 4. semester arbejdes i projektgrupper, som under lærervejledning dels udarbejder et proseminar (4. semester) og dels i forlængelse heraf en projektrapport (seminar) til behandling i 5. semester.

Undervisningen og seminarrækken er bygget op omkring modulerne »organisationsstrukturer«, »arbejdspladsdemokrati og beslutningsteori« og »organisationsændringer«.

Cand.merc.-studiet

På cand.merc.-studiet deltager instituttet i undervisningen inden for det obligatoriske fag: Almen Økonomi. Institutet udbyder følgende valgfri fag: Generel organisations-teori, Arbejdssociologi, Personaleadministration og arbejdsmarkedsforhold, Generel psykologi, Politisk økonomi og statsteori, Organisation, Strategi og omverden, Offentlig administration og politiske processer, Arbejds miljø, Personaleudvikling og arbejdsmarked.

INSTITUTTETS FORSKNING

Instituttet blev af Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd første gang for 1979–81 og igen for 1980–82 bedt om at udarbejde treårige forskningsprogrammer. I det følgende er refereret aktiviteterne i det forløbne år inden for de 5 forskningsprogrammer, som er formuleret.

1. Deltagelse

Finn Junge-Jensen, Dino Raymond Hansen, Poul Ingerslev, Hardy Roed-Thorsen og Ann Westenholz har i samarbejde med *Helge Tetzschner* fra CTS/ILF og *Niels Mygind* fra Institut for Nationaløkonomi fortsat undersøgelsen af Medarbejderejede virksomheder (MAREV).

I det forløbne år har gruppen arbejdet med flere delområder i forbindelse med Medarbejderejede virksomheder:

Afrapportering af erfaringer

I det forløbne år har gruppen primært arbejdet med at afrapportere empiriske erfaringer fra de medarbejderejede virksomheder.

Der er således udkommet en række *virksomhedsbeskrivelser*. Desuden har gruppen lavet en *tværfaglig rapport*: »Det kan lade sig gøre – En rapport om 5 medarbejderejede virksomheder«. Rapporten behandler følgende emner: virksomhedernes målsætning, teknologi, opgaver, struktur og økonomiske/rationelle adfærd sat i relation til målene. Desuden kommer rapporten ind på medarbejdernes engagement og fagforeningens rolle i forhold til virksomhederne – Gruppen er i øjeblikket ved at omarbejde rapporten til pjeceform.

På det teoretiske plan arbejder gruppen med flere delområder bl. a.: rationalitetsformer i medarbejderejede virksomheder; kollektiv ledelse; fagforeningers rolle og den økonomiske adfærd.

Gruppen har herudover formidlet resultaterne gennem afholdelse af en »faglig« dag, hvor der var deltagelse fra flere højere læreanstalter.

Internationale kontakter

Gruppen har gjort en del ud af at forberede de internationale kontakter. Således besøgte en del af gruppens medlemmer Open University, England og TUC-Wales i foråret. Finn Junge-Jensen og Ann Westenholtz har organiseret en session vedr. Gamle og nye produktionskooperativer på d. 10. Verdenskongres i Sociologi. De internationale kontakter er derudover blevet forbedret ved, at Art Hochner, Temple University, som arbejder med amerikanske medarbejderejede virksomheder, besøger instituttet i efteråret.

Projektet støttes af Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Teknologistyrelsen. Førstnævnte støtte går primært til en historisk teoretisk analyse af området, mens sidstnævnte støtte går til anvendelsesorienterede modeller for medarbejdereje og styre.

»TAP-undersøgelsen« v/Marly Arnoldus og Liza Klöcker-Larsen.

Undersøgelse af det teknisk/administrative personales medindflydelse på højere uddannelsesinstitutioner.

Undersøgelsen er en forløbsundersøgelse, der set med TAP'ernes øjne beskriver udviklingen i deres medindflydelse i den første valgperiode efter styrelseslovens indførelse. Undersøgelsen blev afsluttet i foråret 1981 med udgivelse af rapporten »MEDARBEJDERINDFLYDELSE«.

Universiteter og læreanstalter er arbejdspladser, som samfundets øjne hviler på. I den løbende debat har der – især på grund af de seneste økonomiske nedskæringer på området – lydt mange knubbede ord og kritiske røster. Dette har i nogle tilfælde ført til en forvridning af debatten om de højere uddannelsesinstitutioners styreform. Der har været talrige indlæg især fra politikere og fra det videnskabelige personale på universiteterne. Undersøgelsesrapporten er et bidrag til debatten fra de højere uddannelsesinstitutioners store medarbejdergruppe TAP'erne. TAP'erne mener, at styrelsesloven har fungeret godt. Demokratiet på de højere uddannelsesinstitutioner skal bevares – det er et eksempel til efterfølgelse. TAP'erne har været »pionerer« for medarbejderindflydelse i

den offentlige sektor, og det er opmuntrende resultater, der er kommet ud af at følge deres første skridt i en krisetid, hvor der endog tales om »demokratiets krise«. Med baggrund i denne omfattende rapport har forfatterne bearbejdet erfaringsmaterialet fra undersøgelsen med henblik på at fremlægge materialet i en form, der gør det umiddelbart anvendeligt i praksis. Resultatet heraf er bogen »De andre har valgt mig – hvad nu«, der henvender sig til alle, der har behov for praktisk viden om deltagelse i besluttende forsamlinger f. eks. alle valgte i det repræsentative demokrati – nye som gamle rotter – og til dem, der har valgt dem. Denne populære rapport er (iflg. lektorudtalelse fra Bibliotekernes Indbindingscentral) et eksempel på, hvordan en vægtig forskningsrapport kan formidles »til glæde og gavn for alle borgere«.

Bjarne Herskin har med støtte fra Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd fortsat analysen af data fra projektet »Deltagelse og Politisk Beredskab«. Den første databaserede rapport, *Aktivist* – på vej til en ikke-ideologi, er kommet som arbejdspapir.

Rektor *Flemming Andersen* har efter sin orlovs ophør (sept. 81) fortsat sin tilknytning til projektet som deltids gæsteforsker. Han er i gang med en analyse af data fra projektets børnehavede. Han har på forlaget Unge pædagoger udgivet bogen »Når græsset grønnes . . .«, som er en omarbejdning af den tidligere delrapport »Perspektivet – drømmen om kollektiv selvforvaltning i en københavnsk børnehave 1970–1980«.

Børns selvforvaltning og pædagogens praksis. Projektleder *Erik Sigsgaard*. Projektets formål er at belyse, under hvilke betingelser og på hvilke måder ansatte i børnehaver og integrerede daginstitutioner kan bidrage til at fremme børns udvikling til selvforvaltende mennesker. Projektperiode 1.8.1981–31.12.1982.

Projektet støttes af Socialstyrelsen og er knyttet til projektet »Deltagelse og politisk beredskab« (Projektleder: *Bjarne Herskin*).

Søren Christensen har sammen med *Jan Molin* afsluttet deres arbejde med organisationsforandlingsprojektet omkring særforborgens udlægning til 4 kommuner i Frederiksborg Amt. Projektet er støttet af Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Projektet har teoretisk sin forankring i organisationsteorien, men behandler organisationsforandring ud fra en problemorienteret synsvinkel og trækker på teorier om magt og deltagelse og om interessevaretagelse og virkelighedsopfattelser.

Der er siden projektets start i 1980 udsendt en række rapporter om forskellige perspektiver, dels på deltagerstyrede organisationsforandringsmodeller og dels på relationerne mellem organisation og lokalsamfund.

I januar 1981 udsendtes *Søren Christensen*: Projekt særforborgens udlægning – afsluttende rapport (40 sider).

Søren Christensen, *Poul-Erik Daugaard Jensen* og *Jan Molin* har udarbejdet projektforslag til et UNESCO-projekt vedrørende »Improvement of the Exercise of Human Rights in Urban Areas« med særlig fokus på unge arbejdsløse som eksempel på en marginalgruppe. Forslaget er af UNESCO blevet udvalgt til præsentation på en international konference om storbyproblemer, som afholdes i Cairo i april 1983.

Ib Andersen, *Poul-Erik Daugaard Jensen* og *Helge Tetzschner* har undersøgt AC's rolle i 1981-overenskomstforhandlingerne med henblik på en rapport om muligheder og be-

grænsninger for AC med hensyn til interessevaretagelse gennem overenskomstforhandlinger.

2. Organisationsstrukturer og organisationsændring

Finn Borum har i perioden 5.1.1981–17.10.1981 været på studieophold ved to franske forskningscentre

- Laboratoire d' économie et de sociologie du travail (LEST), Centre national de la recherche scientifique, Aix-en-Provence

og

- Groupe de sociologie du travail (GST), Paris Université VII.

Forskningsopholdets *første formål* var at etablere kontakter til det franske arbejdssociologiske forskningsmiljø. Dette aspekt er nærmere dokumenteret i en rapport fra forskningsopholdet (se under publikationer), ligesom der i efteråret 1982 er aftalt gæsteforskerophold ved instituttet for medarbejdere fra LEST og GST.

Det *andet formål* var at fortsætte forskningsaktiviteter i forlængelse af de tidligere studier »Edb-projektet« og »Sygehusprojektet«. Der er for det første udarbejdet artiklen »Un Schéma conflictuel pour l'analyse des changements d'organisation« der er en videreudvikling af konfliktperspektivet fra edb-undersøgelsen, herunder en præcisering af relationerne til Lukes' magtperspektiv. Artiklen søges optaget i et fransk fagtidsskrift. For det andet er der sammen med Pierre Huard, LEST udarbejdet et oplæg til en komparativ dansk-fransk sygehusundersøgelse – »Culture and actors«. Projektet, der planlægges startet i 1983, vil søge at identificere væsentlige personalegrupper (lægers, administratorers og sygeplejerskers) subkulturer, relationerne mellem disse og sammenhænge mellem subkulturerne og aktørernes strategier i forbindelse med konkrete beslutningsprocesser.

Gennem sammenligningen af danske og franske hospitalssystemer som er ret forskellige m.h.t. grad af hierarki og professionalisering, tilstræbes for det første at identificere de to systemers interne konsistens, for det andet at bidrage til udviklingen af metoder til internationale sammenlignende undersøgelser.

Harald Enderud er p.t. beskæftiget med en syntese af beslutnings- og konfliktteorien. Udgangspunktet er begrebet »konfliktbeslutninger«, dvs. beslutningsprocesser hvor de deltagende aktører er uenige om mål og/eller midler. Et væsentligt argument for at analysere sådanne beslutninger mere indgående er, at det netop er disse beslutninger, som er de vigtige, interessante og komplicerede i organisationer og samfund, i modsætning til beslutninger, hvor parterne er enige, og som således kører på skinner.

Første halvdel af studiet analyserer nærmere tre grundlæggende vinkler på konflikter:

- 1) En harmoni- eller konsensus-model, hvor konflikt bliver afvigelser fra det »normale«, fra fællesskabets etablerede normer. Her er konflikter uønskede og unødvendige for alle parter, fordi aktørerne stort set har fællesinteresser. Konflikter skyldes misforståelser, vildfarne eller forvirrede personer eller ballademagere. Konfliktbeslutninger bliver her et spørgsmål om at bringe socialt afvig og afvigere under kontrol, opklare misforståelser etc., under henvisning til de etablerede normer.

- 2) Det rene konfliktperspektiv, hvor den enes død er den andens brød. Her er konflikter mellem antagonistiske parter essencen i de sociale systemer, fordi der råder ekstrem knaphed på ressourcer, status og frihed, og fordi fordelingen af disse ressourcer er meget skæv mellem interessegrupperne – typisk to – mellem de »som har« og de »som ikke har«. De uforenelige interesse modsætninger leder til rene vinde-tabe situationer, til kompromisløse kampe, som f.eks. marxistisk klassekamp.
- 3) Ud fra et pragmatisk og pluralistisk tredje perspektiv på konflikter, erkendes det, at aktørerne i sociale systemer har dels sammenfaldende fællesinteresser, dels modstridende særinteresser. Parterne søger at tilgodese disse interesser gennem at oprette »sociale kontrakter« af ulige typer, hvorefter der udspilles begrænsede konflikter – typisk som forhandlinger og bytterelationer – inden for fælles vedtagne samarbejdsrammer (organisationer). Somme tider bryder samarbejdet dog sammen af taktiske eller realpolitiske grunde, hvorefter kontrakterne genforhandles eller parterne skifter samarbejdspartnere, eller kører videre, hver på egen hånd. Genforhandling af kontrakterne kan også ske gradvis i det daglige samarbejde.

Jeg argumenterer for, at de to første modeller er specialtilfælde af det tredje konfliktperspektiv, og at begge førstnævnte leder til totalitære tilstande på såvel individ- som organisation som samfundsplan. Ud fra pluralistisk-demokratiske grundprincipper er begge disse modeller således normativt forkastelige, og hovedbestræbelserne i analysen lægges derfor på at udvikle det tredje perspektiv.

I anden halvdel af projektet analyserer jeg nærmere, hvad konfliktbeslutninger betyder i det tredje perspektiv. Her drøftet bl. a. hvad konflikter og konfliktbearbejdning vil sige inden for diverse beslutningsmodeller, som er forenelige med det tredje perspektiv. Der indgår også en analyse af, hvornår de forskellige beslutningsmodeller skønnes at være anvendelige, dvs. der anlægges en situationsbetinget synsvinkel.

Teoretisk set er udgangspunktet for det tredje perspektiv en socialliberal samfundsteori, og en videreudvikling af »interessent-modellen«, som den findes hos March & Simon, Cyert & March og Rhenman. Desuden trækkes der på »bløde« konfliktteoretikere som Coser, Dalton, Lindblom, Rhenman m. fl. Pondy, Agersnap m. fl. og Borum & Enderud.

De empiriske illustrationer til fremstillingen hentes ikke fra noget separat projekt, men der trækkes på diverse kilder inden for organisationsteori, political science, såvel som andre samfundsvidenskabelige områder.

Planen er at udgive en bog på forlaget Fremad i slutningen af 1983 med HE's forskningstid ved IOA som væsentligste ressourcer.

3. Politiske/administrative systemer og deres samspil med den private sektor

FORSTYR, en undersøgelse af forskellige styreformer inden for forskningen

Projektets formål er at undersøge, hvorledes forskning *organiseres* og *påvirkes* af forskellige interne og eksterne forhold. Begrebet »styring« opfattes således ikke kun som påvirkning fra centralt hold. Ønsker man at forstå forskningsudviklingen i samfundet er det vigtigt også at inddrage de kræfter, der præger forskningsmiljøerne i deres daglige arbejde. Det kan f.eks. være forholdet til brugergrupper, bestemte teoriers dominans, begrænsninger i metoder, veletablerede traditioner o.l.

De forskellige styreformer kan inddeles i fem hovedgrupper: demokrati, marked, bureaukrati, kollektiv og viden. Der vil let opstå spændinger mellem disse styreformer, og projektets hovedformål er at belyse forekomsten og konsekvenserne af disse styreformer på forskellige forskningsområder.

Baggrunden for projektet er dels den aktuelle forskningspolitiske debat, dels en generel skepsis over for de herskende tendenser inden for offentlig planlægning, som kun i begrænset omfang inddrager de sociale kræfter og mekanismer i styringsfeltet.

I projektet deltager 7 forskere, der arbejder med forskellige forskningsaktiviteter under det fælles tema: påvirkning af forskning/forskningsstyring. Fælles for projektdeltagerne er en organisationsteoretisk tilgang til problemstillingerne.

Flemming Agersnap arbejder med en studie af påvirkningsfaktorer i forskeres karriereforløb. En væsentlig påvirkningsfaktor i relation til yngre forskere er forløbet af vejledningsprocessen.

Egil Fivelsdal arbejder med problemstillinger centreret omkring forholdet mellem forskningspolitik og egenskaber ved forskningssystemet. Det er bl. a. centralt at fastlægge, hvilke egenskaber ved systemet, der bør tages hensyn til, når styringsforsøg iværksættes.

Hanne Foss Hansen arbejder med problemstillinger centreret omkring evaluering af forskning samt forskningens rolle i offentlige myndigheders beslutningstagen. Et af de spørgsmål, der søges besvaret er, om andre samarbejdsformer mellem forskere og offentlige myndigheder vil kunne øge forskningens bidrag til løsning af samfundsmæssige problemer.

Torben Beck Jørgensen arbejder med analyser af forskellige aspekter af forskningens vilkår. Omverdenens holdning til forskningen f. eks. graden af åbenhed/lukkethed over for forskningen – over indflydelse på forskningens kvalitet og dermed på forskningens brugbarhed.

Bøje Larsen arbejder med en generel teori om styreformer, deres samspil og begrænsninger. Den generelle teori er bl. a. illustreret ved en analyse af et case vedr. forskningsstyring på nationalt plan: »Et ekstremt tilfælde: forskningsstyring i Tyskland 1933–45«.

Olaf Rieper arbejder med et studie af udviklingen på et konkret forskningsområde: dansk arbejdsmiljøforskning i 1970'erne. Det søges klarlagt, hvilke faktorer, der har betinget den udvikling, der har fundet sted.

FORSTYR-projektet støttes af Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd fortrinsvis med løn til en forskningsmedarbejder. Forskningsrådet har foreløbig bevilget støtte til udgangen af juni 1983. Projektet, der blev startet i februar 1982, er planlagt til at løbe til udgangen af juni 1984.

Projektets foreløbige resultater er publiceret i artikelsamlingen: Flemming Agersnap, Egil Fivelsdal, Hanne Foss Hansen, Preben West Hansen, Torben Beck Jørgensen, Bøje Larsen og Olaf Rieper: *Forskningsstyring og forskningsmiljø*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1982, 337 sider.

Egil Fivelsdal gennemfører en teoretisk analyse af forskellige modeller for politiske beslutningsprocesser. Projektet bygger bl. a. på dansk casemateriale fra forskellige politikområder.

Egil Fivelsdal gennemfører en analyse af nyere teorier om interesseorganisationers struktur og funktioner, med sigte på en organisationsteoretisk fortolkning af materialet.

Torben Beck Jørgensen afsluttede undersøgelsen af, hvorledes et stort politisk-administrativt system fungerer, når det stilles over for krav om besparelser på dets budgetter, i 1981.

Der arbejdes videre med projektets problemstillinger i bl. a. nordisk sammenhæng. Den overordnede ramme for det videre arbejde er formulering af en teori om offentlige myndigheders politiske driftsøkonomi, som bl. a. indeholder en endogenisering af politikeres og administratorers adfærd.

Torben Beck Jørgensen har endvidere været med til at starte et nyt projekt om samfundets og specielt den offentlige sektors styringsproblemer. Som genstandsfelt er valgt forskningen. Fra projektet foreligger der en første artikelsamling.

Jørgen Frode Bakka og *J. C. Ry Nielsen* har fortsat arbejdet med undersøgelsen af effekten af organisatoriske ændringer i kommunale forvaltninger (Farum-projektet). Der er i 1977 udarbejdet en delrapport »Organisationsændringer i Farum Kommune«. Desuden er der publiceret en delrapport af *J. W. Andersen* »Ledelse i en offentlig forvaltning«. Fra 1980 foreligger *J. C. Ry Nielsen*: »Samarbejdsudvalg I. Aftaler og undersøgelser«, Arbejdsnote 80-4, og *J. C. Ry Nielsen*: »Joint Committees – a Danish Case Study«. Paper præsenteret i Birmingham i april 1980. Hovedrapporten er forfattet af *Jørgen Frode Bakka* og har arbejdstitlen »Organisationsudvikling i en kommune«. Rapporten forelå i udkast ved udgangen af 1980. *J. C. Ry Nielsen* har i 1981 udarbejdet en artikel til et kompendium om samarbejde udgivet på DIOS 1981: »Et kommunalt samarbejdsudvalg 1975–1981« samt en artikel til en konference om »Forskning i virkeligheden« i Stockholm august 1981, »Problemer og muligheder ved et længerevarende konsulent/forsker forhold til den samme organisation«.

Desuden har stud.merc. *Claus Bo Nielsen*, HA, skrevet om personaleomsætningen fra 1974–79 i »Personaleomsætning og stabilitet i Farum kommunes administration 1974–79«. DIOS, Kbh. 1981.

Nye rapporter: Sammen med *Søren Christensen*: Organisationsforandringsprojektet i social- og sundhedsforvaltningen i Farum kommune:

Rapport I: Forløb og resultater, 22 s.

Rapport II: Projektforløbet 97 s. + 56 s. bilag.

Rapport III: Bilag til projektforløbet 412 s.

Dansk Institut for Organisationsstudie 1982.

Søren Christensen og *Poul-Erik Daugaard-Jensen* har udarbejdet oplæg til et projekt om organiseringen af planlægning, etablering af drift af alternative energianlæg i udvalgte landsbyer.

Søren Christensen og *Poul-Erik Daugaard Jensen*: Organisatoriske aspekter ved etablering af alternative energianlæg, 1982.

Britt-Mari Blegvad har viderebearbejdet materiale fra undersøgelsen angående forbrugerklageorganers virksomhed og her skrevet to artikler på engelsk: »Interaction between indigenous and official norms: Examples of normgeneration in the consumer field in Denmark» *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 1/82 samt »Consumer boards: A case study panel decision making and norm generation« Working Papers: Disputes Processing Research Program. Law School University of Wisconsin – Madison.

4. Offentlige serviceorganisationer og deres samspil med brugere

Ib Andersen har i forbindelse med projektet, Forløbsundersøgelse af et eksperiment vedr. stofmisbrugerbehandling, foretaget en række sekundære analyser med henblik på at udvikle en teori om de sociale mekanismer, der hhv. fremmer og hæmmer en stofkarriere. Teorien har et normativt sigte for så vidt angår behandlingsorganisering og behandlingspolitik. *Ib Andersen* og *Preben West Hansen* arbejder med at sammenskrive og redigere div. forskningsrapporter og notater til en bog med arbejdstitlen »Stofmisbrugerets sociale dynamik«, som forventes at udkomme maj 1983.

Undersøgelsen har modtaget støtte fra Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Socialstyrelsen.

Preben West Hansen har fortsat arbejdet med projektet »Evaluering af hjælpeapparatets foranstaltninger i forbindelse med ungdomsarbejdsløshed«. Med udgangspunkt i bl.a. det indsamlede materiale gennemføres en mere generel analyse af betingelserne for at opbygge og implementere sociale programmer. Et centralt aspekt i denne analyse er i hvilken udstrækning evalueringsforskning og anden samfundsvidenskabelig forskning og forskningsresultater kan få adgang til og bidrage til programdesign, -justeringer og ændringer.

I samarbejde med en baggrundsgruppe bestående af *Britt-Mari Blegvad*, *Preben West Hansen* og medlemmer af Danske Døves Landsforbunds Arbejdsmarkedsudvalg har *Henrik Kure* været beskæftiget med planlægningen af et forskningsprojekt omhandlende døves integration på arbejdsmarkedet. Projektet omhandler dels arbejdsmarkedsforhold og dels handicapproblematik, men er endnu ikke igangsat på grund af manglende støtte. Projektet, der falder ind under handicapforskningsområdet, tænkes – hvis støtte bevilges – flyttet til Københavns Universitet Amager.

5. Arbejdsmiljø – dets udvikling og regulering

Flemming Agersnap og *Poul H. Pedersen* har fortsat arbejdet med arbejdsstypeprojektet. Projektet har som mål at studere organisationsfaktorer og individfaktorer (social baggrund og alder) betydning for industriarbejderes meninger og holdninger.

Flemming Agersnap har deltaget i et projekt vedr. igangsættelsen af Fredericia Bryggeri. Projektet forestås af Arbejdspsykologisk afdeling, Teknologisk Institut. Der er holdt løbende kontakt med bryggeriet samt foretaget interviewundersøgelse i foråret 1980, 1981 og 1982.

Henrik Holt Larsen har fortsat projektet om ledelsesudvikling, der søger at bryde med den traditionelle personorienterede opfattelse af, at god ledelse i en organisation opnås,

hvis den formår at udvælge og/eller udvikle gode ledere. I stedet undersøges begrebet ledelsesudvikling, der rummer de planlagte forandringer i de totale ledelsesprocesser i en virksomhed. Disse bliver synlige, når forandringer på flere ændringsniveauer (person, job, gruppe og organisation) betragtes.

Projektet forventes afsluttet med en projektrapport i begyndelsen af 1983.

Henrik Holt Larsen har endvidere påbegyndt et projekt om erhvervspædagogik, dvs. de formaliserede uddannelsesaktiviteter, der gennemføres for personer, som allerede er tilknyttet arbejdslivet, og hvis formål er en erhvervsmæssig kvalificering til aktuelle og fremtidige jobs.

Erhvervspædagogikken sammenholdes med dels den (bl. a. teknologiske) udvikling, der sker i kvalifikationskravene i arbejdslivet, dels den pædagogiske prægning, der sker i grund- og erhvervsuddannelserne. En stencileret note: »Erhvervspædagogik – skjult disciplinering eller menneskelig udvikling?« giver en oversigt over spillet mellem produktion og kvalifikation. En sammenfatning af de foreløbige resultater af projektet er i øvrigt givet i publikationen: »Lønarbejde og samfund«, udgivet som arbejdsnote af Institut for Organisation.

Mette Mønsted har i sommeren 1982 afsluttet et projekt om arbejdsvilkår for medhjælpende hustruer i håndværk og handel. Projektet har på grundlag af eksisterende litteratur og statistik samt 70 case-studier analyseret de medhjælpende hustruers arbejdstid, arbejdsvilkår og deres samarbejds- og familieforhold.

Interviewene har desuden skabt en spændende ramme for analysen af de sociale og økonomiske vilkår for arbejdskraften i små virksomheder i Danmark, samt konkluderer at familiearbejdskraften udgør en meget heterogen gruppe. De dårligste leve- og arbejdsvilkår findes i dagligvarebutikkerne incl. bagerforretninger. Inden for håndværket er der stor spredning afhængigt af branche- og virksomhedsstørrelse. Kvindernes arbejdstid er størst i butiks- og servicefag, og kortest i byggefag uden værksted og service. Metodisk anvendes en kombination af kvantitativ og kvalitativ analyse, hvor de kvalitative data fra interviews bearbejdet som »typeinterviews« giver en beskrivelse af de totale livssammenhænge og forsøger at få de forskellige levevilkårsaspekter belyst på denne måde. Projektet var finansieret af SSF. Det har været præsenteret ved det 2. nordiske forskerseminar om småforetak og er resulteret i bogen »Familiearbejdskraft i små virksomheder – Vilkår for medhjælpende hustruer i håndværk og handel«.

Mette Mønsted har i sommeren 1982 indledt et projekt om Arbejdsvilkår og udviklingsperspektiver i små virksomheder.

Dette projekt skal belyse vilkårene for små virksomheder inden for bygge- og boligsektoren. Det er lagt op som et studie af virksomhedernes særlige organisatoriske struktur, deres rolle i erhvervs- og serviceudviklingen og deres beskæftigelsesperspektiver, herunder deres rolle som uddannelsessted.

I projektet defineres små virksomheder som virksomheder med færre end 5 ansatte. Interessen for de små virksomheder, og for den helt lille virksomhed, er baseret både på en erkendelse af, at den dækker en ret stor del af arbejdsmarkedet, samt at der er en række strukturelle, kvalitative træk, der tilsyneladende er anderledes for disse virksomheder end for de større.

For at belyse spørgsmålene omkring hvordan den lille virksomhed overlever, vil projektet blive bygget op om følgende aspekter, som skulle tilgodese en analyse både af den samfundsmæssige sammenhæng for de små virksomheder, og af de indre forhold, især de organisatoriske forhold i virksomhederne. Datagrundlaget bliver dog klart i denne undersøgelse begrænset til det kvalitative aspekt, mens kvantitative vurderinger bygger på tidligere undersøgelser, især rotationsanalysen og undersøgelsen af baggårdserhverv og saneringsprojekter alle ved håndværksrådet.

1. Hvad ved vi egentlig om de små virksomheders måde at fungere på under forskellige konjunkturer?
2. Hvad kan man uddrage til at karakterisere de små virksomheders måde at fungere på, deres organisationsformer, begynderproblemer, overlevelsestrategier og beskæftigelse?
3. Staten og kommunernes direkte og indirekte politik over for små virksomheder.
4. Hvordan kan vi bevare uddannelsesstrukturen, kvalifikationsstrukturen/håndværks-traditionerne i det nuværende håndværk?
5. Hvordan kan man fortolke forholdene i relation til alternative erhvervspolitiske og beskæftigelsesmæssige strategier?

Metode: Projektet lægger op til en analyse af et ret bredt problemkompleks for de mindre virksomheder. Det ville ikke være muligt at klare hele projektet uden den baggrund i de to empiriske undersøgelser, som ligger forud for dette. For at afgrænse projektet har projektgruppen udvalgt bygge- og boligsektoren til det empiriske materiale i denne undersøgelse. Men styrken er, at projektet også kan arbejde videre med det empiriske materiale fra rotationsanalysen i håndværksrådet samt fra studiet af baggrundserhverv HVR + SBI og samordne dette materiale med de nye interviews. Rotationsanalysen har både bredt udsendte postspørgeskemaer og personlige interviews. Statistik og tidligere undersøgelser vil kunne skabe basis for kvantitative oplysninger omkring de små virksomheder.

Hovedvægten i projektet er på de organisatoriske forhold og på de principielle kvalitative forskelle. Disse problemer vil ikke kunne afdækkes i en bredt anlagt interviewundersøgelse. Det vil være vigtigt ikke at dele problemerne op, men få et helhedssyn på de udvalgte virksomheder, og derfor vil type-case studiet være den foretrukne metode til at få et helhedsbillede og indblik i strukturen, funktionsmåde og organisationsmæssige forhold.

Ud over det eksisterende empiriske materiale, som omfatter kvantitative data, vil der blive samlet 100 interviews. Interviewene vil være strukturerede, men ikke standardiserede, af ca. 2–3 timers varighed, hvor man kan få indblik i relevante såvel økonomiske som sociale forhold i virksomheden.

Med henblik på forandringer og ændringer i forbindelse med skiftende virksomhedsstørrelse vil ca. 30 virksomheder blive interviewet 2 gange, med en follow up ca. 1 år efter det første interview. Der er mange principielle overvejelser omkring denne form med et dualistisk datamateriale. 1) et statistisk/kvantitativt materiale indsamlet til andre formål, og et 2) kvalitativt case-materiale, som ganske vist dækker forskellige typer af virksomheder, men som slet ikke er stort nok til at være repræsentativt, og hvor oplysningerne ikke kan behandles statistisk.

Olaf Rieper har i samarbejde med afdelingen for Arbejdpsykologi Teknologisk Institut og virksomheder i Vestsjællands Amt fortsat forsøg med bedriftssundhedstjeneste. Første fase omfattede en kortlægning af arbejdsmiljø og sundhedsforhold og foregår i samarbejde med virksomhedernes sikkerhedsorganisation. Der blev udviklet og afprøvet forskellige fremgangsmåder i kortlægningsarbejdet, og der lægges vægt på en hurtig spredning af erfaringerne gennem bl. a. møder med ansatte i de nyetablerede bedriftssundhedscentre. Den egentlige rådgivningsfase er afsluttet sommeren 1982.

De første erfaringer og indtryk er udgivet i »Forsøg med bedriftssundhedstjeneste«, Notat nr. 1, Teknologisk Institut 1981. Delresultater er offentliggjort i notat nr. 2 fra forsøget, IOA 1982. Forsøget finansieres af Sygekassernes Helsefond og den kommunale Momsfond.

Gert Walther har afsluttet sit projekt »Bevidsthedsændringer og socialiseringsprocesser hos landindustriarbejdere«. Der foreligger en rapport på 125 s., som er under færdiggørelse.

INSTITUTTETS PUBLIKATIONER

Bøger:

Andersen, Flemming: »Når græsset grønnes . . .«, Unge pædagogers forlag, 1981.

Arnoldus, Marly og Liza Klöcker-Larsen: *De andre har valgt mig – hvad nu?* Nyt fra Samfundsvidenskaberne 1981.

Vort samfund bygger på det repræsentative demokrati. Mange danskere er medlemmer af besluttende forsamlinger som f.eks. bestyrelser, råd og nævn, hvor de er med til at træffe beslutninger på andres vegne. – Denne bog indeholder praktiske råd og vink for deltagere (de der deltager i beslutningsprocesser) og giver svar på mange spørgsmål, f.eks.: hvad kan jeg komme ud for som deltager? hvilke krav stilles der til mig? hvad kan jeg gøre for at blive en god deltager?

Bogen bygger på erfaringer hovedsageligt fra en undersøgelse af medarbejderindflydelse, »TAP-undersøgelsen«.

Arbejdsliv – Menneskeliv. Individet i organisationen. Redigeret af Britt-Mari Blegvad, Harald Enderud, Henrik Holt Larsen og Hardy Roed-Thorsen. Samfundslitteratur 1982.

Det menneskelige – eller umenneskelige? – arbejdsliv er temaet for denne bog. Den beskriver arbejdslivet som et mødested mellem de enkelte mennesker og de samfundsskabte produktionsforhold. Et arbejdsliv, der på samme tid udvikler og udfordrer menneskerne, men også tynger og undertrykker dem. Et arbejdsliv, det kan være svært at leve i, men endnu sværere at holde sig udenfor.

Bogen belyser arbejdslivet ud fra en tværfaglig synsvinkel, der inddrager arbejdspsykologi, organisationsteori og sociologi.

De i alt 47 artikler giver en oversigt over teorier og billeder af det arbejdende menneske i dagens samfund:

- det abstrakte og konkrete arbejde
- arbejdsbegrebets samfundsmæssige forankring
- lønarbejdet i et industrialiseret, kapitalistisk samfund

- teknologi, jobindhold og kvalifikationskrav
- organisatoriske processer og arbejde
- effektivitet, motivation, trivsel og fremmedgørelse
- arbejdsliv og privatliv
- konturer af et fremtidigt arbejdsliv.

Egsmose, Lisbeth og Olaf Rieper: *Arbets sociologi i Danmark efter andra världskriget*. Kapitel i bogen: *Arbets sociologi i de nordiske länderna*. (Utgiven av Hans Berglund og Carl Magnus Tunerall). Liber Förlag, Stockholm 1982.

Forskningsstyring og forskningsmiljø: Ny bog i serien Politik og Administration: Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1982.

Artikelsamling med følgende bidrag:

Egil Fivelsdal: Indledning.

Egil Fivelsdal: Forskningsstyring og forskningssystem.

Torben Beck Jørgensen og Bøje Larsen: Styring – et forsøg på teoridannelse.

Bøje Larsen: Et ekstremt tilfælde: Forskningsstyring i Tyskland 1933–45.

Olaf Rieper: Nyt forskningsområde tæt på politik, management og faglig aktivitet: Dansk arbejdsmiljøforskning i 1970'erne.

Hanne Foss Hansen: FORSK – et case om styreformer på et større forskningsinstitut.

Flemming Agersnap: Forskernes tvetydige karrierestart.

Torben Beck Jørgensen: Forskeren og forskningsprojektet, eller: Den unge forskers lidelser.

Torben Beck Jørgensen: Den lukkede virkelighed som arbejdsvilkår for samfundsforskningen.

Preben West Hansen: Evalueringsforskning og offentlige myndigheders problemløsning.

Denne bog indeholder ni artikler, der alle handler om påvirkning af forskning. Det drejer sig både om de påvirkningsforsøg eller styringsforsøg, der kan komme fra interesser uden for selve forskningen, og om de påvirkninger der gør sig gældende inden for forskningssystemet. Brydningen mellem disse kræfter afspejler sig på mange måder i diskussionerne om forskningsstyring og forskningspolitik, og her kommer bogen ind med både teoretiske og empiriske bidrag.

Bogen indledes med en oversigt over artiklerne og drøftelse af nogle forhold, der gør det svært at diskutere forskningspolitik: inden for forskningens verden er variationsrigdommen overordentlig stor, og der findes ingen enkle formler, der kan bringe orden i mylderet af forskningsaktiviteter. Men variationsrigdommen skal ikke betragtes som en belastning, den er tværtimod en vigtig ressource for et lille land, der har behov for ekspertise på mange forskellige områder.

I den første gruppe af artikler behandles teoretiske problemer i forbindelse med forskningspolitik og forskningsstyring, bl.a. udvikles en teori om styreformer. I den næste gruppe præsenteres tre forskellige cases: først et case på nationalt niveau, dernæst et forskningsområde i udvikling, til slut behandles et brancheinstitut med et veludviklet styringssystem. Den sidste gruppe af artikler diskuterer bl.a. forskellige træk ved forskningsmiljøerne: karriereproblemer, vejledningsproblemer og projektforløb.

Hegland, Tore Jacob: *Aktionsforskning – erfaringer og refleksioner*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Hingel, Anders J. (red.): »*Herredømmet over arbejdsprocessen*«. Nyt fra Samfundsvidenskaberne 1982.

Antologi med franske, engelske og danske bidrag til diskussionen om arbejdsprocessens udvikling. (Taylorisme, fordisme, mekanisering, automation og selvstyrende grupper).

Jensen, Hanne Marie & Olaf Rieper m.fl.: *Forsøg med bedriftssundhedstjeneste*. Arbejdsnotat nr. 2. Maj 1982. Arbejdsmiljøproblemer og BST-opgaver. Institut for organisation.

Forsøget foregår i samarbejde med virksomheder i Vestsjælland og gennemføres af en tværfaglig BST-gruppe med udgangspunkt i Teknologisk Institut, Afdelingen for Arbejdspsykologi. Forsøget følges og vurderes af sociologer fra Institut for Organisation og Arbejdssociologi, Handelshøjskolen i København.

Den Kommunale Momsfond og Sygekassernes Helsefond finansierer forsøget.

I notat nr. 1, som udkom på Teknologisk Instituts Forlag maj 1981, beskrev BST-gruppen de første indtryk og umiddelbare erfaringer med vægt på de arbejdsmetoder og fremgangsmåder, som BST anvendte under kortlægningsfasen i forsøget.

I dette notat nr. 2 analyseres den samme fase af forsøget, dvs. det første ca. 3/4 år, men denne gang med den analytiske distance, som alene tiden giver, og med den fornødne dokumentation. Tyngden ligger i beskrivelsen af forhold på de medvirkende virksomheder før og under BST-forsøget, BST-opgavers forløb og vurderinger af BST fra virksomhedernes sikkerhedsorganisation afgivet foråret 1981.

Jørgensen, Kirsten & Mette Mønsted (red.): *U-landskvinder i landbruget*. Kvindernes U-landsudvalg. København 1982.

Larsen, Bøje: *Styringstænkning. Er ledelse mulig?* Nyt Nordisk forlag/Arnold Busck. Der undersøges i hvilket omfang styring og ledelse er mulig og argumenteres for, at styringsforhindringer ofte er så betydelige, at styrings- og planlægningsforsøgene er resourcespild.

I hovedsagen bliver 3 styringsforhindringer drøftet.

- 1) Begrænset handlefrihed for de styrende.
- 2) De styredes effektive modstand.
- 3) De styredes sædvanligvis dårlige indsigt i det system de vil regere over.

Mønsted, Mette: *Familiearbejdskraft i små virksomheder – Vilkår for medhjælpende hustruer i håndværk og handel*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne 1982.

De medhjælpende hustruer er hverken selvstændige eller lønmodtagere. Både i lovgivningen og i forskningen har de udgjort en usynlig gruppe på arbejdsmarkedet.

Bogen analyserer vilkårene for de små virksomheders familiearbejdskraft i dagens Danmark. Gennem interviews suppleret med andre oplysninger belyser bogen nogle af myterne om håndværkerkonen, købmandskonen, bagerfruen, grønthandlerkonen m. fl., og giver en beskrivelse af dagligdagen for de medhjælpende hustruer inden for forskellige fag i håndværk og handel.

Undersøgelsen viser, at vilkårene er meget forskellige for kvinder, der arbejder i famili-

ens virksomhed, og at det er vanskeligt at opfatte dem som en samlet og ensartet gruppe. De flestes dagligdag er dog præget af hårdt arbejde, ofte med lang arbejdstid, lav løn og ringe anerkendelse for arbejdet.

Bogen drejer sig om arbejdsvilkår, og især om sammenhængen mellem familieforpligtelser og erhvervsarbejde, der er karakteristisk for mange af kvinderne. Den præsenterer kvindernes oplevelser af arbejdssituationen, herunder samarbejdet med manden, isolationen i hjemmet og bundetheden i arbejdet, som ofte er et job de ikke har valgt, og ikke er uddannet til.

Sigsgaard, Erik og Marianne Larsen: *At ville, jeg kan, vi gør*. Tiderne Skifter, 1981.

Håndbog for studerende ved HD-studiet i organisation. 16. udgave 1982. Samfundslitteratur.

Sørensen, Henning: *The Military profession in practice and theory*. E9. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Kompendier:

Andersen, Ib & Poul-Erik Daugaard Jensen: Kompendium i offentlig organisations-teori. Danmarks Forvaltningshøjskole 1981.

Daugaard Jensen, Poul-Erik (red.): *Organisationsteoretiske modeller og perspektiver*. Kompendium. Samfundslitteratur. 1981.

Forskningsrapporter

Bakka, Jørgen Frode og J. C. Ry Nielsen: Organisationsændringer – en procesorienteret fremstilling. 82-1.

Blegvad, Britt-Mari: Indførelse af ny teknologi: samarbejde og konflikt. 81-8.

Christensen, Søren: Projektsærforsorgens udlægning. Afsluttende rapport. Januar 1982.

Hansen, Hanne Foss: Lokal forbrugerorganisering i Danmark. 82-2.

Hingel, Anders Joest: Tysk fagbevægelse og ny teknologi. 82-4.

Kelsen, Finn og Birgitte Mikkelsen: Statens rolle i Ghanas Landsektor i perioden 1957–1978, 82–6.

Knudsen, Vibeke Elmer: Erhvervs- og uddannelsesvejledning i folkeskolen – en empirisk analyse.

Larsen, Bøje: Teknologivurdering – et videnskabssociologisk perspektiv. 82-5.

MACMAREV (Poul Ingerslev, Niels Mygind, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz): *Det kan lade sig gøre* – en rapport om 5 medarbejderejede virksomheder.

Molin, Jan: Forståelse og forandring – om organisationer i udvikling. 82-3.

Molin, Jan: »Understanding Changing Organizations – A study of limits to change -«. 1981.

Arbejdsnoter:

Arnoldus, Marly og Liza Klöcker-Larsen: *Pioneers in the public Sector*. Employees' Experiences from participation in the Governing Bodies of Danish Universities: Personal and Organizational Development. Arbejdsnote 82-3. IOA. Paper for the International Sociological Association's World Congress, Mexico City, August 1982. Session: Democracy and Participation in Public Sector.

Blegvad, Britt-Mari og Jan Holst-Pedersen har redigeret: Arbejdsløshed og udstødning fra arbejdsmarkedet. 82-2.

Jensen, Ove Broch og Erik Schou: VOLDTAGET ELLER VARETAGET? En analyse af interesseudviklingsprocessen i Dansk El-forbund. 82.5.

Larsen, Henrik Holt: Lønarbejde og samfund. 82-1.

Mønsted, Mette: Forskning om kvinder og arbejdsløshed. Rapport fra et seminar på Gilbjergshoved 9.-10. december 1981. Arbejdsnotat nr. 2/82. Center for samfundsvidenskabelig kvindeforskning.

Nielsen, J. C. Ry: En analyse af ledergrupper i den offentlige sektor – med særligt henblik på kommunale chefgrupper. 82-6.

Scheuer, Steen: Funktionærgrupperne i klassesamfundet. Problemet om mellemlagene eller middelklassen – et sociologisk bidrag. 1982.

Artikler i bøger, tidsskrifter o. lign.

Agersnap, Flemming: Erhvervsøkonomisk kommentar om Erik Johnsen: »Operationel ledelselære«, Nyt Nordisk Forlag, 1981. Artikel i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift nr. 3, 1981.

Borum, Finn: Book review of Thomas G. Cummings' »Systems theory of Organization development« p. 88–90 in »Organization Studies«, Vol. 3, issue 1, 1982.

Hingel, Anders J.: »Magt og disciplin nødvendige begreber til forståelse af arbejdsprocessens udvikling« i Anders Hingel: Herredømmet over arbejdsprocessen, (1982) s. 137–184.

Jørgen, Torben Beck: »Besparelser og offentligt ansatte«. Artikel i Politica, nr. 1. 1982 (temanummer om nedskæringspolitik).

Jørgensen, Torben Beck: »Offentlige myndigheders sårbarhed over for besparelser – eller: Hvordan man hyler højt og længe« i Jens Gunst (red.): Offentlig ledelse og samfundsøkonomiske nøgleproblemstillinger. København: Samfundsvidenskabeligt Forlag, 1982.

Jørgensen, Torben Beck: »Offentlige virksomheder og samfundsudviklingen«. Artikel i Nordisk Administrativt Tidsskrift, nr. 3, 1982.

Larsen, Henrik Holt: »Få noget mere ud af noget mindre«. Artikel i Futuriblerne, udgivet af Selskabet for Fremtidsforskning.

Larsen, Bøje: Styring – de andre muligheder, Økonomi & Politik, nr. 2, 1982.

Projektgruppe MAREV: Kollektiv produktion og fagbevægelse. Artikel i Blød By, nr. 18 – Tema: Kollektive produktionsformer.

Projektgruppe MAREV: Et arbejderkooperativ (Malernes Cooperative Forretning A.M.B.A., Århus). Artikel i Blød By, nr. 18 – Tema: Kollektive produktionsformer.

Mønsted, Mette: Familiearbejdskraft i små virksomheder – medhjælpende hustruer i håndværk og handel i Olav R. Spilling (red.): Nordisk småforetaksforskning 1982. Innlegg og referat fra 2. nordiske forskerseminar om småforetak. Oppland Distrikthøgskole. Informasjonsserien nr. 31, 1982, s. 165–174.

Nielsen, J. C. Ry: Artikel: Gladsaxe – model for løsning af organisationsproblemer. Bibliotek 70 – 1982 – 17, s. 491–493.

Nielsen, J. C. Ry og Erik Bøje Larsen: DUT og FUT ledere, DJØF-bladet nr. 6, 1982, s. 218–223.

Tetzschner, Helge: Den utopiske realitet. Artikel i bogen: Arbejdsliv – menneskeliv. Samfundslitteratur 1982.

Westenholz, Ann: Alternative possibilities in the Sphere of Production: Experiments with Producer Co-operatives. Acta Sociologica 1982 (25), Supplement: 25–31.

Andre publikationer:

Agersnap, Flemming: Societal systems of control. Conference paper, Jugoslavien.

Agersnap, Flemming: Tre artikler til et kompendium: Artikler og cases til strategi og planlægning. Samfundslitteratur.

- 1) Strategi i afsætningsøkonomisk perspektiv.
- 2) Udarbejdelse af strategiske planer.
- 3) Struktur og proces.

Agersnap, Flemming: User influence on introduction of new technology. Conference-paper, Jugoslavien.

Agersnap, Flemming og Poul Dreisler: Is delegation a condition for democratization. Paper. Leadershipconference, Oxford.

Agersnap, Flemming: En samfundsforsker lægger et par ideer på bordet. Kronik i Politiken.

Agersnap, Flemming: De arbejdsløse og demokrati. Artikel i Politiken.

Agersnap, Torben og Tage Skjøtt Larsen har ledet en undersøgelse: Civiløkonomer som medarbejdere og ledere. Der er udkommet fem bind. Flere vil følge.

Andersen, Ib: At være narkoman. – Tilværelse, livsstil og typologi. Arbejdsnotat 1982.

- Blegvad, Britt-Mari: Indførelse af ny teknologi – samarbejde og konflikt.
- Blegvad, Britt-Mari: »Interaction between indigenous and official norms: Examples of normgeneration in the consumer field in Denmark«, *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 1/82.
- Blegvad, Britt-Mari: »Consumer boards: A case study in panel decision making and norm generation« Working Papers: Disputes Processing Research Program. Law School University of Wisconsin – Madison. 1982.
- Borum, Finn og Pierre Huard: Culture and actors. A comparative study of organizational processes in French and Danish hospitals. Institut for organisation 1982.
- Borum, Finn: Un Schéma conflictuel pour l'analyse des changements d'organisation. Artikeludkast. Institut for organisation 1982.
- Borum, Finn: Løst og fast fra Frankrig. Rapport fra et forskningsophold. Institut for organisation 1982.
- Borum, Finn: Hospitalet under forandring – et studie af sygehuset i en brydningstid. Institut for organisation 1982.
- Christensen, Søren og Jan Molin: »Ledelse og Organisationsforandring«. Artikel febr. 1982.
- Christensen, Søren og Jan Molin: »En skitse til diskussion af organisationsformer i den kommunale social- og sundhedsforvaltning efter bistandsloven i 1976. Artikel april 1982.
- Daugaard Jensen, Poul-Erik: »Der ønskes en diagnose af hvilke faktorer, der hindrer den kommunale forvaltning i at drive effektiv ledelse af dens drift, tilpasning og udvikling«. Prisopgave til DAFOLO-PRISEN 1981.
- Daugaard Jensen, Poul-Erik: »Bureaucratic responses to intersectorial problems in local decision-making«. – Præsenteret ved IPSA XIIth World Congress 1982.
- Daugaard Jensen, Poul-Erik: »From problem to issue on political agendas«. – Præsenteret ved ECPR Workshop on Local Politics i Århus 1982.
- Enderud, Harald: »Arbejdsliv – menneskeliv« – En note om arbejdets paradoks og det efterindustrielle. Utopia. (Stencil).
- Fivelsdal, Egil: »Forklaring og forklaringstyper«. Artikel til kompendium i videnskabs-teori på almen økonomi.
- Fivelsdal, Egil: »Organisation og omverden, en introduktion til teorien om situationsbestemte organisationsformer«. Artikel i Poul-Erik Daugaard Jensens kompendium: organisationsteoretiske modeller og perspektiver. (Samfundslitteratur).
- Hansen, Dino Raymond: Eks-skolens Trykkeri ApS. En virksomhedsbeskrivelse fra MAREV.

Hansen, Dino Raymond: Skagen Emballagefabrik A/S. En virksomhedsbeskrivelse fra MAREV.

Hansen, Preben West: »Evalueringsforskning og ungdomsarbejdsløshed« – om evalueringsforskningens begrænsede muligheder for at influere på programdesign og -justeringer. paper til symposium om systemevaluering. 24.–26. februar 1982 på Sandbjerg Slot, Sønderborg.

Hansen, Preben West: »Programme Design, Adjustment and Learning« – A policy problem in the Danish decentralized administration of the youth unemployment policy. Paper presented at the ECPR Workshop »Policy responses to unemployment in mixed economies«, Aarhus Universitet, 29. marts – 3. april 1982.

Hingel, Anders J.: To artikler i rapportserien fra European Pool of Studies (EPOS) on Social Change and Technology (EF):

- 1) Current events in Scandinavia
- 2) Robotics in Scandinavia

Hingel, Anders J.: The Challenge of New Technology for European Unions. IFIP conference.

Ingerslev, Poul & Helge Tetzschner: A/S MEC Mekanisk Elektrisk Compagni af 1975. Virksomhedsbeskrivelse nr. 14 fra MAREV.

Ingerslev, Poul, Kim Poulsen og Helge Tetzschner: Hustømrernes A/S – Boma ApS – Højbjerg Maskinfabrik A/S. Virksomhedsbeskrivelse nr. 2, 17 og 23 fra MAREV.

Ingerslev, Poul: Orgelbyggeriet I. Starup & Søn ApS. En virksomhedsbeskrivelse fra MAREV.

Ingerslev, Poul og Niels Mygind: Ingeniørfirmaet LYTZEN KS. En virksomhedsbeskrivelse fra MAREV.

Junge-Jensen, Finn: »The Control of the workplace in 1990«. Papers presented at the FAST seminar on »Attitudes to Work in 1990« in Marseilles 23.–26. november 1981.

Jørgensen, Torben Beck: »Sådan et væsen er postvæsenet«. Kronik i Politiken den 18.10.1981.

Jørgensen, Torben Beck: »Elements of political-managerial economics of public organizations: Budget cuts on the public sector and public employee reactions«. Paper presented at the annual ECPR-joint sessions of workshops, Århus, 1982.

Jørgensen, Torben Beck og Flemming Agersnap: »Redegørelse om den humopolitiske rådgivning af regeringen«. Artikel i Skalp, nr. 1, årg. 1. 1982.

Larsen, Henrik Holt: »Lederudvikling – mellem myter og muligheder«. Debatoplæg. Dansk Erhvervs-Pædagogisk Selskab (DACIE).

Larsen, Henrik Holt: »Pædagogik og erhvervsophør«. Artikel i temarapport vedr. folkeoplysning/voksenundervisning. Udgivet af udvalget vedr. uddannelsesforskning under forskningsrådsinitiativerne.

Larsen, Henrik Holt: »Transaktionsanalyse – hvad kom der ud af det?« Artikel i DA-CIE-Nyt, udgivet af Dansk Erhverv-Pædagogisk Selskab.

Molin, Jan: Lic.-afhandling, oktober 1981. »Understanding changing Organizations« – A study of limits to change.

Nielsen, J. C. Ry og Søren Christensen: Organisationsforandringsprojektet i social- og sundhedsforvaltningen i Farum kommune:

Rapport I: Forløb og Resultater.

Rapport II: Projektforløbet.

Rapport III. Bilag til projektforløbet.

Dansk Institut for Organisationsstudier 1982.

Rieper, Olaf: »Regulating the Work Environment: From Bureaucratic centralized regulation to participative, decentralized means of regulation«. ECPR-work shop paper, March 1982.

Rieper, Olaf: »Indtryk fra en studierejse til arbejdsmedicinske enheder i Italien (Toskana). Marts 1982. (Arbejdspapir).

Rieper, Olaf: Overvejelser om formidling af BST-forsøgets resultater, maj 1982 (arbejdspapir).

Rieper, Olaf: Styringssystemer og styringsteknikker på arbejdsmiljøområdet i sociologisk-historisk perspektiv. Note, jan. 82 – revideret og udvidet oktober 1982.

Scheuer, Steen: Social klasse og faglig organisation. En komparativ sociologisk analyse af arbejderklassens og mellemlagenes faglige organisationsforhold, 1981.

Scheuer, Steen: Social klasse og faglig organisation. Nogle centrale problemstillinger for studiet af sammenhængen mellem socialt klasses tilhør og faglige organisationsforhold, belyst ved forskelle mellem arbejderklassen og mellemlagenes faglige organisationer. 1982.

Tetzschner, Helge: The Painters' Cooperative Shop. Limited Liability Company, Århus, Workshop på Open University, Milton Keynes, 21.–22. januar 1982.

Tetzschner, Helge: Anarchy or Chaos. On: The Dining-House (Spisehuset). Workshop på Open University, Milton Keynes, 21.–22. januar 1982.

Tetzschner, Helge: Malernes Cooperative Forretning. En virksomhedsbeskrivelse nr. 1 fra MAREV.

Tetzschner, Helge: Spisehuset. Virksomhedsbeskrivelse nr. 12 fra MAREV.

Westenholz, Ann: The Daily Newspaper »Information«. A short Historical Analysis of the Democracy in an Employee-owned Company in Denmark. Workshop på Open University, Milton Keynes, 21.–22. januar 1982.

Westenholz, Ann og Niels Mygind: Information. Virksomhedsbeskrivelse nr. 3 fra MAREV.

INSTITUTTETS FAGLIGE VIRKSOMHED I ØVRIGT

Flemming Agersnap har deltaget i bedømmelsesudvalg vedr. seniorstipendium og licentiatafhandling.

Flemming Agersnap har været gæsteprofessor 1.–15. maj i Ljubljana og Zagreb, Jugoslavien.

Flemming Agersnap har været censorformand ved Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

Britt-Mari Blegvad har udarbejdet en ansøgning fra det økonomiske fakultetsstudienævn til Egmont Fonden omfattende en studentsocial undersøgelse af studiestartere på HA- og HD-studierne samt opbygningen af en psykosocial rådgivning for de studerende. Ansøgningen er imødekommet i juli 1982 og projektet startet i august 1982.

Finn Borum har været medlem af følgende bedømmelsesudvalg:

Tietgen-Prisopgaven (formand)

»En teoretisk formulering og en empirisk afprøvning af en organisationsudviklingsmodel med hovedvægten på en aktivisering af medarbejderne gennem udvikling af deres interesse- og organisationsopfattelse«.

Licentiat-bedømmelse af Jan Molin's afhandling »Understanding changing organizations« (formand)

Kandidatstipendium inden for området teknologivurdering af kontorautomatisering ved Center for datamatik/Informationsforskningsafdelingen.

Har fungeret som formand for det økonomiske fakultets »initiativudvalg vedrørende forskningen«.

Søren Christensen opholdt sig i perioden 10. februar til 25. marts 1982 på Stanford University, Californien.

Egil Fivelsdal er vejleder for licentiatstuderende ved instituttet.

Egil Fivelsdal er medlem af udvalg til bedømmelse af doktorafhandling i statskundskab ved Universitetet i Oslo.

Anders Hingel har på basis af et stipendium fra Planlægningsrådet for Forskningen arbejdet på et projekt »Europæisk fagbevægelse over for ny teknologi«. Der er publiceret en rapport om tysk fagbevægelse, og tilsvarende rapporter er under udarbejdelse vedrørende fransk og engelsk fagbevægelse samt vedrørende de internationale (europæiske) fagorganisationers analyser af og stillingtagen til ny teknologi.

Torben Beck Jørgensen er med i cand. merc.-studienævnet (formand), samt medlem af underudvalg (dispensationsudvalget, udvalget vedr. almen økonomi) samt diverse ad hoc udvalg 1.12.1981 – 31.12.1982. Endvidere i det økonomiske bogudvalg og Forskningsprogramudvalget, udvalget vedr. høring om styrelsesloven, valgudvalget 1982.

Torben Beck Jørgensen har deltaget i European Consortium for Political Research: Joint Sessions of Workshops March/April, Århus 1982; været leder af Nordisk Administrativt Forbunds konference om »offentlige virksomheder og samfundsudviklingen«, november 1981; deltaget i Budgetdepartementets konference om en budgetreform, juni 1982 samt Nordisk Administrativt Forbunds konference om offentlig planlægning maj 1982. Torben Beck Jørgensen har holdt foredrag på Nordisk Administrativt Forbunds konfe-

rence om den statslige budgetlægning, november 1982; Forvaltningshøjskolens organisationskursus maj og november 1982; Rolighedskonference om offentlige udgifter, maj 1982; Nordisk Administrativt Forbunds møde vedr. centraladministrationen som forskningsobjekt, maj 1982; Forvaltningshøjskolens lederuddannelse, august 1982; Norsk Selskab for statskundskabs Årsmøde, september 1982.

Torben Beck Jørgensen har været censor ved Institut for Statskundskab, Århus Universitet, samt siddet i hovedbestyrelsen for Nordisk Administrativt Forbund (forretningsudvalget). Administrationsdepartementets referencegruppe vedr. undersøgelser af offentlige virksomheder.

Jan Molin har afholdt lic-seminar den 15. oktober 1981 med emnet »Deltagerstyret Organisationsforandring – teori og praksis«.

Jan Molin var fra 1. februar–1. juni 1982 på studieophold ved Stanford University, Californien – hos professor James G. March.

Mette Mønsted har deltaget i 2. nordiske forskerseminar om småforetak i Gausdal 22.–23. april 1982. (Paper)

Mette Mønsted har deltaget i bedømmelsesudvalg til eksternt lektorat på DTH i Ulandskundskab.

Mette Mønsted har arrangeret konference om Kvinder og Arbejdsløshed for Center for Samfundsvidenskabelig Kvindeforskning og SVUA 9.–10. december 1981.

J. C. Ry Nielsen har siddet i bedømmelsesudvalg vedr. eksternt lektorat.

J. C. Ry Nielsen er formand for didaktikudvalget under det økonomiske fakultet.

Olaf Rieper arrangerede i samarbejde med Karl Krarup, Det Kgl. Bibliotek i maj 82 et tre-dages symposium for forskere og formidlere med titlen: Formidling og Anvendelse af Samfunds forskning. Symposiet fik midler fra Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd. En publikation på grundlag af symposieindlæggene er under udarbejdelse.

Olaf Rieper deltog 28.–31. oktober 1981 i en studierejse til Toscana for at besøge arbejdsmedicinske enheder og indhente oplysninger om ny arbejdsmarkeds- og sundhedslovgivning hos offentlige myndigheder og faglige organisationer.

Olaf Rieper deltog med indlæg i en ECPR-workshop om »Instruments of Public Administration in the Mixed Economy«, Århus, april 1982.

Olaf Rieper deltog med foredrag i Nordisk Ergonomi Selskabs Årskonference i Helsinki 7.–9. oktober 1981.

Olaf Rieper deltog med indlæg i Nordic Management Board's konference i Stockholm, 25.–27. august 1982.

Steen Scheuer har som led i sit lic-studium afholdt fagligt møde den 1. april 1982.

Cand.merc. *Erik Winther* afholdt lic.-seminar den 17. juni 1982.

Instituttets medarbejdere har deltaget i en række konferencer, kongresser og symposier, samt været engageret i forskellige udvalgsarbejder og har endvidere deltaget i planlægning og afvikling af en række kurser for virksomheder og organisationer.

GÆSTEFØRELÆSERE VED INSTITUTTET

Stefan Lachiewicz fra Institut for Organisation, Den polytekniske Højskole i Lodz, Polen, gæstede instituttet 1 måned i efteråret 1981.

Ursula Schneider fra Innsbruck Universitet opholdt sig ved instituttet fra 1. september 1981 – 15. oktober 1981.

Professor *Marc Galanter* fra University of Wisconsin Law School i Madison afholdt gæsteforelæsning ved instituttet den 26. marts 1982 over emnet »Styring ved lovgivning eller andre teknikker« (Control by law or other techniques).

Professor *Sverre Lysgaard*, Institut for sosiologi, Universitetet i Oslo afholdt to gæsteforelæsninger ved instituttet: den 29. april 1982 over emnet »Sosiologiens opgave som videnskab: Å utrede »den sosiale virkelighet««, og den 30. april 1982 – »Sosiologiens opgave som profesjon (med særlig referanse til det arbeidssosiologiske område): Å udvikle praksismåter, basert på sosiologisk kunnskap, som sikter mot samfunnsmessige virkninger af en art som er legitimert i fagets praktisk-moralske program«.

I. INSTITUT FOR PRESSEFORSKNING

Instituttets bestyrer: Lektor, mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

Lektor med forskningspligt: Mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet blev oprettet 1. februar 1954 oprindeligt med støtte fra danske dagblade og magasiner med henblik på løsning af forskningsopgaver inden for området pressens driftsøkonomi.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSPROJEKTER

Undersøgelsen af reklameforbruget i 1978, som blev afsluttet i efteråret 1980, og hvis resultater blev omtalt i forrige beretning, udsendtes i efteråret 1981 under titlen: Cai F. Christensen og Ulf Kjær-Hansen: »Trends in Danish Advertising Expenditure 1958–1978«.

På initiativ fra Distriktsbladernes Sammenslutning blev det besluttet at gennemføre en ny undersøgelse af annonceringens omfang i distriktspressens 330 blade i 1981 jævnfør med udviklingen i dagblads- og magasinannonceringen fra 1978–1981. På grund af den langvarige bladkonflikt i foråret 1981, som gjorde det pågældende år mindre velegnet til en dækkende beskrivelse af de øjeblikkelige vilkår, er undersøgelsen blevet udvidet til også at omfatte 1982. Vurderingen af annonceindtægters omfang i 1981 og 1982 er blevet gennemført i løbet af efteråret 1981 og foråret 1982 og vil foreligge i endelig form kort efter nytår 1983.

Undersøgelsen af udviklingen i dagbladsoplaget og dets fordeling på lokale områder i perioden 1961–1980 er blevet videreført og vil blive afsluttet i løbet af foråret 1983. Samtidig gennemføres en fortløbende registrering af den månedlige annoncering i københavnske dagblade og magasiner på grundlag af Berlingske Tidendes Annoncestati-

stik som led i en kortlægning af annonceringens udvikling inden for de pågældende medier siden 1970.

Instituttet har i løbet af beretningsperioden foretaget beregninger af gennemsnitsmillimeterpriser for annoncering i dagblade, magasiner, fagblade og distriktsblade, som er blevet stillet til rådighed for Danmarks Statistik.

Ulf Kjær-Hansen har fortsat været medlem af komiteen til uddeling af Distriktsbladenes Sammenslutnings pris for en bemærkelsesværdig kommunikationsindsats udført af en ung person i det storkøbenhavnske område i det seneste år. Prisen uddeles hvert år ved en sammenkomst på Hotel D'Angleterre i november måned.

J. INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN

Institutbestyrer: Lektor Erik Hansen (til 31.12.1981). Lektor Peter Neergaard (fra 1.1.1982).

Formand for Institutrådet: Lektor Flemming Rasmussen.

Professor: Zakken Worre.

Lektorer: Cand. merc. Dennis Clausen; lic. merc. Jens O. Elling; cand. polit. Erik Hansen; cand. polit. Vagn Thorsgaard Jacobsen; cand. merc. Henning Kirkegaard; akademiingeniør Jørgen Meyer; cand. merc. Preben Melander; lic. merc. Peter Neergaard; cand. pæd. Aage Nedergaard; cand. polyt. Flemming Rasmussen; cand. merc. Jens Aaris Thisted.

Adjunkter: Akademiingeniør Jens Schou-Christensen; cand. merc. Ulrik Gorm Møller.

Kandidatstipendiater: Cand. merc. John Christiansen (fra 1.6.1982); cand. merc. Carsten Krogholt Hansen; cand. merc. Anders Fredslund Pedersen.

Eksterne lektorer: Cand. merc. Per Christensen; cand. merc. Anders Lindvik; cand. merc. Kurt Anker Nielsen; cand. merc. Svend Vedde.

Adjunkt-/lektorvikarer: Hans Richter Nielsen (1.9.–30.10.1981); David Cooper (4.1.–28.1.1982); Gudrun Sveistrup (29.1.–28.2.1982); Erling Peterssohn (1.3.–21.3.1982); Janine Naphiet (22.3.–2.5.1982); David Cooper (3.5.–31.5.1982); Jon Lundesgaard (1.6.–30.6.1982).

Undervisningsassistenter: Cand. merc. Mogens Levy Gruelund; cand. merc. Bjørn Ragle; Flemming Brinck, HD; Mogens Ove Nielsen, HD; cand. merc. Flemming Christensen; maskiningeniør Margart Riis; cand. oecon. Villy Juul Rasmussen; cand. polit. Mogens Dahl, statsaut. revisor Karen Højgaard; cand. polyt. Ole Schoubye Hansen; cand. merc. Steen Rem, cand. jur. Anne Hedvig Bertore; statsaut. revisor Stig Frohn; statsaut. revisor Ib J. Kristensen; statsaut. revisor Henrik Hviid Klæbel; cand. jur. Hans Fjelsted; statsaut. revisor Søren Henrik Stenholdt; statsaut. revisor Søren Wonsild Glud; Poul Ørsted, HD; Bjarne Jensen, HD; cand. merc. Klaus Hans Pedersen; statsaut. revisor Jens Røder; cand. merc. Karsten Elfert Jacobsen; cand. merc. Finn Louis Meyer; cand. merc. Poul Erik Gram Olsen; cand. merc. Jens Allin Hansen; cand. polyt.

Per Valstorp Frederiksen; cand.oecon. Arne Lund; cand.merc. Jørgen Hartzberg; Hans Knudsen, HD; Finn Larsen, HD; direktør Knud Rasmussen; Jørgen Vojdemann, HD; Niels Chr. Linsaa, HD; Stig Nygaard Hansen, HA; cand.polit. John Nørager Mulvad; cand.oecon. Ole Gold Pedersen; Carsten Petersen, HD; cand.merc. Finn Valentin Frederiksen; cand.merc. Jakob Alstrup; cand.oecon. Gerdy Grimnitz; cand.merc. H. P. Hansen; Torben Milvang, HD; cand.merc. P. Størmosse Henningsen; Hans Richter Nielsen, HD; cand.polit. Birger Høg.

Sekretærer: Birthe Beckmann; Lisa Borges; Vibeke Brøndum; Hanne G. Damgaard; Liff Susan Hansen; Lotte Danholm Jensen; (fra 1.2.1982) Karen Jack Pedersen.

EFG-praktikant: Yvonne Gladstone Fischer.

Ansatte i henhold til lov 488: Lise Lotte Rasmussen.

Projektmedarbejdere: Sten Rem og Jan Mouritsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og sekretærer samt af Studerende: Lars Bjørnvik (til 1.2.1982); Niels Ankersen (fra 1.2.1982); Sten Rem; Jesper Bo Hansen; Henning Hasle.

INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN, AFDELING A

Afdelingen beskæftiger sig med undervisning og forskning inden for områderne regnskabsvæsen og økonomistyring. Af enkeltfag kan nævnes årsregnskab (herunder alle former for rapportering til virksomhedens interessegrupper), internt regnskabsvæsen (herunder budgettering, operationel økonomistyring, logistik m.m.), databehandling (herunder konstruktion, implementering og brug af edb-baserede økonomistyringsmodeller) samt langtidstyring (herunder strategisk styring, investeringsplanlægning, finansiel planlægning, valutastyring, projektstyring m.m.).

Afdelingen udfører inden for disse områder en forskning, hvor der følges en tradition for en praktisk orienteret normativ forskningsmetode, derunder modeludvikling i tæt sammenhæng med løsning af praktiske problemer – såkaldt aktionsforskning. I de senere år er denne forskning udbygget med projekter omfattende implementeringsproblemer i forskellige virksomhedstyper.

Det er kendetegnende for afdelingens lærere og forskere, at alle ud over deres teoretiske indsigt har en bred kontaktflade til offentlige og private virksomheder samt til organisationer gennem efteruddannelsesprogrammer, seminarer, deltagelse i projekter m.m.

1. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Dennis Clausen har fortsat udviklingen og afprøvningen af mere fortolkningssikre regnskabsbaserede modeller for totalanalyse af virksomheders økonomi – herunder samspillene mellem indtjening, udlodninger, investeringsaktivitet, finansielle dispositioner og betalingsberedskab.

Inden for området, koncerners udadvendte økonomirapportering, er et tidligere iværksat udviklingsarbejde fortsat på to fronter:

- 1) Forbedring af fremstillingsteknik og undervisningsmetoder med henblik på at lette indlæringen og forståelsen af de med regnskabs sammendragningen forekommende elimineringsindgreb.
- 2) Tilvejebringelsen af mere velargumenterede metoder for omregning af udenlandske datterselskabsregnskaber til d.kr. samt afrapportering af udlandsaktiviteter i det hele taget.

Sammen med professor Palle Hansen har Dennis Clausen redigeret en 700-siders håndbog i årsregnskab (udgivet ult. april 1982) omfattende 20 kapitler, som bl. a. behandler emner vedrørende selve regnskabets indhold og form, årsberetninger, låneansøgninger, analyse af regnskabet, regnskabsopgørelser for særlige formål (betalingsstandsning, konkurs, tvangsakkord og moratorium), revision af årsregnskabet m.v.

Publikationer:

Koncernregnskab – lærebog. Samfundslitteratur 1982.

Koncernregnskab, selvtræningsprogram, Samfundslitteratur 1982.

Inflation og Årsregnskabet. Kapitel i Håndbog i Årsregnskab, København 1982.

Analyse af Årsregnskabet, Kapitel i Håndbog i Årsregnskab, København 1982.

Jens Oluf Elling arbejder på sidste del af et større teoretisk værk inden for eksternt regnskabsvæsen. Projektet går ud på at integrere den centrale regnskabsteori med en række andre fagdiscipliner til en tværfaglig normativ teori over sammenhængen mellem virksomhedernes eksterne regnskabsrapportering, private og offentlige brugeres beslutningsmodeller og informationsbehov og regnskabsinformationens økonomiske konsekvenser for ressourceallokering og velfærdsfordeling på virksomheds- og samfundsniveau. Projektets tyngde ligger i integrationen mellem regnskabsteori og normativ økonomisk teori, herunder mikroøkonomisk kapitalteori og teorier om offentlig regulering, men socio-økonomiske og institutionelle forhold inddrages også i fremstillingen, bl. a. i forbindelse med anvendelsen af regnskabsmodellernes overskudsbegreber som grundlag for fordelingsbeslutninger. Værket indledes med en gennemgang af de skiftende paradigmer og forskningsmetodologier, som har præget fagets nyere udviklingshistorie.

Publikationer:

Regnskabslov rejser et væld af krav til ny viden. Kronik i Børsen d. 18. september 1981.

Afvej nytten for investor med risikoen for virksomheden. Kommentar i Månedsbørsen nr. 5. 1982.

Erik Hansen har afsluttet et studie i, hvorledes hensynet til valutakurs-usikkerheden kan integreres i økonomi-styringssystemerne. Studiet har dels været af normativ karakter, idet de eksisterende forskningsresultater vedrørende dette emne er gennemgået systematisk, hvorefter der på dette grundlag er opstillet en model for et valutastyringssystem. Dels har studiet været af empirisk art, idet valutastyringen er analyseret i nogle virksomheder, uden der dog er foretaget en systematisk beskrivelse af observationerne. Resultaterne er sammenskrevet i »Styring af virksomhedens valutadispositioner«, der er udgivet på Samfundslitteratur i 1982.

Erik Hansen har endvidere på normativ basis arbejdet med at opstille en model for strategiske styringssystemer. Arbejdet er baseret på en gennemgang af foreliggende resultater omkring dette emne. Det skal ligeledes ses som en udvikling af tidligere arbejder om emnet. I forhold til det tidligere arbejde er det karakteriseret ved, at der inddrages flere dimensioner i relation til den strategiske styring. Det må især fremhæves, at den strategiske styring betragtes både individ-bestemt og situationsbestemt. Det individbestemte ligger i, at strategisk styring mere ses som indlæringsprocesser, der er orienteret mod at give de deltagende beslutningstagere en større forståelse af de strategiske problemer, end som anvendelsen af et sæt af analyseværktøjer. Og det situationsbestemte ligger i, at betragte den strategiske styring som en funktion af den foreliggende konkrete strategiske situation.

Arbejdet vil blive sammenfattet i en bog, der forventes at udkomme i slutningen af 1982.

Carsten Krogholt Hansen arbejder med teoretiske og praktiske problemer i forbindelse med offentlig regulering af virksomhedernes regnskabsaflæggelse (regnskabslove og regnskabsstandarder). Han har specielt beskæftiget sig med markedsløsninger som alternativ til offentlig regulering og har i denne forbindelse foretaget litteratur-teoretiske studier inden for den del af den økonomiske teori, som behandler markedet for information, herunder specielt regnskabsinformation.

V. Thorsgaard Jacobsen har sammen med lektor Hanne Hartvig Larsen, Institut for Afsetningsøkonomi, fortsat arbejdet med en kortlægning af medicinaldistributionen i Danmark med henblik på en strukturrationalisering af grossistdistributionen. Arbejdet forventes afsluttet i foråret 1983.

V. Thorsgaard Jacobsen har fortsat arbejdet med opbygningen af en model for styring af virksomhedens lagerfunktioner under hensyntagen til virksomhedens likviditet i sæsonbetonede erhvervsvirksomheder. Den teoretiske model vil blive fulgt op af en empirisk undersøgelse af lagerstyringens effektivitet i danske virksomheder.

V. Thorsgaard Jacobsen har arbejdet på et tillæg til bogen »Prognoser og prognosevalg« med henblik på udarbejdelse og anvendelse af konjunkturprognoser. Arbejdet forventes afsluttet i efteråret 1982.

V. Thorsgaard Jacobsen har sammen med lektor Uffe Thorsteinsson, DTH, påbegyndt arbejdet med udarbejdelse af undervisningsmateriale omkring indkøbs- og materialestyring.

Publikationer:

V. Thorsgaard Jacobsen: Økonomisk styring kræver kendskab til butikkens økonomi-struktur. Effektiv butiksdrift nr. 1, marts 1982.

Henning Kirkegaard har videreført et forskningsprojekt omkring de nye mikrodata-maters anvendelighed til administrativ økonomisk styring og specielt med de problemer, som rejser sig med hensyn til udvikling af programmet. Den kraftige vækst i antallet af installationer, der må forventes i de kommende år, vil medføre en del nye problemer. Dette er forårsaget af, at brugerne dels typisk befinder sig i en valgsituation, hvor de savner viden og forudsætninger, og dels at arbejdet på leverandørsiden også vil blive

præget af nogen usikkerhed og krav om nytænkning. De traditionelle systemudviklingsmetoder vil kun i begrænset omfang kunne udnyttes, dersom den nye type systeminstallationer skal lykkes.

Publikationer:

De nye mikrodatamater og brugerne. Civiløkonomen 1982.

Omrids af en branchestrategi. Institut for Regnskabsvæsen 1982.

Mikrodatamaten som en selvstændig administrativ løsning. Tidsskriftet DATA 1982.

Flemming Rasmussen har fortsat sit forskningsarbejde omkring integrerede økonomisystemer på strategisk, taktisk og operativt niveau med særlig vægt på integrationen mellem operative økonomisystemer og Decision Support Systemer.

Der lægges i forskningsarbejdet særlig vægt på området application programming, d.v.s. hjælpeprogrammer, hvorved bruger selv opbygger informationsbehandlingsmodeller som færdige programmer eller som prototyper.

Forskningen skal ses på baggrund af den stigende udbredelse af micro- og minidatamater i virksomheder, der ikke har en professionel edb-afdeling, men som alligevel har behov for visse skræddersyede systemer, eventuelt som prototyper, der senere programmeres i mere effektiv kode.

Publikationslisten angiver nogle foreløbige resultater af dette arbejde.

Publikationer:

Decision Support Systemer. Institut for Regnskabsvæsen 1982.

Langtidsbudgettering og budgetsimulering. Institut for Regnskabsvæsen 1982.

Små datamater til administrativ informationsbehandling. Maskinel og programmel. Institut for Regnskabsvæsen 1982.

Økonomisk styring af investeringer. Imsor DTH 1982.

Zakken Worre har i beretningsperioden fortsat sit arbejde med økonomisk styring for små virksomheder i samarbejde med Håndværksrådet. Bogen »Økonomisk styring af den mindre virksomhed i byggefagene« er udkommet i december 1981. Og manuskript til den anden bog i serien, »Økonomisk styring af den mindre virksomhed i håndværkets fremstillingsfag« er afleveret til trykning i foråret 1982.

Research til den 3. bog om håndværkets butik- og servicefag er derefter startet op. Samtidig er arbejdet med et sæt kursuspakker for de forskellige håndværksfag indledt i samarbejde med en række af håndværkets konsulenter.

I beretningsperioden har Zakken Worre været tilknyttet et pilotprojekt om økonomisk styring af sygehuse. Projektet har været gennemført på Klinisk-kemisk afdeling på Odense Sygehus. Delrapport er afgivet i efteråret 1982. Projektet er forløber for et vidtgående projekt om økonomisk styring af sygehusafdelinger. Det store projekt påbegyndes i begyndelsen af 1983.

2. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Dennis Clausen har afviklet en række kurser og seminarer om ekstern økonomirapportering og analyse/fortolkning af regnskaber for deltagere fra såvel det private erhvervsliv som den offentlige sektor.

Jens Oluf Elling har indledt et samarbejde med Danmarks Statistik, Industriministeriet, LO og Industrirådet om udviklingen af nye former for regnskabsstatistik i forbindelse med den ny regnskabslovs indførelse. Som led i dette arbejde blev der i marts 1982 afholdt et seminar med professor Erling Peterssohn, Norges Handelshøyskole, Bergen, som indleder, hvor de nævnte organisationer deltog.

Kandidatstipendiat Carsten Krogholt Hansen arbejder med Jens Oluf Elling som vejleder på en licentiatafhandling om offentlig regnskabspolitik. I sin hidtidige forskning har Carsten Krogholt Hansen især arbejdet med normative og positive teorier om offentlig regulering med særligt sigte på den problemkreds, der vedrører udviklingen af en overordnet regnskabsteori som grundlag for udformningen af regnskabsstandarder.

Desuden arbejder Carsten Krogholt Hansen på en artikel om integreret regnskabsanalyse i samarbejde med Jens Oluf Elling og professor Erling Peterssohn.

Undervisningsassistent Klaus Hans Pedersen arbejder under vejledning af Dennis Clausen og Jens Oluf Elling på en skriftserie om regnskabsanalytisk metode med hovedvægten lagt på de regnskabstekniske problemer, som er forbundet med udarbejdelsen af regnskabsanalyser i praksis. 2 bind er udkommet i denne skriftserie, se publikationsoversigten.

Jens Oluf Elling har indledt et samarbejde med Odense Universitet og Handelshøjskolen i Århus om oprettelse af en databank for eksterne regnskaber. Databanken tænkes oprettet ved Handelshøjskolen i København i 6. sals-gruppens regie.

Erik Hansen har arbejdet med casebeskrivelser og andre former for undervisningsudvikling til faget langtidstyring. Endvidere har Erik Hansen deltaget i virksomhedsseminarer og i anden faglig kontakt med erhvervslivet.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har afholdt kurser omkring økonomisk lagerstyring, ligesom Vagn Thorsgaard Jacobsen har deltaget i DSK's seminar omkring minimarkeder med et indlæg omkring økonomisk styring. Endvidere har Vagn Thorsgaard Jacobsen medvirket ved Den Danske Bankforenings overbygningskursus med indlæg omkring prognosemetoder.

Henning Kirkegaard har i samarbejde med Centralforeningen af Snedkermestre og Møbelproducenter i Danmark gennemført en seminarække på HD-studiets 8. semester med det formål at få afklaret en branches strategiske problemstilling. Denne seminarække har resulteret i, at CSMD som den første håndværkerbranche går aktivt ind i en prægning af udviklingen af sit eget ret avancerede system.

Henning Kirkegaard har desuden tilrettelagt og ledet et arbejdsseminar for Håndværksrådets branchekonsulenter. Temaområdet var førstegangsbrugerens vurderings- og valgsituationer. Arbejdet med brancheproblematikken vil blive fortsat i det nye år i samarbejde med De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark.

Henning Kirkegaard har tilrettelagt og ledet et kursusindslag om ledelsesinformations-systemer for Dansk Management Center.

Henning Kirkegaard har tilrettelagt og ledet et kursusindslag om mikrodatamater i undervisningen for Driftsøkonomisk Lærerforening i forbindelse med denne forenings generalforsamling.

I forbindelse med afholdelsen af »MIKRODATA 82« i Bella Centret var Henning Kirkegaard ansvarlig for tilrettelæggelsen af 2 dagseminarer.

Henning Kirkegaard har tilrettelagt og afholdt et foredrag på en af Dansk Arbejdsgiverforening, afholdt uddannelsespolitisk konference om handelsskolens uddannelse i 80'erne, blandt andet set i lyset af den teknologiske udvikling.

Henning Kirkegaard har for Den Danske Eksportskole i Herning holdt et foredrag om ledelsesinformationssystemer, specielt brugen af de nye internationale datanet i eksportsammenhæng.

Flemming Rasmussen har videreudviklet undervisningen på cand.merc.-modulet R3, administrativ informationsbehandling, så faget udgør en kombination af traditionel indlæring og projektarbejde i konkrete virksomheder omkring afgrænsede problemstillinger.

Flemming Rasmussen har analyseret udbuddet af økonomisystemer til rådgivende virksomheder og time/sagsregnskaber til revisorer.

Flemming Rasmussen har analyseret en række større edb-leverandørers standardsystemer til økonomisk styring i handelsvirksomheder, derunder specielt lagerstyrings- og prognosefaciliteter.

Flemming Rasmussen har virket som formand for edb-udvalget under konsistorium og som medlem af det økonomiske fakultets edb-udvalg.

Flemming Rasmussen har besøgt Bedriftsøkonomisk Institut i Oslo og holdt foredrag i Norske Siviløkonomers Forenings regi omkring Decision Support Systemer og mikrodatamater til administrativ informationsbehandling.

Zakken Worre har som medlem af Udvalget for eksamens- og prøveformer under fakultetsstudienævnet medvirket ved tilrettelæggelse og ledelse af et 2-dages seminar om pædagogisk udvikling af HD-studierne.

Zakken Worre har haft sæde som det offentliges repræsentant i C & G Bankens bestyrelse, udpeget af Industriministeriet.

Zakken Worre har desuden haft sæde i Industriministeriets udvalg om kommanditselskabet, til hvilket han har udarbejdet et udkast til regnskabsbestemmelsen. Udvalget har udgivet betænkning. I fortsættelse af dette arbejde er Zakken Worre nu medlem af Industriministeriets udvalg om andelsselskabet.

I november 1981 har Zakken Worre holdt foredrag og deltaget i en paneldrøftelse om den nye regnskabslov på Foreningen af Registrerede Revisorers årskongres.

ØKONOMISTYRINGSGRUPPEN

Økonomistyringsgruppen har haft følgende forskningsmedarbejdere i perioden:

4 lektorer

2 adjunkter

2 kandidatstipendiater

2 fondsansatte projektmedarbejdere

1 gæsteprofessor

1. GENERELT

Mål, interesser og særpræg

Det er gruppens mål at bidrage til konstruktiv kritik og fornyelse af dansk regnskabsforskning indenfor et relativt bredt tværfagligt og metodemæssigt forskningsfelt.

Som specielle særpræg ved denne forskning kan nævnes:

- *fagkritisk forskning* omkring regnskabsvæsenets grundvidenskabelige angrebsvinkler, paradigmer og virkelighedsantagelser
- *empirisk baseret forskning* af beslutningstageradfærd, styringsroller og informationsanvendelse m.v.
- *model- og metodeudvikling* på områder, hvor der er et stort ændrings- og støttebehov indenfor dansk samfunds- og erhvervsliv (f.eks. offentlig styring, styring af mindre virksomheder, styring af virksomheder i krise, styring af servicefunktioner, styring af udviklingsfunktioner/nye virksomheder, kommunikation til medarbejdere og offentlighed, anskaffelse af totale edb-løsninger (især i mindre virksomheder), økonomisk vurdering af skattestrategier etc.).

Forskningsområderne har tværfaglige relationer til områder som ledelseslære, organisations- og beslutningsteori, magt- og konfliktteori, kommunikationsteori, informationsteori, datalogi og skatteret.

2. MEDARBEJDERNES AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING

John Christiansen har arbejdet på sit projekt indenfor økonomistyring og strategisk planlægning af virksomhedernes udviklingsfunktioner og udviklingsprojekter.

Projektidentifikation

I litteraturen forekommer en lang række tekniske/normative løsninger på virksomhedernes styring af projekter, omfattende projektidentifikation, projektopdeling, projektledelse, projektregistreringssystemer (f.eks. pert, fasemodeller) m.m.

Der vides meget lidt om disse teknikkers/metoders faktiske anvendelse og brugbarhed i de forskellige projektsituationer ude i virksomhederne, og der er derfor et behov for at undersøge disse sider nøjere gennem empirisk forskning.

Samtidig vil virksomhedernes stigende satsning på anvendelse af nichestrategier nødvendiggøre, at de kan styre deres udviklingsaktiviteter, således at udviklingsprojekterne og virksomhedernes planlægning tilsammen udgør en helhed. Samtidig er det nødvendigt at udnytte de knappe ressourcer på de udviklingsprojekter, som kan forventes at give det bedste afkast for virksomheden på langt sigt, og herunder er det afgørende at styre selve udviklingsprocessen.

Udformningen af styringssystemer til anvendelse i virksomhedernes udviklingsprojekter må nødvendigvis tilpasses til virksomhedernes behov på organisations-, gruppe- og individniveau.

De foreløbige empiriske undersøgelser viser således, at systemer, som ikke er tilpasset de tre ovenfor nævnte niveauer, ofte møder modstand, anvendes i ringe udstrækning, ikke dækker de oplevede og/eller faktiske styringsbehov i virksomheden.

Samtidig viser de foreløbige undersøgelser, at virksomheder uden den nødvendige sty-

ring af udviklingsaktiviteterne oplever en lang række koordinations- og styringsproblemer i projekterne. Bl. a. kan det nævnes, at manglende styring kan medføre, at organisationen taber overblikket over projekterne, således at projekterne kommer ud af kontrol, selv på de oprindelige opdragsgivere og vokser ud over alle grænser, der vil således optræde en »sneboldseffekt«. De foreløbige resultater er fremkommet ved en gennemført empirisk undersøgelse i en projektorganisation, gennemført over 1½ år og dokumenteret i en hovedopgave på cand. merc.-studiet. Denne undersøgelse var udformet som en gennemgang af virksomhedens interne materiale, observationer af en række møder og ved gennemførelse af over 30 interviews med personer på forskellige niveauer og forskellige afdelinger/projekter i organisationen. De gennemførte interviews er gennemført som halvstrukturerede interviews, og behandlet ud fra en kvalitativ synsvinkel.

Mål og perspektiver

De fremtidige undersøgelser tænkes foretaget i forskellige organisationer, som har udviklingsaktiviteter som en væsentlig del af deres samlede aktivitet, og vil indeholde en bred problemsøgende fase, hvor hovedformålet er at indsnævre problemstillingen yderligere. Denne indledende fase vil også indeholde en gennemgang og analyse af litteraturen inden for styring af udviklingsaktiviteter og udviklingsprojekter.

Undersøgelsen vil være tværfagligt orienteret og vil indeholde elementer af organisationsteori, adfærdsteori, ledelsesteori og det traditionelle regnskabsvæsens kalkule og analysemodeller.

Forskningsmetode

Projektets konkrete undersøgelsesmetode er endnu ikke fastlagt, men vil indeholde observationer og interviews som behandles kvalitativt. Af væsentlige metodeproblemer kan på nuværende stadiet peges på problemer med at fastlægge, hvad det vil sige at anvende systemer, hvad det vil sige at have et informations- og styringsbehov, og hvorledes er det muligt at vurdere nytten af systemer i den konkrete situation.

Jens Schou-Christensen har i samarbejde med *Preben Melander* påbegyndt et studie der bl. a. skal belyse brugen og værdien af standardprogram til økonomistyring i mindre og mellemstore virksomheder.

Projektidentifikation

En studie af mindre virksomheders anvendelse af og behov for ny teknologi – primært edb-teknologi – inden for områderne økonomistyring og administrativ informationsbehandling.

Problemer, mål, perspektiver, indhold og resultater

Mindre og mellemstore virksomheder er udsat for en konstant strøm af tilbud på løsning af deres administrative opgaver. Kun et fåtal har den tilstrækkelige teoretiske viden til at vurdere løsningernes anvendelighed til lige præcis deres opgave.

Følgende spørgsmål vil bl. a. blive undersøgt i forbindelse med projektet:

- Hvorledes anskaffes edb-løsninger i mindre virksomheder? (Hvilke analyser? Hvem er involveret? Leverandørens rolle? Hvem beslutter? etc.)

- I de tilfælde virksomheden gør brug af konsulenter, hvilke kriterier anlægger disse på vurderingen af de mulige løsninger?
- I hvilken grad opfylder standardsystemerne og deres faciliteter virksomhedens og brugernes behov?
- I hvilken grad opfylder standardsystemerne de styringsmæssige og brugsmæssige krav, som kan stilles til disse systemer fra teoretiske hold? F. eks.: Specifikationsgrad, aktualitet, fleksibilitet, kontoplanopbygning, afstemningsmuligheder etc.
- I hvilken grad kan virksomhederne benytte brancheorienterede systemer? Hvilke muligheder og begrænsninger medfører de?

En forskning på området vil bl. a. muliggøre

- En øget støtte til mindre virksomheder på et område, hvor der i dag hersker stor usikkerhed, og hvor fejlinvesteringerne er store.
- En styrkelse af dimittendernes erhvervsegnetted.
- En øget viden om den mindre virksomheds ledelsessituation og muligheder for anvendelse af teknologi på et konkret område.

Forskningsmetode

Projektet vil overvejende blive gennemført ved analyse af empirisk materiale indsamlet fra virksomheder, der enten er igang med eller har anskaffet edb-teknologi.

Desuden vil der blive foretaget en sammenlignende analyse og vurdering af de vigtigste økonomisystemer på det danske marked.

Tid og ressourcer

Projektet er påbegyndt (skitseform) foråret 1982 og forventes først totalt afsluttet i 1985. Delrapporter vil dog fremkomme undervejs.

Der vil til en del aktiviteter blive søgt midler til fondsansatte medarbejdere. Der er desuden søgt en adjunkt/lektorstilling inden for arbejdsområdet.

Jens Schou-Christensen arbejder fortsat med en fremstilling om kontraktretslige problemer ved køb af edb-ydelser. Især arbejdet med at systematisere og beskrive indholdet i edb-ydelserne har vist sig vanskeligt.

Projektidentifikation

En studie af kontraktforhold for edb-ydelser.

Projektet kræver dybtgående viden om to så adskilte fagområder som jura og edb-teknologi, samt en dybtgående indsigt i edb-markedet.

Projektet udføres derfor af en arbejdsgruppe, der består af:

Malthe Jacobsen (lic. phil.)

Jacob Nørager-Nielsen (advokat)

Jens Schou-Christensen (akademiingeniør)

Problemer, mål, perspektiver, indhold, resultater.

Erfaringer bl. a. fra syns- og skønssager viser, at aftaler om edb-ydelser ikke kun er leverandørcentreret, men også særdeles ufuldstændige og uoperationelle.

Der skal særligt peges på, at edb-ydelser er et mangeartet og både i teori og praksis udefineret begreb. Samtidigt er markedsforholdene sådan, at kun få advokater har den for-

nødne tværfaglige indsigt til at kunne formulere afbalancerede kontrakter inden for området. Yderligere skal peges på, at køberet/entrepriseret/provisionsansvar – de tre juridiske hovedområder, der vedrører edb-kontrakter – har så speciel en nordisk udformning, at kilder fra andre lande kun kan anvendes i stærkt begrænset omfang. Arbejdet vil tage stilling til og dokumentere det i bogform til følgende hovedpunkter

1. Aftaleretslige problemer
2. Edb-ydelser
3. Edb-kontraktens indhold
4. Misligholdelse/misligholdelsesbeføjelser

samt generelt kommentere på områderne:

1. Standard/leverandørkontrakter
2. Retspraksis omkring edb-kontrakter
3. Afgørelser af syns- og skønssager

Forskningsmetode

Der er på nuværende tidspunkt foretaget en systematisering og analyse af et stort antal kontrakter, der er anvendt på det danske marked.

Desuden foregår opbygning af teoretiske modeller til beskrivelse af edb-ydelser.

Endelig indgår i studiet et omfattende litteraturstudie.

Tid og ressourcer

Projektet er påbegyndt ultimo 1981 og forventes afsluttet ultimo 1983.

Jens Aaris Thisted har i forbindelse med lektorbedømmelse indleveret udkast til lic.-afhandling omhandlende virksomheder i kriser. En mindre revision af nogle metodeafsnit foregår inden, at resultaterne kan offentliggøres.

Jørgen Meyer:

Projektidentifikation

Kvantitative metoder i den strategiske styring.

Projektets empiriske del (1976–1978) gennemført i samarbejde med lektor Ove Hede-gaard (Institut for Erhvervsøkonomi).

Den empiriske del af projektet er gennemført som en forløbsundersøgelse af en virksomheds strategiske styringsproces.

Mål og perspektiver

Til trods for, at litteraturen omkring kvantitative metoder – i relation til strategisk styring – er ret omfattende, samtidig med at empiriske undersøgelser viser, at kvantitative metoder rent faktisk benyttes i denne sammenhæng, er der forskere imellem meget stor forskel på den måde, hvorpå man forestiller sig, disse værktøjer fungerer i den strategiske beslutningsproces.

Det er derfor gjort til dette projekts hovedformål at etablere en referenceramme for strategisk styring, der muliggør – så generelt som muligt – en forståelse for kvantitative metoders mangeartede funktioner i den strategiske styring.

Det konstateres, at tolkning af den strategiske styringsproces som en aktørbaseret søgélære proces, giver mulighed for at forstå mange aspekter af de processer, der foregår omkring udvikling, anvendelse og videreudvikling af kvantitative metoder. Den foretagne tolkning baseres især på aktørernes subjektive synspunkter omkring mål og fremtidig indflydelsesudvikling, samt en vurdering/konstatering af deres faktiske indflydelse i styringsprocessen.

Forskningsmetode

Projektet er gennemført på grundlag af en hermeneutisk arbejdsmetodik.

Mere detaljeret kan nævnes, at den strategiske styringsproces forløb som et samspil mellem et antal grupper i virksomheden. Den grundlæggende dataindsamling foregik i disse grupper, hvorved opnåedes en detaljeret forståelse for den enkelte gruppes deltagelse i styringsprocessen, samt dens anvendelse af kvantitative metoder. Denne partielle forståelse aggregeres herefter ud fra en systemteoretisk tankegang til en forståelse af den samlede ledelsesproces samt kvantitative metoders rolle i denne sammenhæng.

Status

Projektet er isoleret set afsluttet med en forskningsrapport publiceret foråret 1982. Projektet vil dog blive fortsat i det kommende år, idet de opnåede resultater vil blive sammenstillet med andre forskeres resultater indenfor området.

Preben Melander og Peter Neergaard har siden 1978 deltaget i et større forskningsprojekt omkring udvikling og anvendelse af budget- og regnskabssystemer. I projektet deltager en række projektmedarbejdere.

Projektidentifikation

Projektet er specielt derved, at det er gennemført som en flerårig forløbsundersøgelse omkring et konkret økonomisystems indførelse fra idéfase til »normal«drift. Processerne er studeret gennem mødeobservationer, deltagerinterviews, brugerinterviews samt gennemgang af systemdokumentation.

Mål og perspektiver

Problemstillingen har været at identificere og erkende de kritiske faktorer, som henholdsvis fremmer og hæmmer anvendelsen af økonomistyringssystemer.

Oprindeligt var det forskernes hensigt at studere en række »kritiske hændelser« under udviklingsprocessen, som senere skulle vise sig at få afgørende betydning for den senere anvendelsesproces (tidspres, manglende problemerkendelse, »ekspertløsninger«, edbmagt, manglende uddannelse, utilstrækkelig støtteorganisation, skuffede forventninger etc.). Disse kritiske faktorer blev også påvist at have stor betydning for systemets start. Men de efterfølgende observationer af anvendelsesprocesserne over 2 år har desuden åbnet op for en række nye problemstillinger, som på flere måder har ændret forskernes virkelighedsopfattelse og referenceramme. Observationerne rejser en række nye spørgsmål omkring manglende anvendelse af information.

Den grundlæggende forestilling om, at information altid kun kan være »input« til en beslutningsproces må korrigeres. Information kan således være værdifuld blot som en konfirmering af det, man udmærket vidste i forvejen. Information kan give sikkerhed og skabe forsvarsberedskab. »Systemet« i sig selv kan være et middel til at legitimere ledel-

sens effektivitet uden, at informationen derved indgår som led i en beslutningsproces. Information bliver blot et »symbol« eller et »signal« i den sociale proces etc., uden at informationen i sig selv har nogen effekt. Information skaber social identitet og legitimitet.

En beskrivelse af anvendelsen af økonomiinformation i dette perspektiv rejser en række nye grundlæggende såvel samfundsmæssige og økonomiske som forskningsmæssige perspektiver for regnskabsvæsenets opgaver.

Status

Resultaterne af projektet er hidtil primært afrapporteret i en række interne konfidentielle data- og analyserapporter. Der henvises i øvrigt til publikationslisten. Det er målet i løbet af det næste år at udgive en række artikler, der beskriver hhv. observationer, teoretiske perspektiver og metodeproblemer til brug for både praktikere og andre forskere.

Projektet har hvad angår de tilknyttede projektmedarbejdere været finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Peter Neergaard har desuden i samarbejde med Håndværksrådet og Centralforeningen af Malermestre i Danmark (CMD) gennemført en empirisk analyse af malermestres udbytte af deres årsregnskaber. Der er udsendt spørgeskema til 340 tilfældigt udvalgte medlemmer af CMD. Første del af projektet er dokumenteret i artiklen »Malermestres udbytte af deres regnskaber«. Projektets mål er at bidrage til udformning af nye regnskabsopstillinger, der kan forøge den mindre håndværksmesters udbytte af sine regnskaber i sin økonomiske styring.

Ulrik Gorm Møller har i perioden arbejdet med konsekvensvurdering af skattelovforslag/nye skattelove.

Projektidentifikation, mål og perspektiver

Der er påbegyndt en vurdering af konsekvenserne af afskrivningsformen, som blev vedtaget i maj 1982. Ifølge reformen pristalsreguleres afskrivningsgrundlaget for driftsmidler, skibe, bygninger og installationer. Ved hjælp af Edb-simulering analyseres reglerens påvirkning af rentabilitet efter skat af forskellige typer investeringer. Resultaterne sammenlignes med tidligere udførte Edb-simuleringer af de hidtidige afskrivningsregler. Herved fås et vurderingsgrundlag for, om de nye afskrivningsregler fører til forøget rentabilitet efter skat, hvilket er formålet med afskrivningsreformen.

Ulrik Gorm Møller har tillige indledt arbejdet med at opstille beslutningsregler for henlæggelse til investeringsfond samt benyttelse af investeringsfond. Afskrivningsreformen har radikalt ændret problemstillingen omkring investeringsfond. Før afskrivningsreformen var hovedreglen omkring investeringsfond, at der skulle henlægges mest muligt, og frigørelsen skulle benyttes primært til forlodsafskrivning på bygninger. Det må formodes, at det efter afskrivningsreformen i visse situationer vil kunne komme på tale at anvende investeringsfonds til forlodsafskrivning på driftsmidler i stedet for på bygninger. Ved hjælp af Edb-simuleringer beregnes konsekvenserne af alternative frigørelsesstrategier.

Anders Fredslund Pedersen har arbejdet videre med projektet om budget- og regnskabsmodeller indenfor offentlige forvaltninger og institutioner.

Projektidentifikation og perspektiver

Der er et stadigt voksende krav om styring af den offentlige sektor, underforstået udgifter. Dette krav stilles dels til den overordnede politiske styring af omfanget af det offentliges aktiviteter, dels til gennemførelsen af den enkelte aktivitet.

Med det generelle politiske krav der ligger til besparelser i dag, er det af væsentlig betydning at skaffe sig en viden om effektiviteten indenfor de forskellige serviceområder for at kunne forudsige konsekvenserne af forskellige besparelsesforanstaltninger både m.h.t. økonomi og ændring i servicegrader. Ved reallokering af ressourcer gælder samme synspunkt.

Det er derfor nødvendigt for den overordnede politiske styring at have et kendskab til økonomistrukturen indenfor de forskellige aktivitetsområder, for herudfra at kunne tage hensyn til de konkrete økonomiinformationer i de enkelte beslutningssituationer. Det offentliges aktiviteter indeholder nogle økonomiinformationer, som skal samles til anvendelse som styringsinformation i to sammenhænge, dels i den daglige styring af de enkelte aktivitetssenheder (en børnehave, en handelsskole, et sygehus, et kommunekontor), dels i den mere overordnede politiske styring, som afstikker rammerne for de enkelte aktivitetssenheder på lidt længere sigt. Problemet ligger i at formidle økonomiinformation i en fælles referenceramme til forskellige grupper af beslutningstagere eksempelvis faguddannet personale, administratorer, politikere.

Målet med projektet er at opstille en overordnet normativ styringsmodel til brug for planlægning og gennemførelse af det offentliges forskellige aktiviteter.

Mål

At få opbygget en referenceramme som muliggør en dialog mellem beslutningstagere i den horisontale styring, administratorer, fagfolk, af de offentlige aktiviteter, anskaffelse og anvendelse af ressourcer indenfor fastlagte rammer, og beslutningstagere i den vertikale styring, politikere, af de offentlige aktiviteter, allokeringproblemer de forskellige aktiviteter imellem. Angrebsvinklen er økonomisk troværdig informationsformidling, og udgangspunktet tages indenfor tre forskellige aktivitetsområder: 1. Undervisningsministeriet, Direktoratstyret, Tekniske skoler – Handelsskoler; 2. Indenrigsministeriet, Amdsråd, Sygehuse; 3. Socialministeriet, Kommunalbestyrelser, Daginstitutioner.

Status

I oktober 1981 indledte Anders Fredslund Pedersen, efter opfordring fra Administrationsdepartementet, et samarbejde med Undervisningsministeriet, Direktoratet for Erhvervsuddannelserne og konsulentfirmaet T. Bak Jensen, igennem hvilket man skulle fastlægge informationsbehov til styring, allokering, af de finanslovsmidler, der afsættes som Direktoratets budget for herudfra at give forslag til en styringsmodel (budget- og regnskabsmodel) som kunne fungere i styringen af landets handelsskoler og tekniske skoler, samtidig med at direktoratets behov for økonomiinformation til opstilling af finanslovsforslag med efterfølgende opfølgning blev tilfredsstillet. Første delrapport lå færdig i august 1982.

4. PUBLIKATIONER

Jens Schou-Christensen er redaktør for Børsens abonnementssystem: »Edb i virksomheden«. Abonnementssystemet er samtidig grundlag for et lærebogssystem, der helt eller delvis bruges på cand. aud.-studiet, HD-studiet i regnskabsvæsen, samt merkonomstudiet.

Der er selvstændigt eller i fællesskab med specialister udarbejdet afsnit om følgende emner:

1. Informationsdatabaser
2. Edb-markedet
3. Private datanet m.v.
4. Finansiering af edb-ydelser
5. Edb-forsikring

samt en række eksempler på virksomhedernes anvendelse af edb.

Jørgen Meyer

Kvantitative metoder i den strategiske styring. Forskningsrapport 1982.

Modelsprog i økonomiundervisningen. Evaluering af undervisningen på HD-R 5. semester 1980 og 1981 samt principoplæg for HD-R 5. semester 1982.

Preben Melander

Økonomiinformation til virksomhedsbehov. Bind 1. Økonomistyring set i ledelsesperspektiv. Samfundslitteratur 1982.

Udviklings- og anvendelsesprocesser omkring budget- og regnskabssystemer. En rapport over forskningsprocesser i perioden 1977-1981.

Ressourcestyring i offentlige og private virksomheder (3. udg.).

Byg kalkuler og budgetter med modelsprog (2. udg.) sammen med Jørgen Meyer.

Peter Neergaard

A longitudinal study of a Budgetting and Accounting System in a Large Public Firm. Peter Neergaard, Preben Melander, Steen Rem, Jan Mouritzen ILF/CTS arbejdsnote 81-7.

Some Practical Considerations about Collection and Treatment of Qualitative Data. ILF/CTS arbejdsnote 81-6.

Malermestres udbytte af deres regnskaber. Revisorbladet 1/2 1982.

Planlægning af ændringer, administrative systemer m.v. 2. udg. Samfundslitteratur 1982.

Virksomhedens Organisation. Peter Neergaard (red.). Samfundslitteratur 1982.

Ulrik Gorm Møller

Notat vedr. de nye afskrivningsregler. Institut for Regnskabsvæsen 1982.

5. ANDEN FAGLIG VIRKSOMHED

John Christiansen har deltaget i tilrettelæggelsen af et kursus for økonomikonsulenter i de landøkonomiske foreninger, inden for emnet »Formidling af Økonomisk rådgivning«.

Jens Schou-Christensen har holdt en række foredrag i brancheforeninger samt på Forvaltningshøjskolen om emnerne:

1. Fremtidens kommunikationssamfund,
2. Edb-kontrakter.

Jens Schou-Christensen er desuden medlem af tidsskriftet *Computer World's* fagredaktion.

Jørgen Meyer. Undervisningen i økonomimodeller og budgettering på HD-studiet i Regnskabsvæsen er i løbet af de sidste semestre blevet ændret til også at omfatte anvendelse og udvikling af edb-baserede (modelsprog) kalkulemodeller og budgetsystemer. I forbindelse med gennemførelsen af den omlagte undervisning har vist sig visse pædagogiske problemer, hvorfor der er iværksat et pædagogisk udviklingsprojekt, hvis formål er at udvikle mere hensigtsmæssige undervisningsmetoder og undervisningsmidler.

Preben Melander har videreført arbejdet med at udvikle et samlet lærebogsmateriale omkring det ledelsesorienterede regnskabsvæsen. Der er tale om en bogserie på 9 bind, under fællesbetegnelsen »Økonomiinformation til virksomhedsbehov«. Det første bind »Økonomistyring set i ledelsesperspektiv« udkom i efteråret 1981. Det næste bind »Budgettering som ledelsesværktøj« udkommer i slutningen af 1982. Det er målet med denne bogserie at skabe en bredere referenceramme omkring det moderne regnskabsvæsen, der skaber sammenhæng mellem fagets organisatoriske og ledelsesmæssige perspektiver og de mere traditionelle budget- og regnskabstekniske metoder.

Der er desuden påbegyndt et arbejde med at udarbejde en værktøjssamling omkring kapacitetsstyring. Der er her tale om et problemområde, hvor der i virksomhedsregie er et stort behov for modelviden og metodefornyelse. Det er tanken senere at udgive værktøjssamlingen i form af en overskuelig håndbog til brug for erhvervslivets ledere og økonomifolk. Projektet vil til sin tid blive gennemført af en arbejdsgruppe, der er sammensat af såvel forskere som erhvervsfolk.

Preben Melander har sammen med Jørgen Meyer og Stig Nygaard Hansen for FDC udviklet et kursus i anvendelsen af modelsprog og beslutningssystemer.

Preben Melander har sammen med Jens Schou Christensen gennemført en række analyser af plejehjemssektorens behov for økonomistyring og edb.

Peter Neergaard har qua sin tilknytning til ILF/CTS tilrettelagt højskolens licentiatkurser. Der er tale om kurser for højskolens forskere, men også forskere ved andre højere uddannelsesinstitutioner deltager heri. Kursernes emner har været: økonomi og videnskabsteori, kontrol med teknologien, semantik samt kvantitative metoder. Højskoleinterne som eksterne lærere har medvirket som foredragsholdere.

Peter Neergaard har deltaget i konferencen »Accounting and Methodology« den 14.–15. december i Bruxelles ved European Institute for Advanced Studies in Management. Peter Neergaard har ved konferencen været foredragsholder over emnet: »Some practical considerations about the collection and treatment of qualitative data«.

Har desuden i dagene 16.–17. december 1981 deltaget i konferencen »Management Information and Control Systems« samme sted som ovenstående. Peter Neergaard har holdt foredrag over emnet: »A Longitudinal Study of a Budgetting and Accounting System«.

Peter Neergaard har været indbudt som discussion ved European Accounting Association's femte årskongres i dagene 5.-7. april i Århus.
Har desuden været opgavestiller ved to licentiatforelæsninger.

Ulrik Gorm Møller har for Foreningen af registrerede Revisorer holdt foredrag om afskrivningsreformen.

Jens Aaris Thisted har arbejdet med et projekt om Edb-anvendelse til indkøbsstyring og herunder holdt et par foredrag for medlemmer af Danske Indkøbscheferes Landsforening.

Jens Aaris Thisted har deltaget i et projekt om videreuddannelse af arbejdsledige akademikere med henblik på beskæftigelse som Edb-brugerkonsulenter.

Har desuden i maj 1982 arrangeret seminar på Handelshøjskolan i Göteborg med instituttets engelske gæsteprofessor David Cooper.

6. GÆSTEPROFESSORER

Økonomistyringsgruppen har haft følgende gæsteprofessorer:

Janine Naphiet, Oxford Center of Management Studies fra 25. marts til 2. maj 1982.

Der er afholdt følgende forelæsninger for højskolens videnskabelige medarbejdere og studerende:

The Role of Financial Information in the Management of the Health Service.

Managing Ambiguity: Resource Allocation in the National Health Service.

Changing Perspectives on Information and Control in Organisation.

og

David Cooper, University of East Anglia fra 3. maj til 31. maj 1982.

Der er afholdt følgende forelæsninger for højskolens videnskabelige medarbejdere og studerende:

Doing Social Science Research on Accounting.

Contentency Theory and Beyond.

K. INSTITUT FOR TEORETISK STATISTIK

Instituttbestyrer: Lektor, cand. merc. Lars Grønholdt.

Formand for institutrådet: Lektor, cand. merc. Ole Nilsson.

Professor: Dr. polit. Ernst Lykke Jensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand. merc. Lars Grønholdt; lic. merc. Steffen Jørgensen; cand. scient. Hans Kurt Kvist; cand. merc. Ole Nilsson; cand. merc. Jørgen Kai Olsen; cand. merc. Jens Overø.

Undervisningsassistenter: Mag. scient. soc. Bent Bøgh Andersen; ingeniør Flemming Andersen, HA; cand. merc. Peer Andersen; cand. oecon. Peter Dal; cand. polyt. Sven Gillesberg; cand. stat. Agnar Höskuldsson; cand. polit. & stat. Olaf Ingerslev; cand. polyt. Per Allan Jensen; cand. polyt. Flemming Gunnar Jørgensen; cand. stat. & polyt.

Peter Kierkegaard-Hansen; cand.polit. John Kristensen; cand.merc. Flemming Larsen; cand.stat. Søren Larsen; cand.stat. Hans Mortensen; cand.scient. Finn Munck; cand.stat. Niels Axel Nielsen; cand.merc. Leif Olsen; cand.scient. Torben A. Pedersen; cand.oecon. Leif Pank Pedersen; cand.scient. Max Petersen; cand.scient. John Povlsen; cand.scient. Folmer Risager; cand.merc. Finn Schaadt; cand.oecon. Uffe Strandkjær; cand.stat. Ole Tamborg; cand.polit. Therkild Therkildsen; cand.merc. Bent Tjørnemark; cand.stat. Mogens Weinreich.

Sekretærer: Marianne Andersen; Lis Mødekjær.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af ovennævnte fastansatte lærere og sekretærer og af følgende

Studerende:

Til 30.11.1981: Niels Ankersen; Claus Kjær; Torben Poulsen.

Fra 1.12.1981: Ulf Brinkkjær; Svend Arne Krarup; Kristian Heldt-Hansen.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for teoretisk Statistik blev oprettet i 1966. Dets formål er at drive forskning og undervisning i teoretisk statistik, med særligt henblik på anvendelse ved løsning af økonomisk/samfundsfaglige problemer.

Inden for instituttets rammer oprettedes i 1979 Forskningsgruppen for anvendt Statistik, bestående af lektor, cand.merc. Lars Grønholdt; lektor, cand.scient. Hans Kurt Kvist; lektor, cand.merc. Ole Nilsson; lektor, cand.merc. Jørgen Kai Olsen; lektor, cand.merc. Jens Overø.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Lars Grønholdt har i beretningsperioden fortsat arbejdet med et projekt, der omfatter formulering af modeller for reklamens virkning og modeller for mediabeslutninger.

I forbindelse med dette forskningsprojekt har Lars Grønholdt i dagene 24.–28. august 1981 været på et studieophold ved Norges Handelshøyskole, Bergen.

Lars Grønholdt har holdt foredrag om mediaplanlægning ved MMI, Markeds- og Medieinstituttet, Oslo, den 31. august 1981.

Ernst Lykke Jensen har skrevet »Converting a regression coefficient into a correlation coefficient«.

Steffen Jørgensen deltog den 28.–30. oktober 1981 i en workshop »Optimal Control Theory and Economic Analysis« ved Technische Universität, Wien, og præsenterede et papir med titlen »Labor-Managed vs. Profit-Maximizing Firms: A Differential Games Solution to a Problem of Determining Optimal Labor Forces«. Papiret vil blive publiceret i G. Feichtinger (ed.) »Optimal Control Theory and Economic Applications«, North-Holland, 1982.

Steffen Jørgensen deltog, efter invitation af professor S. P. Sethi (University of Toronto), i »24th Annual C.O.R.S. Conference« og i »Tenth Optimazation Days«, begge i

Montreal, i perioden 9.–15. maj 1982. På sidstnævnte konference præsenterede han et papir med titlen »A Differential Games Solution to an Investment and Pricing Problem«.

I beretningsperioden er, foruden ovennævnte to artikler, følgende færdiggjort/publiceret:

Steffen Jørgensen, »Optimal Control of a Diffusion Model of New Product Acceptance With Price-dependent Total Market Potential«. To appear in *Optimal Control Applications and Methods*. Steffen Jørgensen, »En note om Dorfman-Steiner teoremet«. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, bind 119, nr. 3, 1981, 409–413. Steffen Jørgensen, »A Differential Games Solution to a Logarithmic Advertising Model«. *Journal of the Operational Research Society*, Vol. 33, 1982, 425–432. Steffen Jørgensen, »Optimal Dimensioning of Falsified Reports and Optimal Verifying Procedures: A Two-person Nonzero-sum Game«. Working paper 1982. Steffen Jørgensen, »Optimal Recruitment Policy in a Dynamic Staff-Maximizing Bureau«. Working paper 1982. Engelbert Dockner & Gustav Feichtinger, Steffen Jørgensen, »Tractable Classes of Nonzero-sum Open-loop Nash Differential Games: Theory and Examples«. *Forschungsbereich No. 50*, Institut für Ökonometrie und Operations Research, Technische Universität, Wien, 1982.

Hans Kurt Kvist har i perioden sammen med Carl Nørregård, Socialforskningsinstituttet, udarbejdet en statistisk analyse af drop-out kurver for efg-elever. Arbejdet offentliggøres i et appendix i en publikation af Socialforskningsinstituttet. Endvidere er udarbejdet en artikel om »ordered systematic sampling«.

Ole Nilsson har i beretningsperioden arbejdet med færdiggørelse af sin licentiatafhandling om stokastiske afsætningsmodeller. Med udgangspunkt i markovkæden af første orden er der opstillet en generel dynamisk model til beskrivelse af konsumentens mærkevalg som funktion dels af det tidligere mærkevalg, dels af værdisættet af virksomhedens afsætningsdeterminanter. I beretningsåret har arbejdet især været koncentreret om den statistiske inferens om modellens parametre. Afhandlingen, der ved beretningsperiodens udløb var til renskrivning, forventes færdiggjort i efteråret 1982.

Jørgen Kai Olsen har færdiggjort artiklen »En stokastisk model for en virksomheds afsætning af et kortvarigt forbrugsgode, der udbydes på et segmenteret marked«.

Han har endvidere skrevet en artikel med titlen »En analyse af mediarelaterede kendetegn«.

Endelig har Jørgen Kai Olsen arbejdet med at opstille en dynamisk model for et kortvarigt forbrugsgodes indtrængning på et marked.

Jens Overø har fortsat arbejdet med tidsrækkeanalyse og samarbejdet med havbiolog Gunni Nielsen, Havforureningslaboratoriet, (jvf. Beretningen 1980–81). Endvidere har Jens Overø i samarbejde med Eric Bentzen, Institut for Finansiering, udarbejdet og udgivet 3. udgave af STATSYS.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Instituttets medarbejdere varetager den faglige tilrettelæggelse og administrationen af undervisningen i teoretisk statistik ved Handelshøjskolens erhvervsøkonomiske studier, HD-, HA- og cand.merc.-studierne.

Lars Grønholdt har fungeret som censor i statistik ved de erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen i Århus og Handelshøjskoleafdelingen i Herning.

Ernst Lykke Jensen har i beretningsåret været medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af professorat ved Institut for Nationaløkonomi.

Endvidere har Ernst Lykke Jensen fungeret som censor i matematisk statistik på Landbohøjskolen og Københavns Universitet.

Steffen Jørgensen har udgivet »Bilag til teoretisk statistik HD 1., 1981«. Samfundslitteratur, København 1981, samt »Noter til teoretisk Statistik HD 1. del«, Nyt Nordisk Forlag, København 1981.

Steffen Jørgensen er censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus samt censor i statsvidenskab ved Københavns Universitet.

Ole Nilsson har fungeret som censor i statistik ved de erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen i Århus.

Jørgen Kai Olsen har fungeret som censor ved det statsvidenskabelige studium ved Københavns Universitet samt ved HA-studiet ved Handelshøjskolen i Århus.

Jens Overø har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

L. INSTITUT FOR TRAFIK-, TURIST- OG REGIONALØKONOMI (TTR)

Institutbestyrer: Tage Skjøtt-Larsen.

Formand for institutrådet: Tage Skjøtt-Larsen.

Professor: Ejler Alkjær.

Lektorer med forskningspligt: Dr. rer. pol. Peter Aderhold; lic. merc. Tage Skjøtt-Larsen.

Seniorstipendiat: Cand. scient. Peter Maskell.

Undervisningsassistenter

HA

Lic. techn. Thomas Bastholm Bille; dir. Jørn Eriksen; cand. merc. Frantz Buch Knudsen; fuldmægtig Asger Høeg; fuldmægtig Torkil Eriksen; adm. dir. Erik Dueholm; cand. merc. Kurt Olsen; cand. mag. Ditte Christensen; cand. mag. Jonas Møller; cand. polit. Johan Helge Nielsen; lic. merc. Erik Holm-Petersen.

Cand. merc.

Dir. Jørn Eriksen; lic. merc. Erik Holm-Petersen; cand. polit. Uffe C. Jacobsen.

Sekretærer: Doris Henriksen; Wilma Rosendahl Nielsen.

Projektmedarbejdere: Hans Peter Matthiesen; Henrik Schrøder; John Jørgensen; Tommy Lundstrøm.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af

TAP-medarbejdere: Doris Henriksen; Wilma Rosendahl Nielsen.

Studerende pr. 1.12.1981: A. R. Dornan (HD); Thomas Gorr (cand. merc.); Klaus Weye (HA).

1. OPRETTELSE

Instituttet blev oprettet i 1965. Navneændring i foråret 1981 fra Institut for Trafik-, Turist- og Beliggenhedsforskning til Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi (TTR).

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Peter Aderhold har i beretningsåret påbegyndt et forskningsprojekt om turisme i u-lande. Projektet tager udgangspunkt i det i 1981 afsluttede forskningsprojekt, som beskæftigede sig med udviklingen af efterspørgslen i turisme specielt inden for fjernrejsemarkedet. Et af forslagene fra denne analyse var at udvikle et turisme-koncept til u-lande, som maksimerer de økonomiske effekter for selve u-landet, minimerer de negative socio-kulturelle effekter og samtidig harmonerer med udviklingstendenserne indenfor efterspørgslen. Forskningsprojektet vakte interesse i flere u-lande og førte til en invitation fra turistministeriet i et u-land. I løbet af et flere ugers ophold i selve landet blev der gennemført en række samtaler vedr. denne turisme-model for u-lande med bl. a. turistministeren, planlægningsinstitutioner, forskningsinstitutioner og praktikere indenfor turisterhvervet. På baggrund af disse samtaler og egne analyser bliver modellen videreudviklet. Formålet er at realisere modellen i form af et pilot-projekt i et u-land. For øjeblikket bliver der gennemført forhandlinger med flere u-lande om realiseringen af denne turisme-model. Projektet bliver støttet fra turistministeriet i de pågældende lande og fra forskellige organisationer i europæiske lande.

Forskningsprojektet bliver gennemført i tæt samarbejde med diplompolitolog Armin Vielhaber, Studienkreis für Tourismus, Starnberg.

Ligeledes i samarbejde med Armin Vielhaber har Peter Aderhold skrevet et bidrag til håndbogen »Tourismus-Management« under titlen »Reiseerfahrung und touristische Bedürfnisse« og en artikel i fagtidsskriftet »tourist-report« om produktudviklingen indenfor turisme under titlen: Den Veranstalter fehlt die systematische Produktentwicklung. Blick zurück in Wehmut«.

Ejler Alkjær har færdiggjort forskellige forskningsarbejder inden for turist-trafik- og regionaløkonomi. I instituttets publikationsserie er udsendt 2. samling af internationale data om casinoturisme (134 sider). Der er her kompileret aktuelt materiale vedrørende casinoudviklingen i Danmark, Den tyske Forbundsrepublik, Østrig, Frankrig, England, USA, Sverige og – ganske særligt egnet til at vække opmærksomhed – Ungarn og USSR. En ekstrakt af de nye data vil blive forelagt på de tyske spillecasinoers forestående årsmøde. Institutpublikationen »Københavns image verden over« (189 sider) blev efter opfordring fra overborgmester Egon Weidekamp præsenteret ved en konference på Køben-

havns rådhus for dansk og international presse. Forskellige danske ambassader og turistkontorer i udlandet forbereder lignende præsentationer.

Ajourføringen af den nye udgave af den for 15 år siden udsendte »Location and Economic Consequences of International Congresses« nærmer sig sin afslutning. Den 1. udgave udkom på i alt 16 forskellige sprog, og det nye manuskript vil i første omgang blive trykt på engelsk, tysk og fransk. Der forhandles med forskellige forlag i udlandet om udgivelsen. De i 1976–78 udarbejdede analyser vedrørende Bella Centrets regionaløkonomiske virkninger er ligeledes under ajourføring. De nye resultater vil ikke alene blive offentliggjort herhjemme, men tillige forelagt på den internationale messe-unions kommende kongres i Lissabon. Endelig er afslutningen af forskningsprojektet »Developing Tourism in a Developing Country – Nepal as a Case« nært forestående.

Peter Maskell har i beretningsperioden bragt sit licentiatprojekt frem til afslutningsfasen, således at det i næste beretningsperiode udkommer under titlen: »Industriens regionale omlokalisering 1970–80 – omfang, årsager, konsekvenser«. Arbejdet har i slutfasen i særlig grad koncentreret sig om udvidelse og ajourføring af instituttets regionaløkonomiske database, der indeholder detaljerede kommunebaserede oplysninger om industriens udvikling de sidste ti år.

I forlængelse af et nordisk forskersamarbejde har han sammen med Peter Friis redigeret og udgivet en nordisk antologi med titlen: »Teknologi- og regionaludvikling« (144 sider), samt selv ydet bidrag hertil.

Tage Skjøtt-Larsen har i beretningsperioden afsluttet forskningsprojektet »Varedistribution i København«. Projektet blev finansieret af SSF og Ministeriet for offentlige arbejder. Formålet med projektet var at kortlægge hovedproblemerne i forbindelse med varedistribution i de centrale bydele i København og på baggrund heraf fremsætte forslag til en mere systematisk forskningsindsats inden for dette område. Undersøgelsens hovedresultater er sammenfattet i bogen »Varedistribution i København – problemer og perspektiver«, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, København 1982.

På opfordring fra Transportøkonomisk Forening har Tage Skjøtt-Larsen endvidere udarbejdet håndbogen »Transportuddannelserne i Danmark«, København 1982.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Peter Aderhold er fortsat medlem af metodegruppen og planlægningsgruppen for analyser af den tyske befolknings rejsevaner.

Han er medlem af »Arbeitsgruppe Ferntourismus« af »Studienkreis für Tourismus«, som bliver støttet af det tyske udviklingsministerium. Udover den nævnte rejse i forbindelse med forskningsprojektet har han gennemført en rejse til Sri Lanka, hvor der er blevet ført samtaler med turistministeren og andre ledende personer indenfor turisterhvervet. Formålet med rejsen var at diskutere muligheder for realisering af turistmodellen i Sri Lanka.

I november deltog Peter Aderhold på HHK's vegne i et PATA-seminar i København, hvor han holdt foredrag om »udviklingstendenser indenfor turistmarkedet«.

Peter Aderhold har fungeret som instituttets HA-kontaktperson i beretningsperioden.

Ejler Alkjær har fortsat været fagkoordinator for instituttets cand. merc.-udbud, lige-

som han har været vejleder for instituttets seniorstipendiat Peter Maskell, hvad dennes lic. merc.-studium angår. Han er igang med at vejlede og bedømme doktordisputater ved universiteterne i München, Aix-en-Provence, Tacome (USA) og Accra (Ghana). Han er fortsat medlem af styrelserne for Det danske Selskab, Danmarks tekniske Museum, Dansk Byplanlaboratorium, Danmarks Turistråd, Københavns Turistforening, Dansk-Nepalesisk Selskab, Dansk-Ghanesisk Forening og Pacific Travel Area Association. I sidstnævnte egenskab har han været »key speaker« ved PATA-seminarer i Chicago og San Francisco samt leder af de skandinaviske delegationer til europæiske PATA-konferencer i London, Utrecht og Oslo. Alkjær assisterer fortsat DANIDA, FN og WTO (World Tourist Organization) med hensyn til rekruttering af turist- og trafikeksperter til udstationering i u-landene. Ved en international conference i Milano, arrangeret af det derværende messeselskab, har han redegjort for betydningen af foredragsindslag i internationale messearrangementer. I Goslar og Maastricht har han rådgivet de derværende kongrescentre med henblik på tiltrækning af danske mødearrangementer. På det italienske turistforskningsinstitut i Rom har han forelæst om turismens og luftfartens kontaktflader. Endvidere har han på maritime konferencer i Stavanger, Aberdeen og Hamborg redegjort for udviklingslinier og fremtidsperspektiver i skibstrafikken inden for Nordsøområdet.

Et særligt omfattende undervisningsprogram, som Alkjær stod for, var det 1. nordiske seminar om Pacific-områdets forskellige turistdestinationer. Som formand for PATA's forsknings- og uddannelsesudvalg tilrettelagde og ledede han dette 2-dages evenement, som fik stor og kvalificeret tilslutning fra alle de skandinaviske lande. De cand. merc.-studerende fra T1-faggruppen (turistøkonomi) var indbudt til at deltage. Seminaret var integreret i undervisningen i så høj grad, at det fandtes rimeligt at stille en eksamensopgave vedrørende de studerendes evaluering af de forskellige forelæsnings- og diskussioner.

Peter Maskell har på opfordring af Planstyrelsen udarbejdet en rapport om »tendenser i produktionens regionale fordeling« til brug for udarbejdelsen af Miljøministerens Landsplanredegørelse til Folketinget i næste samling. Rapporten offentliggøres i lighed med bidrag om andre emner som bilag til redegørelsen.

I foråret 1982 har han medvirket som formand i en arbejdsgruppe nedsat af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd (SSF), der havde til opgave at evaluere »By- og Regionforsknings-initiativet« (BYREF).

Dette forskningsinitiativ blev oprindeligt igangsat på foranledning af Planlægningsrådet for Forskningen (PRF), og har senere udgjort skabelonen for forskellige lignende initiativer indenfor andre fagområder. Rapporten fra arbejdsgruppen er senere udsendt af forskningssekretariatet, bilagt kommentarer fra PRF og SSF.

Peter Maskell er i beretningsperioden på Industriministeriets opfordring indtrådt som dansk repræsentant i en arbejdsgruppe omkring »opfølgning og evaluering af regionalpolitiske foranstaltninger« under Nordisk Institut for Regionalpolitisk Forskning (NordREFO) i Oslo. I den sammenhæng har han udarbejdet en række arbejdspapirer og deltaget i tilrettelæggelse og afholdelse af en nordisk conference for administrative statistikere med regionalpolitisk arbejdsfelt.

Han har givet gæsteforelæsnings i Stockholm og ved Uppsala Universitet, såvel som

ved en række læreanstalter herhjemme, og fremlagt et paper om regionalforskningens opgaver i 1980'erne på 3. nordiske symposium for kritisk samfundsgeografi, der i år afholdtes i Hyytiälä, Finland.

Endelig har han på vegne af Nordisk Selskab for Regional Samhølsanalyse (NS-RSA) og med finansiell støtte fra SSF og Nordisk Kulturfond arrangeret en nordisk forelæsningsrække med professor David Harvey, John Hopkins University, Baltimore, USA, der indledtes på HHK i maj 1982. Turneen afsluttedes med en international workshop i Sorø, og de fremlagte originalbidrag herfra udgives i instituttets publikationsserie.

Tage Skjøtt-Larsen har i beretningsperioden deltaget i et udvalg vedrørende et HD-studium i »Indkøb og transport«. Udvalget blev nedsat i efteråret 1981 af Direktoratet for de videregående uddannelser og forventes at afslutte sit arbejde med udgangen af 1982. Tage Skjøtt-Larsen har endvidere været formand for en af Handelshøjskolen nedsat planlægningsgruppe til forberedelse af en erhvervskonference i efteråret 1982. Som et led i forberedelserne til konferencen har en projektgruppe under ledelse af Torben Agersnap og Tage Skjøtt-Larsen gennemført en omfattende undersøgelse af kvalifikationskravene til de erhvervsøkonomiske kandidater. Der er herunder gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt ca. 700 yngre civiløkonomer, personlige interviews af 25 lederansættede samt observationsstudier af 12 civiløkonomers aktiviteter i løbet af 1 arbejdsuge. Endvidere er der i juni 1982 gennemført et scenarion om »Fremtidens samfund og de erhvervsøkonomiske uddannelser«. I scenariet deltog ca. 40 indbudte repræsentanter fra erhvervslivet og højskolen.

Der vil i efteråret 1982 blive udarbejdet 4 datarapporter og en sammenfatningsrapport om undersøgelsen.

Tage Skjøtt-Larsen er af Nordisk Komité for Transportøkonomisk Forskning (NKTF) udpeget til formand for en nordisk arbejdsgruppe, som skal forberede en nordisk konference om varedistribution i byer. Konferencen vil blive afholdt i Oslo i efteråret 1982. Tage Skjøtt-Larsen har endvidere i beretningsperioden deltaget i forskellige faglige arrangementer i Skandinavien, herunder en NKTF-konference i Åbo om transportforskningen i Norden og et seminar om materialeadministration, arrangeret af Økonomisk Forskning i Lund.

M. INSTITUT FOR UDENRIGSHANDEL

Instituttbestyrer: Afdelingsleder, cand. polit. Lauge Stetting (til 31.12.1981). Lektor, cand. polit. Harald Vestergaard, HD (fra 1.1.1982).

Formand for institutrådet: Afdelingsleder, cand. polit. Lauge Stetting (til 31.12.1981). Lektor, cand. polit. Harald Vestergaard, HD (fra 1.1.1982).

Professor: Dr. merc. Frode Slipsager (p.t. rektor).

Afdelingsleder: Cand. polit. Lauge Stetting.

Lektorer: Mag. scient. soc. Heine Andersen (p.t. udlånt til HA-centret); cand. polit. Hans Kornø Rasmussen; cand. polit. Henrik Schaumburg-Müller; cand. merc. Poul Schultz; cand. polit. Harald Vestergaard, HD; cand. merc. Ole Wiberg, MS.

Lektorvikarer: Cand.polit. Kirsten Bregn (fra 1.8.1981–31.1.1982), (udlånt til CTS/ILF); cand.polit. John Carlsen.

Adjunkt: Cand.polit. Jesper Strandskov (fra 15.2.1982).

Kandidatstipendiater: Cand.merc. Klaus Møller Hansen; kand.samf.øk. Jørgen Schmidt (p.t. udlånt til CTS/ILF); cand.polit. Eskil Westh (fra 1.3.–31.5.1982).

Eksterne lektorer: Professor Søren Kjeldsen-Kragh; marketingdirektør, cand.merc. Hugo Rønsdal; konsulent, cand.polit. Jens Thomsen.

Projektmedarbejder: Cand.phil. Kim Møller.

Undervisningsassistenter: Direktør, cand.merc. Troels Elgaard Christensen; afdelingschef, cand.polit. Tim Dalskov, HD; forskningsbibliotekar, cand.merc. Finn Skriver Frandsen (fra 1.9.1981); økonomichef, cand.merc. Leif Kamstrup; produktchef, cand.merc. Johan Prior Knock (fra 1.9.1981); marketing-planlægger, fuldmægtig, cand.oecon. Lars Kolte; fuldmægtig, cand.merc. Geert Honnens de Lichtenberg; konsulent, cand.oecon. Leif Nellemann (fra 1.9.1981); finanschef, cand.polit. Jesper Rasmussen (fra 1.9.1981); direktionsassistent, cand.merc. Katrine Steen.

Institutsekretær: Jytte Beckert.

Sekretærer: Grete Colerick; Kate Bøje Larsen; Solveig Drowe Petersen.

Institutrådet bestod den 1.12.1981 af ovennævnte fastansatte medarbejdere samt af følgende valgt af de studerende: Stud.merc. Søren Fogh; stud.merc. Stig Kromann-Andersen; stud.merc. Torsten Ro Madsen.

1. OPRETTELSE

Institut for Udenrigshandel blev grundlagt i 1932 med det formål at fremme studiet af udenrigshandelens problemer.

2. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

a. U-landenes industrialisering

Som led i sit forskningsprojekt vedrørende u-landenes industrialisering har John Carlsen færdiggjort kapitlet »Nigeria – olieland på vej mod industriudvikling« i *Hvordan vælger u-landene?*, Mellempfolkeligt Samvirke, København 1981, og indlægget »EF's udviklingsbistand med særlig vægt på industriudviklingen i ACP-landene«, udgivet i N.U.P.I.'s skriftserie *Forum for Udviklingsstudier*, Oslo 1982, samt sammen med stud.polit. Thorkil Casse udarbejdet en artikel med titlen »Eksportorienteret industrialisering – eksemplet Sydkorea«, der udkom i en antologi om *Industriudvikling og industripolitik i u-lande*, Politica, Århus 1982.

b. Danmarks import af forarbejdede varer fra udviklingslandene

Som afslutning på sit forskningsarbejde vedrørende Danmarks import fra u-landene

indleverede Hans Kornø Rasmussen i efteråret 1981 en besvarelse af Tietgen-prisopgaven »En analyse af udviklingen i handel med forarbejdede varer mellem Danmark og lavtlønslandene«, for hvilken han i foråret 1982 modtog en guldmedalje. En forkortet udgave, på 251 sider, af denne afhandling udkom senere under titlen »Danmarks handel med u-landene. En analyse af importen af forarbejdede varer 1972–1980«, Samfundslitteratur, København 1982.

Hans Kornø Rasmussen skrev endvidere i henholdsvis april- og maj-nummeret 1982 af DJØF-bladet to artikler med overskrifterne »Importen fra udviklingslandene« og »Eksporten fra udviklingslandene« og desuden to artikler i Civiløkonomen. I marts/april-nummeret 1982, »En ny international arbejdsdeling« og i maj-nummeret »Danmark i en ny international arbejdsdeling«.

Dele af forskningsresultaterne indgik endelig i Hans Kornø Rasmussens kapitel »Danmark i den nye verdensorden« i bogen *Global arbejdsdeling?*, Mellemfolkeligt Samvirke, København 1982.

3. IGANGVÆRENDE OG PLANLAGTE FORSKNINGSARBEJDER

a. Danmarks internationale konkurrenceevne

a1. Klaus Møller Hansen og Kim Møller har fortsat arbejdet på undersøgelsen af udviklingen i Danmarks internationale konkurrenceevne gennem 70'erne. I samarbejde med Gudrun Sveistrup Jacobsen er arbejdet med beregningerne af danske markedsandele i 16 OECD-lande og på hjemmemarkedet blevet fortsat. Dette arbejde har indebåret korrektioner af statistiske klassifikationer og transformationsnøgler mellem gængse statistiske nomenklaturer.

Nogle delrapporter fra undersøgelsen er blevet præsenteret ved forskellige forskningskonferencer og seminarer. Således fremlagde Kim Møller og Klaus Møller Hansen på Nationaløkonomikonferencen i november 1981 et paper: »R & D Policy in the Danish Manufacturing Industry 1970–1979«. I samme måned deltog Klaus Møller Hansen og Kim Møller i et seminar på Institut for Produktion, AUC, hvor de fremlagde et arbejds-papir med titlen: »Eksempler på udviklingen i danske hjemmemarkedsandele og eksportmarkedsandele i 16 OECD-lande, 1970–1975«.

I februar 1982 deltog Klaus Møller Hansen og Kim Møller i et seminar om teknologi og økonomi, afholdt på Institut for Samfunds-fag på Danmarks Tekniske Højskole, hvor Kim Møller fungerede som opponenter på et indlæg om informationsteknologi.

Klaus Møller Hansen har offentliggjort artiklen: »Intern firmahandel har voksende betydning« i Kontakt nr. 5, 1981/82.

a2. Kim Møller har indsamlet materiale til komparative studier af 21 OECD-landes udgifter til forskning og udviklingsarbejde (FoU), blandt andet under studieophold i oktober 1981 og maj 1982 ved Science and Technology Indicators Unit, Directorate for Science, Technology and Industry i OECD i Paris. Materialet dækker erhvervslivets FoU fordelt på 30 brancher for perioden 1963–1980. Der er endvidere knyttet værdifulde kontakter til dem, der arbejder med problemkredsen »Forskning, teknologi og international økonomi« såvel i OECD som i det franske forskningsmiljø.

Nogle delresultater af FoU-undersøgelsen er publiceret i følgende artikler af Kim Møller: »Industriens forskning i 1970'erne«, Økonomisk Perspektiv, september 1982, og »Teknologiteoretiske synsvinkler«, SAMTRYK, marts 1982.

Endelig er kontakten til diskussionen om teknologivurdering holdt vedlige, og følgende artikler er publiceret: »Assessment of the Societal Impacts of Technology: the Danish Experience«, OECD, Paris, June 1982; udarbejdet for finansministeriet og præsenteret på OECD's konference om teknologivurdering i juni 1982 samt »Teknologivurdering – to år efter«, DJØF-bladet nr. 12, 1982.

a3. Som bidrag blandt andet til belysning af den danske tekstilindustri internationale konkurrenceevne besvarede Jesper Strandskov sammen med mag.sicent.soc. Torben Bo Jansen i foråret 1982 en prisopgave udskrevet af handelshøjskoleafdelingen i Herning med følgende tekst: »På baggrund af en belysning af udviklingen i den danske tekstilindustri siden 1945 ønskes en vurdering af erhvervets fremtidsmuligheder. Vurderingen må resultere i en redegørelse for de mulige udviklingsveje og deres forventede konsekvenser samt omfatte konkrete forslag til erhvervets virksomheder og organisationer«. Besvarelsen af prisopgaven, som var udskrevet i anledning af 10-året for handelshøjskoleafdelingens oprettelse, og som nu er offentliggjort under titlen: »Valg af fremtid for dansk tekstilindustri«, modtog førsteprisen.

b. EF's landbrugspolitik – funktion og virkninger

I forbindelse med en undersøgelse af virkningerne af EF's landbrugspolitik har Jesper Strandskov i foråret og sommeren 1982 udarbejdet to arbejdsnotater under titlen: »Velfærds- og fordelingsmæssige aspekter af EF's prispolitik på landbrugsområdet« og »Hovedtræk af udviklingen i EF's fælles landbrugspolitik«.

c. Internationale råvaremarkeder

Lauge Stetting har i beretningsåret påbegyndt en samlet fremstilling af den internationale prisdannelse på råvaremarkederne og den internationale råvarepolitik med arbejdstitlen: »Råvaremarkeder, råvarepriser og den internationale råvarepolitik«. Forventes udsendt i slutningen af 1983.

d. Danske virksomheders etableringer i udlandet

Som led i gennemførelsen af en række Case Studies af danske virksomheders deltagelse i Joint Ventures i udlandet har Poul Schultz og Ole Wiberg udarbejdet et case-materiale vedrørende virksomhederne F. L. Smidth & Co. og B.C. Inventar i Mexico. Dette materiale forventes offentliggjort i løbet af foråret 1983 sammen med øvrige Case Studies vedrørende danske virksomheders Joint Ventures i Mexico, udarbejdet af Lauge Stetting og Harald Vestergaard.

e. Eksportmarkedsundersøgelser ved hjælp af EDB-baser

Ole Wiberg har i beretningsåret indledt forstudier til et forskningsprojekt med det formål at skitsere løsningsmuligheder for danske virksomheders eksportmarkedsundersøgelser ved hjælp af EDB-baseret markedsinformation.

f. Danmarks internationale handel med tjenesteydelser og viden

Henrik Schaumburg-Müller har i den forløbne periode arbejdet med de internationale vilkår og rammer for handelen med tjenesteydelser. Med støtte fra det samfundsvidenskabelige forskningsråd er der gennemført studiebesøg ved OECD, GATT og UNC-TAD. De første resultater af projektet er fremlagt i »A study of trade in services: some theoretical considerations and trends in Denmark's trade in services during the 1970's« i instituttets Working Paper-serie.

g. Udviklingsproblemer i relation til mindre kunstvandingsprojekter

Henrik Schaumburg-Müller har udarbejdet et forskningsoplæg: »A study on minor irrigation schemes based on case studies from Karnataka State in India«. Formålet med projektet er at studere samspillet mellem økonomiske, tekniske og ledelsesmæssige forhold, som kan danne grundlag for bedre effektivitet af mindre kunstvandingsprojekter i u-lande. Forskningsrådet for Udviklingsforskning søges om støtte til projektets gennemførelse.

h. Danmarks handelsrelationer med udviklingslandene

Hans Kornø Rasmussen vil arbejde videre med problemstillinger i den danske samhandel med u-landene. Specielt vil der blive lagt vægt på relationerne til de såkaldte NIC-lande.

i. Direkte investeringer og eksport

I slutningen af beretningsperioden har instituttet indledt et større forskningsprojekt, der blandt andet skal søge at klarlægge sammenhængen mellem dansk erhvervslivs direkte investeringer i udlandet og omfanget og sammensætningen af danske virksomheders eksport.

Som en del af projektet har Harald Vestergaard påbegyndt en systematisk oversigt over danske direkte investeringer i udlandet som udgangspunkt for empiriske undersøgelser af de forskelligartede direkte investeringers betydning for danske virksomheders internationale konkurrenceevne.

Som en anden del af projektet planlægger Poul Schultz en undersøgelse af danske virksomheders deltagelse i Joint Ventures som led i internationale projektleverancer – baseret på et studium af udvalgte eksempler på danske NIC-leverancer.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

a. Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel

Instituttet har i beretningsperioden udsendt numrene 67, 68 og 69 af Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel, der skal tjene som et bindeled mellem instituttet og udenrigshandelsinteresserede erhvervskredse, herunder Handelshøjskolens egne dimittender i udenrigshandel. Bladet indeholder meddelelser om instituttets kursusstudierejser til fremmede markeder, virksomhedsbesøg etc.; desuden indeholder bladet korte omtaler af nye forskningsresultater og interessante nydannelser inden for udenrigshandelen. Meddelelserne redigeres af Hans Kornø Rasmussen og Ole Wiberg.

b. Studierejserapporter

Instituttet har i november 1981 udsendt en rapport over deltagerindtryk fra en cand.merc.-studierejse til Bruxelles og Paris 14.–22. marts 1981. I rapporten indgår en række resumeer fra studiebesøg hos internationale organisationer, danske repræsentationer samt danske datterselskaber og forhandlere i de nævnte byer.

»Holland – økonomi og virksomhedsstrategi«, Institut for Udenrigshandel, Handelshøjskolen i København, 1982, 106 sider, er udarbejdet på basis af deltagerindtryk fra instituttets studierejse til Holland for HD, 8. semester i januar 1981. Rapporten indeholder observationer vedrørende generelle udviklingstræk i Hollands økonomi, Hollands multinationale virksomheder samt danske virksomheders produktions- og afsætningsaktiviteter på det hollandske marked. Rapporten er redigeret af cand.merc. Thomas Boe Bramsen i samarbejde med Poul Schultz, Harald Vestergaard og Ole Wiberg.

5. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER OG VIDENSKABELIGE ORGANISATIONER

Instituttet har i beretningsperioden samarbejdet med en lang række danske og udenlandske institutioner og organisationer.

6. GÆSTEFÖRELÆSNINGER M.M.

Direktør Palle Benemann Bischoff, A/S Atlas, om »Joint ventures i Mexico. Fordele og ulemper for danske virksomheder – herunder en vurdering af mulighederne for joint venture-afledt eksport fra Danmark«.

Bolagsjurist Anders Hagardt og manager af OAC (Overseas Associated Companies) Jan Häggqvist, SKF, Göteborg, om »SKF's erfaringer fra deltagelse i udenlandske joint venture-produktionsvirksomheder på minoritetsbasis, blandt andet i Mexico«.

Kontorchef i udenrigsministeriet, Martin Kofod, om »International projekteksport. En vurdering af danske virksomheders muligheder på dette felt – herunder specielt mulighederne i Mexico«.

Koncerndirektør, marketing, Conrad Lawrence, Grundfos International A/S, og marketingchef Åge Dragsted, Grundfos A/S, om »Grundfos' internationale ekspansionsstrategi« og »Ekspansionsstrategiens implikationer for Grundfos' engagement i Mexico«.

Dr. Ernesto Amtmann Obregon, chef for CEMAI, Mexico, om »Joint Ventures' rolle i den mexikanske udviklingsproces«.

»Statsautoriseret revisor Jørgen Skou, Arthur Andersen & Co., om Danske virksomheders internationale skatteplanlægning – herunder et praktisk eksempel – samt udenlandske virksomheders skattemæssige overvejelser i forbindelse med etablering i Danmark«.

Direktør E. L. C. Smith-Petersen, Sadolin & Holmblad Koncern, om »Joint ventures i u-lande – herunder joint ventures i samarbejde med IFU-problemer og muligheder«.

Handelsråd Søren Storgaard, udenrigsministeriet, om »Den kommercielle betydning af Danmarks aftaler med enkelte stater, herunder Mexico, om økonomisk, industrielt, teknologisk og videnskabeligt samarbejde«.

Ambassadør Bent Søndergaard, Den danske Ambassade i Mexico, om »Den mexikanske udviklingsproces og dansk erhvervslivs muligheder for at bidrage til denne proces«. Kontorchef Jens Lund Sørensen, Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene, om »Danske virksomheders joint venture-muligheder i Mexico i samarbejde med IFU«. Afdelingsdirektør i Deutsch-Südamerikanische Bank AG og direktør for konsulentvirksomheden COTINCO, Hamburg, dr. Jürgen Westphalen, om »How to succeed and how not to succeed when entering joint ventures in Mexico. Advice based upon the experiences of German companies«.

7. ANDEN VIRKSOMHED

a. Virksomhedsbesøg

Den 17. september gennemførtes for HD, 5. semester i udenrigshandel et virksomhedsbesøg hos Grundfos International A/S, Bjerringbro, hvor bl. a. koncerndirektør Conrad Lawrence og marketingchef Aage Dragsted orienterede om Grundfos-koncernens internationale aktiviteter.

b. Studierejser

Fra 16. til 30. januar 1982 gennemførte instituttet en studierejse til Mexico for afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel. Studierejsen omfattede godt 30 besøg hos større mexikanske virksomheder, organisationer, ministerier og banker samt samtaler med danske forretningsfolk bosiddende i Mexico. Hovedparten af besøgene fandt sted i Mexico City-området, men studieprogrammet omfattede også besøg i Guanajuato og Monterrey i den nordlige del af Mexico.

Studierejsen blev tilrettelagt af Harald Vestergaard i samarbejde med ambassadør Bent Søndergaard og handelssekretær Torbjørn Rasmussen, ambassaden i Mexico. For studierejsens ledelse stod Harald Vestergaard i samarbejde med Poul Schultz, Lauge Stetting og Ole Wiberg.

En rapport om studierejsen er under udarbejdelse og forventes at foreligge i slutningen af 1982. Rapporten vil lægge hovedvægten på selve temaet for studierejsen: Joint venture-samarbejds muligheder mellem mexikanske og danske virksomheder.

Fra 17.-25. april 1982 gennemførte instituttet i samarbejde med Handelshøjskolens Institut for Europæisk Markedsret en studierejse til Bruxelles og Paris for 42 cand.merc.-studerende med specialer inden for international handel og jura. Programmet omfattede to dages ophold i Bruxelles med møder i EF-Ministerrådet og -Kommissionen samt i Landbrugsrådet og Den danske EF-repræsentation, hvor ambassadør Gunnar Riberholdt orienterede om aktuelle EF-problemer af særlig dansk interesse. I Paris gennemførtes møder i OECD og Verdensbanken. Endvidere gennemførtes virksomhedsbesøg hos Banque Worms, NOVO Industrie Pharmaceutique, NOVO Industrie Enzymes, F. L. Smidth et Cie og Lego S. A. Studiebesøgene afrundedes med en orientering om den danske ambassades erhvervsrettede aktiviteter med ambassadør Ole Bjerring, kultur- og presseattaché Jacob Benthien, handelsmedarbejder Jens Marquardsen og konsulentsekretær Elisabeth Manford-Hansen. Fra instituttet forestod John Carlsen, Klaus Møller Hansen og Poul Schultz studierejsens forberedelse og gennemførelse. En studierejserapport vil foreligge i efteråret 1982.

c. Dimittendkontakt

Instituttet har i beretningsåret gennem sin bestyrelsesrepræsentant Ole Wiberg vedligeholdt sit samarbejde med Udenrigshandelsklubben som er stiftet af en kreds af dimitterende i udenrigshandel.

d. Bedømmelsesudvalg

Hans Kornø Rasmussen har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et eksternt lektorat ved Institut for Nationaløkonomi. Endvidere har han deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende en adjunkt/lektorstilling i driftsøkonomi ved Roskilde Universitetscenter.

Henrik Schaumburg-Müller har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende tildeling af et kandidatstipendium i industriel udvikling og udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft ved Centret for Tværfaglige Studier.

Poul Schultz og Harald Vestergaard har med sidstnævnte som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et eksternt lektorat ved Institut for Udenrigshandel.

N. EDB-CENTERET

(Centeret for datamatik)

Leder: Lektor, cand.stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen.

Lektorer med forskningspligt: Civilingeniør Gert Bechlund, civilingeniør Tage Henriksen, HD.

Programmør: Torben Boyd.

Operatører: Ulla Larsen; John Nielsen; William Storm.

Sekretærer: Margrete Beck; Hanne Kriesz (deltid), tiltrådt 21.9.1981.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

EDB-centeret blev oprettet i 1970, hvor Handelshøjskolens første datamat, en IBM 1130, blev anskaffet. Centeret skulle yde service til Handelshøjskolens studerende og institutter samt afholde kursus i anvendelse af anlægget.

Den 8. april 1976 besluttede konsistorium under det erhvervsøkonomiske fakultetsråd at oprette et tværfagligt center for datamatik opdelt i to afdelinger, EDB-afdelingen og informationsforskningsafdelingen.

EDB-afdelingens funktion skulle blandt andet være drift af EDB-centeret, afvikling af programmer og vejledning om hensigtsmæssige standardprogrammer og analysestrategier. Endvidere skulle afdelingen udbyde programmeringskurser for HA-studerende, videregående kurser for cand.merc.-studerende og kurser i anvendelse af programpakker samt i begrænset udstrækning yde programmeringsservice over for brugerne. Desuden blev der pålagt EDB-afdelingen en sådan forskning, at opgaverne kan løses.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

Gert Bechlund har i samarbejde med terminologiafdelingen udarbejdet en datamatisk repræsentation af multiple tegnsæt i samarbejde med terminologiafdelingen.

Gert Bechlund arbejder endvidere med forsøg på en dynamisk tilpasning af styresystemparametre, så en optimal driftssituation kan opnås uanset belastningssituationen.

Tage Henriksen har arbejdet med en række problemer i forbindelse med overgang til terminalorienteret programmeringsundervisning. Der er herudover sket en nyudvikling og videreudvikling af en række Primos-kommandoer til hjælp for denne.

I forbindelse med udfærdigelsen af nyt undervisningsmateriale har *Tage Henriksen* endvidere løst forskellige problemer ved anvendelsen af Primes tekstbehandlingssystem. Sammen med afdelingens øvrige medarbejdere er der løst en række specielle drifts- og programmelproblemer af hensyn til andre afdelingers forskning og undervisning.

Peter Kierkegaard har afsluttet analysen af 1362 vedligeholdelsesændringer i 21 administrative informationssystemer. Formålet med forskningsprojektet har bl. a. været at få et kvantitativt mål for omkostningernes størrelse samt at klarlægge årsagerne til vedligeholdelserne.

Peter Kierkegaard har endvidere deltaget i en empirisk undersøgelse der skulle måle forskellige personalegruppers reaktioner på indførelsen af EDB på arbejdspladsen.

3. PUBLIKATIONER

Gert Bechlund:

- INDDAT – et terminalorienteret inddateringssystem.
- TDB – Terminalorienteret databehandling.
- TDB – Eksempelsamling.

Desuden en række noter vedrørende konkrete EDB-programmer eller anvendelser.

Tage Henriksen:

- Fortran Programmering – En terminalorienteret fremstilling. Bind I og II.
- Opgave- og eksempelsamling til Fortran Programmering. Subprogramliste.
- Filbehandling ved IFPS og SPSS.

Endvidere følgende ikke publicerede vejledninger:

- Prime V-mode.
- EX – vejledning.

Peter Kierkegaard:

- Personalereaktioner.
- EDB-baserede informationssystemers vedligeholdelse.

4. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Gert Bechlund er medlem af det økonomiske fakultets og af HA-studienævnets EDB-udvalg.

Peter Kierkegaard er blevet valgt til formand for Danish Prime Users Association, som er den geografiske gruppe af European Prime users Association.

Peter Kierkegaard er censor i statistik ved Københavns Universitet.

Peter Kierkegaard er medlem af en styregruppe i Danmarks Apotekerforening. Gruppens formål er at undersøge mulighederne for at anvende mini- og mikrodatamater i apotekssektoren.

5. DATAMATKONFIGURATION OG PROGRAMMEL

EDB-anlægget består af følgende udstyr fordelt på højskolens forskellige lokaliteter:

Julius Thomsens Plads:

1 Prime 550 med følgende specifikation og ydre enheder:

- 1 centralenhed med 1 Mb hovedlager
- 1 båndstation 1600 BPI
- 2 diskteststationer
- 3 diskstationer à 300 Mb, udskiftelige diskpakker
- 1 linieskriver 430 linier/min., tegnsæt: 96 tegn
- 1 linieskriver 300 linier/min., tegnsæt: 64 tegn
- 1 kortlæser 300 kort/min. (selvbetjeningskortlæser)
- 1 kortlæser 200 kort/min.
- 1 operatørkonsol
- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Nansensgade)
- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Howitzvej)
- 1 synkronlinie til Fabrikvej-datamaten (4800 BPS)
- 47 terminallinier (heraf 8 til Nansensgade og 4 til Howitzvej)
- 1 synkronlinie til NEUCC (4800 BPS)

Fabrikvej:

1 Prime 450 med følgende specifikationer og enheder:

- 1 centralenhed med 256 Kb hovedlager
- 1 diskstation 16 Mb, fast
- 1 diskstation 16 Mb, udskiftelig
- 1 linieskriver 125 linier/min.
- 1 operatør – skærmkonsol
- 1 synkronlinie til Julius Thomsens Plads-datamaten (4800 BPS)
- 15 terminallinier

Howitzvej:

1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Turesensgade:

1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Terminaler:

Højskolen disponerer over følgende terminaludstyr, der efter behov udlånes til brugerne.

Udlånsvirksomheden administreres af William Storm efter retningslinier fra Konsistoriets EDB-udvalg.

- 41 dataskærme
- 10 skrivemaskineterminaler

- 1 disketteenhed
- 3 hard-copy skrivere

Modemudstyr:

- 21 modems 300 BPS
- 4 modems 2400 BPS
- 4 modems 4800 BPS

En del af terminalerne er p.t. placeret i højskolens brugerrum således:

Turesensgade	lokale 4098:	1 skrivemaskineterminal og 1 skærmterminal
Jul. Th. Plads	lokale 211:	6 skærmterminaler
Howitzvej	lokale 202:	2 skærmterminaler og 1 skrivemaskineterminal
Fabrikvej	lokale 549:	5 skærmterminaler og 2 skrivemaskineterminaler

Der er adgang til brugerrummene i højskolens åbningstid.

6. PROGRAMMEL

Driftssystem incl. editor og fil-hjælpeprogrammer

FORTRAN oversætter

FORTRAN 77

BASIC oversætter

BASIC fortolker

COBOL oversætter

RPG oversætter

FORMS skærmprogrammer

MIDAS databasesystem

DBMS databasesystem

HASP kommunikationsprogram

PRIMENET kommunikationsprogram

SPSS statistikpakke

GENSTAT statistikpakke

NAG subprogrambibliotek

SSP subprogrambibliotek

HSP subprogrambibliotek

GLIM lineære modeller

IFPS finansiel planlægning

IPB finansiel planlægning

MCH multiple choice retteprogram

Bibliotekets bogkatalogprogrammer

Administrationens matrikelprogrammer for HA, SPROG, CM og HD 1. del.

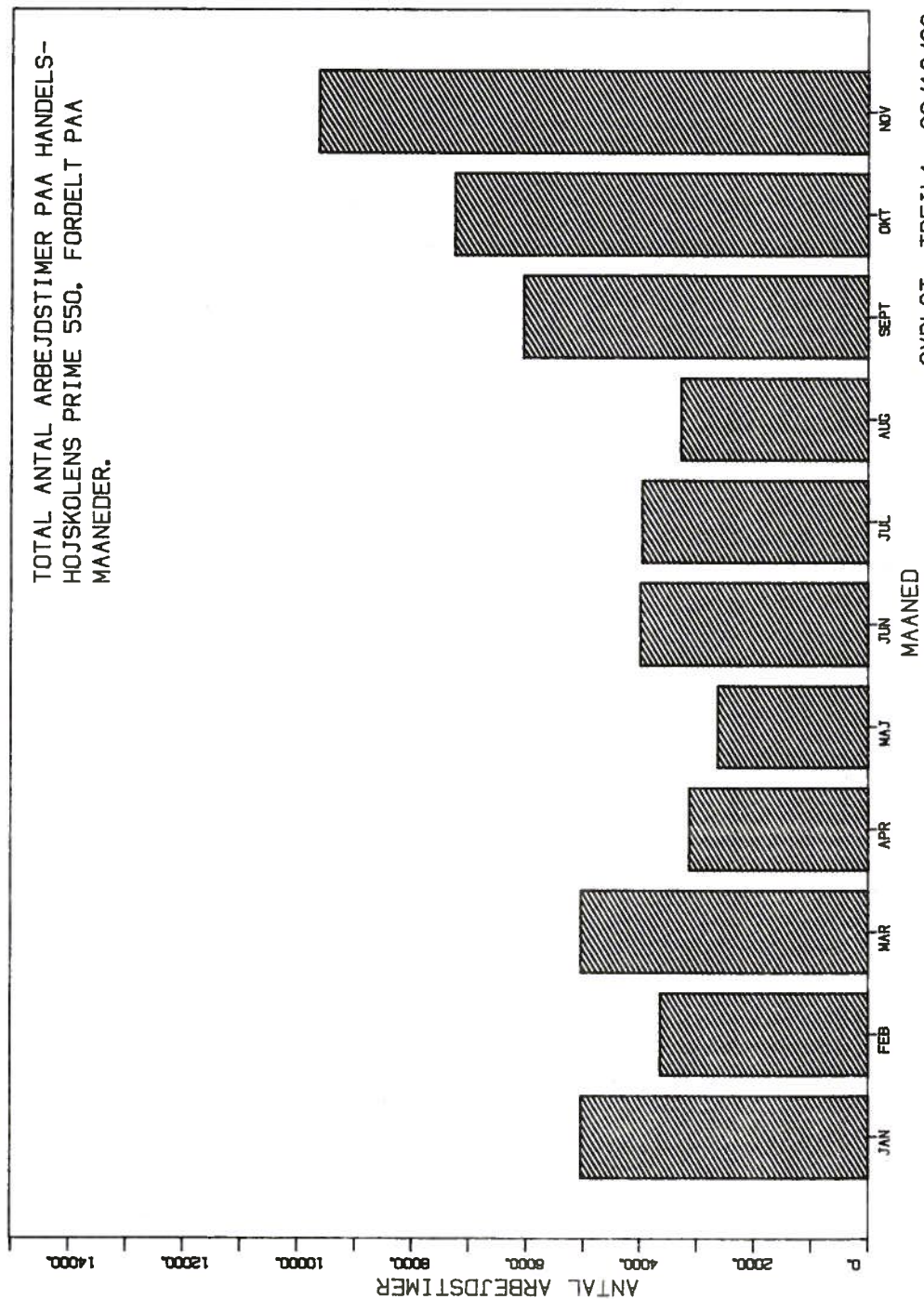
Stabsmatrikel.

7. DRIFTSSTATISTIK

Handelshøjskolens studerende og medarbejdere har i perioden 1. august 1981 til 31. juli 1982 anvendt højskolens datamater i i alt 60.328 timer imod 28.323 timer i den foregående beretningsperiode. Dvs. at der har været en stigning på 113%.

Fordelingen på de enkelte måneder er vist i nedenstående diagram.

TOTAL ANTAL ARBEJDSTIMER PAA HANDELS-
HOJSKOLENS PRIME 550, FORDELT PAA
MAANEDER.

SYNOPSIS TPFILE 03/12/82.

O. INFORMATIONSFORSKNINGSAFDELINGEN (IFA)

(Centret for datamatik)

Lektorer: Lic. merc. Niels Bjørn-Andersen; lic. techn. Leif Bloch Rasmussen; lic. techn. Thomas Skousen (vikar siden 1.8.1979).

Kandidatstipendiat: Cand. scient. Hasse Clausen (indtil 1.2.1982).

Projektmedarbejdere: Jannet Grønfeldt; Susanne Nielsen; Michael Træsborg.

Undervisningsassistenter: H. C. Andersen; P. V. Andersen; Niels John Beck; Jan Christensen; H. P. Hansen; Frank Heiberg; Aase Hellemann; Povl Müller Olsen; Jørn Holm-Pedersen; Peter Plejl; Christian Jespersen; Henrik Schilder; Flemming Strange; Poul Sveistrup; Aase Sørensen; Peter Stærmose-Henningsen.

Sekretærer: Ulla Pyndt, ED; Mette Djørup.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

IFA blev oprettet ved beslutning af Konsistorium den 8. april 1976. IFA fungerer som et tværfagligt center med medarbejdere udlånt fra Handelshøjskolens økonomiske institutter eller ansat ved fonds. Disse skal drive forskning og undervisning i problemstillinger vedrørende konstruktion og anvendelse af informationssystemer, idet hovedvægten lægges på de problemorienterede, brugerrelaterede aspekter.

2. UNDERVISNINGSAKTIVITETER

Datamatik på HA-studiet: Undervisningen gennemføres med stor vægt på brugersiden af databehandlingen. Følgende hovedemner er blevet behandlet: datamatiske systembeskrivelsesteknikker, organisationsteori og datamatik, erhvervs- og samfundsbeskrivelse og datamatik, anvendelsesområder for datamater, konsekvenser af anvendelse af datamater samt konstruktion af (datamatiske) systemer. Parallelt med denne undervisning gennemfører Handelshøjskolens edb-center en programmeringsundervisning. Undervisningen i datamatik, der administreres af Leif Bloch Rasmussen, har omfattet 16 hold med ca. 460 studerende. Ved Handelshøjskolens afdeling i Sønderborg har ca. 30 studerende fulgt det samme undervisningsprogram.

Datamatik på cand. merc.-studiet: Thomas Skousen er fagkoordinator for faggrupperne D1, grundlæggende databehandling, og D2, videregående databehandling og systemteori. Disse faggrupper, der sigter mod at uddanne systemanalytikere, følges af henholdsvis ca. 50 og 15 studerende.

Datamatiklinien ved HD-studiet i Organisation: En af de fire linier ved HD-studiet i organisation er datamatiklinien, der fortrinsvis søges af edb-medarbejdere og datalogistuderende. Niels Bjørn-Andersen er ansvarlig for fagene, der svarer til et halvt HD-studium. Tilgangen til studiet har været ca. 60 studerende.

3. IGANGVÆRENDE FORSKNINGSPROJEKTER

DAPHNE-projektet (Demokratiske Arbejdsformer – Planlægning, Humanisme og Edb) (Niels Bjørn-Andersen, Hasse Clausen, Jannet Grønfeldt, Susanne Nielsen og

Leif Bloch Rasmussen): Formålet med dette projekt er i samarbejde med fagforeningerne og medarbejderne som interessegruppe at udvikle metoder til styrkelse af medlemmernes mulighed for at opnå medindflydelse og medbestemmelse på udviklingen af edb-systemer. Projektet er et aktionsorienteret forskningsprojekt etableret ved et samarbejde mellem afdelingens medarbejdere og FTF. Projektet forventes at resultere i:

- fremskaffelse af viden, der anskuer problemstillingerne omkring edb-teknologiens betydning ud fra et arbejdstagersynspunkt
- udvikling af nye arbejdsformer, metoder og teknikker i tilknytning til systemarbejdet
- bidrage til en forståelse af problemer i tilknytning til styring af en virksomhed/organisation
- udarbejdelse af håndbøger, artikler og kursusmateriale til formidling mellem FTF's medlemmer
- skabe handlinger i tilknytning til nogle konkrete edb-systemer såvel i den enkelte organisation som på samfundsniveau.

Under projektet DAPHNE er der gennemført en række delprojekter. Der er således gennemført udvikling af kurser i Teknologivurdering i samarbejde med Danske Bankfunktionærers Landsforening, Dansk Farmaceutforening, og der er udviklet kurser i Teknologi og Medbestemmelse for FTF, Dansk Telefonforening og Funktionærforeningerne ved KTAS og JTAS. På HK-området er der gennemført en række kurser og foredrag om teknologi- og medbestemmelsesspørgsmål.

Et forskningsprojekt ved navn Telekommunikationsteknologiens betydning for betalingsformidlingen er blevet gennemført af IFA (Leif Bloch Rasmussen, Susanne Nielsen og Michael Træsborg) og FTF. Det har resulteret i en pjeces udgivet af FTF med titlen »Teknologien er ikke neutral« samt en forskningsrapport som pjecen bygger på. Ovenstående er det første i en række projekter, som under DAPHNE-paraplyen er planlagt for de kommende år.

JUNO-projektet er et teknologivurderingsprojekt, som gennemføres af IFA i samarbejde med Administrationsdepartementet, CO II, HK og DJØF. Projektet tager udgangspunkt i indførelsen af et edb-journaliseringssystem i fem institutioner i statsforvaltningen. Formålet med projektet er at udvikle og afprøve forskellige metoder til teknologivurdering samt at skabe grundlag for en mere principiel debat om emnet. Om projektets forløb generelt foreligger en forprojektrapport samt en midtvejsrapport, som snarest bliver trykt. Om specielle emner indenfor projektets rammer foreligger en rapport fra en arbejdsgruppe i en journal, »Oplysninger og advarsler omkring indførelse af edb-journalisering«, og under trykning er en rapport om udviklingen af edb-journaliseringssystemet »Edb-journalisering – en vurdering af systemudviklingen og etablering i institutionerne« samt en rapport om den tekniske udvikling »Edb-journalisering – en vurdering af systemets funktioner, den datamatiske implementering og styring af projektet«. Yderligere er der i forbindelse med projektet trykt en plakat, og en debatpjeces er under udarbejdelse.

Mikroelektronik og erhvervsuddannelser (Michael Træsborg og Niels Bjørn-Andersen). I løbet af 1981 er gennemført et projekt initieret og finansieret af »Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelser«, CEDEFOP, Berlin. Projektet er gennemført i samarbejde med forskningsinstitutter i Frankrig og Holland. Projektets formål har

været at belyse, hvorvidt virksomheders evne til gennemførelse af innovationer ved hjælp af mikroelektronik blev bremsat p.g.a. manglende uddannelse og træning. Et empirisk studium er gennemført i otte virksomheder i forskellige brancher af vidt forskellige innovationer. I projektet er belyst aspekter som medarbejderdeltagelse i innovationer, uddannelsesprogrammer iværksat, kvalifikationsstrukturer efter innovationen, holdninger til innovationer hos innovatører og andre ansatte m.m. Projektets hovedkonklusion er, at eksisterende uddannelsesprogrammer ikke giver nogen platform for videre innovationer. Afrapportering af projektet har fundet sted.

Det elektroniske kontor. Thomas Skousen har fortsat sine studier omkring det elektroniske kontor. Der er indsamlet materiale til udgivelse af en publikation om planlægning og indførelse af ETB i virksomheder.

4. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Jannet Grønfeldt samarbejder med grupper i Dansk Telefonforening og Funktionærforeningen ved KTAS om forskellige teknologispørgsmål.

Susanne Nielsen samarbejder med FTF omkring kursus- og forskningsaktiviteter.

Thomas Skousen har deltaget i den faglige tilrettelæggelse af IFIP WG 8.1-konference om sammenligning af systemkonstruktionsmetoder. Konferencen, der under navnet CRIS (Comparative Review on Information System Design Methodologies) blev afholdt i maj '82 i Holland, sammenligner 13 metoder. CRIS-konferencen er den første aktivitet i IFIP's forsøg på at skabe en fælles referenceramme for systemkonstruktionsmetoder.

Thomas Skousen har endvidere deltaget i den planlægning Forvaltningshøjskolen samt de kommunale organisationer har foretaget omkring undervisning i elektronisk tekstbehandling.

Niels Bjørn-Andersen har været medlem af programkomiteen for EF's konference »The Transition to an Information Society«, London, januar 1982, og har redigeret proceedings: »Information Society, for Richer for Poorer.

Niels Bjørn-Andersen har holdt to foredrag ved Universitetet i Trier den 23. oktober 1981 omkring alternative strategier til konstruktion af informationssystemer.

Niels Bjørn-Andersen har deltaget som foredragsholder i konferencen »Information Technology – Impact on Representation and Sharing of Power« i dagene 9.–11. november 1981 i København. Konferencen var arrangeret inden for EF's FAST-program.

Niels Bjørn-Andersen har i dagene 20.–27. november 1981 deltaget i den første edb-konference i Grønland. Konferencen var arrangeret af Hjemmestyret med henblik på at søge en koordinering af edb-anvendelsen i Grønland. Der var deltagere fra alle nuværende og potentielle edb-brugere, ligesom en række eksperter på soft- og hardware siden. Niels Bjørn-Andersen holdt to foredrag omkring edb og samfund og muligheden for en styring af edb-teknologi-anvendelsen på grønlandske præmisser.

Niels Bjørn-Andersen er udpeget af den svenske »Styrelsen för Teknisk Utvikling« sammen med professor Pentti Kerola, Olu og professor Herbert Kubicek, Trier til en planlægningsgruppe for udvikling af et forskningsprogram »Användarorienterad Systemutveckling« ved Institutionen för Informationsbehandling, Lund.

5. PUBLIKATIONER

Niels Bjørn-Andersen: Den organisatoriske udfordring. Kontor-Data 81, København, november 1981.

Niels Bjørn-Andersen: Participation/Democracy in Organizations. FAST-konference om »Information Technology – Impact on Representation and Sharing of Power«, DTH, november 1981.

Niels Bjørn-Andersen: Edb og samfund – betragtninger fra et tilsnørende slædespor, Edb-konference Godthåb, november 1981.

Niels Bjørn-Andersen: Edb og samfund – elementer i en strategi for anvendelse af edb i det grønlandske samfund, Edb-konference Godthåb, november 1981.

Niels Bjørn-Andersen: Work Qualifications and Educational Requirements En Route for the Information Society. EF's center for Erhvervsrettede uddannelser, Berlin, juni 1982.

Niels Bjørn-Andersen: The Changing Role of Secretarial and Clerical Staff. EF-konference om Successful Office Automation, Human and Organizational Requirements, Varese, juni 1982.

Arbejdsdirektoratets journal og IFA: Oplysninger og advarsler omkring indførelse af edb-journalisering (kontorautomatisering), september 1982.

Peter Christensen og Martin Stald: Edb-journalisering – en vurdering af systemudviklingen og etablering i institutionerne. April 1982.

FTF og IFA: Pjece: Teknologien er ikke neutral, 1982.

FTF og IFA: DAPHNE: Telekommunikationsteknologi og betalingsformidlingen, 1982.

Susanne Nielsen, Kenn Petersen, Thomas Skousen: Professionelt systemarbejde – Hvor langt er vi nået: Data, nr. 6, juni 1982.

Leif Bloch Rasmussen: ETB's magt – og menneskets. Artikel i Sprog og Erhverv, april 1982.

Leif Bloch Rasmussen og Ulla Pyndt: De bristede forhåbninger om en neutral teknologi. Pædagogisk Orientering, nr. 6–8, 1982.

Thomas Skousen: Hvordan indføres »det elektroniske kontor« i virksomheden, Effektiv kontoradministration, februar 1982, nr. 1.

Thomas Skousen: Hvorfor automatiserer vi ikke kontorarbejdspladsen – Har virksomhederne behov for netværkskommunikation, Effektiv kontoradministration, november 1982, nr. 2.

Thomas Skousen: Edb-leverandørernes rolle i teknologiudviklingen, Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, nr. 3, 1982.

Thomas Skousen: Hvad er kontorautomatisering, Danske Kommuner, nr. 18, september 1982.

P. HA-CENTER

Centerleder: Afdelingsleder, cand.polit. Orla Brandt Jensen.

Lektor med forskningspligt: Lektor, mag.scient.soc. Heine Andersen.

Adm. medarbejder: Michael Møller Nielsen, HA.

Eksterne lektorer: Lektor, cand. polyt. Oli B. G. Madsen, lektor, cand.scient. Mogens Esrom Larsen.

Sekretær: Gerd Andersen (fratrådt 31.8.1981).

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Centret er oprettet i 1977 som en tværinstituttlig samarbejdsramme omkring ændringer af HA-studiet.

Centrets arbejde har været koncentreret omkring forberedelsen af et HA-studieforsøg. Dette forarbejde har været forestået af et udvalg (HA-udvalget), nedsat af de kollegiale organer, og HA-centrets funktion har været, efter fastlagte retningslinier, at udarbejde forslag og oplæg til diskussion i udvalget og i de styrende organer.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE ARBEJDER

I foråret 1980 fremlagde centret et revideret forslag til et HA-forsøg, omfattende 90 studerende. Forslaget blev godkendt i de styrende organer og derefter fremsendt til godkendelse i Undervisningsministeriet med henblik på studiestart pr. 1. september 1981. Forslaget omhandler et forsøgsstudium, der bliver tværfagligt og problemorienteret, idet undervisningen tager udgangspunkt i de problemer, der gør sig gældende i erhvervslivet. Gennem arbejdet med problemerne indlæres de teorier og metoder, der er led i HA-uddannelsen. Det er hensigten med forsøget at drage erfaringer med denne studieform på en lang række faglige og pædagogiske områder.

Imidlertid meddelte Undervisningsministeriet i juni måned 1981, at et HA-forsøgsstudium ikke kunne igangsættes pr. 1. september 1981, idet ministeriet afventede et udvalgsarbejde omkring nye fælles bestemmelser for HA-studierne i København, Århus, Aalborg og Odense.

HA-centrets medarbejdere har deltaget i dette udvalgsarbejde, hvorfra der nu foreligger et forslag til ny fælles HA-bekendtgørelse. Får bekendtgørelsesforslaget lovkraft, vil HA-centret formodentlig skulle støtte de kollegiale organer i det forestående arbejde med en justering af det eksisterende HA-studium og med etablering af et HA-forsøg inden for den nye bekendtgørelses rammer.

Q. CENTER FOR TVÆRFAGLIGE STUDIER/ INSTITUT FOR LEDELSESFORSKNING (CTS/ILF)

Professor: Torben Agersnap.

Lektorer med forskningspligt: Mag.scient.soc. Heine Andersen; mag.scient.soc. Jens Frøslev Christensen (fra 1.1.1982); cand.pæd. Aage Nedergaard (lektor fra 1.11.1981); lic.merc. Peter Neergaard; mag.scient.soc. Helge Tetzschner (fra 1.11.1981).

Lektorvikarer: Cand. polit. Kirsten Bregn (til 31.1.1982); socialrådgiver Peter Duus Hansen.

Adjunktvikar: Cand. techn. soc. Peter Kamedula (til 31.1.1982).

Kandidatstipendiater: Cand. polit. Povl Erik Jensen; cand. techn. soc. Peter Kamedula (fra 1.2.1982); kand. samf. øk. Jørgen Schmidt.

Ekstern lektor: Professor Verner Goldschmidt.

Projektmedarbejdere: Civilingeniør Allan Ahrensberg; cand. polit. Kirsten Bregn (fra 1.2.1982); civilingeniør Lars Goldschmidt; cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; cand. polit. Christian Knudsen; cand. mag., cand. scient. pol. Henning Sørensen; cand. merc. Valdemar Thomsen.

Undervisningsassistenter: Bent Arnberg; Axel Artke; Hilmar Bojesen; Thomas Bøje; Finn Skriver Frandsen; Mogens Godt; Ditte Goldschmidt; Jannet Grønfeldt; Halldor Gudmundsen; Svend Gustavsen; Niels Hald; Ib Hansen; Johan Hertz; Fine Holten; Bjørn Jacobsen; Tom Jacobsgaard; Jes T. Jelsmark; Jens Rom Jensen; Karin Kristensen; Jørgen P. S. Laursen; Lise Lyck; Kim Møller; Poul Bitch Olsen; Karl-Otto Paludan-Andersen; Jens Erik Parsby; Finn Hinkjær Pedersen; Flemming Kühn Pedersen; Jørgen Holm-Pedersen; Harald Queseth; Ib Lunde Rasmussen; Søren Schmidt; Keld Skytte; Torben Snowmann; Svend Solvig; Roman Sumezinski; Bent Ryd Svensson; Valdemar Thomsen; Erik Winther; Poul Wolffsen; Poul Aarup.

Hjælpe lærere: Niels Hyllested Andersen; Christian Christiani; John Kaj Christiansen; Frank Ebsen; Mikael Hansen; Jens Kvorning; Inger Lassen; Torsten Ro Madsen; Birgit Elin Munck; Michael Møller Nielsen; Jesper Schmidt; Carsten Rask Thybo; Michael Træsborg; Hanne Kristine Østergaard.

Sekretærer: Alice Christensen; Birte Christensen; Gurli Jakobsen; Winnie Kindler; Dorte Klöcker-Larsen; Kirsten Lindved; Jana Wermus; Helle Hansen (fra 1.5.1982).

Ansæt i henhold til lov 488: Helle Hansen (1.10.1981–30.4.1982).

Studentermedarbejdere: Stud. merc. Frank Ebsen; lærer Lone Gustavsen; stud. merc. Michael Møller Jensen; stud. merc. Hans Peter Matthiesen; stud. merc. Jan Mouritsen; stud. merc. Michael Møller Nielsen; stud. merc. Steen Rem; stud. merc. Jesper Schmidt; stud. adm. pol. Jesper Strandgaard; stud. merc. René Wedel.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Ledelsesforskning blev oprettet 1. september 1971 på initiativ af Handels-højskolens daværende undervisningsråd, der bestod af højskolens professorer og studieledere samt repræsentanter for de studerende.

Der var på højskolen enighed om, at højskolen måtte gøre en særlig indsats for at fremme en integreret uddannelse af yngre virksomhedsledere. Erhvervsvirksomhederne og den offentlige administration havde et iøjnefaldende behov for dygtige ledere, og højskolen havde et behov for at skabe et hele ud af de mange specialfag, der efterhånden var opstået.

Man søgte derfor Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse om støtte til at starte en kombineret forsknings- og kursusvirksomhed. Og foreningen bevilgede midler til at dække udgifterne i de første to år.

ILF fik bopæl i Livjærgade, og den første stab bestod af seniormedarbejdere fra højskolens økonomiske institutter, suppleret med enkelte nyansatte lærere og en sekretær. Leder blev lektor Kåre Dullum fra Institut for Regnskabsvæsen, men han blev dog kun tilknyttet på deltid, mens de andre, der var »udlånte«, havde fuldtidsstilling.

2. LEDERKURSUS

Den nye stab indledte arbejdet med at studere »markedet« og at indhente erfaringer fra tilsvarende institutioner i udlandet. Resultaterne blev offentliggjort i bogform. Desuden søgte man med vekslende held at etablere et samarbejde med relevante kursusvirksomheder og foreninger af professionelle i Danmark.

Det første kursus løb af stabelen i marts 1974 og sluttede i september samme år. Det var bygget op af i alt otte moduler, hver af fem dages varighed. De første to og det sidste modul fik betegnelsen basismoduler, fordi de behandlede generelle ledelsesproblemer. De øvrige moduler omfattede funktionslederproblemer behandlet af specialistfag. Arbejdsformen stillede store krav til aktiv medvirken fra deltagernes side, og der var til enhver tid ti lærere til rådighed for deltagerne i kursus. Næsten alle lærerne havde deres hovedstilling ved Handelshøjskolen i København.

Der blev gennemført en detaljeret vurdering af deltagernes udbytte af dette kursus. Den er offentliggjort og viser, at trods begyndervanskeligheder blev dette lederkursus en succes.

Andet kursusår blev præget af den økonomiske krise. Det store lederkursus, der var skåret ned til seks moduler, blev aflyst, men det lykkedes at gennemføre flere korte kurser for ledere i centraladministrationen i samarbejde med Forvaltningshøjskolen med gode resultater.

3. LEDELSESFORSKNING

Sideløbende med forberedelsen af de nævnte kurser gennemførte staben en række forskningsarbejder, der senere er offentliggjort som artikler og afhandlinger i videnskabelige serier. Disse arbejder har været af væsentlig betydning for at sikre centret en forskningsprofil af kvalitet. Nogle af arbejderne fra de første år er blevet fortsat, men forskningsprofilen er udvidet med flere tværfaglige projekter.

4. REORGANISERING I 1975

Staben af fagfolk i instituttets første år var udlånt på kortere åremål. Til gengæld fik institutterne en økonomisk kompensation til ansættelse af vikarer. Man ville gennem dette rotationssystem sikre, at den videnskabelige stab ved ILF fik en løbende fornyelse, og at den tværfaglige integrering nåede ud til alle institutter ved højskolen. Men det viste sig samtidigt, at rotationen svækkede kontinuiteten i instituttets arbejde.

I foråret 1975 var startbevillingen med tillægsbevillinger på i alt 2,8 mill. kr. fra FUHU brugt op, og det økonomiske fakultetsråd besluttede da på et møde i juni at gennemføre en reorganisering af instituttets virksomhed. Samtidigt tog man navneforandring til *Center for tværfaglige studier/Institut for Ledelsesforskning*. Ved omdannelsen blev centret

stærkere knyttet til virksomheden ved højskolens dagstudier, og det har derved fået en bevillingsmæssig mere tryk tilværelse.

5. ALMEN ØKONOMI OVERTAGES AF CTS/ILF

Som et led i reorganiseringen blev »Almen økonomi« det tværvidenskabelige fag ved Handelshøjskolens økonomiske kandidatstudium overdraget til CTS/ILF af fakultetsrådet og cand. merc.-studienævnet. Samtidigt fik den nye stab til opgave at omlægge undervisningen til problemorienteret projektarbejde i mindre grupper af studerende, med mulighed for en vidtgående studenterstyring af undervisningen.

Dette arbejde har nu stået på i en årrække, og resultaterne har været meget positive både set med de studerendes og med lærernes øjne. Arbejdet har dog ikke været problemfrit. De studerende har været bekymrede over, så megen tid der går til studiearbejdet, når de selv bestemmer, hvad der skal nås. Lærerne har været noget i vildrede med, hvad der kræves af dem, når de skal optræde i en konsulentrolle i stedet for den vanlige styrende lærerrolle. Det sidste har man søgt at råde bod på gennem en løbende kursusvirksomhed fra centrets side.

Antal studerende og antal studiegrupper, samt disses eksamenskarakterer indenfor faget almen økonomi

år	antal studerende til eksamen	antal grupper	karakter
1975/76	...	22	8,54
1976/77	131	24	8,62
1977/78	182	30	8,47
1978/79	179	32	9,00
1979/80	183	29	9,04
1980/81	237	42	8,70
1981/82	221	42	8,60

Der er gennemført et pædagogisk udviklingsarbejde i forbindelse med opbygningen af dette fag. I de seneste år er der gennemført en evaluering af studie- og undervisningsarbejdet med en inddragelse af lærere og studerende, således at der også fremover sker en hensigtsmæssig udvikling af faget. Temaerne for de seneste år har været:

1978/79

Økonomisk demokrati. Boligbyggeriet og -markedet i Danmark i de kommende år. Danmark indtil år 2000. Den økonomiske krise og arbejdsløsheden.

1979/80

Dansk energiforsyningsproblemer og muligheder for den fremtidige udvikling. Udvikling i ejendomsforholdene i dansk erhvervsliv i de kommende år. Den økonomiske krise og arbejdsløsheden.

1980/81

Arbejdsmarkedets problemer i 80'erne. Medbestemmelse og medejendomsret. Erhvervsøkonomiens udvikling i Danmark.

1981/82

Arbejdsmarkedets problemer i 80'erne. Erhvervsøkonomiens rolle i virksomheder og samfund. Medejendomsret og medbestemmelse i arbejdslivet og samfund. Virksomheder og den teknologiske og økonomiske udvikling i samfundet.

6. KULTURHISTORIE/PSYKOLOGI OVERTAGES AF CTS/ILF

Dette fag er placeret i første og anden halvår på Handelshøjskolens erhvervsøkonomiske grundstudium (HA-studiet). Formålet har oprindeligt været, at de studerende gennem dette fag skulle have en idéhistorisk orientering sidestillet med universiteternes nu nedlagte undervisning til filosofikum.

Under professor Hakon Stangerup, der var den første lærer i kulturhistorie/psykologi ændrede faget indhold i retning af litteraturhistorie, og forbindelsen til de økonomiske fag blev nedtonet. Ved hans død i sommeren 1976 besluttede højskolens ledelse at overdrage faget til CTS/ILF, og samtidig ønskede man undervisningen lagt om, således at den nu har følgende formål:

1. at supplere det økonomiske perspektiv, som de studerende får i de andre fag, med problemstillinger fra tilstødende fag som fx psykologi, sociologi og politologi.
2. at give de studerende mulighed for en selvstændig stillingtagen til foreliggende fremstillinger om virksomheder og samfundsforhold ved at orientere om økonomiens og de øvrige samfundsfags metode og videnskabsteori.

Dette meget krævende formål har vi dog kun delvist kunnet opfylde, fordi det kun har været muligt at opnå en meget beskeden udvidelse af de ressourcer, der står til rådighed for faget.

Antallet af studerende, der henholdsvis har tilmeldt sig undervisningen i efteråret og fået eksamen i det følgende forår fremgår af nedenstående oversigt:

Antal studerende og antal bestående eksaminer i faget kulturhistorie/psykologi

år	antal studerende	antal eksaminer
1977/78	681	226
1978/79	695	340
1979/80	703	406
1980/81	544	450
1981/82	660	428

Man opnår bestået eksamen i faget ved at besvare én gruppeopgave og mindst to af fem opgaver til enkeltmandsbesvarelse på tilfredsstillende måde. En meget stor del af de studerende skriver mere end de tre opgaver, der er forlangt. Gennemførelseshyppigheden svarer nøje til gennemførelsesprocenten for de øvrige fag på HA-studiets første år. Der er foretaget et pædagogisk udviklingsarbejde omkring faget, der er resulteret i, at undervisningen i det kommende studieår 1982/83 omlægges.

7. VIDENSKABSTEORI

Undervisningen i faget *videnskabsteori* gennemføres på cand. merc.-studiet og for licentiatstuderende. Desuden gennemføres et kursus i forbindelse med uddannelsen af pro-

ceskonsulenter til faget almen økonomi. Undervisningen gennemføres af lektor, mag. scient. soc. Heine Andersen og undervisningsassistent, mag. art. i kultursociologi Ib Hansen.

8. ARBEJDSMARKEDETS FORHOLD

Der er i undervisningsåret gennemført en studiekreds på cand. merc.-studiet i arbejdsmarkedets forhold. Undervisningen har været varetaget af lektorvikar, socialrådgiver Peter Duus Hansen i samarbejde med kandidatstipendiat, cand. polit. Povl Erik Jensen og kandidatstipendiat, cand. techn. soc. Peter Kamedula.

9. FORSKERUDDANNELSE – LICENTIATSEMINAR

Uddannelsen af de yngre forskere, der er ansat på institutterne ved Handelshøjskolen i København, eller som på egne bevillinger arbejder i tilknytning til disse institutter, har hidtil bestået i at gennemføre en forskningsopgave under vejledning. Enhver, der har indskrevet sig ved højskolens licentiatstudium, og som er blevet godkendt af »Licentiatudvalget«, har fået tildelt en faglig vejleder. Han følger projektet, så det ikke går i stå, og kommenterer på undersøgelsesplaner og udkast til de enkelte afsnit i rapporten eller afhandlingen. Han orienterer sig om den faglige aktivitet indenfor undersøgelsens område og giver råd med hensyn til deltagelse i kurser, kongresser og studierejser. Dette er fortsat den vigtigste del af forskeruddannelsen ved højskolen.

Men i foråret 1979 startede man fra CTS/ILF en mere systematisk forskeruddannelse i form af seminarer to gange månedligt.

Der har været en betydelig tilslutning til disse seminarer, og vi håber, det vil være muligt at skaffe ressourcer fra Undervisningsministeriet til en fortsættelse af denne for en højere læreanstalt centrale uddannelsesvirksomhed.

Licentiatseminarer 1981/82

Emne	Deltagerantal
<i>1981</i>	
Forskningsmetoder i videnskabsteoretisk perspektiv	14
Økonomi og videnskabsteori	15
Kvalitative metoder	16
Kontrol med teknologien	15
Anvendelse af differential- og differensligninger i økonomi	10
<i>1982</i>	
Kontrol med teknologien	17
Økonomi og videnskabsteori	20

10. EFTERUDDANNELSE AF HØJSKOLENS PERSONALE OG KANDIDATER

Efteruddannelsesopgaverne har siden oprettelsen af CTS/ILF været en væsentlig del af virksomheden.

Efteruddannelse af kandidater er hidtil ikke gennemført i eget regie, men centrets medarbejdere har deltaget i talrige efteruddannelsesaktiviteter for økonomer, ingeniører o.l. i private og offentlige virksomheder og institutioner.

Der er gennemført to opfølgingskurser med gode resultater.

Efteruddannelse af højskolens lærere i undervisningsfærdigheder o.l. gennemføres indenfor det økonomiske fakultet af det økonomiske didaktikudvalg. I 1975 ansatte højskolen cand.pæd. Aage Nedergaard, som i sin undervisningstid skulle beskæftige sig med undervisning i undervisning. Han fik arbejdsplads på CTS/ILF, og året efter flyttedes didaktikudvalgets sekretariat hertil. Der gennemføres nu hvert år en række pædagogiske og fagdidaktiske kurser, samt kurser for »introlærere« og i studieteknik.

Efteruddannelse af det administrative personale. Det stadigt voksende studentertal og højskolens umulige lokalesituation, hvor undervisningen og administration nu er spredt på syv bygninger beliggende forskellige steder i København og Frederiksberg, har skabt meget vanskelige arbejdsvilkår for såvel det administrative personale som lærerne ved højskolen. Det er klart, at der her er behov for en indsats af meget forskellige karakter. Men højskolens samarbejdsudvalg har taget initiativ til at søge nogle af problemerne løst gennem forskellige kurser. I de senere år er der således gennemført for samarbejdsudvalget en række kurser i mødeteknik og i samarbejdsforhold. Kurserne står åbne for både VIP'er og TAP'er (videnskabeligt personale og administrativt personale), ligesom de pædagogiske kurser står åbne for begge personalegrupper, og i et vist omfang har man benyttet sig af denne åbenhed.

Den samlede kursusaktivitet på højskolen, som er blevet administreret fra sekretariatet på CTS/ILF er vist i nedenstående oversigt.

Antal kurser og kursusdeltagere

år	kurser	deltagere
1975	2	41
1976	6	91
1977	12	214
1978	7	200
1979	8	172
1980	10	275
1981	8	220
1982	9	183

Kursusvirksomheden ved Handelshøjskolen i København har mange opdragsgivere og tilsynsudvalg, og det kan undertiden give en del administrative vanskeligheder. Men fra året 1979/80 er det lykkedes os at få udarbejdet et fælles kursuskatalog.

11. TVÆRFAGLIG FORSKNING

Reorganiseringen af CTS/ILF i 1975 betød ikke noget brud med den tidligere forskningsindsats. Vi ser det fortsat som en vigtig opgave at støtte tværfaglig forskning i tilknytning til højskolens økonomiske institutter. Denne støtte, mener vi, kan gennemføres på tre måder:

- a) ved at gøre en indsats for uddannelsen af yngre forskere på højskolen
- b) ved selv at deltage i tværfaglig forskning på centret eller i »ad hoc«-grupper knyttet til CTS/ILF
- c) ved at arrangere forskerseminarer med aktuelle tværfaglige problemstillinger.

Forskeruddannelsen er omtalt i forbindelse med undervisningsaktiviteterne efter reorganiseringen.

En række af de gennemførte og igangværende forskningsarbejder omtales på de følgende sider. Her skal blot gives nogle generelle kommentarer.

For det første er det ikke centrets opfattelse, at al forskning bør være tværfaglig, eller at tværfagligt forskningsarbejde er vigtigere end forskningsarbejde indenfor de enkelte fag. Der er en lang række problemer, som bedst studeres indenfor de eksisterende fag, men der er også en del aktuelle problemer for virksomhederne og i samfundet, som kun vanskeligt kan give en tilfredsstillende alsidig videnskabelig belysning indenfor de enkelte fag. Som eksempler kan man nævne ledelsesproblemer, arbejdsløshed og beskæftigelsesproblemer, fremtidsforskning, energiforskning, teknik og samfund o.l.

Det er den type af problemer, forskningen ved CTS/ILF kan tage sig af, og som er taget op i de gennemførte og igangværende projekter.

For det andet bør man være opmærksom på, at tværfaglig forskning i almindelighed er vanskeligere at gennemføre end forskning indenfor et enkelt fagområde. Fagene har ikke samme sprogbrug og kriterierne for, hvad der er dokumenteret og ikke dokumenteret, og hvad der er god og ikke god forskning varierer fra fag til fag, selv om der naturligvis er en vis fælles kerne. Her kan medarbejderne på CTS/ILF efterhånden udvikle en særlig kompetence, som vil kunne være til nytte, hvor andre tager tværfaglige opgaver op til undersøgelse.

Af forskningsseminarer for folk fra forskellige fag har centret arrangeret to. Det første i 1977 i Narssarssuaq i Sydgrønland med deltagere fra de skandinaviske lande samt Canada og USA. Det andet i 1979 på Forsikringshøjskolen Rungstedgaard i Nordsjælland med deltagere af teknikere, økonomer, psykologer, sociologer, jurister og historikere. Begge seminarer var finansierede af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd, der også finansierer publikationerne fra det andet seminar i en serie om Virksomhed, Teknik og Samfund.

12. FORSKNINGSPROJEKTER

Projektet *Erhvervsøkonomiens udvikling i Danmark* er i perioden videreført med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd af en gruppe bestående af: lektor *Heine Andersen*; forskningsstipendiat *Christian Knudsen*; stud.merc. *Michael Møller Nielsen*; stud.merc. *Jesper Schmidt* samt sekretær *Alice Christensen*. Projektet er historisk anlagt, og omfatter en undersøgelse af erhvervsøkonomers erhvervsfunktioner ud fra eksisterende statistisk materiale, samt ud fra en større undersøgelse af stillingsannoncer. Endvidere foretages en undersøgelse af erhvervsøkonomiens udvikling som undervisningsområde samt af udviklingen i forskningen indenfor erhvervsøkonomien i internationalt perspektiv. Der er i perioden færdiggjort en række rapporter, jvf. den efterfølgende publikationsliste (81-1, 81-2, 81-3 og 82-3 i centrets serie af arbejdsnoter).

Under overskriften *Civiløkonomer som medarbejdere og ledere* er der blevet gennemført en række undersøgelser med økonomisk støtte fra FUHU af en projektgruppe, der har haft *Torben Agersnap* og *Tage Skjøtt-Larsen* (Trafik-, turist- og regionaløkonomi) som ansvarlige projektledere. Der er gennemført følgende delprojekter.

1. En *intensiv-undersøgelse*, gennemført af civilingeniør *Allan Ahrensberg* og civilingeniør *Lars Goldschmidt*, som har fulgt 12 civiløkonomer i 3 virksomheder i en uge og foretaget registreringer af arbejdsopgaver, tidsforbrug, anvendte løsningsværktøjer m.v.
2. En *lederansætter-undersøgelse*, gennemført af cand. merc. *Valdemar Thomsen*, som har foretaget personlige interviews af 25 lederansættere (personalechefer, konsulenter m. fl.) om de forventninger og krav, som stilles til de erhvervsøkonomiske kandidater.
3. En *skriftlig spørgeskemaundersøgelse* blandt ca. 700 yngre erhvervsøkonomiske kandidater, gennemført af stud. merc. *Michael Møller Jensen* og stud. merc. *Hans Peter Matthiesen*. Undersøgelsen afdækker, hvilke jobkrav og kvalifikationskrav civiløkonomerne stilles overfor, samt i hvilket omfang de nødvendige kvalifikationer er erhvervet ved Handelshøjskolen.
4. Et *scenario* om »Fremtidens samfund og de erhvervsøkonomiske uddannelser« med ca. 40 deltagere fra erhvervslivet og højskolen.

De forskellige undersøgelser skal danne baggrund for en erhvervskonference november 1982.

Projektet *Et studie af udvikling og anvendelse af budget- og regnskabssystemer set i organisatorisk og adfærdsmæssig belysning* er i perioden videreført med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd af en gruppe bestående af: lektor *Peter Neergaard*; lektor *Preben Melander* (Institut for Regnskabsvæsen); stud. merc. *Steen Rem* samt stud. merc. *Jan Mouritsen*. Udgangspunkt for projektet er, at det er karakteristisk for udviklingen af informationssystemer i de sidste 5–10 år, at de ikke har fået særlig stor indflydelse på beslutningerne i organisationen på trods af, at de er udviklet med diverse teoretiske landvindinger på området in mente. Dette viser sig ved en ringe anvendelse af systemernes output i forbindelse med beslutningstagen. Dette forhold rejser projektets overordnede problemstilling: Hvorfor opnås der ikke større grad af anvendelse af de systemer, der i overvejende grad er udviklet i overensstemmelse med de teoretiske anvisninger for systemarbejdets organisation?

TUBA-projektet (Teknologisk Udvikling og Beskæftigelse/Arbejdsløshed) er i perioden videreført med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Projektet forventes afsluttet i 1982 med en efterfølgende formidlingsfase i foråret 1983. Projektet gennemføres af en gruppe forskningsmedarbejdere, der i perioden har bestået af: cand. techn. soc. *Peter Kamedula*; ingeniør, cand. polit. *Povl Erik Jensen*; stud. merc. *Frank Ebsen*; stud. merc. *René Wedel*; stud. mag. *Jana Wermus*; lærer *Lone Gustavsen*. Projektet har til formål at søge at indkredse sammenhængen mellem den økonomiske og teknologiske udvikling på den ene side og beskæftigelses- og arbejdsløshedsforholdene på den anden side. Projektet er teoretisk inspireret af segmenteringsteoriene, som ser arbejdsmarkedet opdelt i en række segmenter (idealtypiske delarbejdsmarkeder

som fag-, u- hhv. virksomhedsspecifikke) med ringe indbyrdes udveksling af arbejdskraft, men hvor projektet specielt interesserer sig for den mulige eksistens af det virksomhedsinterne delarbejdsmarked under danske forhold. Projektet belyser dog også omsætningen af arbejdskraft dels ved at analysere, hvorlænge de enkelte arbejdsløse går ledige indenfor faggrupper og dels ved at analysere personaleomsætningen (af beskæftigede).

Jørgen Schmidt har i perioden videreført et samarbejde med forskningsmedarbejdere tilknyttet IKE-projektet ved Aalborg Universitetscenter. Formålet har været at opnå en forståelse af de rammer, der er bestemmende for en national økonomis udviklingsmuligheder – med særlig vægt på vurderinger af sammenhængen mellem strukturændringer, teknologisk og økonomisk udvikling. Arbejdet er afrundet gennem færdiggørelsen af en fælles forskningsrapport efteråret 1981.

Kirsten Bregn har indenfor området »ØD og arbejderstyrede virksomheder« udarbejdet et licentiatprojekt, der er udmundet i en afhandling med titlen: *En teoretisk analyse af nogle aspekter ved arbejderstyrede virksomheders økonomiske adfærd. Et bidrag til problematisering af forslagene om økonomisk demokrati*. Udgangspunktet for arbejdet med dette område har været, at en gennemførelse af økonomisk demokrati vil kunne indebære, at der blev indført arbejderstyrede virksomheder. Afhandlingens formål er at analysere især nogle økonomiske konsekvenser af, at der i en økonomi af en type som den danske blev indført arbejderstyrede virksomheder. Som led heri kritiseres de eksisterende modeller for arbejderstyrede virksomheders økonomiske adfærd, og der opstilles en alternativ model. Endvidere analyseres nogle muligheder for at sikre udviklingsbetingelser for arbejderstyrede virksomheder i overensstemmelse med nogle samfundsmæssige målsætninger, der bl. a. indebærer en begrænsning af uligheder i indkomsten blandt de arbejdende. Der opstilles endvidere en konkret skitse til en institutionel ramme for indførelse af arbejderstyrede virksomheder.

Projektet *En politisk-økonomisk analyse vedrørende fagbevægelsens og Socialdemokratiets forslag om økonomisk demokrati* er i foråret igangsat med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Projektet forventes afsluttet 1. december 1983, og gennemføres af cand. polit., lic. merc. *Kirsten Bregn* og stud. adm. pol. *Jesper Strandgaard*. Formålet med dette projekt er at undersøge baggrunden for, at der fra fagbevægelsen siden slutningen af 60'erne er blevet fremsat krav om økonomisk demokrati samt en analyse af Socialdemokratiets ageren i forhold hertil med henblik på en belysning af hvilke forhold, der har været styrende for denne ageren. Gennem projektet vil der således skabes indsigt i de kræfter, der er bestemmende for de betingelser, som virksomheder, ansatte og fagbevægelsen skal fungere under. Mere generelt vil der kunne etableres en forståelse for sociale ændringsprocesser, der indebærer etableringen af nye institutioner.

Helge Tetzschner har i samarbejde med *Finn Junge-Jensen*; *Dino Raymond Hansen*; *Poul Ingerslev*; *Hardy Roed-Thorsen* og *Ann Westenholz* fra Institut for Organisation og *Niels Mygind* fra Institut for Nationaløkonomi fortsat undersøgelsen af Medarbejder-ejede virksomheder (MAREV).

I det forløbne år har gruppen primært arbejdet med at afrapportere empiriske erfaringer fra de medarbejderejede virksomheder. Der er således udkommet en række *virksomhedsbeskrivelser*. Desuden har gruppen lavet en *tværfaglig rapport*: »Det kan lade sig gøre – En rapport om 5 medarbejderejede virksomheder«. Rapporten behandler følgende emner: virksomhedernes målsætning, teknologi, opgaver, struktur og økonomiske/rationelle adfærd sat i relation til målene. Desuden kommer rapporten ind på medarbejdernes engagement og fagforeningens rolle i forhold til virksomhederne. Gruppen er i øjeblikket ved at omarbejde rapporten til pjeceform. På det teoretiske plan arbejder gruppen med flere delområder bl.a.: rationalitetsformer i medarbejderejede virksomheder; kollektiv ledelse; fagforeningers rolle og den økonomiske adfærd. Projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Teknologistyrelsen. Førstnævnte støtte går primært til en historisk teoretisk analyse af området, mens sidstnævnte støtte går til anvendelsesorienterede modeller for medarbejdereje og styre.

Helge Tetzschner undersøger i samarbejde med *Ib Andersen* og *Poul-Erik Daugaard Jensen* fra Institut for Organisation *AC's rolle i 1981-overenskomstforhandlingerne* med henblik på en rapport om muligheder og begrænsninger for AC med hensyn til interessevaretagelse gennem overenskomstforhandlinger.

Henning Sørensen har med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd igangsat et projekt med titlen: *Den militære profession og den civile kontrol i Danmark*. Formålet er at undersøge det danske officerskorps' rekrutteringsbaggrund, uddannelse, funktion, gruppedannelse og karrieremønster samt beskæftigelses-, selv- og samfundsopfattelse sammenlignet med tilsvarende data for officerskorps i USA, UK, BRD, Frankrig, Holland og Sverige. Disse informationer afprøves på en opstillet professionsmodel vedrørende udvikling og tilstand for professioner. Herunder undersøges såvel modellens anvendelighed til forklaring af professioners forandring fra snæver faglig stand til udadrettet interessegruppe. Endelig gennemføres en konkret kvantitativ beskrivelse af »den civile kontrol med den militære profession« ved at sammenholde a) oplysninger om danske officerers identitet med civile danske embedsmænds tilsvarende oplysninger og b) danske officerers ideologi med den danske befolknings holdning til enslydende spørgsmål. Afvigelser mellem officersdata og embedsmænds/befolkningsdata tolkes indtil videre som manglende civil kontrol. Endvidere vil informationer om udenlandske officerskorps kunne belyse graden af »civil kontrol med den militære profession i Danmark«.

13. PUBLIKATIONER

Andersen, Heine og Jesper Schmidt: Erhvervsøkonomisk undervisning i Danmark i historisk perspektiv. En oversigtsudredning. CTS-arbejdsnote 81-1. (215 s.).

Andersen, Heine og Michael Møller Nielsen: Efterspørgsel efter ledere og specialister i Danmark i perioden 1950-79. Resultater fra en undersøgelse af stillingsannoncer. CTS-arbejdsnote 82-3. (223 s.).

Bregn, Kirsten: En teoretisk analyse af nogle aspekter ved arbejderstyrede virksomheders økonomiske adfærd. Et bidrag til en problematisering af forslagene om økonomisk demokrati. Licentiaafhandling, juli 1981. (471 s.).

Bregn, Kirsten: En kort redegørelse for de spanske Mondragonkooperativer, samt en vurdering af, hvordan erfaringerne herfra kunne indgå eller berige et dansk forslag til økonomisk demokrati. CTS-arbejdsnote 82-5. (43 s.).

Bregn, Kirsten: En politisk-økonomisk analyse vedrørende fagbevægelsens og Socialdemokratiets forslag om økonomisk demokrati. (Uddrag af en projektbeskrivelse til Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd indsendt april 1982) CTS-arbejdsnote 82-7. (127 s.).

Bregn, Kirsten: ØD og arbejderstyrede virksomheder. Bidrag til antologi om økonomisk demokrati redigeret af Kirsten Bregn og Torben Grønnebæk Hansen. Antologien udgives primo 1983. (42 s.).

Jacobsen, Gudrun Sveistrup: Eksportens udvikling i 70'erne. CTS-arbejdsnote 81-5. (13 s.).

Jensen, Povl Erik: Skaber teknologisk udvikling arbejdsløshed? CTS-arbejdsnote 81-4. (13 s.).

Jensen, Povl Erik: Arbejdskraftefterspørgsel og teknologisk udvikling. CTS-arbejdsnote 82-1. (140 s.).

Kamedula, Peter: Stål og stat under krisen. Artikel i *Politica*, 1982:2, s. 80-92.

Knudsen, Christian: Erhvervsøkonomiens historiografi. Nogle metodologiske betragtninger over mulige forklaringsmodeller af fagets forskningsmæssige udvikling. CTS-arbejdsnote 81-2. (48 s.).

MACMAREV (Poul Ingerslev, Niels Mygind, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz): Det kan lade sig gøre - en rapport om 5 medarbejderejede virksomheder. (360 s. + bilag 78 s.).

Neergaard, Peter: Some Practical Considerations about the Collection and Treatment of Qualitative Data. CTS-arbejdsnote 81-6. (20 s.).

Neergaard, Peter og Preben Melander, Jan Mouritsen, Steen Rem: A Longitudinal Study of a Budgeting and Accounting System in a Large Public Firm. CTS-arbejdsnote 81-7. (20 s.).

Nielsen, Michael Møller: Det private arbejdsmarked for langvarigt uddannede med særligt henblik på civiløkonomer. CTS-arbejdsnote 81-3. (30 s.).

Schmidt, Jørgen og Bent Dalum, Martin Gregersen, Gert Villumsen: Økonomiers langsigtede udvikling - en struktur- og teknologidiskussion. Serie om industriel udvikling nr. 18. Forskningsrapport, Aalborg Universitetsforlag 1981. (142 s.).

Tetzschner, Helge og Reinhard Lund: Synspunkter på studiet af arbejdsmarkedsforhold. Indledningskapitel til bogen: Arbejdsmarkedet. Hvad sker der? Fremad 1981. (13 s.).

Tetzschner, Helge: Forandringerne i organisationernes struktur. Kapitel i bogen: Arbejdsmarkedet. Hvad sker der? Fremad 1981. (16 s.).

Tetzschner, Helge: Anarchy or Kaos. On: The Dining-House (Spisehuset). Workshop på Open University, Milton Keynes, 21.-22. januar 1982. (11 s.).

Tetzschner, Helge: Anarki eller kaos. Om arbejdskollektivet »Spisehuset«. En virksomhedsbeskrivelse fra MAREV. CTS-arbejdsnote 82-2. (184 s.).

Tetzschner, Helge: Malernes Cooperative Forretning. En virksomhedsbeskrivelse nr. 1 fra MAREV. (160 s.).

Tetzschner, Helge: Den utopiske realitet. Artikel i bogen: Arbejdsliv – menneskeliv. Samfundslitteratur 1982. (11 s.).

Tetzschner, Helge og Poul Ingerslev: A/S MEC Mekanisk Elektrisk Compagni af 1975. Virksomhedsbeskrivelse nr. 14 fra MAREV. (35 s.).

Tetzschner, Helge og Poul Ingerslev, Kim Poulsen: Hustømrernes A/S – Boma ApS – Højbjerg Maskinfabrik A/S. Virksomhedsbeskrivelse nr. 2, 17 og 23 fra MAREV. (46 s.).

IX. Institutter og centre ved det erhvervssproglige fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt indenfor institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning indenfor det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrer, nærmere opgave og beføjelser er beskrevet i højskolens status §§ 30–41.

SPROGINSTITUTTERNES SEKRETARIAT

Fuldmægtig Hanne Feveile, HD (fratrådt 31.1.82); assistent Anna Berg von Linde (ansat 3.9.81); assistent Christina Borella; assistent Kirsten Elsborg; assistent Lise Eriksen (ansat 1.7.82); assistent Anette Vinter Fardal (fratrådt 31.5.82); assistent Anne Lund; assistent Vibeke Maaløe; assistent Lene Nielsen (ansat 1.10.81); assistent Else Marie Nørgaard (fratrådt 30.9.81); assistent Elna Oberleitner; assistent Ester Olsen; assistent Lis Olsen; assistent Ina Kjøge Pedersen; assistent Vivi Rønne; assistent Helle Tindbæk.

A. INSTITUT FOR ENGELSK

Institutbestyrer: Lektor, cand. mag. Helge Schwarz (til 1.12.81); lektor, cand. mag. Finn Messell (fra 1.12.81).

Formand for institutrådet: Adjunkt, cand. phil. Lise-Lotte Hjulmand.

Professor: Bengt Jürgensen.

Lektorer m. forskningspligt: Cand. ling. merc., translator Lena Flugger; cand. ling. merc., translator Inge Gorm Hansen; John D. Murphy, Ph.D. (fra 1.1.82); cand. mag. Helge Schwarz; Norman Shine, BA (til 31.8.81); cand. mag. Karen Stetting.

Lektorer u. forskningspligt: Translator Jørgen Alsø; translator Edna Seear Christensen; cand. ling. merc., translator Helen Fogh, MA; cand. ling. merc., translator Helle Pals Frandsen; cand. mag. Børge Larsen; cand. mag. Inge Livbjerg; translator Knud Løwert (til 31.9.81); cand. mag. Finn Messell; translator Paul Monrad; translator Vagn K. Sandberg; fagleder, cand. mag. Sven Sorgenfrey; cand. mag. Tyge Stavnstrup.

Adjunkter m. forskningspligt: Cand. ling. merc. Dorrit Faber; cand. phil. Lise-Lotte Hjulmand; cand. interpret., translator Jørgen Høedt; cand. ling. merc. Rita Lenstrup; translator Christian Quist, cand. ling. merc. Anne Zoëga.

Adjunktvikar m. forskningspligt: Cand. phil. Bent Norup Pedersen.

Adjunktvikarer u. forskningspligt: Cand. ling. merc. Hanne Glasius; cand. mag. Tove Marianne Stølen.

Kandidatstipendiat: Cand. ling. merc. Lise Mourier.

Eksterne lektorer: Mag. art. Vera Böiken; fil. dr. Margaret Chesnutt, BA; cand. mag. Jennifer Draskau, BA; Marlene Ruth Hansen, BA; cand. mag. Tove M. Lonning; Jean Lundskær-Nielsen, BA; cand. mag. Viggo Hjørnager Pedersen; translator Kjeld Præstegaard; cand. mag. Ole Strømgren; cand. ling. merc. Karen Thrysøe; Linda Thøgersen, BA; Robin Alan Turner, MA; translator Svend Vesterli.

Undervisningsassistenter: Sandra Anthony, ED, (pr. 1.1.82); mag. art. Tove Grubb Basballe; cand. interpret. Bodil Benson; cand. interpret. Alice Bjørn-Andersen; cand. interpret., translator Vivian Bondy; cand. phil. Gerda Christensen; translator Annette Clark-Christensen; cand. interpret. Anne-Birte Damgaard; cand. interpret. Lise Damsgaard (til 1.12.81); cand. interpret. Jeanny Fabritius; cand. phil. Vibeke Fengers; cand. interpret. Vibeke Lykke Friis; cand. interpret. Anne Skou Gersel; cand. phil. Birgit Hansen; cand. ling. merc. A. B. Mikke Vemming Hansen; cand. phil. Jan Heinemann; cand. interpret. Ole Helmersen; cand. mag. Ida Hjørland; cand. interpret. Karen Holst; cand. interpret. Ingrid McNair Hüffeldt; cand. ling. merc. Robert Ibsen; cand. ling. merc. Lill Ingstav; cand. interpret. Susanne Weiersøe Jensen; translator Christian Nørgaard Johnsen; cand. mag. Bente Kilgour; cand. interpret. Kirsten Kirkegaard; cand. phil. Susanne Leleur; cand. phil. Vibeke Lundh; cand. interpret. Dorte Lysgård; cand. mag. Marianne Madelung; cand. phil. Anne Marie Madsen; cand. interpret. Jytte Maegaard; cand. interpret. Lise Kate Mourier (til 1.2.82); cand. interpret. Marianne Nerving; cand. phil. Vivian Paludan; translator Benny Pedersen; cand. phil. Nina Benzon Petersen; cand. phil. Mogens Pind; cand. mag. Christian Planck; cand. phil. Lis Paaske; cand. phil. Diana Rasmussen; cand. mag. Lars Bo Rasmussen; cand. ling. merc. Jytte Schou; cand. phil. Jeffrey Charles Snider; cand. interpret. Hans Henrik Sorgenfrey (pr. 1.2.82); cand. phil. Ingrid Stage; translator Aase Marie Strandgaard; cand. phil. Susanne Svejgård; cand. interpret. Lisbet Pals Svendsen; cand. ling. merc. Annemette Lyng Svensson; cand. phil. Birgit Søndergaard; cand. phil. Hanne Margrethe Søndergaard; cand. mag. Jesper Thing-Simonsen; cand. phil. Lisbeth Thomsen; Steen Tofte, MA; cand. interpret. Kirsten Vesterager; cand. interpret. Berit Trap Vinsand; cand. mag. Lillian Werdelin; cand. interpret. Stefan Zytphen-Adeler; cand. interpret. Inger Østergaard.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Undervisningsassistenter: Cand. interpret. Kirsten Kirkegaard; cand. interpret. Dorthe Lysgaard; cand. phil. Anne Marie Madsen; cand. phil. Hanne Margrethe Søndergaard.

Ekstern lektor: Mag. art. Vera Böiken.

TAP-medarbejdere: Assistent Christina Borella, assistent Lise Eriksen (fra 1.7.82); fuldmægtig Hanne Feveile (til 1.2.82); assistent Helle Tindbæk.

Studerende: Steen Boesen (til 30.11.81); Pia Jensen (fra 1.12.81); Jan Jørgensen (til 30.11.81); Jane Miltov (fra 1.12.81); Allan Nielsen (til 30.11.81); Anne Silassen (til 30.11.81).

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Engelsk blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområder inden for engelsk.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER

Dorrit Faber arbejder fortsat på et projekt vedr. kollokative mønstre inden for merkan-til-økonomisk sprogbrug (engelsk/dansk), og har i den forbindelse udarbejdet et indlæg til forskningsseminaret på Roligheden.

Lise-Lotte Hjulmand har i beretningsperioden

- deltaget i et kursus i semantik tilrettelagt af Sv. E. Rosenberg
- deltaget i et seminar om tekstlingvistik afholdt under ledelse af Lita Lundquist
- ved ovennævnte fremlagt et indlæg om tema/rema-begreberne
- til Ark 17 (udkommer ultimo 1982), bd. I *Tekstlingvistik: Teorier* udarbejdet afsnitte-
ne »Tematiske aspekter«, »Semantiske relationer mellem syntaktiske og leksikalske
størrelser«, »Semantiske relationer mellem sætninger«.
- til Ark 17, bd. II *Tekstlingvistik: Analyser* sammen med Mirella Cristofoli og Henrik
Selsøe Sørensen udarbejdet artiklen »Analyse af økonomisk tekst – Brænd ikke fing-
rene på statsobligationer«
- fortsat arbejdet med tema/rema-begreberne.

Jørgen Høedt har fortsat arbejdet med et juridisk sprogligt projekt på baggrund af det semantiske indhold af begreber og betegnelser inden for konkurs. Jørgen Høedt har sammen med Lita Lundquist, Heribert Picht og Jacques Quistgaard for Fagsprogligt Center redigeret »Proceedings of the 3rd European Symposium on LSP, Nyt Nordisk Forlag, 643 p. Har deltaget i kursus i tekstlingvistik og i den forbindelse medvirket til udarbejdelse af artikel om tekstlingvistik og juridisk sprog (udkommer i Ark 1983). Har deltaget i Unesco-ekspert møde i Moskva vedr. intensive sprogindlæringsmetoder.

Bengt Jürgensen har indsamlet materiale (engelsk, dansk og en række andre sprog) for at påvise, at begrebet MICRO-MEGALO-MACRO-sprog er af vigtighed i (a) oversættelsessituationen og (b) i reportagesituationen. Kontrast mellem »store« kultursprog og »mindre«. Har udvalgt en særskilt gruppe (niche) af de to engelske genitiver (hovedord + betegnelse for kropsdele). Skriftligt og mundtligt: specifikgrupper (fra politikersprog til fx tennisdommersproganvendelse). Ny-placering af engelske mådesadverbier, tilsvarende: ny betydning. I begrebsverdenen udvalgt én gren – udtryk for akademiske titler. Bemærket tendensen til længere ophobning af substantiv + substantiv + substantiv + hovedordet (også substantiv). Oversættelsesteori. Neologismer. Stilistik. Tendensen på engelsk (og dansk) til at gengive længere substantiver kort »næste« gang (kalder dem TRAILERS). Ved afslutning af tostavelers-adjektiver (på -y) i komparativ og superlativ. Bidrag til SPRINT.

Rita Lenstrup har afsluttet undersøgelse af oversættelse af infinitte verbalformer i engelsk til dansk, og færdiggjort en større afhandling herom. Hun har deltaget med indlæg i skolens tværfaglige tekstlingvistikgruppe.

Lise Mourier arbejder med et projekt vedr. international valutahandel. Projektet om-

fatter en faktuel, komparativ og terminologisk undersøgelse af valutateoretiske og valutahandelsmæssige forhold samt retsgrundlaget herfor i Danmark, Storbritannien og USA.

John Murphy har arbejdet med følgende forskningsprojekter: 1) Den engelske Nordsøgasindustri og dens prispolitik i årene 1970–1982. 2) Oprettelse af et tekstarkiv indeholdende tekster, der dækker flg. realiaområder: uddannelse, politik, forhold vedr. arbejderen og arbejdsgiverens fællesinteresser, lokalt selvstyre, social- og velfærdspolitik, udenrigspolitik, udvandrings- og racepolitik, samt aviser.

Christian Quist har fortsat arbejdet med undersøgelse af det semantiske indhold af visse fysiske størrelser og fænomener/egenskaber, der knytter sig hertil i populærfaglig og ekspertfaglig tekstsammenhæng. Dette arbejde har krævet en form for indikation af tekstens ekspertfaglighed. Det andet igangværende arbejde berører ligeledes populærfaglige og ekspertfaglige aspekter: en terminologisk undersøgelse af PRIME MOVERS baseret på energiomsætningsprincipper, med særligt henblik på afgrænsning over for andre »MOVERS« og en vurdering af udtrykssiden, herunder anvendelsen af »fælles termer«.

Helge Schwarz har (a) fortsat indsamlingen af materiale til projektet »De tællelige/utællelige substantivers syntaks, (b) påbegyndt en analyse af nominalfrasernes syntaks og semantik samt (c) indledt en undersøgelse af de pædagogiske og leksikografiske aspekter af de nævnte områder.

Karen Stetting har udarbejdet et arbejdsrapport med titlen, »Hvordan gør vi lingvistisk grammatik pædagogisk?«, som hun har forelagt på fakultetets forskningsseminar. Hun har i øvrigt anvendt størstedelen af den tid, der er afsat til undervisning, til arbejdet som redaktør for højskolens arbejdspladsavis, hvortil hun også har skrevet artikler og interviews.

Anne Zoëga arbejder fortsat på en undersøgelse af genre- og temabestemte og tilbagevendende termer og strukturer i forbindelse med en straffesags gang.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Dorrit Faber har i efteråret 1981 deltaget i et kursus i semantik afholdt på HHK v. lektor Svend Erik Rosenberg, og i foråret 1982 i et kursus i tekstlingvistik afholdt samme sted v. lektor L. Lundquist m. fl. I samarbejde med Stuart Burchell, Senior Research Officer ved London Business School, har hun arrangeret et seminar for EK- og EA/ED-studerende over engelske, merkantile og økonomiske forhold i dagene 22.–24. februar 1982.

Jørgen Høedt har fungeret som daglig leder af Fagsprogligt Center. Redaktør af Fagsprogligt Centers LSP-serie samt Unesco ALSSED LSP Newsletter. Sekretær for Unesco ALSSED LSP Network. Formand for det sproglige didaktikudvalg.

Finn Messell har været institutbestyrer fra 1.12.1981 og har været medlem af en række bedømmelsesudvalg.

John Murphy har i maj 1982 opsøgt en række engelske og skotske universiteter med henblik på at undersøge mulighederne for at placere HHK-studerende ved disse universiteter.

Christian Quist har fulgt semantikkursus afholdt af HHK ved Svend Erik Rosenberg, LSP symposium afholdt af HHK, tekstlingvistikkursus under Lita Lundquists vejledning samt fungeret som censor ved HHÅ.

Helge Schwarz har været institutbestyrer indtil december 1982, været medlem af/formand for en række bedømmelsesudvalg samt været medlem af Fakultetsstudienævnet, EK-studienævnet, fakultetets bogudvalg, didaktikudvalget og revisionsudvalget. Endvidere medlem af grammatikgruppen og oversættelsesgruppen.

Karen Stetting har været medlem af informationsudvalget og i forbindelse hermed skrevet udkast til en indstilling til konsistorium om opbygning af højskolens informationstjeneste, samt medvirket til iværksættelsen af en ny informationsopgave: en landsdækkende studiepræsentationsavis om handelshøjskolestudierne. Hun har desuden været formand for grammatikgruppen, medlem af flere bedømmelsesudvalg samt censor ved universiteterne.

Anne Zoëga har i august 1981 deltaget i LSP-symposiet på HHK. Derudover har hun i forbindelse med HHK's forskningsseminar d. 17. – 18.5.1982 holdt et indlæg om »Indlæring af gloser med henblik på tolkning«. Hun har endvidere fungeret som instituttets repræsentant i faggruppe II under Revisionsudvalget, og har i den forbindelse i samarbejde med cand. interpret. Kirsten Kirkegaard arrangeret et 2-dages seminar (d. 27. – 28.9.) med Professor Christopher N. Candlin fra University of Lancaster om bl. a. udarbejdelse af undervisningsmateriale og emneorienteret undervisning. I efteråret 1981 deltog hun i semantikkursus under ledelse af Svend Erik Rosenberg. Endelig har hun siden foråret 1982 deltaget i en studiekreds om tekstlingvistik under ledelse af lektor Lita Lundquist.

Inge Gorm Hansen har i samarbejde med Rochelle D. Gelman LLB Principal Lecturer og Liz Man Senior Lecturer, City of London Polytechnic i dagene den 16. – 20. februar arrangeret et seminar for kandidatstuderende over engelske juridiske forhold.

4. FORELÆSNINGER

Den 11.2.82 forelæste Mogens Boisen om Oversættelse – ikke så let som mange tror.

Den 22. – 24. februar 1982 blev der afholdt et seminar for EK- og EA/ED-studerende om engelske merkantile og økonomiske forhold ved Stuart Burchell, Senior Research Officer ved London Business School.

Den 2.3.82 forelæste Jeremy Verity om Language & Culture in a Creole Society.

Den 9.3.82 forelæste Norman Yetman om Race and Ethnicity in the USA in the 70's.

Den 30.3.82 forelæste Paul Levine om American Literature in the 70's.

Den 15.4.82 forelæste Alan Robinson om The Troubles in Northern Ireland.

rensen; cand. ling. merc. Joan Haff Tournay; cand. interpret. Eva Bruun Veedfald; cand. mag. Jørn Westengaard-Holm.

Undervisningsassistenter (italiensk): Translatør Zita Andersen; cand. mag. Ane Vibeke Foss; cand. mag. Bente Lihn Jensen; translatør Merete Kock; cand. phil. Iørn Korzen; cand. phil. Hans Palle Mortensen; Guiseppina Panzeri, dott.; cand. phil. Lise Velschow.

Undervisningsassistenter (russisk): Cand. mag. Britta Bjørn; cand. mag. Gertrud Bohlbro; cand. phil. Birte Pass; cand. mag. Sonja Vesterholt.

Sekretærer: Anna Berg von Linde (fra 3.9.81); Kirsten Elsborg; Anette Vinther Fardal (til 1.6.82); Ina Kjøgx Pedersen.

Institutrådet bestod den 1.12.81 af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Eksterne lektorer: Cand. ling. merc. Susanne Hertz.

Undervisningsassistenter: Cand. mag. Else Marker-Larsen; cand. phil. Søren Michelsen.

TAP-medarbejdere: Anna Berg von Linde; Kirsten Elsborg; Anette Vinther Fardal; Ina Kjøgx Pedersen.

Studerende: Jørn Nielsen; Marianne Olsen; Ester von Wowern.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Instituttet blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområderne inden for fransk, italiensk og russisk.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Mirella Cristofoli har i samarbejde med Merete Kock udarbejdet et dansk-italiensk glossar i kommercielt sprog, baseret på gennemgang af italiensk tekstmateriale.

Hun har udarbejdet curriculum for undervisning i merkantilt-økonomisk sprog på det nyoprettede EK-studium og indsamlet materiale til brug for denne undervisning.

Har endvidere deltaget i seminar om tekstlingvistik og i samarbejde med Henrik Selsø Sørensen og Lise-Lotte Hjulmand udført en tekstanalyse af en økonomisk tekst, der vil blive publiceret i Ark 17 »Tekstlingvistik. Teorier og analyser«.

Gunhild Dyrberg har sammen med Grete Duvå, HHÅ revideret kompendierne i merkantilt-økonomisk sprog for EK 1. år og 2. år. Hun har deltaget i udarbejdelsen af en fransk-dansk faglig ordbog, hvor hun specielt har beskæftiget sig med områderne: crédit, banques, bourse, commerce. Endvidere har hun indsamlet neologismer i fransk fagligt sprog som led i en samarbejdsaftale med Institut de la Langue Française, Nancy.

Charlotte Langkilde har fortsat sine undersøgelser af læsefærdighed inden for fagligt fransk med særligt henblik på EG-studiet. Hun har dertil indsamlet et omfattende materiale af forståelsesfejl, dels i forbindelse med undervisningen, dels i forbindelse med

prøven i oversættelse af ektemporaltekst ved EG-eksamen i fransk, samt foretaget en systematisering af dette materiale. Hun har foretaget komparative indsamlinger ved andre eksaminer. Hun har endvidere påbegyndt udarbejdelsen af et kompendium i læsefærdighed på fransk for EG-studerende samt udarbejdet et spørgeskema om fremmedsproglige læsevaner, fremmedsproglig læsefærdighed, motivation og interesse for økonomi og sprog m.m. hos de studerende ved indgangen til EG-studiet. Hun har fremlagt nogle af sine forskningsresultater dels i april 1982 ved en gennemgang af læsefærdighed og -vaner hos EG-studerende tilrettelagt for lærere på forsøgsstudiet, dels i maj 1982, hvor hun i forbindelse med HHK's forskningsseminar holdt foredrag om »Glosekendskab og læseforståelse«. Hun har endvidere i januar-maj 1982 tilrettelagt og afholdt et kursus i læsefærdighed på fransk med særligt henblik på økonomisk sprog for lærere ved HHK's økonomiske fakultet.

Lita Lundquist har forsket i flg. emner, der er blevet fremlagt i foredragsform på de nævnte kongresser:

»Langue, Communication et Linguistique« på 8. Skandinaviske Romanistkongres i Odense, august 1981.

»Assiette og Tekstlingvistik« på Romansk institut i Umeå, Sverige, maj 1982.

»Integrationsmuligheder mellem sproglige og ikke-sproglige discipliner belyst ud fra »the frame theory«, på HHK's forskningskonference, maj 1982.

Samtlige foredrag udkommer som artikler i 1982 eller 1983.

Lita Lundquist udforsker for tiden forbindelseslinjerne mellem tekstlingvistik og kognitiv lingvistik m.h.p. at belyse de kognitive tekstforståelsesprocesser, der er involveret i fremmedsprogsindlæring. Endvidere undersøger hun forskellige sproghandlingsteorier for at finde frem til en rimelig model til beskrivelse af sproghandlinger.

Hanne Martinet

Udgivelser:

– Anmeldelse af *La notion de situation en linguistique*, C. Germain, 1973, Ottawa, éd. de l'Université d'Ottawa, i *Revue Romane*, XVI 1-2, 1981 København;

– »Une analyse contrastive fonctionnelle des adjectifs éphithètes en -ant et -ende en français et en danois contemporains« i *Studi Italiani di Linguistica Teorica ed Applicata*, Anno IX, 1980:2.

I Trykken:

– Artiklen TROUBETSKOY i *Dictionnaire des philosophes*, Denis Huisman (red.), P.U.F., Paris;

– Kommentar til Professor W. Mañzaks foredrag »If I was instead of if I were« i Fisiak, J. (ed.), 1982, *Historical Syntax*, Mouton, The Hague;

– Artiklen »Some remarks about Translation and Style«, i *Papers and Studies in Contrastive Linguistics*, Vol. XVII, Poznań.

Under forberedelse:

Monografi om oversættelsesteori og praksis.

Lena Munck har publiceret en artikel (»Nogle overvejelser angående disciplinen teknisk sprog og dens placering i den nye studiestruktur«) i *Sprint* nr. 1, 1982.

Hun har deltaget i et seminar om tekstlingvistik og har i samarbejde med Bodil Nistrup

Madsen, Christian Quist og Anette Villemoes udarbejdet tekstanalyser af en teknisk tekst, samt – i samarbejde med Lita Lundquist og Anette Villemoes – skrevet et kapitel om teksttypologisering. Begge arbejder vil blive publiceret i ARK nr. 17 (»Tekstlingvistik – teorier og analyser«).

Hun fortsætter i øvrigt indsamlingen af materiale til et undervisningsforløb i teknisk sprog og arbejder sammen med Anette Villemoes med at indsamle materiale (på dansk og fransk) med henblik på fastlæggelse af kriterier for en underopdeling af teksttypen teknisk sprog.

Jacques Qvistgaard har fortsat igangværende arbejder (herunder dansk-fransk og norsk-fransk ordbog, termbankprojekt, indsamling af terminologisk materiale) og deltaget i arbejdet i tvær sproglige grupper. I øvrigt har han helliget sig planlægningen af Fagsprogligt Centers aktiviteter inden for forskningsområdet. Har sammen med Jens Rasmussen og Gunhild Dyrberg udgivet »Le Francais des Affaires« (Bidrag fra kollokviet marts 1981 på HHK).

Jens Rasmussen har i samarbejde med Lilian Stage færdiggjort og udgivet »Moderne fransk grammatik« og »Øvelser i fransk grammatik«. Disse værker er beregnet til brug ved undervisningen i fortsættelse af gymnasietrinnene, specielt på handelshøjskolerne. Overvejelser i forbindelse med udarbejdelsen af disse publikationer blev meddelt i et foredrag på Forskningsseminar VI i indlægget: »Lingvistik/pædagogik: skisma eller balance«.

Han har fortsat arbejdet i neologigruppen med undersøgelse af nye franske ord i merkantilt-økonomisk sprog.

Lilian Stage har i samarbejde med Jens Rasmussen udarbejdet en grundbog til brug for grammatikundervisningen på grundstudiet (Øvelser i fransk grammatik, Schønberg). Lilian Stage arbejder med en syntaktisk-semantisk analyse af ikke-hypotetiske si-sætninger samt en undersøgelse af oversættelsesækvivalenser. Hun fortsætter en kontrastiv analyse af franske og danske modalverber.

Lilian Stage har haft et indlæg på forskningsseminar VI med titlen »Eksemplets magt« om eksempel materialets funktion i en pædagogisk grammatik.

Henrik Selsø Sørensen har fortsat projektet inden for fagsproglig kommunikation, der tager sigte på at opstille oversættelsesstrategier med udgangspunkt i teksters pragmatisk-kommunikative aspekter. Han har forberedt et indlæg herom på et ASCLA-symposium i oktober 1982.

Henrik Selsø Sørensen har undersøgt tekstlingvistiske analysemetoders anvendelighed i sit projekt; dette er sket i samarbejde med andre adjunkter. Han har i den forbindelse sammen med Lita Lundquist og Christian Quist beskrevet teksters kognitive aspekter og sammen med Mirella Cristofoli og Lise-Lotte Hjulmand udført en tekstanalyse af en økonomisk tekst. Begge dele publiceres primo 1983 i ARK-serien som dele af et større nummer om tekstlingvistik. Henrik Selsø Sørensen har deltaget i et tvær sprogligt samarbejde om oversættelse af fagsproglige tekster inden for rammerne af »Gruppen for oversættelse og tolkning«. En rapport om dette arbejde har Henrik Selsø Sørensen publiceret i SPRINT 82/1 under titlen »oversættelsesmagi og oversættelsesstrategi«.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Mirella Cristofoli har bidraget til planlægningen af det nye EK-studium i italiensk, og i denne forbindelse været på studierejse til Scuola superiore di lingue moderne i Trieste. Hun har været medlem af arbejdsgruppen for fagligt sprog til revision af studierne.

Gunhild Dyrberg har på Terminologiaafdelingens kursus i terminologi været projektleder på et terminologisk projekt som afslutning på kurset. Endvidere har hun været medlem af arbejdsgruppen for fagligt sprog til revision af studierne, EK-studienævnet, bogudvalget og redaktionskomiteen for SPRINT.

Charlotte Langkilde har afsluttet arbejdet med udgivelsen af »Actes du colloque »Le Français des Affaires««, deltaget i tekstlingvistikgruppens arbejde i foråret 1982, i »International Symposium on LSP: Reading for Professional Purposes in Native and Foreign Languages« i Eindhoven i august 1982 samt i et EDB-kursus tilrettelagt af EDB-centret, HHK, i august 1982.

Lita Lundquist har for en gruppe adjunkter ved HHK ledet en seminarrække på 7 dobbelttimer over emnet Tekstlingvistik, og været koordinator ved en forestående udgivelse (i Ark) dels af egne og andres teoretiske overvejelser, dels af gruppens praktiske arbejdsresultater.

Lita Lundquist har som formand for faggruppe I under Revisionsudvalget ledet reformarbejdet med almindeligt sprog, og herunder i samarbejde med Hanne Glasius, Bente Kristensen, Kjeld Lykke og Birte Vesterli udarbejdet en studieordning for de to forøgshold. Lita Lundquist er medlem af didaktikudvalget og Interimsstudienævnet.

Hanne Martinet har efter indbydelse deltaget i:

- 17th International Conference on Polish-English Contrastive Linguistics, Błazejenko, Polen, 3.–5. december 81, hvor hun holdt foredraget »Some remarks about Translation and Style«;
- 2e Symposium International CONTACT + CONFLIT, Bruxelles, 3.–5. juni 1982, hvor hun holdt foredraget »Transplantation, intégration et conflit«;
- The XIIIth International Congress of Linguistics, Tokyo, 26.8.–4.9.82, hvor hun holdt foredraget »Some Problems about Acquisition of Communicative Behaviour by Adolescents and Adults«;

I øvrigt:

- har formidlet gæsteforelæsning på HHK og i lingvistikredsen i København ved professor Sandra Golopentia-Eretescu, Brown University, Providence, USA.
- er sekretær for ADLA, København samt for Lingvistikredsen i København, og leder af oversættelsesgruppen ved HHK;
- er revisor på oversættelsen af bogen »Vandre mod lyset«, forlaget Vandre mod lyset, København.

Jacques Qvistgaard er fortsat formand for ADLA's bestyrelse og formand for AILA's videnskabelige kommission for fagsprog.

Han har 16.–19. august 1981 i Fagsprogligt Centers og AILA's regie været medarrangør af og deltaget i »3rd European Symposium on LSP (HHK)«.

Han har i dagene 10.–13. maj 82 på Fagsprogligt Centers vegne deltaget i møder i Stras-

bourg vedr. et planlagt symposium i fransk fagsprog (Strasbourg febr. 1983). Har i dagene 1.–4. juli 82 i Louvain dels deltaget i AILA's Internationale Komité's årlige møde dels deltaget i »Symposium on National-Functional Syllabuses« organiseret af Université Catholique.

Jens Rasmussen har efter indbydelse medvirket ved:

- den franske organisation CIREEL's 2. internationale kollokvium vedr. programmet »Langues et Coopération européenne« (Urbino 16.–19. september 1981) hvor han i forbindelse med kollokviets tema »statut et gestion des langues« holdt et foredrag med titlen »Stratégies pour améliorer l'apprentissage de la lecture de textes en langues de spécialités«.
- VIII kollokvium (22.–24. april 1982) i den franske forening »Echanges Internationaux«, hvor han til temaet »Comparaisons sur l'enseignement des langues vivantes en Europe« bidrog med et indlæg »L'enseignement des langues étrangères dans les écoles commerciales et techniques au Danemark«.
- et internationalt møde ved Odense Universitet (14.–15. april 1982) som medlem af den internationale forbindelseskommité under CIREEL's program »Langues et Coopération européenne«. På mødet stiftedes en ny sammenslutning »Conseil International des Langues« (CIL), som på internationalt plan skal informere om brugen af fremmedsprog og fremmedsprogsundervisning.
- Han har deltaget i den 8. Skandinaviske Romanistkongres (Odense Universitet, 17.–21. august 1981).
- Endvidere har han som medlem af Udvalget vedr. fremmedsprogspædagogik under Statens humanistiske forskningsråd bidraget til planlægningen af iværksættelsen af behovet for fremmedsprog.

Henrik Selsø Sørensen har deltaget i neologismegruppens indsamling af franske neologismer og har som lærer medvirket ved gennemførelsen af det udvidede terminologikursus under valgfri fag. Han har deltaget i Terminologiaafdelingens arbejde og bl. a. forbedret inddatering af skovbrugsterminologi i DANTERM. Henrik Selsø Sørensen har deltaget i fagsprogssymposiet »The 3rd European Symposium on LSP« på HHK i august 1981 og i en kongres om flersprogethed »Conflit et contact« i Bruxelles i juni 1982 samt i et kursus i semantik holdt af Sv. E. Rosenberg på HHK.

Henrik Selsø Sørensen har gennemført et forsøg med indførelse af hjælpemidler ved skriftlig eksamen i fransk merkantilt/økonomisk sprog og udarbejdet rapport herom. Henrik Selsø Sørensen har sammen med Ellen Fehrn-Christensen tilrettelagt og gennemført den årlige studietur til Paris af en uges varighed.

Henrik Selsø Sørensen er medlem af opgaveudvalget for fransk og var indtil udgangen af 1981 medlem af EG-studienævnet.

4. GÆSTEFÖRELÆSNINGER

Professor Sandra Golopentia-Eretescu, Brown University – Providence – USA holdt den 23. november forelæsning over emnet »L'Analyse de la conversation«.

C. INSTITUT FOR SPANSK

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, translatør Niels Henning Pedersen, HD.

Lektorer med forskningspligt: Cand. mag. Søren Kaas Andersen; afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen; cand. ling. merc. Heribert Picht; translatør Halvor Søeborg.

Lektorer uden forskningspligt: Translatør Niels Henning Pedersen, HD; translatør Ellen Sundbo; translatør Erna Sølling.

Adjunkt med forskningspligt: Cand. ling. merc., translatør Anette Villemoes.

Adjunktvikar med forskningspligt: Cand. ling. merc., translatør Agnete Berg Nielsen.

Adjunktvikar uden forskningspligt: Cand. ling. merc., translatør Louise Denver.

Kandidatstipendiat: Cand. ling. merc., translatør Hanne Puggaard.

Eksterne lektorer: Dr. María Berta Pallares Garzón; cand. ling. merc., translatør Kirsten Jessen; cand. ling. merc., translatør Ditte Obel Mikkelsen; translatør Vibeke Pentz-Møller; cand. mag. Helle Wegener.

Undervisningsassistenter: Cand. ling. merc., translatør Jørgen Aabye; cand. interpret., translatør Ellen Marie Bentsen; cand. mag. Jens Borello; cand. mag. Charles Céspedes; cand. interpret., translatør Boyja Dam; licenciada María Días-Varela; cand. interpret., translatør Hans Peter Elmøe; cand. ling. merc., translatør Annette Grindsted; cand. interpret., translatør Ib Gustafsson; cand. phil. Inge Hammerich; María Fabricius Hansen; cand. mag. Iben Hasselbalch; cand. ling. merc., translatør Anders Hermansen; cand. ling. merc., translatør Doris Sørensen Hornemann; cand. mag. Marianne Truels Jensen; cand. mag. Vibeke Kamp Jørgensen; cand. interpret., translatør Kirsten Larnæs; cand. ling. merc., translatør Pelle Løvgren; cand. ling. merc. Finn Juhl Pedersen; cand. ling. merc., translatør Lise Saxov; cand. mag. Ditte Skelboe; cand. mag. Charlotte Toubro; cand. ling. merc., translatør Charlotte von Haffner.

Sekretærer: Lis Olsen; Elna Oberleitner; Vibeke Maaløe.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere samt af:

Undervisningsassistenter: Cand. phil. Inge Hammerich, cand. mag. Vibeke Kamp Jørgensen.

TAP-medarbejdere: Lis Olsen; Elna Oberleitner; Vibeke Maaløe.

Studerende: Lene Greve Sørensen (indtil 30.11.1981); Marianne Winther (indtil 30.11.1981); Jette Jerl Jensen; Tina Theilgaard; Hans-Jørgen Thomsen.

1. OPRETTELSE

Institut for spansk blev oprettet i februar 1970.

Instituttet dækker alle fagområder inden for spansk.

2. FORSKNING

Søren Kaas Andersen har afsluttet omarbejdelsen af kompendiet i tekstlæsning til brug for EA/ED og er sammen med Halvor Søeborg ved at revidere »Spansk grammatik«.

Jørgen Jensen

1. har til diskussion i de tværsproglige arbejdsgrupper for grammatik og oversættelse forelagt et oplæg vedrørende »aspekt og aktionsart« og fortsætter på grundlag heraf arbejdet med at fastlægge kriterier for anvendelsen af teliske/ikke-teliske verber;
2. er ved at færdiggøre en sammenlignende undersøgelse af »eksplicit durative« konstruktioner i spansk og engelsk.

Agnete Berg Nielsen arbejder på en undersøgelse af neologismer i spanske økonomiske og merkantile tekster.

H. Picht

1. har revideret og suppleret et kompendium til brug ved undervisning i samfundslære i spansk om Spanien (EA);
2. har fortsat sit bibliografiske arbejde i forbindelse med TermNet (BT 12) vedr. registrering af terminologiske specialeafhandlinger;
3. har suppleret »Bibliografi over terminologiske artikler og afhandlinger i videste forstand« samt skrevet et forord dertil. Bibliografien omfatter p.t. 760 publikationer;
4. har påbegyndt en større undersøgelse vedr. almensprogede verbers semantiske forhold i fagsproglig sammenhæng. Indsamling af eksempelmaterialet (ca. 4.100) er afsluttet og de første 4 analysetrin er gennemført. En foreløbig rapport er aflagt i form af et indlæg på AScLA-Symposiet i København (4.-6. oktober 1982);
5. har sammen med Prof. Dr. R. Arntz udgivet bogen »Einführung in die Übersetzungsbezogene Terminologiearbeit«, Hildesheimer Beiträge zu den Erziehungs- und Sozialwissenschaften. G. Olms Verlag, Hildesheim 1982;
6. har udarbejdet et notat om terminologiuddannelse ved HHK.
7. har udarbejdet et forslag til termbankklassifikationens makroenhed »landbrug«;
8. har i forbindelse med det nordiske forskerkursus »Terminologi och Fackspråk« (Vasa (Finland) 16.-26.8.1982) holdt følgende forelæsninger hhv. debatoplæg:
 - a) Terminologiens principper og metoder.
 - b) Språkvård ur terminologiens synsvinkel.
 - c) Terminologische Schulen.
 - d) Die Arbeit von ISO/TC 37 und die mit ihr verbundenen Probleme.
 - e) Organisationen, Institute, etc. auf dem Gebiet der Terminologie.
 - f) Zeitschriften und ähnliche Publikationen, die u.a. oder ausschliesslich fachsprachliche und terminologische Beiträge veröffentlichen.
9. har medvirket i tilrettelæggelse og gennemførelse af terminologikurset 1981/82 under valgfri fag.
10. har skrevet forordet til den viderebearbejdede og publicerede specialeafhandling »Vekselterminologi, dansk-spansk« af H. Puggaard, 1982.

Hanne Puggaard

1. arbejder med en terminologisk-leksikografisk behandling af civilprocessen i Danmark og Spanien med særligt henblik på den didaktiske fremstilling.

2. har viderebearbejdet og publiceret specialeafhandlingen: »Vekselterminologi, dansk-spansk«.

Anette Villemoes arbejder på et projekt i teknisk sprog med det formål at søge at isolere de semantisk-syntaktiske træk i danske verbalenheder, der er med til at bestemme, hvilken gengivelsesstruktur, der kan vælges på spansk.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Søren Kaas Andersen har udført redaktionsarbejde i forbindelse med SPRINT og i øvrigt brugt en væsentlig del af sin tid på administrativt arbejde.

Marisa Fabricius Hansen

1. samler nye gloser og gloser med ny betydning, som dukker op i det moderne skrevne spanske sprog, og som ikke findes i ordbøgerne. Der udarbejdes en liste hver måned, som uddeles til instituttets lærere. Gloserne arkiveres endvidere i alfabetisk orden spansk-dansk, dansk-spansk.
2. samler og arkiverer artikler, ordlister etc., som måtte være af interesse med henblik på at opbygge tekstmateriale om Spanien. Lærerne modtager meddelelse om, hvad der bliver arkiveret.
3. skriver og indtaler »nyheder« om Spanien, der kan benyttes i klasseundervisningen som en spansk »radioavis«.
4. ajourfører et kartotek om grammatiske emner, specielt til brug for studerende, der skriver speciale.
5. har udgivet en bog med spanske forkortelser i 1981, hvortil første supplement er udkommet i september 1982.
6. ajourfører det kompendium med tolkedialoger, som blev udgivet i 1979.

Jørgen Jensen har i perioden 26.7.–8.8.1982 været på studieophold i Madrid, især med henblik på at etablere samarbejde mellem Institut for Spansk og et nyoprettet, tilsvarende institut på Universidad Complutense, samt for at orientere sig om sommerkurser for studerende på dette universitet og på Escuela Diplomática.

Agnete Berg Nielsen

1. har i foråret 1982 deltaget i kursus i tekstlingvistik på Handelshøjskolen ved lektor Lita Lundquist.
2. har desuden været medlem af revisionsudvalget og arbejdsgruppen for fagligt sprog vedr. studiereformen.

H. Picht

1. har som medlem af arbejdsgruppen vedr. anliggender i forbindelse med ISO/TC 37/SC 1 under Dansk Standardiseringsråd udarbejdet oplæg til Danmarks kritik og afvisning af DP/ISO 704 »Principles of Terminology« og DP/ISO 860 »unification of concepts and terms«, samt varetaget forskellige opgaver i forbindelse med ISO/TC 37/W.G. 5 »Vocabulary of Terminology«.
2. har deltaget i et møde i den internationale arbejdsgruppe vedr. terminologiklassifikation (München, juli 1982).

3. er terminologiafdelingens repræsentant i SPRINT-redaktionen.
4. har været terminologiafdelingens repræsentant i redaktionsudvalget for »Proceedings of the 3rd European Symposium on LSP«, 1982.
5. er medlem af editorial board of TermNet News, som udgives af Infoterm.
6. har på opfordring af Norges almenvitenskapelige forskningsråd udarbejdet en udtalelse vedr. Jan Lars Roalds projekt: »La théorie de la terminologie et un projet terminologique bilingue dans la domaine des relations professionnelles«.
7. er censor ved Handelshøjskolen i Århus.
8. er formand for NORDTERM/AG i »Terminologiuddannelse«.

Hanne Puggaard har varetaget undervisningen i juridisk sprog på kandidattrinnets 1. år.

Anette Villemoes

1. har i efteråret 1981 deltaget i et kursus i semantik afholdt på HHK ved lektor S. E. Rosenberg.
2. har deltaget i et seminar om tekstlingvistik og har i samarbejde med Bodil Nistrup Madsen, Christian Quist og Lena Munck udarbejdet tekstanalyser af en teknisk tekst samt, i samarbejde med Lita Lundquist og Lena Munck, skrevet et kapitel om teksttypologisering. Begge arbejder vil blive publiceret i ARK nr. 17 (»Tekstlingvistik – teori og analyse«).
3. arbejder sammen med Lena Munck med at indsamle materiale på dansk og spansk med henblik på fastlæggelse af kriterier for en underopdeling af teksttypen teknisk sprog.
4. har været medlem af Revisionsudvalget og har i dettes regie deltaget i en arbejdsgruppe med det formål at revidere disciplinen fagligt sprog.

D. INSTITUT FOR TYSK

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand. art. Hans Peter Jørgensen.

Professor: Mag. art. Hans-Peder Kromann.

Lektorer med forskningspligt: Cand. ling. merc., translatør Inge Baaring; afdelingsleder, cand. mag. Gert Engel; translatør, cand. jur. Bente Kristensen; udenlandsk lektor, Dr.-Ing. Klaus Müller; translatør Theis Riiber (pr. 1.7.82); cand. mag. Poul Rosbach.

Lektorer uden forskningspligt: Cand. mag. Frede Boje; cand. mag. Liselotte Brøndlund; translatør Flemming Koue.

Adjunkter med forskningspligt: Cand. phil. Peter Colliander; cand. ling. merc. Bodil Nistrup Madsen.

Adjunkter uden forskningspligt: Cand. interpret. Doris Hansen; cand. ling. merc. Birthe Vesterli.

Kandidatstipendiat: Cand. mag. Gyde Hansen.

Eksterne lektorer: Dr. phil. Klaus Bohnen; lic. phil. Mogens Dyhr; cand. interpret. Henrik Hopstock (indtil 31.12.81); Rechtsanwalt Hilke Kovacs; cand. mag. Svend Wodt-

mann Pedersen; lic.phil. Peder Skyum-Nielsen (pr. 15.9.81 – dansk); mag.art. Svend Erik Rosenberg (pr. 1.3.82 – lingvistik).

Undervisningsassistenter: Cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen; cand.mag. Steffen Leo Hansen; translator Jytte Haussmann; cand.mag. Jytte Heine; cand.pæd. Grethe Hjorth; translator Henriette D. Holm; cand.mag. Lise Neersø Jaspersen; cand.phil. Rosalies Kjeldsen; cand.interpret. Anne-Marie Mehl Knudsen; cand.interpret. Birgit Lindow; cand.phil. Helge Nielsen; translator Ulla I. Olsen; cand.interpret. Benedikte S. Poulsen; cand.mag. Ursula Schmalbruch; cand.mag. Susanne Vestergaard; cand.ling.merc. Flemming Vogdrup; cand.interpret. Annette Zimmermann.

Sekretær: Vivi Rønne Hansen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af følgende:

Undervisningsassistenter: Cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen; translator Henriette D. Holm; cand.mag. Lise Neersø Jaspersen.

TAP-medarbejdere: Vivi Rønne Hansen; Lene Nielsen; Ester Olsen.

Studerende: Indtil 1.12.81: Ole Nørgaard Jensen; Denise Schöni; Leif Skriver. Fra 1.12.81: Lars Frederiksen.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for tysk blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområder inden for tysk.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Inge Baaring viderefører arbejdet med afdækning af eksisterende strategier ved simultantolkning fra tysk til dansk og anvisning af nye; desuden har hun genoptaget et tidligere påbegyndt arbejde med fejlanalyse af et antal simultantolkede taler fra tysk til dansk.

Peter Colliander har færdiggjort et større arbejde vedr. infinitivkonstruktioner og bisætningers syntax med særligt henblik på deres funktion som sætningsled. Publikationen skulle, med store forsinkelser, udkomme primo 1983.

Han fortsætter disse undersøgelser.

Han har endvidere fuldenendt undersøgelserne af kongruens- og rektionsrelationer i moderne tysk, hvis resultat er blevet en artikel, der publiceres i CEBAL nr. 6.

Han er endvidere i gang med et undersøge moderne lingvistiske teoridannelser (dependens- og transformationsgrammatik) med henblik på en didaktisering af disse.

Gyde Hansen har afsluttet en empirisk kontrastiv undersøgelse af artikelbrugen på dansk og tysk.

I samarbejde med ordbogsgruppen gennemfører hun forstudier med henblik på etableringen af et fagsprogligt korpus.

Bente Kristensen har foretaget komparative studier inden for disciplinen konkurrence-ret i Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland. Resultaterne heraf er bl. a. udnyttet til udarbejdelse af et curriculum til brug for undervisningen i juridisk sprog på EK-trinet og til udfærdigelse af begrebssystemer og begrebsplaner (også kaldet »frames«), der tilgodeser både de juridiske sammenhænge og terminologiske henholdsvis oversættelses-mæssige aspekter inden for den nævnte disciplin.

Hans-Peder Kromann anvender sin forskningstid på arbejdet i ordbogsgruppen (s.d.).

Klaus Müller har afsluttet og fået godkendt sin undersøgelse og rapport til EF-kommissionen med titlen: »Studie über die Sammlung, Behandlung, Aufarbeitung, Verbrennung und Beseitigung von Altöl und seiner Verarbeitungsrückstände in den Mitgliedsstaaten der Europäischen Gemeinschaft (Endbericht für die Kommission der EG, 123 s., udkommer som EF-publikation i efteråret 1982). Han har afsluttet og redigeret sin doktordisputats med titlen: »Die technische, ökologische und wirtschaftliche Beurteilung der Möglichkeiten zur Behandlung von Altölen« (520 + LXIV s.). Han har forsvaret sin doktordisputats den 25.3.82 ved Technische Universität, Berlin og fik titlen Dr.-Ing. Han har udgivet sin doktordisputats som bog under titlen: »Altölverwertung« (Erich-Schmidt-Verlag, 568 s.).

Theis Riiber har til belysning af mulighederne for at klassificere fagområder på basis af UDK-systemet afsluttet specialstudie I: Klassifikation af fagområder i tosprogs-leksikografien (med særligt henblik på de tekniske områder), ARK 14.

Poul Rosbach har fortsat sin deltagelse i ordbogsgruppens arbejde (s.d.).

Ordbogsgruppen (H.-P. Kromann, Th. Riiber og P. Rosbach) har kunnet intensivere arbejdet inden for fire områder:

1. studier i sekundærlitteraturen omkring tosprogsleksikografi samt fortsat udarbejdelsen (ca. 40 manuskriptsider) af en afhandling om de fundamentale teoretiske og metodiske principper for tosprogsleksikografi. Afhandlingen publiceres i »Studien zur neuhochdeutschen Lexikographie«, udgivet af Prof. H. E. Wiegand i Germanistische Linguistik.
2. studier i klassifikation af tekster med henblik på etablering af korpus til leksikografisk arbejde udføres af Th. Riiber (s.d.) i samarbejde med Gyde Hansen.
3. etableringen af det fagsproglige korpus med henblik på fagsproglige tosprogsleksikografi.
4. udvikling af record for leksikalske enheder og forsøg med indlæsning på EDB ved Theis Riiber i samarbejde med Bodil Nistrup Madsen.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

Inge Baaring (se Center for konferencetolkning).

Peter Colliander har skrevet to artikler til SPRINT: »Skal vi starte op et studie omkring dansk?« og »Det tyske »es««. Han har deltaget i »Jahrestagung 1982«, Institut für deutsche Sprache, Mannheim, 9.-13.3.1982. Han har holdt foredrag på »Foreningen af læ-

rere i tysk ved de erhvervssproglige uddannelser's årsmøde den 1.-3.9.1981 (Das Genus der deutschen Substantive«, jf. ARK 8). Han har udarbejdet »Indledning til tværspørgs- lig basisgrammatik« til brug på forsøgsundervisningen på korrespondenttrinnet samt ud- arbejdet »Tysk Grammatik« til brug på forsøgsundervisningen på korrespondenttrinnet (kompendium på 35 sider, der giver en grundlæggende indføring i tysk *syntax*). Han har endvidere deltaget i planlægningsarbejdet vedr. forsøgsundervisningen på korrespon- denttrinnet.

Gert Engel har fortsat været medlem af Det faglige Landsudvalg for de humanistiske ud- dannelser; af CETIL (EF-kommissionens rådgivende udvalg for multilingual kommuni- kation) samt af CIDST-MULTI (EF's ministerråds udvalg vedr. flersprogethed i infor- mation og dokumentation). Han er den 1.1.1981 af undervisningsministeren blevet be- skikket som medlem af Udvalget vedr. handelshøjskoleområdet i Syd- og Sønderjyl- land. Han er den 1.4.82 af Statens humanistiske Forskningsråd blevet udpeget som medlem af styringsgruppen for rådets initiativområde »EDB i tekst, tale og ordbøger (ETTO)«. Han har i tiden fra 1.6.-2.6.82 som sektionsleder deltaget i ETTO-konfe- rencen på Krogerup Højskole.

Gitte Baunebjerg Hansen har fortsat sine undersøgelser vedr. modalpartikler på dansk og tysk. I foråret 1982 startede hun sammen med Monika Wesemann fra Københavns Universitet på et ordbogsprojekt. Projektets mål er et kontrastivt opslagsværk om mo- dalpartikler på dansk og tysk. Hun vil ved en kongres ved Freie Universität i Berlin i september 1982 sammen med Monika Wesemann fremlægge den første arbejdsberet- ning om dette projekt.

Gyde Hansen har fået tildelt et DAAD-stipendium til et ophold fra 15.9.-15.10.1981 ved Universität Freiburg, Institut für Germanistik und Skandinavistik.

Bente Kristensen har på forskningsseminar VI på »Rolighed« i maj 1982 holdt et fore- drag vedr. forbindelsen mellem realia og sprog, og har herunder bl.a. gjort rede for, hvorledes det kognitive beredskab inden for et givet realiaområde kan oparbejdes og aktiveres i en kommunikativ situation. Hun har været leder af en arbejdsgruppe, der har udarbejdet og udgivet: Dansk-engelsk Ergonomi-Glasar, DS-Informationsblad, Dansk Standardiseringsråd, København 1982. Hun har i efteråret 1981 deltaget i et for- skerkursus vedr. semantik, ledet af cand. mag. Svend Erik Rosenberg. Hun er fortsat daglig leder af Terminologiafdelingen og har i hele beretningsperioden desuden været formand for det planlægnings- og udviklingsarbejde, som Det erhvervssproglige Fakul- tet har iværksat med henblik på gennemførelse af en studiereform.

Hans-Peder Kromann har udarbejdet og samlet undervisningsmateriale i form af et kompendium med tekstanalysebegreber for EA- og EK-studiet: Werkzeugkasten der Textanalyse. Unterrichtsmaterial (27 s.). Han har sammen med forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen udarbejdet en artikel om tyske ordbøger: Leksika for tyskstude- rende, SPRINT 3 (1981), s. 18-24. Han har været formand for 1 udvalg til lektorbe- dømmelse og medlem af udvalg til ansættelse af ekstern lektor i lingvistik. Han har væ- ret medlem af EK- og fakultetsstudienævnet indtil 1.12.1981. Medlem af bogudvalget og af forskningsbudgetteringsudvalget. Formand for fakultetets forskningsplanlæg-

ningsudvalg. Han har desuden været medarrangør af forskningsseminaret maj 1982, redaktør af ARK samt vejleder for 3 adjunkter og 1 stipendiat.

Bodil Nistrup Madsen har i samarbejde med ordbogsgruppen udarbejdet en record for leksikografiske data og testet recorden's behandling i informations- og dokumentations-systemet STATUS II. Hun har gennemført et 6-timers kursus i oprettelse af databaser i STATUS II for EDB-centrets medarbejdere. Hun har i forbindelse med et seminar i Tekstlingvistik udarbejdet et indlæg »Analyse af tekniske tekster med henblik på tematisk progression« samt har i tiden fra den 1.-2.6.82 deltaget i ETTO-konferencen på Krogerup Højskole og herunder forelagt et papir »Termbanker som basis for produktion af ordbøger«.

Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen har udviklet det datalingvistiske grundlag for oprettelse og drift af en database »Fransk-Dansk Ordbog« og har som medlemmer af en ETTO-arbejdsgruppe deltaget i projektet: »Udvikling af et fælles format for danske ordbøger«. Se i øvrigt Terminologiafdelingen.

Klaus Müller har holdt foredrag ved forskningskollokviet »Technische Chemie« ved Technische Universität, Berlin (13.5.82) om »Probleme der Auswahl von Zweitraffinationsverfahren«. Han er i gang med udarbejdelsen af nogle artikler til forskellige fagtidsskrifter i Tyskland. Han har sammen med forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen udarbejdet et bogkatalog som forslag til en boggave fra »Deutsche Forschungsgemeinschaft«; boggaven blev overrakt den 3.11.81. Han har fra 2.9.-6.9.81 deltaget i en konference i Poznan: »Probleme der allgemeinen wissenschaftlichen und speziellen Fachsprachen auf verschiedenen Unterrichtsstufen und in verschiedenen Schultypen im Bereich Deutsch als Fachsprache«. (Foranstaltet af: Polnischer Neuphilologenverband und Internationaler Deutschlehrerverband). Han har desuden deltaget i en række kurser ang. pædagogik og realia.

4. GÆSTEFÖRELÆSNINGER M.V.

Dr. Z. W. Bernstein, Israel; Dr. Rolf Soellner, Paris; Prof., Dr. Gerhard Helbig, Leipzig.

E. INSTITUT FOR ERHVERVSPRAKSIS

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Handelsfaglærer, cand. ling. merc., translator Lise Saxov.

Lektorer uden forskningspligt: Finn Hagen Jespersen, HA; Erik Otto, HA.

Handelsfaglærere: Anne Harries, EA; Jette Krog, ED; Erna Larsen; Jytte Halldan Madsen, ED; Hanne Nielsen, ED; Jette Nørgaard; Marie Louise Westergaard.

Undervisningsassistenter: Korrespondent Conny Bauer; korrespondent Nina Bruun, ED; korrespondent Lisbeth Christensen; underdirektør, cand. merc. Flemming Hansen; cand. merc. Jens Otto Hansen; korrespondent Lone Hasfeldt; statsaut. revisor Karen Højgaard; fuldmægtig Per Boje Jensen, HD; cand. phil. Lis Kreiberg; korrespon-

dent Asta Bodil Lauritzen; cand. merc. Bent Larsen; handelsfaglærer Else Lindinger; fuldmægtig, cand. polit. Kjeld K. Lykke; korrespondent Christa Susanne Madsen; cand. polit. Lars Munk; handelsfaglærer Bente Møller-Nielsen; cand. interpret. Marianne Nerving; cand. merc. Preben Nielsen; adjunkt, cand. merc. Anders Pedersen; cand. oecon. Søren Pedersen; fuldmægtig, cand. polit. Henrik Pinholt; handelsfaglærer Inge Lise Plejl; handelsfaglærer Mona Lisbeth Schjødt-Hansen; korrespondent Jane Storm; adjunkt, cand. merc. Søren Sørensen; adjunkt, cand. merc. Niels Tranum.

Sekretærer: Anne Lunding; Ester Olsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Undervisningsassistenter: Fuldmægtig, cand. polit. Kjeld K. Lykke og korrespondent Christa Susanne Madsen (til december 1981); korrespondent Lisbeth Christensen (fra december 1981).

TAP-medarbejder: Anne Lunding.

Studerende: Ingen.

Instituttet er opdelt i 2 faggrupper:

1. Faggruppen for regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi.
Faggruppeleder: Erik Otto.
2. Faggruppen for maskinskrivning og stenografi.
Faggruppeleder: Lise Saxov.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Institut for Erhvervspraksis blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker fagområderne erhvervslære (herunder regnskabslære) og samfundsøkonomi, maskinskrivning samt dansk, engelsk, fransk og tysk stenografi under sprogstudierne.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER OG PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Samfundsøkonomi: Arbejdet med revision af lærebog i samfundsøkonomi har stort set ligget stille i undervisningsåret 1981/82. Finn Jespersen har helt omarbejdet »Regnskabslære« og han har desuden sammen med Erik Otto foretaget en gennemgribende revision af »Erhvervslære«. Begge bøger forelå trykt august 1982.

3. FAGLIG VIRKSOMHED I ØVRIGT

I forbindelse med maskinskrivningsundervisningen på EG-studiet har faggruppen for maskinskrivning og stenografi arrangeret en række informationsmøder om elektronisk tekstbehandling samt arrangeret installering af og forestået instruktion i anvendelse af fjernskriverkredsløb og telefax. Endvidere har faggruppen udarbejdet nyt båndmateriale som supplement til undervisningen i stenografi.

F. FAGSPROGLIGT CENTER

Styringsgruppe: Jacques Qvistgaard (formand); Jørgen Jensen; Theis Riiber; studenterplads (ubesat); Ina Kjøgø Pedersen (TAP).

Medarbejdere: Jørgen Høedt (daglig leder); Jennifer Draskau; Ina Kjøgø Pedersen.

1. PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Jørgen Høedt; Lita Lundquist; Heribert Picht; Jacques Qvistgaard: Proceedings of the 3rd European Symposium on LSP, Copenhagen, August 1981: »Pragmatics and LSP«, Nyt Nordisk Forlag 1982.

Unesco ALSSED LSP Newsletter Vol. 4 No. 3, Vol. 5 No. 1.

2. SPROGSBEHOV

Fagsprogligt Centers aktiviteter inden for analyse af sprogbehov har i perioden udmøntet sig i flg. publikation (i samarbejde med Institut for Fransk):

Actes du Colloque: Le Français des Affaires. L'Ecole des Hautes Etudes Commerciales de Copenhagen, Le 27 Mars 1981.

3. MØDEVIRKSOMHED

Har afholdt 3rd European Symposium on LSP, August 1981 på HHK, i samarbejde med AILA.

Har medvirket til tilrettelæggelse og afholdelse af International Symposium on LSP and Reading, University of Eindhoven, August 1982, i samarbejde med University of Eindhoven, The Open University, England, samt AILA.

Har medvirket i det forberedende arbejde vedr. tilrettelæggelsen af 1er Colloque Européen du FSP: »Le FSP dans le contexte européen – bilan et perspectives«, Strasbourg, februar 1983, i samarbejde med AILA, AFLA, AEDE, Universités II et III de Strasbourg, CRDP og CIELS (handelskammeret).

G. CENTER FOR KONFERENCETOLKNING

Daglig leder: Lektor, cand. ling. merc., translator Inge Baaring (tysk).

Medarbejdere: Adjunkt, cand. ling. merc., translator Anne Zoëga (engelsk); adjunkt, cand. mag. Hanne Aarup (fransk).

Centret er oprettet pr. 1.4.1981 og har til opgave at varetage alle administrative og undervisningsmæssige funktioner i forbindelse med den nyoprettede konferencetolkeuddannelse ved Højskolen. Disse funktioner omfatter annoncekampagne, udarbejdelse af informationsmateriale samt afholdelse af informationsmøder og optagelsesprøve. Centret varetager i øvrigt udarbejdelse af lærerdækningsplan samt skemalægning, planlægning og gennemførelse af undervisningsaktiviteterne og afholdelse af eksamen. Uddannelsen har til formål at bibringe dimittenderne sådanne kundskaber i konsekutiv tolkning og simultan tolkning, at de er i stand til at fungere som konferencetolke ved internationale organisationer samt på det frie marked i Danmark og i udlandet. Centret har i beretningsåret gennemført det første uddannelsesforløb på 6 måneder, 4 kandidater bestod eksamen og har fundet beskæftigelse hovedsagelig ved EF i Bruxelles.

H. TERMINOLOGIAFDELINGEN

Bestyrelse: Gert Engel (formand); J. Qvistgaard (næstformand); Inge Gorm Hansen; H. Picht; TAP-repræsentant: Elna Oberleitner; studenterrepræsentant: Elsebeth Lange; Bente Kristensen (daglig leder).

Medarbejdere: Mirella Cristofoli; Gunhild Dyrberg; Inge Gorm Hansen; Bente Kristensen; Rita Lenstrup; Bodil Nistrup Madsen; Heribert Picht; Chr. Quist; Henrik Selsøe Sørensen; tasteoperatør: Steffen Leo Hansen; sekretær: Elna Oberleitner.

1. OPRETTELSE OG FORMÅL

Terminologiafdelingen blev oprettet i 1974 som et tværsprogligt center og har til opgave at drive undervisning og forskning i fagsproglig leksikografi og terminologi samt at udføre informations-, dokumentations- og konsulentarbejde inden for de nævnte områder.

2. AFHOLDTE KURSER M.M.

Terminologikursus

Terminologiafdelingen har igen i år afholdt et kursus i terminologi under valgfri fag. Kurset henvendte sig til EA/ED- og EK-studerende samt interesserede lærere.

Kurset omfatter 12 dobbelttimer, ca. 70 deltagere.

Udover de mere teoretisk prægede forelæsninger blev der afholdt mindre øvelser, og kurset sluttede med to terminologiske miniprojekter.

Følgende medarbejdere deltog som arrangør, foredragsholder hhv. projektleder: Gunhild Dyrberg; Bente Kristensen; Bodil Nistrup Madsen; Heribert Picht; Chr. Quist; Henrik Selsøe Sørensen.

3. PROJEKTER

DANTERM-system-projekt

Projektgruppe: Gert Engel; Inge Gorm Hansen; Bodil Nistrup Madsen og Jacques Qvistgaard.

Implementeringen og testkørslen for informations- og dokumentationssystemet STATUS II resulterede i en række forbedringsforslag, som blev realiseret i samarbejde med BNF Metals Technology Centre, England, der har ansvaret for PRIME-versionen af STATUS II.

I denne forbindelse deltog Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen i tiden fra den 7.-11. sept. 1981 i et Data-Base-Management kursus samt i et brugergruppemøde i Wantage (England).

Gert Engel og Bodil Nistrup Madsen har endvidere udviklet et udvidet tegnsæt for sproglige data (i alt 260 karakterer). Dette er i samarbejde med Gert Bechlund (EDB-Centret) implementeret på skærmterminaler af type TANDBERG 2220 og TEKTRONIX samt en NEC-printer.

Bodil Nistrup Madsen har desuden deltaget i et kursus om »Common Command Language«, arrangeret af dansk DIANE-center, DTH, 5. maj 1982.

Projekt: DANTERM-Klassifikation

H. Picht, Bodil Nistrup Madsen og Gert Engel har videreført projektarbejdet især med henblik på en klassifikation af landbrugsområdet.

Terminologisk hovedprojekt »Landbrug«

Med udgangspunkt i tidligere aktiviteter inden for emneområdet er der i samarbejde med Informationscentralen ved Landbohøjskolens Bibliotek igangsat

- et pilotprojekt (emneområde: Landbrugsmaskiner) samt
- delprojekter vedr. landbrugsøkonomi og skovbrug.

Projektledere: Gert Engel, Bodil Nistrup Madsen og Henrik Selsøe Sørensen.

Projektmedarbejdere: Flemming Vogdrup, Lis Kring, Lisbeth Oien og Anne-Mette Keogh Rasmussen.

Terminologiprojekt: Arbejderbeskyttelse

Projektleder: Gert Engel.

Projektmedarbejder: Birgit Lindow.

Arbejdsresultatet (600 termer og dertil hørende definitioner på dansk, svensk, norsk og finsk) er udsendt til høring, der skal være afsluttet den 1. oktober 1982.

4. DOKUMENTATION

I forbindelse med Terminologiafdelingens dokumentationsvirksomhed har H. Picht ajourført »Bibliografi over terminologiske artikler og afhandlinger i videste forstand« (sidste udgave 1982–11–01) samt foretaget registrering af alle terminologiske specialer som led i TermNet (BT 12).

5. SAMARBEJDE

H. Picht – se under Institut for Spansk.

Gert Engel har i tiden fra den 22. til 24. april 1982 deltaget i et møde i INFOTERM's Advisory Board (Wien).

6. PUBLIKATIONER

H. Picht – se under Institut for Spansk.

NYT fra Terminologiafdelingen, nr. 7, december 1981. Redaktion: Bente Kristensen, Bodil Nistrup Madsen, Heribert Picht. Handelshøjskolen i København.

Dansk-engelsk ergonomi-glosar. Udarbejdet af Vivian Bondy, Hans Jensen, Kurt Jørgensen, Jens Th. Keiding, Bente Kristensen. Dansk Standardiseringsråd, København 1982. (DS/Inf. 16, 1. udg. januar 1982).

I. TVÆRSPROGLIGE AKTIVITETER

1. FORSKNINGSSEMINAR VI

Sproginstitutterne afholdt Forskningsseminar VI den 17.–18. maj 1982 på kursusejendommen Rolighed ved Vedbæk.

Der blev på seminaret drøftet følgende hovedemner med de nævnte indlæg og efterfølgende diskussion:

Tema I. Planlægning af erhvervssproglig forskning ved HHK

Hans Peder Kromann: Principielle bemærkninger om erhvervssproglig forskning.

Lena Fluger: Situationsrapport om forskningsbudgettering.

Tema II. Forholdet mellem sprogteori og praktisk sprogbeherskelse

1. »Lingvistisk« grammatik/»pædagogisk« grammatik

Jens Rasmussen: Lingvistik/pædagogik: skisma eller balance.

Svend Erik Rosenberg: Ordbeskrivelse i lingvistisk og pædagogisk grammatik.

Karen Stetting: Hvordan gør man lingvistisk grammatik pædagogisk?

Lilian Stage: Eksempelmaterialets funktion i en pædagogisk grammatik.

2. Tilegnelse af ordforråd

Sven Sorgenfrey: Opbygning af ordforråd – et forsømt område.

Charlotte Langkilde: Glosekendskab og læseforståelse.

Dorrit Faber: Kollokationer og fagsproglig oversættelse.

Anne Zoëga: Indlæring af synonyme med henblik på tolkning.

3. Integration af undervisningsenheder/disciplinorienteret undervisning

Lita Lundquist: Integrationsmuligheder mellem sproglige og ikke-sproglige discipliner belyst ud fra »rammeteorien«.

Bente Kristensen og Hans Peder Kromann: Integration eksemplificeret ved hjælp af en tekst.

Seminaret var tilrettelagt af Inge Gorm Hansen, Hans Peder Kromann og Jens Rasmussen.

2. GRAMMATIKGRUPPEN

Gruppen har holdt seminarer om deixis og – i samarbejde med gruppen for oversættelse og tolkning – om aspekt og aktionsart.

3. CIUTI

Jens Rasmussen har som fakultetsrepræsentant deltaget i den årlige CIUTI-konference i Triest den 23.–25. maj 1981. Til drøftelse på konferencen havde han indsamlet materiale til en oversigt over tolkestudiet ved CIUTI-skolerne.

4. ADLA

I forbindelse med sproginstitutionerne har det danske selskab for anvendt lingvistik (ADLA) holdt et medlemsmøde: Den 25.11.1981: Viggo Hjørnager Pedersen: Interferens i dansk i oversatte EF-tekster.

Desuden har et udvalg under ADLA været beskæftiget med tilrettelægningsen af ASCLA-symposiet vedrørende oversættelse og tolkning i oktober 1982.

5. SPRINT

Sproginstitutionernes tidsskrift.

SPRINT er et tværinstituttligt skrift, som udkommer tre gange årligt. Redaktionen, der er sammensat af lærere, to fra hvert sproginstitut, en repræsentant for terminologiafdelingen samt to TAP'ere, ser det som sin opgave i lettilgængelig form at behandle nogle af de fremmedsproglige problemer, man som lærer eller studerende ved handelshøjskoler, handelshøjskoleafdelinger, handelsskoler og -gymnasier støder på.

For bladets lay-out har Erik C. Møller og Jørgen Nørgaard været ansvarlige i beretningsperioden. Bladet er udkommet 3 gange i beretningsperioden og har vakt stor interesse inden for den tilsigtede læserkreds.

6. ARK

Sproginstitutionernes Arbejdspapirer er oprettet 1979 og af Forskningskollegiet tænkt som en ramme for foreløbige arbejdsresultater fra medarbejdere under det erhvervsproglige fakultet. Der optages artikler om fagligt og almindeligt sprog.

1. Hans-Peder Kromann, Theis Riiber, Poul Rosbach: Betydningsbeskrivelse og ordbogstyper inden for tosprogs-leksikografien med særligt henblik på en dansk-tysk ordbog. 1979. 2. optryk 1981.
9. Gunhild Paaske: Neologismer i moderne journalistisk tysk. September 1981. 2. optryk, december 1982.
10. Gyde Hansen: Zur kontrastiven Analyse des Artikelgebrauchs im Dänischen und Deutschen. September 1981.
11. Theis Riiber: Pilotstudie 1. Excerpering af fagsprog. (Manuel oparbejdning af tekstordsinventar). Beskrivelse, kommentarer, resultater, konklusioner. Oktober 1981.
12. Jeffrey C. Snider: On the essence and utility of formal syntax description. Februar 1982.
13. Agnete Berg Nielsen: Et forsøg på en ny typologisering af de spanske relativsætninger. Og: Specificitet og eksistens – Relativsætninger i spanske juridiske og økonomiske tekster. Marts 1982.
14. Theis Riiber: Specialstudie 1. Klassifikation af fagområder i tosprogs-leksikografien (med særligt henblik på de tekniske områder). Beskrivelse, resultater, konklusioner. Marts 1982.
15. Lene Frandsen: Definition. Objekter, metoder og regler. Med terminologisk inventar for ventilation og luftkonditionering. Maj 1982.

ARK 16 og 17 er under udarbejdelse, og forventes at udkomme i løbet af foråret 1983.

X. Højskolens økonomi

I det følgende bringes Højskolens regnskab for 1981 (1/1–31/12)

Lønninger (alle former for løn)	kr.	93.332.450
Særlige ydelser	kr.	53.368
Tjenesterejser og befordring	kr.	514.244
Kontorhold	kr.	3.965.510
Fremmede tjenesteydelser, herunder EDB-lønkørsel, rengøring, tilskud til kantiner, konsulenthonorar, transport af materiel	kr.	3.628.598
Køb af undervisnings- og eksamensmaterialer	kr.	386.757
Anskaffelser af materiel, maskiner, undervisningsinventar, kontorinventar m.v.	kr.	1.809.138
Anskaffelser af bøger og tidsskrifter til biblioteket	kr.	1.949.949
Driftsmidler, herunder el, vand, varme	kr.	4.005.884
Reparations- og vedligeholdelsesarbejder	kr.	1.454.561
Husleje	kr.	13.500.434
Kommunale skatter og afgifter	kr.	28.419
Renter	kr.	311.355
Betaling til de regionale EDB-centre	kr.	7.532
Diverse udgifter	kr.	70.277
Samlede udgifter	kr.	125.018.476

Lejeindtægter	kr.	7.560
Salg af undervisningsmateriale m.v.	kr.	828.769
Interne statslige overførsler	kr.	506.978
Kommunale refusioner	kr.	380.785
Diverse indtægter	kr.	186.629
Samlede indtægter	kr.	1.910.721

Over særlige tilskudskonti har der yderligere været afholdt følgende udgifter:

Løn til seniorstipendiater	kr.	1.103.419
Løn til kandidatstipendiater	kr.	1.212.841
Ekskursioner – studerende	kr.	195.526
	kr.	2.511.786

Handelshøjskolen har i finansåret 1981 modtaget følgende tilskud:

Unge arbejdsløse/Forskningsrådet	kr.	38.000
Import-Eksport/Forskningsrådet	kr.	132.116
Reklamens samfundsmæssige betydning/Forskningsrådet	kr.	200.000
Informationsbearbejdning af Reklamebudskaber/Forskningsrådet . .	kr.	66.000
Budgetsystemer/Forskningsrådet	kr.	20.000
Arbejdsløshedsprojektet/Forskningsrådet	kr.	60.800
Medarbejdere i virksomheder i Danmark/Forskningsrådet	kr.	226.654
Særforsorgens udlægning/Forskningsrådet	kr.	25.264
Deltagelse og politisk beredskab/Forskningsrådet	kr.	16.400
TUBA/Forskningsrådet	kr.	237.750
Edb-journalisering/Teknologistyrelsen	kr.	51.200
Landindustriarbejderundersøgelsen/Forskningsrådet	kr.	147.591
Rislumfonden	kr.	25.000
Erhvervsøkonomisk udvikling/Forskningsrådet	kr.	262.666
Athene	kr.	28.500
Pædagogisk praksis/Socialstyrelsen	kr.	5.140
Daphne-projektet	kr.	19.000
Kraks Legat/Biblioteket	kr.	10.000
Pengeefterspørgsel i Danmark/Forskningsrådet	kr.	10.000
Forskning om forskningen/Forskningsrådet	kr.	12.760
Forskningsbibliotekerne	kr.	65.000
Cedefob/EF-kommissionen	kr.	56.660
Studierejser/Dansk Investeringsfond	kr.	5.000
Jorcks Fond/Finansiering	kr.	83.855
Døves udslusning til arbejdsmarkedet/De døves Landsforening . . .	kr.	20.000
Omfordelingen via de offentlige finanser/Forskningsrådet	kr.	12.000
Studerterassistance/Forskningsrådet/Ledelsesforskning	kr.	52.723

XI. Højskolens lokaler

Højskolens virksomhed har i beretningsåret været gennemført i følgende lokaler:

Fabrikvej 7

Centraladministrationen

Institut for engelsk

Institut for fransk

Institut for spansk

Institut for tysk

Institut for erhvervspraksis

Det erhvervssproglige fakultet

Filial af biblioteket

Sproginstitutternes sekretariat

De studerendes Råd

Moderate Studenter

Undervisning af og studiekontor for:

HA 1.-2. år

CM

HD 1. del

HD 2. del

sprogstudier

Howitzvej 60

Institut for afsætningsøkonomi

Institut for erhvervsret og revision

Institut for finansiering

Institut for organisation og arbejds sociologi

Institut for regnskabsvæsen

Reproduktionsafdelingen

Undervisning af:

CM

Julius Thomsens Plads 10

Institut for erhvervsøkonomi

EDB-centret

Hovedbiblioteket

De studerendes Råd

Moderate Studenter

Undervisning af og studiekontor for:

HA 1., 2. og 3. år

CM

HD 1. del

HD 2. del

Særprøven i skatteret og revision

Rosenørns Allé 9, stuen og 3. sal:

Institut for europæisk markedsret

Forsikringsinstituttet

Institut for teoretisk statistik

Institut for trafik-, turist- og regionaløkonomi

Informationsforskningsafdelingen

Nansensgade 19

Center for tværfaglige studier
Institut for ledelsesforskning
Institut for nationaløkonomi
Institut for udenrigshandel
HA-center
AISEC.

Undervisning af:

HA 1., 2. og 3 år
CM
HD 1. del
HD 2. del

Turesensgade 22

Institutafdeling for erhvervs- og
samfundsbeskrivelse
Arbejdsgruppen for anvendt statistik
Det erhvervsøkonomiske fakultet
Det økonomiske studienævnsekretariat
Matrikelkontor/økonomi
De studerendes Råd

Undervisning af:

HA 1., 2. og 3. år
CM
HD 1. del
HD 2. del

XII. Stipendier og studielån

I 1981/82 er der til højskolens studerende uddelt stipendier, bevilget af følgende private legat- og fondsbestyrelser:

	kr.
Vilhelm Christiansens Fond	150.000
Firmaet Evers & Co.'s Studiefond	18.000
Jørgen Esmers Legat	21.500
Garvermester C. W. Gerickes Legat	16.000
Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond	188.500
H. O. Langes Fond	200.000
Frederik Larsens Fond	43.500
Grosserer Holger Laage-Petersen og Hustrus Fond	70.000
Otto Mønstedts Fond	65.000
Verner Olsens Mindelegat	0
Julius Skrikes Stiftelse	5.000
Foreningen »Studenternes Venner«	7.000
Grosserer Laurits Svendsens Legat	12.000
Direktør Andreas Sørensen og Hustrus Fond	22.000
William og Anna Evers Legat	6.500

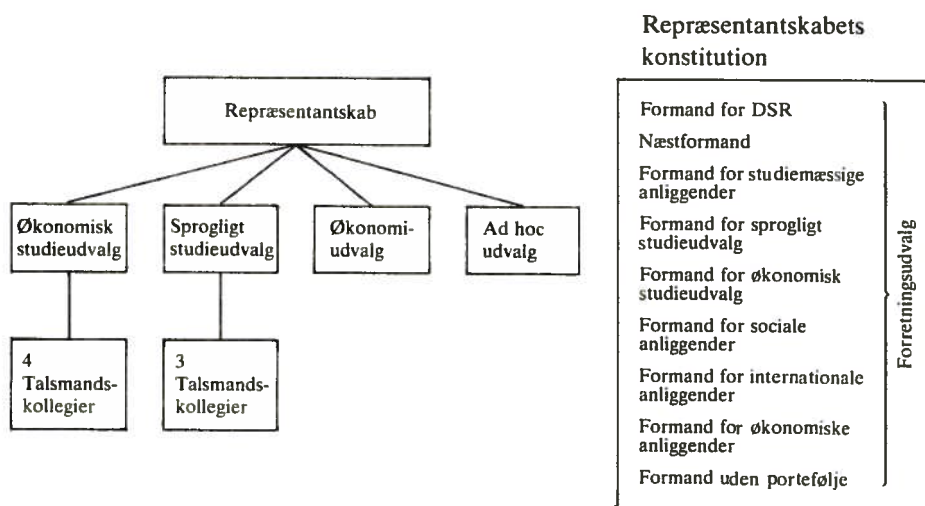
Der er desuden ydet støtte til højskolens studerende fra Statens Uddannelsesstøtte efter de i lovgivningen om uddannelsesstøtte fastsatte regler.

XIII. Studenterorganisationer

A. DE STUDERENDES RÅD

De studerendes Råd er den officielle repræsentant for de ved Handelshøjskolen immatrikulerede studerende. Rådets opgaver er at varetage de studerendes interesser og at repræsentere disse såvel over for højskolen som udadtil. Talsmandskollegierne opstiller rådets kandidater til valg til de kollegiale organer på Handelshøjskolen.

DSR's struktur

Repræsentantskabet konstituerede sig i december 1981 med forretningsudvalg som følger:

Formand: Ole Nørgård Jensen.

Næstformand: Roger Dornan og Annie Løkke.

Formand for studiemæssige anliggender: Wilbert van der Meer og Janne Thyø Thomsen.

Formand for sprogligt studieudvalg: Carsten Harder og Ole Madsen.

Formand for økonomisk studieudvalg: Lars Frederiksen.

Formand for sociale anliggender: Kurt Sørensen.

Formand for internationale anliggender: Henrik Thornblad.

Formand for økonomiske anliggender: Kurt Lourcing.

Formand uden portefølje: Jane Mortensen.

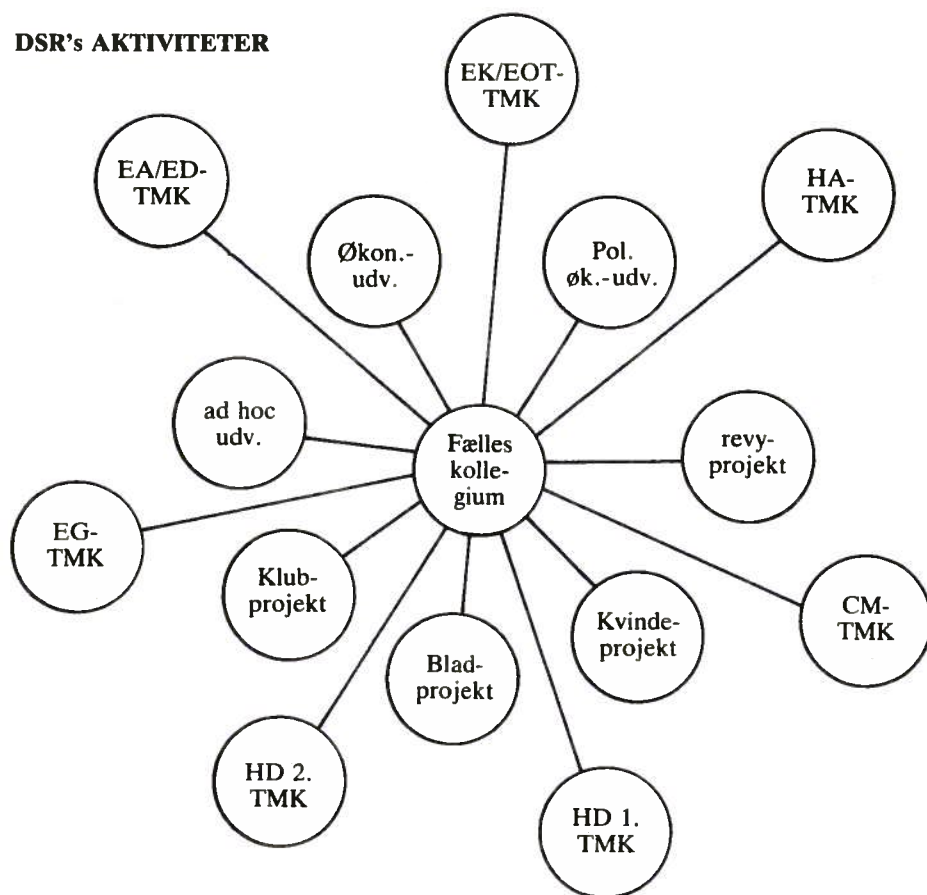
Formand for økonomiudvalget: Beatrice Waldorff.

Nyvalg af formand sker pr. 1. marts, og i 1982 valgtes Wilbert van der Meer og Henrik Thornblad. Samtidig overtog Max Christensen posten som formand for internationale anliggender og Henrik Lüpbert Jensen posten som formand for økonomiske anliggender.

Strukturændringen

Der har i DSR i de seneste år været kritik af denne struktur; man mente at den medførte snørklede kommunikationslinjer og meget bureaukrati, der var et stærkt ønske om, at det klart fremgik at initiativerne skulle komme fra de enkelte TMK'er, og at kompetencen havde sin rod i disse. Samtidig med, at man følte, at repræsentantskabets sammensætning af både TMK-valgte og direkte valgte forflygtigede eller fordrejede kompetencespørgsmålet, skete der også et fald i interessen for det direkte valg. Resultatet var et forslag om, at det hidtidige repræsentantskab og forretningsudvalg erstattedes af et såkaldt fælleskollegium bestående af 2 repræsentanter fra hvert TMK plus en medarbejderrepræsentant, således at sagerne behandledes i fællesskab og ikke tilgik et »fagministerium« først. I den nye struktur skulle som hidtil indgå en række projektgrupper og arbejdsudvalg.

DSR's AKTIVITETER

Med denne strukturændring skulle man opnå en mere overskuelig arbejdsgang, da der bliver en mere direkte forbindelse mellem TMK'erne og det fælles organ.

Eksternt

Rådets virke har ikke kun drejet sig om forholdene på HHK. Vi har i den forløbne periode haft kontakt til andre studerende, og vi har beskæftiget os med uddannelsespolitiske områder, der også berørte studerende på andre uddannelsessteder. Af vores arbejde på landsplan kan nævnes, at vi er en af Danske Studerendes Fællesråds medlemsorganisationer. Gennem dette fællesråd kan politikken på forskellige studenterpolitiske områder koordineres, og der kan foretages en erfaringsudveksling medlemsorganisationerne indbyrdes om udviklingen indenfor forskellige uddannelser.

Udover dette samarbejde på landsplan har DSR indledt et mere afgrænset samarbejde med studerende fra de samme hovedområder, som vi selv tilhører. De økonomistuderende har sammen med andre studerende fra det samfundsvidenskabelige hovedområde afholdt nogle »Samf«-seminarer, hvor vi bl. a. har diskuteret den statslige uddannelsesplanlægning på området, og vi har søgt at finde strategier til at forbedre uddannelserne eller i nogle tilfælde blot at forsvare disses nuværende niveau, og vi har diskuteret, hvordan vi selv kan organisere forbedringer til at udfylde mangler ved de eksisterende uddannelser.

Et lignende samarbejde har de sprogstuderende indgået med studerende på det humanistiske hovedområde.

Et andet spændende samarbejde, vi har indledt, opstod, da vi ville realisere et længe næret ønske. Vi ønskede nemlig et fast sted til afholdelse af seminarer. Dette resulterede i en forbindelse til Studenterrådet ved Københavns Universitet og Studierådet ved Danske Teknika. Sammen stiftede vi den selvejende institution »Studenterrådernes Kursusejendom« og ledte overalt på Sjælland efter et passende sted. Valget faldt på Undløse kro, som blev købt i forsommeren 81. Efter en istandsættelsesperiode kan kroen nu benyttes til vore egne seminarer samt til tilsvarende arrangementer for andre studenterorganisationer, lejrskoleophold for folkeskoleelever m.v.

Rådet har i den forløbne periode beskæftiget sig med en del sager vedrørende den statslige uddannelsesplanlægning, som har berørt forskellige udsnit af landets studerende. I forbindelse med Grovskitsen for RUC gav vi udtryk for vores misbilligelse af ministeriets indgreb mod RUC's selvstyre og forsøg på nedlæggelse af nogle studier. Et andet ministerielt tiltag til en mere central styring af uddannelserne var et forslag til ny lov om handelshøjskoler og -afdelinger. Forslaget indebar en svækkelse af handelshøjskolernes autonomi, bl. a. skulle ministeriet bedre kunne styre handelshøjskolernes forskningsudvikling. DSR gik ligeledes mod dette forslag, da en yderligere centralisering af uddannelsessektoren ikke ønskes.

Internationalt område

I foråret 82 sendte DSR 10 studerende til Polen som led i en udvekslingsaftale. Det var det sidste besøg i aftalen, og vi ønskede ikke at forlænge den. Derimod skulle vi diskutere vores principielle mål med en international udveksling med henblik på en fremtidig aftale.

Fra sprogafdelingen rejste to studerende til SIETI kongres i Genève. Den fandt sted fra den 9. til den 13. november 1981.

Sprogligt studieudvalg og de sproglige TMK'er

Udvalget er DSR's koordinerende organ på det uddannelsespolitiske område på sprogafdelingen og arbejder som sådant sammen med formanden for studiemæssige anliggender.

I udvalget diskuteres bl. a. det struktur- og faglige udvekslingsarbejde, der foregår på sprogafdelingen. En af udvalgets hovedopgaver er at formidle kontakten mellem arbejdet i de enkelte talsmandskollegier og mellem studenterrepræsentanterne i de kollegiale organer, såvel på sprogsiden som på økonomisiden. Foruden at lægge de generelle linier for DSR's uddannelsespolitiske holdning, i fællesskab med det økonomiske studieudvalg, skal udvalget udarbejde oplæg og indstillinger til såvel talsmandskollegierne som DSR's repræsentantskab, hvorved en samlet koordination opnås.

Da DSR's vedtægter ændredes i eftersommeren 82 bortfaldt Sprogligt studieudvalg formelt. Udvalgets medlemmer var dog enige om, at arbejdet stadig skulle gøres, så derfor genopstod udvalget som fugl fønix under navnet Sprogligt fællesudvalg, samtidig med at formanden erstattedes af en (foreløbigt) fast mødeindkalder. Det nye kommissorium fastslog, at udvalget ikke havde nogen magt eller beføjelser, idet disse lå hos TMK'erne ifølge den nye struktur; ligeledes skulle kommunikationen fra sprogafdelingen til andre foregå fra TMK'erne via Fælleskollegiet. De nuværende sprogstudiers opbygning i 3 korte trin gør dog et kontaktudvalg aldeles nødvendigt af hensyn til vore repræsentanters arbejde i konsistorium, fakultetsråd og fakultetsstudienævn.

Studenterrepræsentanterne på sprogafdelingen har i det forløbne år bl. a. arbejdet med følgende sager, som rækker udover det enkelte TMK: Først og fremmest revisionsarbejdet, der, selv om det først giver sig udslag på grundstudiet, har involveret studerende fra alle 3 niveauer. EA/ED-TMK tog initiativet til nedsættelse af en baggrundsgruppe, som udarbejdede et bidrag til høringen om de erhvervssproglige studier og et temanummer af Fabrikken om sprogstudierne. Både i revisionsudvalg, fakultetsstudienævn og interimsstudienævn har vi forsøgt at styrke og udbygge de konstruktive tanker og ideer, der opstod i forbindelse med den »røde« rapport, hvor en tiltrængt modernisering af sprogstudierne ikke alene indebar en udskiftning af forældet stof og en styrkelse af integrationen mellem disciplinerne, men også nye arbejdsformer, som udnytter de studerendes naturlige entusiasme og arbejdsglæde til gruppearbejde i forbindelse med udarbejdelse af cases og projekter. Dette nye gruppearbejde har det allerede været muligt at evaluere positivt efter, at 2 hold startede i september 82 efter den nye forsøgsstudieordning.

Videre har Sprogligt studieudvalg selvfølgelig beskæftiget sig indgående med DSR's struktur, men også de nye videregående studier i russisk og en række undervisningsministerielle initiativer og høringer har været behandlet. Det altoverskyggende problem for det sproglige fakultet er den økonomiske ramme, som kun udvides mikroskopisk. Til trods for ministeriets sindrige budgetmodel og beregninger over studietrinstilvækster kan det ikke skjules, at der bliver stadig mindre at fordele på de tre studienævne. Når krybben er tom, bides hestene som bekendt, solidariteten mellem niveauerne og måske især solidariteten med dem, der står udenfor bliver sat på en hård prøve, således at nog-

le mener, at yderligere adgangsbegrænsning er en nødvendig løsning i en situation, hvor fremskridt et sted skal betales med tilbageskridt et andet.

Som et eksempel kan nævnes den »forbedring« af arbejdsnormerne, som det sproglige fakultets lærere bevilgede sig selv; disse penge skal hentes fra undervisningen.

EG-TMK

EG-TMK prioriterer traditionelt introkurset højt, og selv om hytteturen endnu ikke er realiseret, rykker den nærmere og nærmere hvert år, efterhånden som der breder sig en stadig større forståelse for introkursets værdi. I EG-TMK er man også tidligt ude med nedsættelse af en intro-forberedende gruppe. Bespærelserne på sprogafdelingen har en ubehagelig tendens til at ende på EG-niveau, da UA'erne fortrinsvis arbejder her. I sammenhæng med at der stadig er fri adgang til EG-aften, har EG-TMK gang på gang befundet sig i en sparediskussion, der kun viste, at der ikke kunne spares nogen steder, og at man simpelt hen måtte aflyse undervisningen, før semestret sluttede.

EA/ED-TMK

Også på EA/ED er det korte introkursus ved at være godt indarbejdet. Herudover har TMK arbejdet meget med målbeskrivelser overfor den undervisning, der rent faktisk bedrives, og som kan svinge stærkt fra institut til institut. Grammatikeksamen er ændret fra 2 til 3 timer, og litteratursemesteropgaven er ved at blive omarbejdet, mens mundtlig sprogfærdighed står for tur.

EK-TMK

Her følger man studienævnsagerne opmærksomt, f. eks. har forslaget til ny eksamensbekendtgørelse ikke fået lov til at dø i stilhed, skønt den videre sagsbehandling snarere har lignet en syltekrukke. Forslaget går bl. a. ud på deleksamen og er et længe næret ønske fra de studerendes side. TMK har også beskæftiget sig med observatørordning, simultantolkekursus, det nye EK-studium i italiensk og den ændrede translatørbekendtgørelse.

Økonomisk Studieudvalg og de økonomiske talsmandskollegier

Formålet for Økonomisk Studieudvalg er at koordinere arbejdet på det uddannelsespolitiske område for de økonomiske talsmandskollegier. Udvalget har i den seneste tid primært haft til formål at virke som baggrundsgruppe for og koordinator for studenterrepræsentanternes arbejde i de kollegiale organer. Udover dette har udvalget haft den rolle at formidle kontakten mellem de 4 økonomiske talsmandskollegier.

En af de væsentligste arbejdsopgaver har været udformningen af det revisorkandidatstudium, der startede 1.9.1982. Desuden har der været diskussioner omkring fakultetets ressourcesituation og dets fordelingspolitik.

Udvalget har været præget af, at meget af arbejdet er foregået decentralt, idet der i talsmandskollegieregie er behandlet en række sager af betydning for det enkelte studium. Dette har medført, at den formelle koordinering ophørte i forbindelse med strukturændringen. For eftertiden vil der være en mere uformel koordinering af sager vedrørende flere økonomiske talsmandskollegier.

På HA er der igen i år arbejdet med udviklingen af introkurser for de nye studerende.

En anden væsentlig opgave for HA-talsmandskollegiet har været arbejdet med udviklingen af HA-studiet. Der har været arbejdet aktivt for en større tværfaglighed i studiet, men selv om vi ikke fik alle vore ønsker igennem, sås det første spæde skridt til en opblødning af de disciplinopdelte seminarrækker. Nu er der indført et tværfagligt seminar på 6. semester. Diskussionen om, hvordan vi udvikler studiet er fortløbende og arbejdet omkring den nye HA-bekendtgørelse giver nye muligheder for HA-talsmandskollegiet. Vi har både diskuteret hvad, der kunne kræves af den nye bekendtgørelse, og i forventning om dens vedtagelse foregår arbejdet i øjeblikket med henblik på at nå frem til de forbedringer, som bekendtgørelsen åbner mulighed for.

CM-talsmandskollegiet har ligeledes arbejdet med forbedringer af studiet. En af de vigtigste sager i den forgangne periode har været ønsket om at få afskaffet 8-timersprøven. Det er en forældet og unødvendig dobbelt udprøvning, idet alle enkeltfagene skal afsluttes med en eksamen eller en afløsningsopgave. De to hovedfag, som 8-timersprøven omhandler, bliver yderligere grundigt behandlet i hovedopgaven. Endvidere har talsmandskollegiet arbejdet for at få mulighed for at afslutte flere fag med en afløsningsopgave. Arbejdet med forbedring af CM-intro har ligeledes haft høj prioritet, så de nye studerende får de bedste muligheder for at udnytte de nye studievilkår på CM-studiet. For HD-talsmandskollegierne har en af de vigtigste opgaver været arbejdet omkring den nye HD-bekendtgørelse. Denne skulle give mulighed for en tiltrængt forbedring af HD 1.-dels studiet.

Projektgrupper

Udover aktiviteterne i talsmandskollegierne foregår en væsentlig del af DSR's arbejde i forskellige projektgrupper.

Klubprojektet

»Klubben« er ansvarlig for festerne og slyngelstuen. Der bliver årligt arrangeret 8 fester, hvortil der er stor søgning.

Politisk økonomi projektet

Traditionelt har der blandt de studerende på højskolen altid eksisteret et behov og en interesse for at diskutere faglige spørgsmål med andre. Der har desuden været rejst en kritik af det ret ensidige indhold i undervisningen.

DSR har til imødekommen af dette behov arrangeret kurser for både sprog- og økonomistuderende, så de kan få mulighed for at diskutere og kritisere den gældende faglighed på højskolen og opstille alternative teorier.

Bladprojektet

Gruppen har i perioden været meget aktiv, hvilket har resulteret i, at »Fabrikken«, der er projektets vigtigste opgave, nu udkommer 8 gange årligt. »Fabrikken« har udviklet sig til at være en af de væsentligste informationskanaler på højskolen, samtidig med at det er et meget benyttet debatorgan.

Revyprojektet

En gammel tradition blev i foråret 82 vakt til live, da der atter blev arrangeret en revy i

DSR regie. Det var måske starten til en ny epoke, og der bliver arbejdet på at få endnu en revy på benene.

Kvindeprojektet

At være kvinde på Handelshøjskolen kan medføre en del problemer. Den meget skæve kønsfordeling og et undervisningsindhold, der i høj grad fastholder det traditionelle kønsrollemønster, har medført et behov for et forum, hvor kvinder på højskolen kunne mødes og diskutere disse forhold. Projektets arbejde omfatter både diskussioner, hvor forskellige faglige emner bliver taget op, og der er desuden blevet arbejdet i mindre grupper, hvoraf nogle har haft karakter af basisgrupper.

Udover de faste projektgrupper bliver der nedsat forskellige ad hoc udvalg til varetagelse af mere konkrete arbejdsopgaver. F.eks. bliver der hvert år nedsat en Rusbogsredaktion til udformning af årets rusbog.

Samfundslitteratur

I år er der særlig grund til at fremhæve SL's gunstige resultat, som førte til, at man besluttede at forbedre serviceniveauet. På Fabrikvej vil bogladen for fremtiden satse på et udvidet varesortiment, således at man ikke blot tilfredsstiller behovet for obligatoriske lærebøger, men også får et sortiment i udenlandsk faglitteratur, især i de andre sprog end engelsk, som opfylder behovet for selv læsningsbøger m.v.

For at forbedre servicen for de nye HA-studerende havde SL opstillet en boglade i Nansensgade i hele september måned 82.

B. MODERATE STUDENTER

På et tværpolitisk og demokratisk grundlag har MODERATE STUDENTER til formål at virke som interesseorganisation for de studerende på Handelshøjskolen i København. Moderate Studenter beskæftiger sig kun med uddannelsespolitik og uddannelsesmæssige forhold med den grundholdning, at Handelshøjskolen skal udbyde de uddannelser og det uddannelsesniveau, som de studerende har behov for i deres fremtidige erhvervsfunktion.

Året 81/82 har, om muligt, været et endnu mere aktivt år end 80/81. I 81/82 har vi udgivet vores første rusbog. Et projekt på 3.500 eksemplarer + ekstra oplag på 500, der kostede ca. 35.000 kr., som det dog lykkedes os at få dækket, dels gennem annoncer, og støtte, både fra HHK og fra fonds. Udover udgivelsen af RUSBOGEN 1981, har vi også ændret udgivelsen af vort blad, HANDLEREN, fra tidligere at være et blad, der kun kom på Handelshøjskolen i København (i 3.000 eksemplarer), udkommer HANDLEREN nu i samarbejde med vores søsterorganisation, LISTE M, ved HANDELSHØJSKOLEN I ÅRHUS, i 5.000 eksemplarer.

I marts 82 var der årsmøde i STS, Sammenslutningen af Tværpolitiske Studenterorganisationer, som Moderate Studenter bl.a. er medlem af. Årsmødet blev afholdt på HHK, med os som værter, et arrangement vi er HHK taknemmelig for at have fået mulighed for at afholde i HHK's lokaler. STS's årsmøde sluttede med, at såvel næstformand som økonomisekretær blev valgt fra HHK.

Af andre nye – og gamle – aktiviteter kan nævnes en masse, men til slut skal det nævnes, at vi i maj 82 holdt vores første fest for de studerende på HHK. Selv om festen ikke var

en økonomisk succes – snarere tværtimod – har det dog givet os blod på tanden, så festen har ikke været vores sidste.

For en studenterorganisation er et af årets højdepunkter styrelsesvalget, da det dels viser styrkeforholdet studenterorganisationerne imellem, og hvad vigtigst er, giver os en reel indflydelse på vores studiesituation. En indflydelse vi har brugt til at arbejde for bl. a. HD-ernes overgangsordning til cand. merc.-studiet, for at påvirke de nye HA- og HD-bekendtgørelser i en for os studerende positiv retning, for en etablering af kombinationsuddannelsen på sprog, for at HHK gør en stor indsats for at have acceptable undervisningslokaler m.m. Alt sammen et arbejde vi i det store hele synes er gået tilfredsstillende. Ligesom vi også synes, at styrelsesvalgresultatet var tilfredsstillende, da vi havde en pæn fremgang. For første gang er Moderate Studenter blevet repræsenteret i sproglige studienævn, det sproglige Fakultetsråd, i flere økonomiske Institutråd. Til at koordinere arbejdet i de styrende organer har vi et Uddannelsesudvalg, hvor alle vore indvalgte sidder. Uddannelsesudvalget har på trods af det øgede arbejdspress, som fulgte i kølvandet på styrelsesvalgfremgangen klaret opgaven ligeså godt, som Uddannelsesudvalget i skrivende stund klarer koordineringen af valgkampen til styrelsesvalget december 82.

Organisationens daglige drift bliver varetaget af et syv-mands stort FU, Forretningsudvalg, der i sidste periode bestod af:

formand:	Kristian Heldt-Hansen
næstformand:	Jan Falkenstein
økonomisekretær:	Henning Hasle
informationssekretær:	Michael Mark
organisationssekretær:	Oluf Steen Carstensen
up:	Peter Bruun
up:	Anne-Marie Hemmeth

I skrivende stund er Forretningsudvalget som følger:

formand:	Kristian Heldt-Hansen
næstformand:	Henning Hasle
økonomisekretær:	Michael Schou
informationssekretær:	Rolf Thrane
organisationssekretær:	Oluf Steen Carstensen
up:	Peter Bruun
up:	Ole Steen Jørgensen

Her vil vi godt benytte lejligheden til at takke Handelshøjskolens administration og medarbejdere for et godt og behageligt år, med håb og tro om, at dette vil fortsætte ud i fremtiden.

Vil man vide mere om MODERATE STUDENTER, eller have råd og/eller vejledning, er man mere end velkommen til at tage kontakt med et af vore sekretariater, som er:

Julius Thomsens Plads 10, lokale 102, 1925 København V

Tlf.: 01/37 35 10 og 01/37 72 96

Åbent daglig mellem kl. 9.00 og 13.00.

Fabrikvej 7, lokale 243, 2000 København F

Tlf.: 01/19 19 19, lokal 329

Åbent daglig mellem kl. 13.00 og 15.00, samt mellem kl. 18.30 og 20.30 (dog ingen aftenåbning fredag) – disse tider kan dog godt blive omlagt i løbet af året.

XIV. Organisationer med tilknytning til højskolen

A. FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

Foreningens bestyrelse består af 15 medlemmer.

Forretningsudvalget: Sparekassedirektør, cand. jur. Steen Madsen (formand); direktør Aage Rask-Pedersen (næstformand); direktør Knud Green-Andersen, HA; bankdirektør, cand. polit. Hans Paaschburg.

Handelshøjskolens styrelsesråd: Bankdirektør, cand. polit. H. Maegaard Nielsen, HA (formand); bankdirektør, professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen; kreditforeningsdirektør, cand. polit. Erik Haunstrup Clemmensen; sparekassedirektør, statsaut. revisor Andreas Nicolaisen; direktør Jørgen Søltøft, HD.

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse besætter 6 pladser i Handelshøjskolens styrelsesråd. Hidtil har de 6 været valgt blandt bestyrelsens medlemmer for 3 år ad gangen. Bestyrelsen vedtog pr. 1. januar 1980 at tilbyde Foreningen af Danske Civiløkonomer en af disse pladser, som i beretningsåret har været besat af FDC's formand, direktør Henrik Audon.

Købmandsskolens styrelse: Grosserer Thorvald Kortbæk (formand); manufakturhandler Axel Müller (næstformand); økonomidirektør Leif Kruse, HD; direktør, cand. jur. Erik Langsted; grosserer Klavs Olsen; afdelingschef Ole Tillge.

Handelshøjskolens rektor og Købmandsskolens direktør deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

Foreningen har i beretningsåret ydet tilskud til Handelshøjskolen på kr. 1.014.659,07.

B. AMANUENSISRÅDET VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Amanuensisrådet, som blev stiftet den 21. maj 1965, består af lektorer, adjunkter, afdelingsledere, assistenter og stipendiater, der er tilknyttet de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København.

Rådet har til formål at varetage medlemmernes økonomiske og arbejdsmæssige interesser, dels i relation til Danmarks Jurist- og Økonomforbund og dels på lokalt plan.

Rådets ledelse består efter generalforsamlingen den 28. januar 1982 af:

DJØF-repræsentanter: Lektor Poul-Erik Daugaard Jensen, ORG.; forskningsbibliotekar Helge Pedersen, BIBL.J.; lektor Helge Tetzschner, CTS/ILF.

Suppleanter: Lektor Ib Andersen, ORG.; lektor Hans Kornø Rasmussen, UHA.; lektor Jens Aaris Thisted, REGN.

Tillidsmænd: Lektor Hans Kornø Rasmussen, UHA.; lektor Stig Reé, EØ.; lektor Helge Tetzschner, CTS/ILF.; lektor Jens Aaris Thisted, REGN.; seniorstipendiat Peter Maskell, TTR.

Suppleanter: Lektor Elizabeth Thuesen, EU.

Formandsskabet i Amanuensisrådet varetages af Helge Tetzschner og Jens Aaris Thisted.

C. FORENINGEN AF HONORARLØNNEDE TIMELÆRERE VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Foreningen har til formål at varetage medlemmernes fælles og individuelle interesser, herunder økonomiske og arbejdsmæssige, i ansættelsesforholdet over for Handelshøjskolen, under hensyntagen til den i 1980 indførte tillidsmandsordning.

Foreningen virker for, at undervisningsassistenter og eksterne lektorer er rimeligt repræsenteret i de styrende organer, der er relevante for medlemmernes arbejdsforhold.

På generalforsamlingen den 9. november 1981 valgtes i overensstemmelse med vedtægterne af 1978 én bestyrelse for den sproglige afdeling og én bestyrelse for den økonomiske afdeling.

På et efterfølgende møde konstituerede bestyrelserne sig som følger:

Sproglig afdeling: Lilian Werdelin (formand); Alice Bjørn-Andersen (fælles sekretær); Vibeke Lykke Friis; Kirsten Kielland-Brandt; Ingrid McNair Hüffeldt (suppleant); Jesper Thing-Simonsen (suppleant).

Økonomisk afdeling: Lise Lyck (formand); Tom Jacobsgård; Jens Allin Hansen; Mogens Nørager-Nielsen (fælles kasserer).

D. FORENINGEN AF DANSKE CIVILØKONOMER

Sammenslutningen af dimittender med HD-, HA- eller cand. merc.-eksamen, samt lic. merc.- eller dr. merc.-graden. Udgiver bl. a. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, Civiløkonomen, »stud. merc.« og Civiløkonomernes Lønstatistik. Medlem af Nordisk Civiløkonom Forbund. Tilsluttede foreninger med egen bestyrelse: Afsætningsøkonomisk Klub, Cand. Merc. Foreningen og Lic. Merc. Clubben.

FDC blev stiftet 24. maj 1954 og havde pr. 1.11.1982 9.600 medlemmer, heraf 3.500 studiemedlemmer.

Formål

FDC har til formål at samle alle danske civiløkonomer til varetagelse af deres faglige, økonomiske og sociale interesser, at hævde den erhvervsøkonomiske uddannelse og forsknings betydning for samfundet, at virke for, at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse samt at samarbejde med organisationer og institutioner i spørgsmål, der har betydning for civiløkonomer.

Efteruddannelse

FDC har i foreningsåret 1981/82 afholdt 31 kurser indenfor ledelsesmetodik og adfærd, markedsføring og økonomi. FDC har planer om i det nye foreningsår at styrke efteruddannelsesaktiviteterne, herunder udgivelse af fag- og lærebøger gennem

Civiløkonomernes Forlag

I september 1982 udgav forlaget *Virksomhed og omverden – i afsætningsøkonomisk belysning*. Bogens forfattere er lektor Cai F. Christensen, adjunkt Bent Dalum, lektor H.C. Haugård og fuldmægtig Bjørn Juell-Sundbye.

I december 1982: *Introduktion til Service Management* skrevet af Klaus Lund og Kim Knudsen som cand. merc.-hovedopgave. Flere nye fag- og lærebøger er planlagt udgivet i 1983.

Civiløkonomen

Den nye redaktionelle linie i medlemsbladet er blevet positivt modtaget af den store læserkreds (oplag ca. 10.500). Den nye redaktions mål er, at Civiløkonomen for en overvejende majoritet af medlemmerne skal være et væsentligt led i deres information om generelle erhvervsøkonomiske fagområder samt om tilgrænsende, jobrelevante forhold, herunder i relation til deres ansættelsesforhold. Også som annoncemedium er Civiløkonomen ved at få stigende betydning.

Erhvervsøkonomisk Tidsskrift

Tidsskriftets formål er at formidle og fortolke forskningsresultater af praktisk og teoretisk interesse for foreningens medlemmer. Redaktør: Professor, ekon. dr. Erik Johnsen.

FDC's uddannelsesudvalg

har i det forløbne år overfor undervisningsministeriet givet udtryk for sin opfattelse bl. a. med hensyn til overbygning på HD-studiet, omskolingskurser for arbejdsløse akademikere, HA-bekendtgørelsen, optagelsesantal til videregående uddannelser, erhvervsøkonomisk mellemuddannelse ved RUC og udkast til ændring af loven om handelshøjskoler.

FDC har endvidere været repræsenteret i arbejdsgruppen, som tilrettelagde erhvervs-konferencen 3. november 1982 på Handelshøjskolen i København.

FDC's hovedbestyrelse har besluttet at anerkende kandidater fra den nye erhvervsøkonomisk-sproglige kombinationsuddannelse ved Odense Universitet som optagelsesberettigede i FDC.

FDC's arbejdsmarkedsudvalg

Gennem dette udvalg yder FDC hvert år betydelige beløb på bl. a. stillingsrådgivningen og udbredelsen af kendskabet til civiløkonom-uddannelserne.

For at bidrage til at medlemmerne får de jobs, der passer bedst til den enkeltes evner og interesser, arbejder udvalget med en ny service i form af et system for personlig udviklingsplanlægning.

FDC's overenskomstudvalg

I sine forhandlinger med finansministeriet har FDC fastholdt sit krav om lønmæssig ligestilling med tilsvarende arbejde i udenrigsministeriet. Kravet baseres på en rapport om specialmedarbejdernes forhold, udarbejdet af ministeriet.

FDC's repræsentantskab har på sit ordinære møde 9. oktober opfordret hovedbestyrelsen til at nedsætte et udvalg til at analysere konsekvenserne ved et medlemskab af Akademikernes Centralorganisation og alternative løsninger samt at optage drøftelser med AC om evt. medlemskab.

Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse

havde pr. 1.11.1982 4.200 medlemmer, hvoraf 325 modtog dagpenge.

FDC og CA udgav for første gang i foråret 1982 »Civiløkonomernes Dimittend-Avis« med nyttige oplysninger om beskæftigelsesmulighederne og det ret udviklede dagpengesystem.

CA har opnået ret til parallelanvisning og er som følge heraf påbegyndt arbejdet med at udvikle »Civiløkonomernes Job-børs« som en værdifuld service for medlemmerne af FDC/CA og erhvervslivet.

FDC's formand: Adm. direktør Henrik Audon, HD.

FDC's direktør: Cand.merc. Peter Mehlbye.

Informationsdirektør: Cand.merc. Børge Rasmussen.

Adresse: FDC, Børsen, Indgang A, Slotsholmsgade, 1216 København K.

Telefon (01) 14 90 45.

E. AFSÆTNINGSØKONOMISK KLUB

AØK afsluttede den 11. juni foreningsåret 1981/1982 ved en festlig sammenkomst i restaurant Kongens Have.

Den egentlige anledning var klubbens årlige hyldest til de nye HD'ere i afsætningsøkonomi.

Ca. 150 deltog i den festlige begivenhed, hvor de nye dimittender blev tilbørligt hyldet bl.a. med tale af direktør Børge G-Christensen, der i år fejrer 25 års jubilæum som lic.merc. og lektor Hanne Hartvig Larsen, der overbragte Handelshøjskolens hilsen.

Formanden, Lindy Olsen foretog overrækkelsen af Klubbens årlige pris på kr. 2.000,- for bedste hovedopgave.

I år måtte AØK dog af med 2 gange dette beløb, idet Jørgen Sloth, DSB og Preben Christensen, Createam begge havde opnået et solidt 11-tal for deres »svendestykke«.

Klubbens medlemsaktiviteter har i årets løb i øvrigt fagligt omfattet en kombination af mini-seminarer og på-vej-hjem møder.

Blandt seminarerne kan nævnes »Lønner det sig at satse på langt sigt i reklamen« ved Otto Ottosen, »Lønsumhedsstyret markedsføring« ved Vagn Thorsgård Jacobsen.

På-vej-hjem møderne har bl.a. omfattet et besøg i Handelsbanken med emnet »Elektroniske medier« og en sammenkomst med statsadvokat Finn Mejlby med emnet »Økonomisk kriminalitet«.

F. FORSIKRINGSKLUBBEN

(Forsikringsteoretisk studiekлуб)

blev stiftet 23. april 1926 af studerende ved Handelshøjskolen med det formål »at fremme interessen for teoretiske og praktiske forsikringsspørgsmål og at virke for god kollegial forståelse mellem medlemmerne«.

Formand: Konsulent Henning Jønsson, tlf. (01) 13 75 55.

Forsikringsklubben har ca. 1.100 medlemmer, der i den forløbne periode har fået tilbudt en række møder af såvel forsikringsteknisk som af mere generel art, f.eks. »Problemet generationsskifte«, »Ankenævnet gennem 5 år – erfaringer«, »2 år med Industrirådets Forsikringsrådgivning«, »Skadeforsikring 1981, hvorfor og hvad nu«, Indeksobligationer«, »Analyse af forsikringsbranchen« og »Assurandørjobbet i fremtiden«.

G. CAND.LING.MERC.-FORENINGEN

Foreningen er stiftet den 2. april 1977, og er en forening af dimittender fra handelshøjskolerne med enten erhvervssproglig kandidateksamen (cand.ling.merc.) eller erhvervssproglig oversætter- og tolkeeksamen (cand.interpret.).

Formål: fagligt og kammeratligt samvær, udveksling af erfaringer, opretholdelse og højnelse af det faglige niveau, udbredelse af kendskabet til uddannelsen, kontakt til handelshøjskolerne, samarbejde med andre, lignende foreninger.

Hidtidige aktiviteter: diskussionsmøder med hhv. politikere og fagforeningsfolk, stillingtagen til en reform af studiet, kursus og foredrag, PR.

Fremtidige aktiviteter: kurser, foredrag, orientering til kommende kandidater.

EK-studerende kan optages som juniormedlemmer.

Bestyrelse: Lis Witsø (formand), Lise Damsgaard, Mette Konner, Marie-Louise Møller Petersen, Kirsten Vesterager.

Formand: Lis Witsø, Ådalsparken 59, 2. th, 2970 Hørsholm. Tlf. (02) 57 08 63.

Kasserer: Lise Damsgaard, Langelandsvej 6, 2000 København F. Tlf. (01) 19 57 19.

H. LIC.MERC.-CLUBBEN

blev stiftet 28. november 1952 med det formål at samle de handelsvidenskabelige licentiater til samvirke om fælles faglige interesser. Klubben er tilsluttet FDC.

Formand: Direktør, lic.merc. Torben Carlsson, Rothesgade 19, 2100 København Ø.

I. ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND & ARBEJDSLØSHEDSKASSE

Erhvervssprogligt forbund

Er den forhandlings- og aftaleberettigede faglige organisation for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes og Odense Universitets erhvervssproglige studier med følgende eksaminer: Ensproglig korrespondenteksamen (gammel studieordning), tresproglig korrespondenteksamen (gammel studieordning), erhvervssproglig prøve (med et eller flere sprog fra aften- eller dagstudiet), erhvervssproglig korrespondenteksamen (med et eller flere sprog fra aften- eller dagstudiet), erhvervssproglig diplomprøve (ED), erhvervssproglig afgangseksamen (EA), erhvervssproglig oversætter- og tolkeeksamen (cand. interpret.) og erhvervssproglig kandidateksamen (cand. ling. merc.).

Forbundet optager desuden personer med translatøreksamen og kandidater fra handelshøjskolernes og Odense Universitets erhvervsøkonomisk-sproglige eksaminer.

Erhvervssprogligt Forbunds formål er på partipolitisk neutralt grundlag at varetage medlemmernes faglige, økonomiske, sociale og uddannelsesmæssige interesser.

Forbundets lokalstruktur består af kredse (på beretningstidspunktet Nordjysk Kreds, Århuskredsen og Fynskredsen) samt af virksomhedsklubber på statslige og private arbejdspladser (på beretningstidspunktet 23).

Forbundet gennemfører ajourføringskurser for medlemmerne landet over inden for det erhvervssproglige grundstudiums fag, kurser vedrørende tekstbehandlingsanlæg samt tillidsmandskurser. Desuden gennemfører forbundet orienteringsmøder for medlemmerne vedrørende lønforhold, overenskomstforhold, klubdannelser og andre fagforeningsmæssige problemstillinger.

Forbundet udgiver medlemsbladet »Sprog & Erhverv«, som udkommer månedligt, samt et særligt blad for de erhvervssproglige studerende, »Erhvervssprog«. Derudover udgiver forbundet en publikationsserie for medlemmer og tillidsmænd omfattende orienteringsstof vedrørende arbejdsmarkedsproblemstillinger, arbejdsretlige problemstillinger, ansættelsesforhold, kommenterede lovudgaver m.v. På beretningstidspunktet er der udkommet 7 numre i serien.

Forbundet gennemfører *arbejdsmarkedsorientering* for de erhvervssproglige studerende på alle tre studieniveauer på samtlige erhvervssproglige læreanstalter, men med særligt sigte på dimittend- og kandidatårgangene. I beretningsåret gennemførtes 27 sådanne arrangementer, heraf 8 på Handelshøjskolen i København.

Erhvervssprogligt Forbund indgik 1. marts 1982 en samarbejdsaftale med Dansk Arbejdsgiverforening vedrørende det organisatoriske samarbejde mellem arbejdsgiver- og arbejdstagerparten. Herudover aftalte Dansk Arbejdsgiverforening og Erhvervssprog-

ligt Forbund en særlig ansættelsesformular for erhvervssproglige funktionærer, ansat på virksomheder inden for Dansk Arbejdgiverforenings forhandlingsområde.

Erhvervssprogligt Forbund havde pr. 1. september 1982 4.672 medlemmer.

Erhvervssproglig arbejdsløshedskasse (statsanerkendt)

er den af staten anerkendte arbejdsløshedskasse for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes og Odense Universitets erhvervssproglige studier. Erhvervssproglig Arbejdsløshedskasse formidler erhvervssproglige stillinger og erhvervssproglig arbejdskraft parallelt med den offentlige arbejdsanvisning.

Arbejdsløshedskassen gennemfører i samarbejde med Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse særlige orienteringsarrangementer for dimittender og kandidater vedrørende beskæftigelses- og arbejdsløshedsforhold og -forsikring på samtlige handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger, samt tillige i samarbejde med CA og Merkonomernes Arbejdsløshedskasse og Ingeniør-Sammenslutningen særlige kurser for arbejdsløse, herunder jobsøgningskurser.

Erhvervssproglig Arbejdsløshedskasse havde pr. 1. september 1982 4.168 medlemmer. Af disse var 743 medlemmer arbejdsløse, svarende til en arbejdsløshedsprocent på 17,8. I beretningsperioden udbetalte Erhvervssproglig Arbejdsløshedskasse kr. 40.202.908,00 i dagpenge og feriedagpenge til sine ledige medlemmer.

J. DJØF – DANMARKS JURIST- OG ØKONOMFORBUND

DJØF er faglig organisation for alle juridiske, økonomiske og øvrige samfundsvidenskabelige kandidater.

Den primære opgave for DJØF er at varetage medlemmernes interesser omkring løn- og ansættelsesvilkår.

I DJØF's vedtægter hedder det om formålet:

»Danmarks Jurist- og Økonomforbund, der er tilsluttet Akademikernes Centralorganisation (AC), har til formål

at samle Danmarks jurister og økonomer til varetagelse af standens faglige, økonomiske og sociale interesser,

at hævde den juridiske og økonomiske uddannelses og forsknings betydning for samfundet,

at virke for, at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse,

at forhandle løn- og ansættelsesvilkår for de offentligt og privat ansatte jurister og økonomer og

at samarbejde med andre organisationer i spørgsmål af fælles interesse.«

Medlemmernes faglige og økonomiske interesser kan være forskellige efter ansættelsesform og -sted. Forbundet er derfor delt i en række delforeninger og valggrupper, som tilsammen dækker alle de områder, hvor jurister og økonomer beskæftiges.

DJØF har pr. 1. oktober 1982 15.343 medlemmer.

Studertermedlemmerne er organiseret i Stud.Samf.Foreningen, Foreningen af samfundsvidenskabelige og erhvervsøkonomiske studerende.

Stud.Samf.Foreningens formål er at styrke sammenholdet mellem de studerende og kandidater og studerende indbyrdes samt varetage medlemmernes økonomiske, sociale og faglige interesser.

Med dette formål er foreningens rolle klart defineret som primært varetagende de studerendes interesser i DJØF og overfor DJØF, idet der på landsplan eksisterer organisationer, primært Danske Studerendes Fællesråd, til formidling af studenterpolitiske synspunkter.

Stud.Samf.Foreningens repræsentantskab består af 20 medlemmer, der bliver valgt i ni valgkredse på de forskellige uddannelsesområder under Stud.Samf.Foreningen.

Det skaber mulighed for en bred og tværfaglig erfaringsudveksling blandt de forskellige uddannelsesområder.

Bestyrelsen, der består af seks medlemmer, og to lokale redaktioner for Stud.Samf.-bladet er i øjeblikket sammensat således, at disse organer tilsammen rummer repræsentanter fra samtlige uddannelsesområder under Stud.Samf.Foreningen.

Det skaber mulighed for en bred og tværfaglig erfaringsudveksling blandt de forskellige uddannelsesområder.

Af andre aktiviteter, der arbejdes med i Stud.Samf.Foreningen kan nævnes praktikordningen. Som led i fremskaffelse af praktikpladser og sommerferiejobs udsender Stud.Samf.Foreningen i samarbejde med DJØF en praktikantpjece til private og offentlige ansættelsesmyndigheder, ligesom praktikantstillinger annonceres i »DJØF-bladet«, hvor Stud.Samf.Foreningens medlemmer i øvrigt kan annoncere gratis under rubrikken »Stilling søges«.

DJØF arrangerer hvert efterår kandidatvejledningmøder på landets højere uddannelsessteder, og forbundet udgiver en kandidatvejledningsspejce, som indeholder væsentlige oplysninger for nye kandidater, som skal søge job.

Endelig står Stud.Samf.Foreningen for fordeling af enkelte af pensionskassens lejligheder til Stud.Samf.medlemmer.

Kontingentet for studerende er i 1983 65,- kr. pr. kvartal.

Juristernes og Økonomernes Pensionskasse

Jurister og økonomer, som er ansat på overenskomst i den offentlige sektor, optages automatisk i pensionskassen. Endvidere optages jurister og økonomer, som er medlemmer enten af Foreningen af privat ansatte under DJØF eller af Advokatfuldmægtigforeningen.

Jurist- og økonomforbundets Forlag

Jurist- og Økonomforbundets Forlag er en selvejende institution med hjemsted i Københavns kommune.

Forlaget kan også anvende navnet DJØF Forlag.

Forlagets formål er at udgive juridiske, økonomiske og andre samfundsvidenskabelige værker, lærebøger, lovkommentarer, tidsskrifter og andre publikationer af interesse for medlemmerne i Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF).

Forlaget kan endvidere efter DJØF's hovedbestyrelses beslutning på forslag fra forlagsbestyrelsen optage enhver med forlagsvirksomhed beslægtet virksomhed, som enten direkte tjener dets formål, eller som kan forventes at ville give et overskud, der kan benyttes til formålet.

DJØF Efteruddannelse

DJØF Efteruddannelse har til formål at tilbyde forbundets medlemmer efteruddannelseskurser af faglig interesse.

Under DJØF Efteruddannelse hører udvikling, planlægning og tilrettelæggelse af kurser, indgåelse af aftaler med kursusledere, hoteller m.v., registrering af tilmeldinger, udsendelse af kursusmateriale samt afvikling og evaluering af kurserne.

DJØF Efteruddannelse udsender to kursusprogrammer årligt, et forårs- og et efterårsprogram

Bladvirksomhed

DJØF's bladvirksomhed omfatter i alt fire blade. DJØF-bladet udsendes gratis til alle medlemmer hveranden uge. Bladet indeholder foreningsnyt, ledere og kommentarer, mødereferater, interviews, reportager, anmeldelser, indtægts- og ledighedsstatistik, løntabeller, debatsider, personalia samt stillingsannoncer.

DJØF udgiver Juristen, der er et juridisk og forvaltningsmæssigt tidsskrift, 10 gange årligt samt et samfundsvidenskabeligt tidsskrift – Samfundsøkonomen – otte gange årligt. Såvel det juridiske som det samfundsvidenskabelige tidsskrift udsendes gratis til ethvert medlem, der beder om det.

Stud.Samf.Foreningen udgiver bladet Stud.Samf., som beskæftiger sig med studierelevant stof.

Indmeldelse

i forbundet sker ved henvendelse til DJØF, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Gothersgade 133, 1123 København K. Tlf. (01) 14 29 20, mellem kl. 9.00 og 16.30.

K. DANSK MAGISTERFORENING, SEKTION XXIII

Som organisation for magistre varetager Dansk Magisterforening disses interesser og virker herunder for opretholdelse af magisteruddannelsernes niveau og videnskabelige grundlag og for sikring af magistrernes økonomiske og sociale tryghed.

Formål for sektion XXIII er at være kontaktorgan mellem DM og dens medlemmer, beskæftiget ved de erhvervssproglige uddannelser og at varetage disse medlemmers interesser.

Bestyrelsesmedlemmer, ansat ved Handelshøjskolen i København, er: Afdelingsleder Gert Engel (formand); cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen; lektor Edna Secar Christensen; lektor Lilian Stage.

L. UDENRIGSHANDELSKLUBBEN

Udenrigshandelsklubben (UHK) blev stiftet 16. september 1975 med det formål at samle HD'ere i udenrigshandel samt cand.merc.'er med udenrigshandel som speciale til faglige aktiviteter samt varetage medlemmernes fælles interesser.

Der arrangeres bl. a. virksomhedsbesøg, temamøder samt institutmøder i samarbejde med Institut for Udenrigshandel.

I det forløbne år er bl. a. gennemført virksomhedsbesøg hos Christian Roving A/S, Carl Bro International A/S, Haldor Topsøe A/S og A. P. Møller-gruppen. Endvidere er der afholdt et temamøde omkring stimulering af danske virksomheder til større internationalisering, ligesom der i samarbejde med ISS Center for Service Management er afholdt Export Briefings vedrørende markederne Japan, USA, Frankrig samt om samspillet offentlig privat samarbejde inden for rammerne af Systemeksport.

Formand for klubben: Afdelingschef, cand.polit. Tim Dalskov, HD, Fredensvej 1, 2950 Vedbæk. Tlf. (privat): (02) 89 16 11; tlf. (kontor): (01) 14 15 14.

Klubbens bestyrelse: Fuldmægtig, cand.merc. Ole Christoffersen, (sekretær); ingeniør Claus Clausen, HD,(kasserer); adm. direktør Henning Deichmann, HD, (næstformand); cand.merc. Annelise Monsen; lektor, cand.merc. Ole Wiberg, MS.

XV. Tildeling af videnskabelige grader, besvarelse af prisopgaver m.v.

A. DET ERHVERVSØKONOMISKE LICENTIATSTUDIUM

Studiet er tilrettelagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse af 28. august 1969 afløst af ny bekendtgørelse af 18. februar 1981 med ikrafttrædelsesdato 1. april 1981 om erhvervelse af licentiatgraden.

Studiet har til formål at opøve de studerendes evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde, og tildelingen af licentiatgraden er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentiaten har vist egnethed for sådant arbejde.

I beretningsperioden bestod licentiatudvalget af:

Indtil 15.4.1982: Professor Torben Agersnap (formand), professor Arne Rasmussen, professor Jens Rasmussen, lektor Lars Grønholdt, adjunktvikar Ann Westenholtz.

Fra 15.4.1982: Professor Torben Agersnap (formand), professor Jens Rasmussen, professor Niels Chr. Nielsen, lektor Lars Grønholdt, adjunktvikar Ann Westenholtz.

Assistent Gerd Andersen har været udvalgets sekretær.

Tildeling af licentiatgraden:

I beretningsperioden er licentiatgraden tildelt civiløkonom Agneta Olerup, cand. polit. Kirsten Bregn og cand. merc. Erik Winther.

Agneta Olerup indleverede 14. januar 1981 en afhandling med titlen: »On a Contingency Framework of Computerized Information Systems« til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Et bedømmelsesudvalg nedsat af det erhvervsøkonomiske fakultet og bestående af: professor Flemming Agersnap, lektor Niels Bjørn-Andersen, professor Bo Hedberg, docent Peter Docherty indstillede i august 1981 til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendtes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Civiløkonom Agneta Olerup, Umeå Universitet

»On a Contingency Framework of Computerized Information Systems«.

Afhandlingen, der er affattet på engelsk, er på 197 maskinskrivne sider. Hertil skal lægges et appendiks med virksomhedsbeskrivelser på 33 sider.

Afhandlingens sigte er ud fra en standardiseret beskrivelse af nogle virksomheders edb-systemer at efterprøve de i organisationsteorien udviklede contingency-teorier, der byg-

ger på, at virksomhedens omverden er bestemmende for dens organisationsstruktur. Disse teorier har Olerup ladet sig inspirere af, idet hun formulerer en contingency-teori for informationssystemer. Dermed placerer dette arbejde sig i en tradition på linje med en række andre arbejder fra informationsvidenskabeligt hold, men Olerup går adskiltigt videre end disse forfattere har gjort, idet hun i sin omverdensdefinition inddrager virksomhedens omverden (specielt de markedsmæssige forhold) og virksomhedens produktionsteknologi. Herved placeres afhandlingen i det tværvidenskabelige forskningsfelt mellem organisationsteorien og informationsvidenskaben.

Afhandlingen består af en teoretisk del og en empirisk del.

I afhandlingens teoretiske del, kapitel 3 og 4, har Olerup foretaget en tilbundsgående gennemgang af teorier og studier omkring systemanalyse og den del af organisationsteorien, der er relevant for hendes senere analyse. Litteraturstudiet er omfattende, og hun demonstrerer en udmærket evne til at uddrage de for hendes formål relevante begreber og teorier. Hendes ordknappe form betyder imidlertid til tider, at kvantiteten i form af antallet af referencer overskygger kvaliteten, og læseren indvies således ikke altid i de ræsonnementer, der er årsag til, at referencen medtages, ligesom alternative konkurrerende teoribygninger afvises efter en kort og undertiden upræcis diskussion. Generelt vidner disse to kapitler om en omfattende indsigt i contingency-teorier og dertil relaterede emner.

I kapitel 5 opstiller Olerup sin egen klassifikations- eller beskrivelsesmodel for egenskaber ved informationssystemer. Denne indsats er et af afhandlingens væsentligste elementer. Der er tale om et originalt stykke arbejde, som dels systematiserer det meste af den hidtidige spredte litteratur på dette felt og dels giver et udmærket grundlag for den efterfølgende empiriske analyse. Specielt er den valgte opdeling i kompleksitet og tidsorientering en værdifuld nydannelse.

Til illustration eller afprøvning af sine hypoteser har Olerup indsamlet oplysninger fra 9 store virksomheder. Det er sket ud fra et forsknings-metodisk traditionelt angrebssæt. Olerup har v.h.a. semistrukturerede interviews indsamlet data om virksomhedernes omgivelser, teknologi og edb-baserede informationssystem. Data er siden bearbejdet og præsenteres ud fra de i de foregående kapitler udviklede begreber og klassifikationsmodeller.

Valg af virksomheder har været styret af et ønske om udelukkende at se på produktionsvirksomheder med indarbejdede edb-systemer. Dette gør materialet sammenligneligt, men i betragtning af, at udvælgelsen fandt sted i 1977, har dette ført til, at der ikke er inddraget nogen mindre virksomheder (f.eks. med under 500 ansatte) ligesom ingen af virksomhederne betjener sig af, hvad vi i dag ville kalde avanceret edb-teknologi. Denne situation har derfor begrænset det empiriske materiales udsagnskraft.

I kapitel 8 og 9 gennemføres derefter analysen af teknologiens og omverdenens indflydelse på udformningen af de edb-baserede informationssystemer. Selv om afhandlingen præsenteres som et eksplorativt studie, er det vanskeligt helt at se, i hvilken udstrækning det empiriske materiale er selve grundlaget for udledningen af de forskellige hypo-

teser, og i hvilken udstrækning hypoteserne er udledt af de mere generelle kategorier og teorier. Forskningsmetodikken har således flere lighedstræk med en hypoteseprøvende forskningsmetode end den eksplorative, idet Olerup næsten udelukkende baserer sine afsluttende hypoteser på sin empiri, og kun meget sjældent refererer til den tidligere omtalte teori, der kunne have perspektiveret hypoteserne, og f. eks. lede frem til en forklarelse af visse empiriske resultater som værende forskningsmæssigt relevante.

Der gennemføres en overbevisende argumentation for afhandlingens hovedtese om Contingency-tankegangens relevans. Udredningen af de enkelte faktorerers betydning og især begrundelsen for deres påvirkning er imidlertid undertiden vel postulerende. Selv om en virksomhedsgruppe som f. eks. den, der er beskæftiget med process production (strømproduktion) i et reguleret marked, er den eneste indenfor de to kriterier, er begrundelserne for de valgte informationssystemer stort set udelukkende henført til teknologifaktoren. I det hele taget er relationen mellem de to context-variable meget kortfattet og ufuldstændigt behandlet. Hovedkonklusionen, at »teknologcontext« har større indflydelse end »omgivelses-context« for informationssystemets udformning, burde have været drøftet i lyset af deres indbyrdes relation. Selv om man på kort sigt måske kan betragte dem som uafhængige – hvilket kunne forsvares p.g.a. edb-systemers korte levetid – savner man en diskussion af problemerne i denne forbindelse.

De udledte tolkninger af sammenhængene mellem context-faktorerne og edb-systemer er ofte meget korte, og kun sjældent er alternative tolkninger diskuteret. F. eks. kunne det hævdes, at de specielle træk for gruppen af virksomheder med »small-batch« produktion måske i højere grad kunne henføres til, at der er tale om en anden salgsteknologi end til egenskaber ved produktionsteknologien, idet salget er gennemført, før produktionen sættes i gang. Udvalget er fuldt ud klar over, at det med de store problemer ved fremskaffelse af empirisk materiale ikke har været muligt indenfor rammerne af en afhandling som denne at besvare sådanne spørgsmål endegyldigt, men der savnes en markering af problemstillingen.

Ved en generel vurdering af afhandlingen, dens emne og især den contingency-problemstilling, er det vigtigt at være opmærksom på, at afhandlingsemnet blev formuleret og de empiriske studier gennemført i 1977, hvor det var nærliggende at gå ud fra contingency tankegangen. Denne tankegang har Olerup fastholdt, men burde måske i højere grad have inddraget kritikken af contingency-teorierne, således som den blev fremført bl. a. i *Administrative Science Quarterly* i løbet af 1978. Dette havde formentlig givet en lidt bedre perspektivering af hypoteserne i kapitel 9. F. eks. er det uheldigt, at Olerup slet ikke diskuterer begrebet »enacted environment«. Som i traditionel contingency-teori går Olerup ud fra nærmest ensrettede kausalsammenhænge fra omverdenen og produktionsteknologien til informationssystemet. Dette er formentlig holdbart på kort sigt, men i et lidt længere perspektiv er der givetvis tale om en gensidig påvirkning, således at informationssystemet – og de der arbejder med denne teknologi – i en vis udstrækning er med til at skabe eller vælge virksomhedens omverden og produktionsteknologi. Udvalget finder det dog rigtigt, at Olerup fastholder contingency tankegangen som den grundlæggende teoribygning, idet en ændring ville have krævet en helt ny empiri, hvilket måtte siges at være udenfor rammerne af én afhandling.

Et andet forhold, der ikke behandles i afhandlingen er det informelle kommunikationssystem. Hele den »organizational underworld«, der på væsentlig vis kompletterer de formelle informationssystemer vil være en betydelig modificerende variabel. Det erkendes, at Olerup ikke har data til at belyse dette, men problemet omkring denne faktors betydning kunne have været bedre og mere udførligt diskuteret f.eks. i afsnit 8.6.

Et beslægtet forhold er, at næsten alle virksomheder er divisioner i en koncern. Dette vil oftest medføre stærke krav om standardisering og overførsel af systemer fra en division til en anden. Dette er et metodeproblem i forhold til Olerups analyse, idet netop koncernforholdet kan betyde, at divisioner får presset systemer ned over hovedet, som måske ikke er i samsvar med kravene fra divisionens omgivelser. Olerup kunne have gjort lidt mere tydeligt opmærksom herpå i analysen.

Endelig skal det afslutningsvis nævnes, at bag det hovedsageligt empiriske studie ligger der et ønske om at bidrage til de normative modeller vedrørende systemkonstruktionsmetoder. Dette bidrag er sammenfattet i sidste afsnit (9.5) og demonstrerer studiets relevans, selv om det er meget kortfattet (3 sider), og udvalget håber, at dette emne vil blive uddybet i senere arbejder.

Sammenfattende finder udvalget, at afhandlingen er skrevet i et godt sprog med en klar systematik. Den viser Olerups beherskelse af de relevante teorier og hendes evne til at gennemføre en analyse som den planlagte. Hun har sat sig nogle mål, og det er lykkedes at gennemføre intentionerne med en god sammenhæng mellem empiri og teori. På nogle felter finder udvalget ræsonnementerne for kortfattede og for løst dokumenterede, men i hovedtræk er den rejste problematik blevet analyseret og belyst på en kvalificeret måde. Endelig finder udvalget, at afhandlingen specielt vedrørende klassifikationsmodellen for edb-systemer rummer et originalt og værdifuldt bidrag til litteraturen på feltet. Udvalget er derfor af den opfattelse, at afhandlingen bør antages til forsvar for licentiatgraden ved Handelshøjskolen.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd accepterede indstillingen på sit møde den 7. december 1981.

Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 21. december 1981 og blev fundet tilfredsstillende.

Flemming Agersnap Niels Bjørn-Andersen Bo Hedberg Peter Docherty

Emnet til forelæsningen blev stillet af lektor Harald Enderud og lektor Peter Neergaard og havde følgende ordlyd:

»Der ønskes en redegørelse for den kritik af contingency-teorien, der er fremført de senere år. Dernæst ønskes en vurdering af, hvorledes disse kritikpunkter kan påvirke konklusionerne i afhandlingen – On a contingency framework of computerized information systems«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 7. januar 1982 og blev fundet tilfredsstillende.

Flemming Agersnap Niels Bjørn-Andersen Bo Hedberg Peter Docherty

Bedømmelsesudvalget indstillede herefter til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles civiløkonom Agneta Olerup som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiat mercaturae (lic. merc.).

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen den 8. februar 1982.

Kirsten Bregm indleverede i august 1981 en afhandling med titlen: »En teoretisk analyse af nogle aspekter ved arbejderstyrede virksomheders økonomiske adfærd. Et bidrag til en problematisering af forslagene om økonomisk demokrati«.

Et bedømmelsesudvalg nedsat af det økonomiske fakultet og bestående af: professor Torben Agersnap, lektor Hans Kornø Rasmussen og lektor Jørgen Lindegaard Peder- sen indstillede i maj 1982 til det økonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Kirsten Bregm: En teoretisk analyse af nogle aspekter ved arbejderstyrede virksomheders økonomiske adfærd. Et bidrag til en problematisering af forslagene om økonomisk demokrati. København 1981. 471 sider.

Bedømmelsen er bygget således op, at først foretages en gennemgang med kommentarer til afhandlingens enkelte kapitler, hvorefter der foretages en afsluttende vurdering.

Kapitel 1 (40 sider): Dette kapitel giver, dels en argumentation for projektets relevans ud fra ØD-forslagene samt en kortfattet fremstilling af LO's og Socialdemokratiets ØD-forslag og disse forslags historiske udvikling, dels en diskussion af metode- og teoriproblemer med udforskning af området. Det centrale i denne forbindelse er, at forfatteren kommer frem til en sektor af økonomien, hvor de ansatte leder virksomhederne uden at være ejere af disse. Disse kaldes, lidt uhensigtsmæssigt, arbejderstyrede virksomheder, idet det ikke alene er arbejdere, men samtlige ansatte, der styre virksomhederne.

Der argumenteres for, at analyserne må foretages på grundlag af modelræsonnementer. Dette er nødvendigt for at kunne vurdere konsekvenserne af indførelsen af en sådan ny økonomisk organisation. De meget spredte empiriske erfaringer med sådanne virksomheder kan ikke give meget grundlag for at vurdere deres betydning.

Mens der kan være god grund til at acceptere modelræsonnementernes betydning i et tilfælde som det foreliggende, er det mere kontroversielt at vælge det neoklassiske teori/modelparadigme som udgangspunkt. Dette betyder, at der opereres med forudsætninger om rationel adfærd i forhold til givne omgivelser, hvor der foretages ændringer i disse omgivelser én ad gangen, et såkaldt parametrisk rationalitetsbegreb. Forfatteren er meget vel klar over det problematiske i dette udgangspunkt og anfører selv, at et strategisk rationalitetsbegreb ville have været mere interessant og formodentlig mere relevant. Imidlertid gives der forskellige begrundelser for at bibeholde det traditionelle neoklassiske paradigme. Dels anses den neoklassiske analyse af konsekvenserne af ændringer i eksogene variable for at være den bedste udgave af eksisterende tilgange, dels har det en selvstændig interesse at undersøge en arbejderstyret økonomis funktionsmåde inden for samme analyseramme som de dominerende i studiet af kapitalistisk økonomi. Og endelig gives en pragmatisk begrundelse bestående i det forhold, at formålet

med analyserne er at undersøge adfærden i arbejderstyrede virksomheder og deres konsekvenser på omgivelserne på et aggregeret niveau. Hvis der havde været tale om analyser med henblik på at forstå forholdene i en bestemt virksomhed, ville det have været mere hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i en adfærdsteoretisk tankegang, hvis karakteristika er, at der lægges en betydelig vægt på en undersøgelse af, hvorledes virksomhederne faktisk træffer beslutninger og handler.

Forfatteren overvejer forskellige metodologier i studiet af økonomiske forhold. Den ene består i den betragtning, at en teoris kvalitet afgøres af, om dens forudsætninger kan testes og derved vises at være realistisk. Den anden består i en synsvinkel, hvor der lægges vægt på, at en teori kan give basis for gode forudsigelser. Denne Friedman-Machlup tilgang behandles nuanceret men med sympati fra forfatterens side. Imidlertid er der af gode grunde ikke givet en særlig grundig argumentation herfor, eftersom det er begrænset med muligheder for at gøre forudsigelser.

De institutionalistiske og marxistiske tilgange får tildelt forfatterens sympati, men de afvises som hensigtsmæssige til løsning af det foreliggende problem. Ikke principielt, men praktisk som følge af, at de fortsat befinder sig på et »kravlestadium« i henseende til præcis analyse eller måske snarere i henseende til at give gode forudsigelser på de spørgsmål, forfatteren anser for vigtige.

Kapitel 2 (30 sider): Her gives nogle forudsætninger, som anvendes i den senere modelopbygning. Udgangspunktet tages i det forhold, at en arbejderstyret virksomhed ejes af en lønmodtagerfond samt eventuelle private kapitalejere, mens beslutningerne i virksomheden træffes af de ansatte. Denne opsplitning af beslutnings og ejendomsforhold kræver nogle yderligere forudsætninger i forhold til, hvad man normalt behøver i økonomiske modeller.

To typer forudsætninger diskuteres. Først dem, der gives i relation til de ansattes rettigheder og pligter, hvilket gøres på baggrund af D. D. Milenkovitch's arbejder fra 1971. Derefter opstilles forudsætninger vedrørende virksomhedens eksterne relationer (markedsstrukturen, kapitaltilgangen og alternative beskæftigelsesmuligheder) samt vedrørende virksomhedens målsætninger.

Diskussionen af den første type af forudsætninger (afsnit 2.1) er meget kompetent og selvstændig. Forudsætningen om de eksterne miljøbetingelser (2.2.1) er relativ kort, specielt omkring den anvendte markedsform, hvor det blot slås fast, at markedet er allokeringmekanisme. Senere diskuteres dette, men man savner en begrundelse herfor samt en diskussion af, hvilke andre allokeringmekanismer der kan tænkes anvendt. For eksempel kunne man forestille sig arbejdsværdilæren (værdiloven) bragt i anvendelse, specielt i en økonomi med arbejderstyrede virksomheder.

Kapitel 3 (42 sider): Indeholder en diskussion af de centrale bidrag angående målsætningen for en arbejderstyret virksomhed. Det er her tydeligt, at Kirsten Bregn har foretaget betydelige litteraturstudier inden for dette emne, og hun har også fået alle de centrale bidrag med. Hun kommer frem til »standardforudsætninger« eller »standardmålsætninger«: Maksimering af nettoindkomster, givet arbejdstid og -intensitet.

Kapitel 4 (76 sider): I dette centrale kapitel opbygges modellen under forudsætning af, at »standardmålsætningen« gælder. Derefter køres modellen igennem på kort sigt, hen-

holdsvis med arbejdskraft som eneste input og derefter med vilkårligt mange input. Der ses så på, hvorledes en arbejderstyret virksomhed reagerer ved ændringer i modellens variable i forhold til en kapitalistisk virksomhed. Kortsigtsanalysen køres meget overskuelig og stringent igennem på såvel aritmetisk som geometrisk plan. De samme ting vises nok på unødigt mange måder, men det viser i alle tilfælde, at Kirsten Bregn behersker den grundlæggende viden til de økonomiske redskaber, hun bruger. Langtidsanalysen foretages derefter.

Begge disse analyser foretages under forudsætning af, at produktionsfunktionen først viser stigende og derefter faldende skalaafkast. I det følgende diskuteres resultaterne, dersom der forudsættes konstant skalaafkast.

Derefter går Kirsten Bregn over til at diskutere effektiviteten i ressourceallokeringen i henholdsvis en arbejderstyret og i en kapitalistisk virksomhed. Det anvendte mål er Paretokriteriet. Kirsten Bregn diskuterer her vanskelighederne ved at anvende dette kriterium grundet dets statiske karakter og diskuterer derefter, hvorledes de to typer af virksomheder reagerer ved ændringer i ligevægtssituationen. Begrænsningerne ved at anvende Paretokriteriet diskuteres kompetent. At det kan forsvares at anvende dette mål skyldes jo den tidligere forudsætning om, at markedet er den allokeringende mekanisme. Efter denne model-gennemgang diskuteres så, hvilke implikationer det får for resultaterne, dersom forudsætningerne ændres.

Kirsten Bregn kører i dette kapitel først en model igennem, og derefter ser hun på, hvorledes resultaterne ændrer sig, når forudsætningerne løsnes. Man kan diskutere, hvorvidt det er relevant at tage udgangspunkt i en ren markedsmodel. Men begrundelsen herfor synes at være rimelig, nemlig at i en økonomi som den danske er markedsmekanismen en central allokeringmekanisme, og som følge deraf er det vigtigt at analysere virkningerne i en sådan økonomi ved indførelse af arbejderstyrede virksomheder. Det samme kan siges om anvendelsen af Pareto-kriteriet. Hvor denne modell fremstilling kan være problematisk er i spørgsmålet om den offentlige sektors rolle, og i flere af de berørte problemstillinger eksistensen af arbejdsløshedsunderstøttelse. Problemet berøres men ikke dybtgående. Endvidere indebærer Pareto-kriteriet, at de finansielle aspekter udelades. Det gør de ikke i Kirsten Bregns arbejder, men det er behandlet relativt kort.

Kapitel 5 (23 sider): Dette kapitel indfører et alternativ til standardmålsætninger. Mens standardmålsætningen går ud fra, at virksomheden tilstræber at maksimere nettoindkomsten pr. beskæftiget, består alternativmålsætningen i en målsætning gående ud på en maksimering af nettoindkomsten minus en lønomkostning eller givet en skyggeløn. I dette tilfælde har vi en situation, der minder om den normale forudsætning for virksomhedsadfærd i en kapitalistisk økonomi. Det diskuteres, hvilke følger en sådan skyggelønsforudsætning kan forventes at få. Blandt andet kan det tænkes, at beskæftigelse i arbejderstyrede virksomheder kan blive et alternativ til arbejdsløshed selv om nettoindkomsten pr. beskæftiget bliver lavere end overenskomstlønningen i den kapitalistiske sektor, som sameksisterer med den arbejderstyrede sektor, men forudsætningen herfor vil være en lav skyggeløn i den arbejderstyrede sektor.

Kapitel 6 (14 sider): Her ses på nogle konsekvenser af indføring af arbejderstyrede virksomheder i en kapitalistisk økonomi med udgangspunkt i den alternative målsætning,

som blev indført i kapitel 5. Et vigtigt resultat, der fremkommer, er tendensen til, at der kan tænkes et større inflationært pres i en sådan økonomi end i en kapitalistisk økonomi, fordi der vil være en større indkomstspredning for samme type arbejdskraft i en arbejderstyret økonomi end i en kapitalistisk økonomi.

Kapitel 7 (14 sider): Indeholder en diskussion af, hvorledes arbejdskraftallokeringen kan finde sted i en arbejderstyret virksomhed ud fra forskellige forudsætninger. Det interessante er her påvisningen af, hvorledes arbejderstyrken *kan* blive opdelt, således at man får nogle anderledes klassestrukturer end i en kapitalistisk økonomi, hvor henholdsvis kapitalejere og arbejdere som gruppe har nogle sammenfaldende grundlæggende interesser. Man kunne i høj grad tænke sig dette emne uddybet, så man fik en mere politisk vurdering af de interesse modsætninger der kan opstå i en økonomi, hvor såvel arbejderstyrede som kapitalistiske virksomheder eksisterer. Man kan dog, efter vor mening, ikke bebrejde Kirsten Bregn, at det ikke er gjort, da projektet koncentrerer sig om de økonomiske aspekter.

Kapitel 8 (83 sider): Her behandles det helt centrale problem vedrørende investerings- og opsparingsadfærd i en arbejderstyret virksomhed. Mere præcist er hovedformålet med kapitlet at analysere konsekvenserne for de arbejderstyrede virksomheder, hvis investeringer i væsentligt omfang skal selvfinansieres.

I det første afsnit gennemgås en model, hvor det forudsættes, at investeringerne alene skal finansieres ved intern virksomhedsopsparing. Senere analyseres så, hvorledes andre – mere realistiske – forhold kan påvirke investeringsadfærden. Igen må det fremhæves, at Kirsten Bregn absolut behersker den økonomiske teoris redskaber og forstår at opbygge en stringent model og derefter argumentere her ud fra.

Afsnit 8.2, »Investering i ejede vs. ikke-ejede aktiver« må siges at være både meget relevant og meget kompetent. Kirsten Bregn berører her den helt centrale problemstilling for projektet, at medarbejdernes opsparing i virksomheden – ud fra flere forhold, som også diskuteres – er mindre attraktiv end investeringer i alternativer uden for virksomheden. Man kunne måske her have en diskussion af, hvorvidt den konstruktion, de danske ØD-tanker hviler på – med en fælles solidarisk fond – tildels imødegår dette problem, men det tages op i kapitel 11. Afslutningsvis diskuteres det metodeproblem, der opstår ved at foretage en analyse af en enkelt virksomhed, uafhængigt af, hvad der sker med andre. Dette komplicerede interdependensproblem er Kirsten Bregn helt klar over, og det lovedes, at det vil blive taget op i kapitel 11.

Dernæst belyses i afsnit 8.4 konsekvenserne ved lånefinansiering. Dette gøres igen meget kompetent, og yderligere trækkes der her på nogle jugoslaviske erfaringer.

Dette kapitel afspejler – såvel kvantitativt som kvalitativt – at denne problemstilling er meget central i relation til projektet. Kirsten Bregn viser i dette kapitel en betydelig evne til at overskue en meget kompliceret problemstilling og behandler den metode-mæssigt forsvarligt. Hun viser også her sine evner til at anvende en økonomisk teoris redskaber.

Kapitel 9 (16 sider): I dette kapitel tages nogle yderligere aspekter vedrørende den arbejderstyrede virksomheds konkurrenceevne og effektivitet op. Her diskuterer Kirsten

Bregn de ansattes motivation og kontrollen med samme, kontrol med virksomhedsledelsen, ledelsens effektivitet, kapitaladgang samt den teknologiske udvikling.

Primært ved henvisninger til centrale bidrag i debatten diskuteres disse væsentlige begreber. I forhold til de tidligere kapitler behandles disse emner relativt kort. Grunden hertil er formentlig, at de tidligere kapitler primært er af økonomisk karakter, mens emner, der tages op i kapitel 9, i høj grad kræver andre indfaldsvinkler, blandt andet af psykologisk og sociologisk karakter. Dersom Kirsten Bregn fortsætter sit arbejde inden for denne emnekreds, indeholder dette kapitel flere problemstillinger, det vil være relevant at gå dybere ned i.

Kapitel 10 (13 sider): Her diskuteres problemerne i forbindelse med løndannelsen i en arbejderstyret virksomhed, når den fungerer sideløbende med kapitalistiske virksomheder. De praktiske problemer ved løndannelsen tages op, idet arbejdskraften i princippet er residual-aflønnet, men også risikomomentet behandles. Begge dele behandles meget fornuftigt, og Kirsten Bregn har tydeligvis en helt klar fornemmelse af, hvilke problemer der opstår i den forbindelse. Det samme gælder, som i kapitel 9, at mange af disse problemer indebærer en anden løsning end de gængse økonomiske modeller. Specielt berører Kirsten Bregn det helt centrale spørgsmål i forbindelse med fagforeningernes rolle i en situation med både arbejderstyrede og kapitalistiske virksomheder. Dette problemkompleks ville det være uhyre interessant at få uddybet. Udvalget finder dog ikke, at det er en mangel ved Kirsten Bregns arbejde, da det ligger ud over projektets intentioner, men finder det værdifuldt, at emnerne i kapitel 9 og 10 tages op til senere bearbejdning.

Kapitel 11 (69 sider): Dette kapitel er i lighed med kapitlerne 5 og 8 i høj grad udtryk for en selvstændig analyse. Der behandles mulige foranstaltninger til afbødning af forskellige problemer, hvis eksistens er blevet begrundet i den hidtidige analyse.

Et af de helt afgørende problemer består i at øge investeringsomfanget ud over det niveau, der kan opnås ved selvfinansiering i virksomhederne. Der nævnes følgende metoder:

- 1) Udvidelse af de ansattes rettigheder til opsparing i den virksomhed, hvor de er ansat.
- 2) En forøgelse af ansættelsesperioden.
- 3) En pligt for de ansatte til at henlægge en del af virksomhedsnettoindkomsten.
- 4) Muligheder for fuld fremmedfinansiering.

Et afgørende problem med analysen og dens forslag til afbødning af svagheder i modellen for medarbejdede virksomheder består i det forhold, at modellen er tænkt som en model for en »blød socialisme«, men hvor svagheder i forhold til en ideel kapitalisme fjernes ved at indføre et antal af foranstaltninger, der enten tvinger eller lokker de ansatte til at agere, som aktørerne ville gøre i en ideel kapitalisme. Det spørgsmål trænger sig på – hvilke begrundelser, om overhovedet nogen, kan der findes for en blandingsøkonomi for slet ikke at tale om en ren udgave af medarbejdede virksomheder? Ville det ikke være mere enkelt og fordelagtigere at søge skabt en ideel kapitalisme i stedet?

Kapitel 12 (20 sider): Der skitseres en måde, hvorpå der kan indføres en arbejderstyret

sektor i en ellers øvrigt kapitalistisk økonomi. Forfatteren nævner de fem mål, der anses for at være afgørende:

- 1) Selvbestemmelse for de ansatte indenfor rammer sat af samfundsmæssige hensyn.
- 2) En egalitær indkomstfordeling.
- 3) En begrænsning af risikoen for de ansatte med hensyn til deres udbetalte indkomst.
- 4) En effektiv anvendelse af de knappe ressourcer.
- 5) En overlevelse og vækst i de arbejderstyrede virksomheder.

Der opereres med en mulighed for, at virksomhederne kan optage eksterne lån mod en betaling af rente heraf. Her er der tale om en blanding af teoretiske ideer og de få empiriske erfaringer på arbejderstyrede virksomheder, som f.eks. den spanske (baskiske) Mondragonkonstruktion og peruvianske erfaringer, der findes.

Efterskrift (7 sider): Hovedbudskabet er her en påpegning af alle de forbehold, der må tages over for analysens resultater som følge af de restriktive forudsætninger, den er gennemført under. Der argumenteres for, at der foretages analyser over en bred front for at få en bedre forståelse.

Afsluttende vurdering.

Styrken såvel som svagheden i afhandlingen beror efter udvalgets opfattelse på valget af det neoklassiske teori- eller/og modelparadigme, der anvendes.

Styrken er så åbenbart den, at læserne inden for rammerne af statiske og komparative statiske analyser kan følge argumenterne og sammenligne resultaterne med tilsvarende velkendte fra den neoklassiske teori om kapitalistisk økonomi. Dette gøres meget kompetent, som det er nævnt flere gange i den konkrete gennemgang. Og det gøres oven i købet på ret selvstændig og interessant vis i forbindelse med modifikationen af »standardforudsætningen«.

Svagheden i afhandlingen er også snævert forbundet med det teoretiske udgangspunkt. Eksempelvis kan det nævnes, at et strategisk interessebegreb bedre ville kunne have givet en forståelse af, hvorfor der findes interesser i visse samfund til visse tidspunkter, som stræber efter at skabe en sektor af økonomien med en struktur og organisation, som minder om medarbejderejede virksomheder. Dette forhold kan ikke fanges ind af det parametriske rationalitetsbegreb, forfatteren anvender.

Men sammenhængende skal der ikke herske nogen tvivl om, at forfatteren meget overbevisende har demonstreret sin kompetence som økonomisk-teoretisk analytiker. Måske har hun i virkeligheden bedre end mange ikke-neoklassiske teoretikere demonstreret, hvor store omkostninger der er forbundet med at opnå præcise resultater – gyldighedsområdet for de korrekt opnåede resultater bliver ret indsnævret.

Udvalget finder på baggrund af ovenstående, at den skriftlige afhandling kan antages til forsvaret for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd accepterede indstillingen på sit møde den 8. juni 1982.

Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 15. juni 1982 og blev fundet tilfredsstillende.

Hans Kornø Rasmussen

Torben Agersnap

Jørgen Lindegaard Pedersen

Emnet til forelæsningen blev stillet af lektor Peter Neergaard og lektor Lars Lund og havde følgende ordlyd:

»Der ønskes en kort redegørelse for de spanske Mondragon kooperativer, samt en vurdering af, hvordan erfaringerne herfra kunne indgå i eller berige et dansk forslag til økonomisk demokrati«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 24. juni 1982 og blev fundet tilfredsstillende.

Hans Kornø Rasmussen Torben Agersnap Jørgen Lindegaard Pedersen

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det økonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles cand. polit. Kirsten Bregn som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiat *mercaturae* (lic. merc.).

Det økonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen den 6. september 1982.

Erik Winther indleverede en afhandling, der besvarede en af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse i 1980 udskevne Tietgenprisopgaver.

Prisopgaven havde følgende ordlyd:

»En teoretisk og empirisk undersøgelse af årsagerne til variationen i direktørers og ledende funktionærers lønninger.«

Et bedømmelsesudvalg, nedsat af det økonomiske fakultetsråd og bestående af professor Flemming Agersnap, lektor Steen Hildebrandt og professor John Vibe-Petersen indstillede afhandlingen til belønning med guldmedalje.

Licentiaten indleverede i september 1981 ovennævnte Tietgenopgave »En teoretisk og empirisk undersøgelse af årsagerne til variationen i direktørers og ledende funktionærers lønninger« til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Det økonomiske fakultetsråd nedsatte på sit møde den 28. september 1981 følgende bedømmelsesudvalg: professor Flemming Agersnap, lektor Steen Hildebrandt og professor John Vibe-Petersen.

Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 17. juni 1982 og blev fundet tilfredsstillende. Opponent var professor Flemming Agersnap.

Flemming Agersnap Steen Hildebrandt John Vibe-Petersen

Emnet til forelæsningen blev stillet af professor Torben Agersnap og lektor Niels Bjørn-Andersen: »Muligheden for at anvende formaliserede stillings- og arbejdsvurderinger som grundlag for lønfastsættelse for ledere«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 17. juni 1982 og blev fundet tilfredsstillende.

Flemming Agersnap Steen Hildebrandt John Vibe-Petersen

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til Det økonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles Erik Winther som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiatus mercaturae (lic. merc.).

Det erhvervsøkonomiske fakultet godkendte indstillingen på sit møde den 6. september 1982.

B. TIETGEN-PRISOPGAVER

Tietgen-Prisopgave 1982

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse udsætter hvert år på C.F. Tietgens fødselsdag den 19. marts en prisopgave ved Handelshøjskolen i København. Der kan i år vælges mellem følgende opgaver:

Sprog

For alle nedenstående opgaver gælder, at dokumentation og eksempel materiale i det væsentlige skal være fra et eller flere af følgende sprog: dansk, engelsk, fransk, italiensk, russisk, spansk, tysk.

1. Principper for fremstilling af synonymordbøger belyst ved en kritisk vurdering af nyere litteratur om emnet samt eksempler fra eksisterende synonymordbøger.
2. En beskrivelse af en syntaktisk forbindelse, som er karakteristisk for én eller flere arter af fagsprog.
3. En systematisk beskrivelse af gengivelse af et bestemt modalverbum ved oversættelse fra et fremmedsprog til dansk eller omvendt.

Økonomi

1. Der ønskes en fremstilling og diskussion af muligheder og begrænsninger ved anvendelse af styrings- og registreringssystemer som grundlag for ressourcestyring inden for den offentlige sektor belyst ved eksempler i konkrete institutioner.
2. Der ønskes udviklet en dynamisk individmodel for reklamens virkning. Modellen ønskes anvendt til bestemmelse af den optimale tidsmæssige fordeling af et givet antal eksponeringer i en periode. Med udgangspunkt i erfaringerne fra en sådan model ønskes dernæst udviklet en dynamisk markedsmodel til løsning af mediaplanlægningsproblemet: Bestemmelse af den optimale tidsmæssige fordeling af et givet reklamebudget i en periode.

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor inden udgangen af august 1983.

Adgang til at besvare prisopgaverne har dimittender fra og studerende ved handelshøjskolerne og handelshøjskoleafdelingerne samt andre danske højere uddannelsesinstitutioner, idet de dog ved afleveringen *enten* skal være under 35 år *eller* have bestået afgangseksamen inden for de sidste 10 år. Personer der ikke opfylder de nævnte krav kan søge dispensation.

Prisen består i en guldmedalje samt 10.000 kr. En besvarelse, der ikke skønnes at opfyl-

de kravene for tildeling af guldmedalje, men som viser, at der er gjort et påskønnelsesværdigt arbejde, kan belønnes med indtil 5.000 kr.

Besvarelse og bedømmelse af Tietgen-Prisopgaver 1980:

Til prisopgaven:

»En teoretisk formulering og empirisk afprøvning af en organisationsudviklingsmodel med hovedvægten på en aktivisering af medarbejderne gennem udvikling af deres interesse- og organisationsopfattelse«

indkom 2 besvarelser under mærkerne »Eric the fish« og »GORFF«.

Til bedømmelse af afhandlingerne nedsattes følgende bedømmelsesudvalg: lektor, lic.merc. Finn Borum, professor Torben Agersnap, lektor, cand.psych. Per Schultz Jørgensen og direktør, cand.merc. Poul Lauritsen.

Udvalget afgav følgende udtalelse:

Besvarelsen »Understanding changing organizations – a study of limits to change«, indleveret under mærket »Eric the fish«.

Afhandlingen, der er skrevet på engelsk, omfatter 257 tekstsider, 9 sider litteraturfortegnelse og 15 sider appendiks.

Opgavens hovedsigte er at diskutere de logiske og praktiske grænser for forandring i organisationer, idet den offentlige forvaltning benyttes som udgangspunkt.

Teksten er inddelt i tre kapitler:

- I. Drawing a conceptual map (82 sider)
- II. Drawing an empirical picture (126 sider)
- III. Drawing a frame of consequences (44 sider).

I kapitel I introduceres opgavens studiefelt, organisationsopfattelse og ændringsperspektiv. *Studiefeltet* er kommunale socialforvaltninger og de organisatoriske løsninger, disse valgte til varetagelsen af en ny opgave – særfor sorgen, som blev udlagt i 1980. Der redegøres for træk af den historiske udvikling inden for statslig- og kommunal forvaltning, og der foretages en sammenligning af private og offentlige organisationer, munde nde ud i at der er så vigtige fælles træk, at man kan anvende samme metoder og teorier ved studier inden for disse to sektorer.

Organisationsopfattelsen er fænomenologisk og distancerer sig såvel fra det rationalistiske, strukturelle perspektiv som fra et volontaristisk aktørperspektiv. Individet betragtes som det centrale udgangspunkt for organisationsanalyser, idet individet udgør forbindelsesledet mellem organisationens strukturelle og cognitive elementer. Som hovedelementer i organisationsanalysen fokuseres på individernes virkelighedsopfattelse, de deraf følgende bevidste handlinger, og de adfærdsmønstre og den rationalitet, der eks post kan udledes af observerede handlinger.

Ændringsperspektivet placerer i overensstemmelse med det fænomenologiske udgangspunkt læring, kvalitative ændringer og bevidstgørelse som hovedelementerne. Læring er

ifølge afhandlingens synspunkt ikke blot et spørgsmål om forøget indsigt i årsags-virkningssammenhænge, men også om øget bevidsthed om, i hvilken udstrækning igangsatte ændringsprocesser bestemmer og begrænser, hvad der kan læres. Kvalitative ændringer defineres som overskridelser af den dominerende virkelighedsopfattelse og valg af løsninger, der ligger udenfor den dominerende konsensus. Endelig er bevidstgørelse resultatet af en proces, der opfylder ovennævnte krav, og samtidig konfronterer aktørerne med konkrete, subjektivt oplevede problemer.

Ud over formuleringen af dette ændringsperspektiv kritiseres den traditionelle OU-litteratur for en lukket-system orientering og en fokusering på enten strukturer eller aktører, således at sammenhængene mellem omverdensrelationer, struktur og adfærd ikke behandles tilfredsstillende.

I kapitel II introduceres yderligere fire teoretiske elementer – magt, participation, virkelighedsopfattelse og interessevaretagelse – der indgik som vigtige bestanddele af det konkrete forandringsprojekt. Magt anvendes direkte i det af Christensen og Daugaard Jensen (1980) formulerede begrebsapparat, medens participation dels bestemmes ved nogle ideelle krav, dels ved hjælp af Illeris' (1974) faser for en deltagerstyret, problemorienteret proces. Virkelighedsopfattelse defineres generelt som den ureflekterede proces, hvorved det daglige kaos af ustrukturerede stimuli transformeres til klasser af fænomener, der svarer til en eksisterende forståelsesramme. Specifikt beskrives privatisering, personificering, kategorisering og kausalforklaringer som fundamentale for den vestlige tankeverden.

Interesser behandles både som subjektive og objektive størrelser, idet de to opfattelser placeres som to forskellige, komplementære perspektiver på kampen om knappe resourcer.

Derefter redegøres for og analyseres et konkret OU-projekt, der dels omfattede en komparativ del, dels et intensivt ændringsprojekt. Den komparative del dækker over en sammenligning af fire forvaltningers generelle karakteristika og de konkrete organisatoriske løsninger, de valgte i forbindelse med løsningen af den nye arbejdsopgave. Hovedkonklusionen er her, at forvaltningerne synes at reproducere den på forhånd eksisterende struktur.

Ændringsprojektet i én af de fire forvaltninger beskrives dels i form af en kronologisk redegørelse for projektforløbet, dels som betragtninger over primært de problemer, der registreredes under processen. De mest betydningsfulde resultater af denne anvendelse af den formulerede OU-model er på det mere generelle plan afdækningen af forskellige organisationskulturer og dertil knyttede myter og analyser af, hvorledes disse dels influerer på organisationernes løsningsvalg, dels udgør blokeringer i forhold til kvalitative forandringer. På det mere specifikke plan vises ved hjælp af to konkrete cases, hvordan blokeringer for indlæring som følge af henholdsvis en fastlåst virkelighedsopfattelse og en manglende feed-back blev søgt ophævet af konsulenterne gennem markante handlinger, der brød med eksisterende myter.

I kapitel III foretages en opsummering og vurdering, dels ved at vende tilbage til de implicitte og meta-teoretiske præmisser for den formulerede OU-model, dels ved at di-

skutere de konkrete og teoretiske problemer i forbindelse med det konkrete OU-projekt. Herved bringes specielt følgende problemer i fokus:

- vanskelighederne ved at overføre træningsgruppe-metodikken til arbejdet med en hel organisation
- om det er muligt at overskride den eksisterende forestillingsverden uden på forhånd at have formuleret én eller flere alternativer – med andre ord om det er muligt at frigøre deltagernes sociale fantasi
- projektdeltagernes manglende tilbøjelighed til at analysere interessevaretagelsen, endsige at inddrage klienternes interesser i analysen
- problemerne med at bevare projektet som et medarbejderstyret projekt, der ikke blot drives frem af konsulentens motivation og karisma
- vanskelighederne med at anvende en problemorienteret pædagogik inden for rammerne af en formel organisation
- tilbøjeligheder til at falde tilbage til at anvende en »lukket-system« betragtning i forhold til den udvalgte organisation.

Som en konsekvens af disse problemer konkluderes, at kvalitative ændringer af organisationer *ikke* er mulige, men at det *måske* er muligt at så kimen til kvalitative ændringer ved hjælp af forandringseksperimenter, der

- arbejder på mikro-niveau med små, selvstændige grupper
- arbejder bevidst hen imod en overskridelse af de normer og værdier, der er produktet af den primære og den sekundære socialisering
- anvender mere eksperimenterende og »irrationelle« teknikker
- inkluderer en evaluering, der går ud over det enkelte projekt og inddrager en flerhed af projekter og virkninger inden for et større system.

Vurdering af afhandlingen

Der er tale om en meget ambitiøs afhandling, der trækker på *teoretiske elementer* fra didaktikken, psykologien, socialpsykologien og politologien, og som samtidig forsøger at forbinde elementer fra fænomenologien, behaviorismen og materialismen. Forfatteren demonstrerer en god indsigt i disse forskellige teoretiske elementer og formår at kombinere disse på udmærket vis, således at ændringslitteraturen tilføres visse nye perspektiver.

Specielt må fremhæves forfatterens bestemmelse af kvalitative ændringer som et interessant korrektiv til ændringslitteraturen, hvori »ændring« ofte anvendes som en samlebetegnelse for alle mulige typer af forandringer i forhold til en starttilstand. Forfatteren foretager her en god sammenkobling af forskellige fagdiscipliner (psykiatrien, psykologien og politologien), hvorved nødvendige forudsætninger for kvalitative ændringer, d.v.s. overskridelser af etablerede erkendelses- og forestillingsrammer, indkredses.

Uanset, at afhandlingens teoretiske dele er af en god kvalitet, er der dog grund til at knytte enkelte kommentarer til denne.

For det første har analysen til tider en unødigt høj kompleksitet, der, kombineret med en ikke altid lige klar engelsk sprogbrug, gør fremstillingen svær at læse og at overskue. Da kompleksiteten til tider kan nærme sig snørklethed, bør afhandlingens struktur og

centrale tankegang yderligere forenkles i forbindelse med en bearbejdning til en publikation. Ligeledes bør der ske en vis bearbejdning på det sproglige og syntaktiske plan, hvor tidspresset kan aflæses i en del trykfejl og kryptiske formuleringer.

For det andet er der visse muligheder for at reducere afhandlingens ræsonnementer. Således forekommer den indledende sammenligning af private og offentlige organisationer ikke at være strengt nødvendig – så meget mere som sammenhængen mellem præmisser og konklusion ikke synes helt klar.

Dale's »levels of adapting in human systems« og Golembiewsky's »gamma, alpha and beta-changes« synes heller ikke strengt nødvendige, så meget mere som disse to systematiseringsmodeller ikke relateres direkte til forfatterens hovedinddeling: kvantitative vs. kvalitative ændringer.

For det tredje forekommer forfatterens bearbejdning af de anvendte teorielementer at være noget svingende. Leavitt's skematiske model anvendes på en meget kursorisk måde, og Christensen og Daugaard Jensens magt-begreber anvendes direkte, selv om »strukturel magt« har en noget uklar status. Forsøget på at reducere tre af magtdimensionerne til én (a common sense understanding of power) er ligeledes heller ikke helt klar. I det hele taget er forfatterens præcisering af begreber ufuldkommen – det gælder f. eks. konsulentbegrebet.

Der er således visse muligheder for yderligere at klargøre de teoretiske ræsonnementer, i hvilken forbindelse en inddragen af Silverman's »action frame of reference«, der fokuserer på aktørernes forestillingsverden og dennes betydning for handlinger og legitimitet, måske kunne hjælpe.

Opgavens empiriske dele er dels en god og overskuelig sammenligning af fire forskellige socialforvaltninger, dels en kronologisk redegørelse for et ændringsprojekt i én af disse. Procesbeskrivelsen er letlæst og overskuelig og koncentrerer sig primært om det, man kan lære mest af: manglende realisering af intentionerne og oplevede problemer undervejs. Fokuseringen på de problematiske aspekter giver dog til tider et lidt barokt billede af projektet. Det forekommer endvidere at være en svaghed, at man i den kronologiske redegørelse ikke direkte kan genfinde den formulerede ændringsmodels elementer, og at der anvendes et til tider meget generelt beskrivelsesniveau, der sår nogen usikkerhed om, hvad der er »rådata«, og hvad der er forfatterens fortolkninger af data. Ligeledes ville det være en fordel at få klienternes reaktioner på konsulentaktiviteterne mere udførligt beskrevet.

I forhold til aktionsforskningens to mulige evalueringsdimensioner: konkrete resultater på organisationsplanen respektive teoriudvikling, placerer forfatteren sig klart som anvender af den sidstnævnte. Der foretages derfor ingen vurdering af kvaliteten af de gennemførte aktiviteter, der i stedet anvendes som basis for identifikation af vigtige blokeringer for ændringer, og ændringskonsulenters handlemuligheder i forhold til sådanne.

Organisationskulturen, i betydningen »den dominerende virkelighedsopfattelse« placeres som det centrale element for forståelsen af en organisations specielle kendetegn, og dermed eksisterende blokeringer for ændringer. På et mere detaljeret fænomenologisk

niveau afspejles kulturen i myter, der er små afbildninger af aktørernes organisationsopfattelse. Dette perspektiv underbygges ved en beskrivelse af de fire socialforvaltninger som fire væsensforskellige kulturer med dertil hørende myter. Der er her tale om et originalt og væsentligt bidrag til ændringslitteraturen, der samtidig peger mod behovet for ny forskningsindsats, for at nå frem til en klarere bestemmelse af perspektivets status, og relationerne mellem kultur, myter og aktørinteresser og -strategier og deres placering i forhold til forfatterens grundmodel.

Endvidere gives ved hjælp af to cases eksempler på, hvorledes ændringskonsulenter kan bidrage til at ophæve blokeringer for erfaringsdannelse ved at foretage »markante« handlinger. Det vil være interessant i videre forskning at få dette punkt, og relationerne mellem kultur, myter og handlinger, videreudviklet.

Afhandlingen munder ud i et forsøg på at bestemme de problemer af modelmæssig, teoretisk og udførelsmæssig art, der var forbundet med den formulerede model og anvendelsen af denne i de konkrete organisationer. Der fremhæves i denne forbindelse mange væsentlige aspekter, som normalt ikke inddrages i ændringsprojekter, og det påpeges ærligt, hvorledes »åbent system perspektivet« og »interesseaspektet« ikke blev realiseret af konsulenterne. Problemgennemgangen munder forståeligt nok ud i en skepsis over for muligheden af at gennemføre kvalitative ændringer af organisationer, idet der dog som tidligere refereret antydes visse muligheder. Dette forekommer at være en rimelig – men måske næppe overraskende – konklusion, givet definitionen på kvalitative ændringer og de refererede vanskeligheder under projektførelsen. Det kan dog – som det altid er tilfældet ved case-baserede analyser – være vanskeligt umiddelbart at afgøre, om problemerne er af mere generel eller speciel karakter, og i hvilket omfang forfatterens kategorier er af ad-hoc eller principiel art.

På trods af de anførte kritiske kommentarer er besvarelsen som helhed et indsigtfuldt arbejde, der dokumenterer et dybtgående kendskab til de anvendte teoriområder. Forfatteren demonstrerer indsigt i en videnskabelig arbejdsmetodik, og at han er i stand til nytænkning, således at der foreligger interessante bidrag til organisationsændringslitteraturen, og et væsentligt grundlag for videre forskning.

Udvalget mener derfor, at forfatteren bør belønnes med Tietgen-guldmedaljen.

København, den 1. februar 1982.

Finn Borum Torben Agersnap Per Schultz Jørgensen Poul Lauritsen

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af kandidatstipendiat, cand. psych. Jan Molin.

Besvarelsen »OD-model på empirisk grundlag«, indleveret under mærket »GORFF«.

Besvarelsen omfatter 92 tekstsider og 5 sider litteraturfortegnelse.

Opgavens sigte er at gennemgå organisationsudviklingsteori (OU's) forudsætninger, målsætninger, succes-kriterier og på dette grundlag at formulere en OU-model, der specielt lægger vægt på at fjerne modstand mod forandring.

Teksten er inddelt i afsnittene

1. indledning
 2. change of organizations
 3. organisationsudvikling
 4. organisationsudviklingsteknikker
 5. sammensatte OU-modeller
 6. resultater af organisationsudvikling
 7. resistance to change
 8. forslag til OU-model
 9. organisationen, omverdenen og OU
- af hvilken forfatteren fremhæver 3–7 specielt 6 som centrale.

Besvarelsen er et litteraturstudium, der former sig som en systematiseret gennemgang af traditionel, overvejende amerikansk OU-litteratur. Det organisatoriske perspektiv kan betegnes som et harmonisynspunkt – der tales gennem hele opgaven om »organisationen« som en enhed, hvor interne modsætninger reduceres til »modstand mod forandringsproblemer«. Organisationen betragtes som et styret system, effektivitetsproblemet betragtes som det centrale – også i forbindelse med OU. OU betragtes som en teknik, der bør anvendes til højnelse af effektiviteten, når denne teknik er den enkleste og billigste.

På grundlag af flere forfatters OU-definitioner formulerer forfatteren sin egen definition, der er udformet så den inkluderer de tidligere citerede.

OU-teknikkerne inddeles i »teknisk-strukturelle« og »human process intervention«, den sidstnævnte kategori med undergrupperne »process intervention« og »diagnostic intervention«, og forskellige eksempler på disse teknikker præsenteres.

Et specielt afsnit er helliget en gennemgang af OU-modeller, der i forhold til den ovenstående klassifikation anvender en flerhed af teknikker.

Som effektivitetsmål anvendes de af Genefke formulerede: økonomisk effektivitet, produktivitet og samarbejdseffektivitet, der knyttes til forskellige organisatoriske faktorer (omverden, styresystem, teknisk system, menneskeligt system). Der refereres til konstaterede virkninger af OU-projekter.

Modstand mod forandring introduceres som et resultat af modstriden mellem organisationskrav og individers ønsker, idet vaner, ressourcebegrænsninger og interesser nævnes som modstandsmekanismer.

Der formuleres herefter en OU-model, der går ud på en tilpasning af de anvendte OU-teknikker til de lag i organisationen, der arbejdes med. Således argumenteres for, at teknisk-strukturelle indgreb bør anvendes mod »bunden«, survey-feed-back mod »mellemlederne« og human process intervention mod »toppen« – idet man hermed minimerer modstanden mod OU-indgrebet.

Vurdering af besvarelsen

Gennemgangen af den udvalgte OU-litteratur er refererende og føjer intet nyt til tradi-

tionelle oversigtsværker som f. eks. Huse og French & Bell. Det virker, som om forfatteren låser sig fast i en forholdsvis snæver opfattelse af organisationen og OU. Dette fører til en meget »teknik«-orienteret behandling af OU, og problemer med at få tilstrækkeligt relevante spørgsmål formuleret. Således bliver der ikke plads til at behandle spørgsmålet om medarbejdernes interesse- og organisationsopfattelse, ligesom aktivisering af medarbejderne reduceres til et spørgsmål om at overvinde modstand mod forandring.

Den formulerede OU-model, som hovedsagelig er en differentieret anvendelse af kendte teknikker er ikke uden interesse, men har status af en generelt postuleret metode, der ikke tager stilling til spørgsmål som f. eks. problemets, omverdenens og organisations betydning for metodevalg.

Da modellens anvendelse og evt. begrænsninger heller ikke belyses empirisk finder udvalget ikke, at denne besvarelse løser den stillede Tietgen-prisopgave på tilfredsstillende vis.

Finn Borum

Torben Agersnap

Per Schultz Jørgensen

Poul Lauritsen

Til prisopgaven:

»En teoretisk og empirisk undersøgelse af årsagerne til variationen i direktørers og ledende funktionærers lønninger«

indkom en besvarelse under mærket »KATO«.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsattes følgende bedømmelsesudvalg: professor Flemming Agersnap, lektor, lic. merc. Sten Hildebrandt, professor John Vibe-Petersen og direktør, civilingeniør Erik Ohrt.

Udvalget afgav følgende udtalelse:

Den foreliggende besvarelse er på 323 sider og omfatter 5 kapitler samt nogle bilag.

I kapitel 1 gives der en oversigt over problemfeltet samt af hovedtrækkene i de modeller, der er blevet benyttet til analyse heraf. Det drejer sig dels om en økonomisk markedsmodel, hvor cheflønningerne ses som bestemt af udbudet af og efterspørgslen efter chefsydelser, og dels om en organisationsteoretisk strukturmodel, hvor lønningerne ses som bestemt af sociologiske normer og de indbyrdes relationer mellem stillingerne i virksomheden. Kapitlet giver således en introduktion til hovedopdelingen i de efterfølgende kapitler.

Kapitel 2 omfatter en gennemgang og diskussion af problemerne ud fra litteratur og foreliggende undersøgelser, medens kapitel 3 og 4 behandler forfatterens egne undersøgelser.

I kapitel 2 diskuteres først, om en række generelle forudsætninger for anvendelse af en markedsmodel kan forventes opfyldt ved studiet af cheflønninger. Dernæst diskuteres kort grundlag og betingelser for en segmentering af markedet. Denne diskussion er delvist optakt til en mere udførlig diskussion af de undersøgelser, som ud fra en segmenteret opdeling søger en forklaring på administrerende direktørers lønninger ud fra disse

lønningers samvariation med virksomhedernes overskud eller omsætning. Endelig diskuteres under markedsmodellerne også »human capital« modellen, hvor de høje lønninger søges forklaret ud fra den investering, den pågældende har gjort i sin uddannelse.

I de ovennævnte modeller er lønnen set som prisen for at tilknytte den pågældende til virksomheden. I lønbeløbet kan imidlertid også indgå elementer, der skyldes særlige træk ved den pågældende chefstilling. Der kan således være tale om kompensation for særlig omfattende rejseaktivitet, for lang arbejdstid, for afsavn af biindtægter, for risiko for afskedigelse m.v. Ligeledes kan direktørers familierelation til ejerne forvride lønnen som udtryk for den gældende markedspris. Nogle af disse aspekter er diskuteret i kapitel 3, men kun i relation til den gennemførte undersøgelse.

Der er i de ovennævnte afsnit givet en kort og skitseagtig diskussion af en meget kompliceret markedssammenhæng. En mere udførlig teoretisk diskussion kunne således have taget op en række problemstillinger omkring omkostningerne (risiciene) ved at skifte job, virksomhedernes egen efterspørgsel og personernes ret ufleksible udbud, af muligheder for substituering af kvalificerede højtlønnede folk med mindre kvalificerede (yngre) lavere lønnede betinget af en ændring i organisationsstrukturen m.v. Det ville imidlertid have været vanskeligt at forbinde disse teoretiske udbygninger med de senere empiriske analyser p.g.a. modellernes krav om meget vanskeligt tilgængelige oplysninger. Det er således stort set kun de grove populationsmodeller, som diskuteres i det senere empiriske afsnit.

Derefter behandles strukturmodeller for løndannelsen. Lønningerne er her set som bestemt af personernes relative placering i virksomhedernes hierarki og ikke af udbud og efterspørgsel inden for de forskellige kategorier. De vigtigste forfattere er gennemgået, bl. a. fordi deres tanker i høj grad har dannet udgangspunkt for den senere empiriske undersøgelse. Desuden er de mere konkrete udformninger af disse tanker behandlet under en gennemgang af 4 stillingsvurderingssystemer.

Ud over de nævnte strukturmodeller findes der f.eks. også teorier om toplederes bias i udvælgelsen af underordnede chefer (f.eks. teknisk uddannede direktører favoriserer teknikere). En undersøgelse heraf stiller dog store datakrav f.eks. om forholdene ved tidspunktet for chefernes udnævnelse, som kan være vanskelige at få oplyst.

De to sæt af modeller er derefter sammenholdt med nogle af de publicerede undersøgelser, der har taget udgangspunkt i disse modeller. For markedsmodellerne vises, at de i særlig grad har en forklaringsværdi ved longitudinale studier, medens de ved studier vedrørende et enkelt år har en beskeden forklaringsværdi. Strukturmodellernes empiri behandles kort, da de senere afsnit netop bygger på dette materiale.

De gennemgåede modeller har alle karakter af tværsnitundersøgelser. Opgavens emne ville imidlertid også kunne belyses ud fra dynamiske analyser f.eks. af ansættelsesforløb herunder såvel de ansættendes som de jobsøgendes adfærd. Selv om der i kapitel 2 er givet en bred oversigt over feltet, er udvalget foretaget med sigte på at danne udgangspunktet for den senere empiriske undersøgelse. En klarere introduktion til kapitlet ville have tydeliggjort sigtet med denne omfattende litteratur- og teorioversigt.

I kapitel 3 gennemgås datagrundlaget for den gennemførte undersøgelse af lønningerne for 1066 chefer i dansk erhvervsliv. Persongruppen er afgrænset som »øverste chef for et af 9 mulige funktionsområder« og omspænder således såvel administrerende direktør, som f. eks. salgsdirektør og produktionschef. I den efterfølgende statistiske undersøgelse analyseres således cheflønningerne ud fra 6 jobvariable, 3 kvalifikationsvariable og 3 generelle variable.

Der foreligger således et stort righoldigt undersøgelsesmateriale. Der savnes dog en vis opgørelse eller diskussion af materialets repræsentativitet i forhold til dansk erhvervsliv.

I kapitel 4 er disse variables samvariation med cheflønningerne undersøgt, først en for en, siden i en række regressionsanalyser. Forfatteren ender her med at kunne forklare langt hovedparten af lønvariationen ud fra 2 variable: Virksomhedens størrelse (antal ansatte) og personens »charge niveau« dvs. den myndighed eller kompetence stillingen rummer.

Det er en stor og grundig statistisk bearbejdning af materialet, der er gennemført. Der er jævnlig anvendt den statistiske terminologi, at en faktor »forklarer« en del af variationen i lønningerne. Dette fagudtryk kan lede til en ikke-tilsiget tolkning, hvor den pågældende faktor ses som årsag til lønvariationen. Der er advaret flere steder mod denne tolkning. Der savnes alligevel en mere vidtgående diskussion af, i hvilket omfang den viste samvariation kan tolkes som årsag eller om den f. eks. for charge niveau må ses som et parallelt udtryk for den valgte organisatoriske form. Ansætter man en mand med en høj løn, er det måske meningsløst, hvis ikke han også betros en høj kompetence. Det står imidlertid stadig uforklaret, hvorfor virksomheden har valgt en løsning med f. eks. højt betalte og dermed højt bemyndigede personer frem for en løsning med lavere betalte og lavere bemyndigede chefer. Denne diskussion er vanskelig at belyse ud fra det givne materiale. Der er dog i det efterfølgende kapitel en vis diskussion heraf samt for en del af materialet vist en lille analyse af de indbyrdes relationer mellem charge niveau for den administrerende direktør og for de underordnede chefer. Denne analyse giver en tættere forbindelse fra det empiriske materiale tilbage til de strukturmodeller, som blev diskuteret i kapitel 2.

Afhandlingen er en stor og gennearbejdet indsats m.h.t. en analyse af et stort dansk materiale og m.h.t. gennemgang af den foreliggende litteratur og de foreliggende undersøgelser. Der er kun et beskedent forsøg på at formulere markedsorienterede modeller til forklaring af lønvariationen. Til gengæld viser undersøgelserne i særlig grad en god samvariation mellem de variable, der tager udgangspunkt i modeller vedrørende organisatoriske sammenhænge i virksomheden.

Fremstillingen er meget styret af det tilgængelige empiriske materiale, hvad der har ført til et snævert modelvalg. Dermed er en række alternative analysemetoder ikke blevet behandlet endsige anvendt. Inden for de tidsmæssige rammer for opgavebesvarelsen finder vi dog, at den anlagte afgrænsning er forsvarlig.

Udvalget finder derfor, at afhandlingen på tilfredsstillende vis belyser det opstillede emne. Afhandlingen er et selvstændigt bidrag til et ikke særlig vel belyst område. Udvalget indstiller derfor, at afhandlingen belønnes med en guldmedalje.

Flemming Agersnap

Sten Hildebrandt

Erik Ohrt

John Vibe-Petersen

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af cand.merc. Erik Winther.

Til prisopgaven:

»En analyse af udviklingen i handel med forarbejdede varer mellem Danmark og lavtlønslandene«

indkom en besvarelse under mærket »I.L.Ø.«.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsattes følgende bedømmelsesudvalg: afdelingsleder, cand.polit. Lauge Stetting, professor Torben Agersnap, direktør, professor Knud Erik Svendsen og bankdirektør, cand.polit. H. Maegaard Nielsen.

Udvalget afgav følgende udtalelse:

Afhandlingen omfatter 194 tekstsider, 46 bilagssider og 4 sider litteraturfortegnelse, i alt 243 sider.

I kapitel 1 gives der en redegørelse for, hvorfor emnet synes relevant at tage op. De vigtigste grunde hertil er, for det første at u-landenes andel af den danske import i løbet af 1970'erne har været meget stærkt stigende. For det andet er det på helt nye produktområder, man nu ser en stigende konkurrence fra disse lande. For det tredje kan man se, at udviklingslandene i stigende grad lægger deres økonomiske politik an på en stærk eksportvækst. For det fjerde omtales u-landenes krav om en ny økonomisk verdensorden, og endelig for det femte peges der på, at Danmark på visse punkter fører en restriktiv handelspolitik overfor udviklingslandene. Fjernes disse kvoteringer ville dele af dansk erhvervsliv opleve en langt stærkere konkurrence fra den kant.

I kapitel 2 fastlægges nogle af afhandlingens begreber i følgende fire underafsnit:

De anvendte teorier, anvendt datamateriale, forarbejdede varer og lavtlønslande.

Desuden præciseres her opgavens afgrænsning. Af væsentlige punkter, som forfatteren vælger ikke at tage op, er:

Den første handelspolitik, den indirekte u-landsimport, den danske projekteksport, danske investeringer i u-landene og beskæftigelseseffekterne ved Danmarks handel med u-landene.

Kapitel 3 indeholder en beskrivelse og vurdering af de væsentligste udenrigshandelsteorier i relation til det her behandlede emne. Hovedvægten lægges på faktorproportions-teorien og dens egnethed, på trods af dens stringente forudsætninger, til at belyse problemstillingen. Endvidere tages h.h.v. produkt-cyklusteorien og teorien om »revealed« komparative fordele op.

Kapitel 4 og kapitel 5 giver en statistisk oversigt over dels u-landene i verdenshandelen og dels Danmarks samlede handel med u-landene.

Kapitel 6 og 7 behandler den danske import af forarbejdede varer fra u-landene. Baggrunden er her, at ca. 70 procent af denne import kan henføres til det, forfatteren kal-

der de traditionelle u-landsvarer, defineret som produkter der kan henføres til de to ISIC-grupper »Tekstil-, beklædnings- og læderindustri« samt »Træ- og møbelindustri«. På denne del af u-landsimporten foretages der så, med baggrund i principperne bag faktorproportionsteorien, en test af syv forskellige hypoteser. Hensigten med disse hypotesetests er at afdække, hvorvidt netop disse to industrisektorer skiller sig ud fra resten af industrien. Konklusionen på testningen af de syv hypoteser indebærer, at dette er tilfældet. Disse to industrisektorer besidder karakteristika, der viser, at de er meget sårbare overfor udenlandsk konkurrence. Forfatteren beklager selv, at analysen foretages på et så højt aggregeringsniveau, men – som han selv beskriver i kapitel 2 – er der ingen anden farbar vej på nuværende tidspunkt. I kapitel 7 beskrives den resterende del af u-landsimporten. Den er karakteriseret ved tre forhold. For det første er stigningen meget kraftig. For det andet sker den i overvejende grad på helt nye produktområder, der før i mere eller mindre grad var forbeholdt OECD-landene at producere, og for det tredje kommer disse varer i altovervejende grad fra de asiatiske nyindustrialiserede lande.

Kapitel 8 omfatter en analyse af den danske eksport til udviklingslandene. Her ses først på eksportens kvantitative størrelse og dernæst på dens relative størrelse (u-landenes andel af eksporten). Endvidere søger forfatteren i dette kapitel at besvare følgende to spørgsmål: (1) Hvorledes har en given udvikling inden for en varegruppe været i forhold til det generelle billede af Danmarks handel med udviklingslandene og (2) Finder der en specialisering sted mellem Danmark og u-landene, inden for de enkelte varegrupper? Og i bekræftende fald om denne specialisering har været stigende eller faldende. Svaret på det andet spørgsmål er, at en sådan specialisering stort set ikke har fundet sted.

Som helhed finder bedømmelsesudvalget, at afhandlingen præsenterer en dybtgående analyse af handelen med forarbejdede varer mellem lavtlønslandene og Danmark. Analysen er baseret på en kritisk vurdering af kendte – etablerede såvel som nyttilkomne – teorier for den internationale handel; og den empiriske analyse, der følger sig tæt til afhandlingens teoridiskussion, omfatter helt og holdent forfatterens egen bearbejdning af et særdeles omfattende talmateriale.

Afhandlingens indledende kapitler indeholder en række velmotiverede – og nødvendige – afgrænsninger og præciseringer af den omfattende problemstilling. Det kan dog beklages, at visse af de gennemførte pragmatiske afgrænsninger desværre også medfører, at nogle af de forklarende faktorer udelukkes. Såvel i afsnittet om de multinationale selskaber som i teorikapitlet peges der således på betydningen af de direkte investeringer, uden at disse senere får en tilsvarende plads i analysen af handelsmønsteret. Udelukkelsen af projekteksporten kan meget vel give et skævt billede i analysen, fordi Danmarks komparative fordel måske netop ligger i kombinationen af produktionsmidler og tjenesteydelser. Forklaringen på, hvorfor importen fra udviklingslandene skulle fortjene en langt mere indgående analyse end eksporten til u-landene, virker kortsigtet.

Teoriafsnittene viser, at forfatteren behersker sit stof og forstår betydningen af teorien som basis for en empirisk analyse, ligesom de viser forfatterens vilje til at forholde sig kritisk til det varierede tilbud af teorier. Præsentation af nogle af de etablerede teorier kan dog forekomme unødigt detaljeret, og den kritiske sans kunne måske til gengæld have gået mere i dybden et par steder. Teorien om »revealed« komparative fordele er

således egentlig ikke en teori til forklaring af handelsstrømmenes størrelse og sammensætning. Og det er naturligvis det, vi har brug for, og ikke en teori, der lader handelsstrømmene være de forklarende faktorer. Produkt-cyklus-teorien fremhæves på mange måder som en realistisk teori i den foreliggende sammenhæng. Alligevel får den til sidst en stedmoderlig placering, angiveligt fordi det i praksis er umuligt at udskille et enkelt produkt og adskille det i dets forskellige faser. Der er dog intet i vejen for, at der (i det store og hele) er tale om samme produkt i de forskellige faser, selv om produktionsprocessen finder sted forskellige steder.

Afhandlingens tyngdepunkt ligger i den empiriske analyse af den danske industrisektor og u-landsimporten. Den indeholder den efter de praktiske omstændigheder bedst mulige løsning på det statistiske problem med opdelingen af industristatistikken i ISIC og opdelingen af handelstatistikken i SITC og BTN, og den indeholder en betydelig og selvstændig indsats ved bearbejdningen af det store talmateriale. De opstillede arbejdshypoteser forekommer velbegrundede og de fremkomne konklusioner veldokumenterede inden for de fastsatte rammer. Det må dog siges, at man netop her beklager nogle af de kraftige begrænsninger i analysen til i det store og hele at bygge på faktorproportionsteorien. Det gør konklusionerne tilsvarende mindre overraskende. Desuden savner man en kritisk diskussion af, om andre teoriforudsætninger (produkt-cyklus, direkte investeringer, stordrift i de nye industrier i u-landene) kunne give en lige så god – eller bedre – forklaring på de konstaterede handelsstrømme. Vil en analyse af faktorsammensætningen i u-landene give resultater, der er konsistente med de her præsenterede?

Eksporten af forarbejdede varer får en utilfredsstillende behandling, specielt i forhold til den forudgående grundige analyse af importen. Der er ingen tvivl om, at forfatteren – hvis han vælger et lidt bredere teoretisk fundament – har de bedste forudsætninger for at udbygge sin handelsanalyse med en virkelig spændende analyse af Danmarks eksport til udviklingslandene.

Sammenfattende finder bedømmelsesudvalget, at forfatteren i sin afhandling så klart har demonstreret evne til videnskabeligt arbejde, omfattende såvel indsigt og kritisk holdning til den økonomiske teori som opfindsomhed og proportionssans i det omfattende empiriske analysearbejde, at man på trods af de anførte kritikpunkter finder afhandlingen værdig til belønning i form af en guldmedalje.

Torben Agersnap Lauge Stetting H. Maegaard Nielsen Knud Erik Svendsen

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af lektor, cand. polit. Hans Kornø Rasmussen.

Guldmedaljerne blev uddelt ved Handelshøjskolens årsfest den 20. marts 1982.

C. PROFESSORBEDØMMELSE

Handelshøjskolen i København opslug i januar 1981 et professorat i nationaløkonomi.

Opslaget havde følgende ordlyd:

»Ved Handelshøjskolen i København opslås et professorat ved Institut for Nationaløkonomi.

Stillingen omfatter nationaløkonomi med særligt henblik på teoretiske analyser og empiriske undersøgelser af forbindelsen i efterkrigstiden mellem den økonomiske politik og udviklingen i dansk økonomi og erhvervsliv.

Under hensyn til fagets placering på højskolen vil der ved bedømmelsen blive lagt vægt på, at ansøgerne kan dokumentere faglig bredde i forskning og undervisning samt kvalifikationer med hensyn til at udvikle fagområdet (f. eks. ved udarbejdelse af lærebøger) i sammenhæng med de erhvervsøkonomiske discipliner. Der lægges vægt på, at ansøgere kan godtgøre egnethed med hensyn til tilrettelæggelse og administration af en undervisning af lignende karakter som den, der varetages af instituttet.

Ansættelsen sker på tjenestemandslignende vilkår i lønramme 37 med et særligt tillæg på kr. 2.400,- i årligt grundbeløb.

Bedømmelsesudvalgets indstilling vil i sin helhed blive tilsendt samtlige ansøgere.

Ansøgninger indeholdende 1) oplysninger om videnskabelige kvalifikationer, herunder fortegnelse over de skriftlige arbejder, der ønskes fremlagt til bedømmelse, 2) oplysninger, der gør det muligt for studienævnene at udtale sig om ansøgernes studieadministrative kvalifikationer, stiles til rektor og indsendes til dekanen for det økonomiske fakultet ved Handelshøjskolen i København, Nansensgade 19, 1., 1366 København K. Ansøgninger skal være dekanen i hænde senest den 16. marts 1981 kl. 12.00 middag.

Ansøgninger bedes så vidt muligt bilagt 5 eksemplarer af de arbejder, der ønskes inddraget i bedømmelsen. Antallet af indsendte eksemplarer bedes anført på en særlig fortegnelse over materialet. Dog kan yderligere materiale inddrages i bedømmelsen, såfremt det fremkommer senest den 29. april 1981.«

Ved ansøgningsfristens udløb var der indkommet 7 ansøgninger.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd nedsatte følgende bedømmelsesudvalg: professor Niels Chr. Nielsen, Handelshøjskolen i København, professor Bjarke Fog, Handelshøjskolen i København, professor Ernst Lykke Jensen, Handelshøjskolen i København, professor Niels Thygesen, Københavns Universitet og John Vibe-Pedersen, Århus Universitet.

I overensstemmelse med bedømmelsesudvalgets flertalsindstilling anbefalede det erhvervsøkonomiske fakultetsråd Niels Blomgren-Hansen til ansættelse i professoratet.

Bedømmelsesudvalget fandt énstemmigt Niels Blomgren-Hansen kompetent til ansættelse i det opslåede professorat. 3 af bedømmelsesudvalgets medlemmer (Ernst Lykke Jensen, Niels Thygesen og John Vibe-Pedersen) indstillede Niels Blomgren-Hansen til

ansættelse, mens 2 medlemmer Bjarke Fog og Niels Chr. Nielsen) indstillede en anden ansøger. I overensstemmelse med bedømmelsesudvalgets flertal anbefalede det økonomiske fakultetsråd Niels Blomgren-Hansen til ansættelse.

Niels Blomgren-Hansens ansøgning var vedlagt følgende bilagsliste:

1. Uddannelsesinvesteringernes rentabilitet. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 5–6, 1966.
2. An Econometric Study of the Financial Sector in Denmark. Disputats. *University of Pennsylvania*, 1974. (Reprint from *Dissertation Abstracts International*, Vol. XXXVI, Number 8, 1976 vedlagt).
Arbejder i tilknytning hertil:
 - a. Strukturen i Nationalbankens finansielle sektormodel. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 2, 1975.
 - b. Bank Credit Ceilings as an Instrument of Money and Capital Movements Control: The Experience of Denmark 1970–74. *The Scandinavian Journal of Economics*, Vol. 79, 1977.
 - c. Samspillet mellem pengeinstitutternes likviditets-, rente- og fondspolitik. Delvis offentliggjort som bilag til *Betænkning vedr. revision og rentemarginalloven*, Betænkning nr. 823, 1977.
3. Kan dansk pengepolitik effektiviseres ved etablering af et marked for korte fordringer? *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 1, 1976. (En teoretisk og empirisk analyse af samspillet mellem de finansielle markeder i 12 OECD-lande udarbejdet som baggrundsmateriale for den af regeringen nedsatte arbejdsgruppe vedr. etableringen af et kortfristet værdipapirmarked).
4. Arbejdsmarked og betalingsbalance. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 3, 1977. (Sm. m. Jørgen Pedersen). Kommentar af Jørgen Gelting og svar herpå i *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 3, 1978.
5. Boligmarkedet i den pengepolitiske transmissionsmekanisme. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 3, 1978. (Sm. m. Jan E. Knøsgaard). Engelsk version vil blive offentliggjort i *Economica*.
6. En to-lande porteføljemodel af valutamarkedet. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 2, 1979.
7. Løn, ledighed og arbejdsløshedsunderstøttelse. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hæfte 1, 1980. (Sm. m. Jan E. Knøsgaard).
8. En model af markedet for automobiler i Danmark. Vil blive offentliggjort i først-kommende nr. af *Nationaløkonomisk Tidsskrift*. (Sm. m. Christian B.O. Rode).
9. Opsparing, investering og rente. Upubliceret notat til Danmarks Nationalbanks studiekreds, 1981).

Den model, der i (2) ligger til grund for beskrivelse, analyse og virkemåde af dele af den danske økonomi, er baseret på et komplet finansielt system af balancer omfattende 8 sektorer, der er knyttet sammen af en kapitalbalance. Den er ret detaljeret med godt 40 variable, fordelt med endogene og eksogene variable i forholdet ca. 2:1. Omend forfatteren er opmærksom på, at monetære fænomener sandsynligvis øver indflydelse på realøkonomiske fænomener, så er afhandlingens problemstilling den modsatte, nemlig be-

lysning af monetære forholds afhængighed af ændringer i indkomster, priser, ydre omstændigheder og pengepolitiske foranstaltninger. Modellen tager specielt sigte på danske forhold, hvorfor udviklingstendenser i den danske økonomi beskrives for perioden 1955–1970, ligesom der redegøres for særegne institutionelle indretninger og nationalbankens pengepolitiske virkemidler. Analysen lægger vægt på husholdningers, virksomheders og bankers sammensætning af deres finansielle aktiver og faktorer bestemmende herfor.

Den porteføljeteoretiske diskussion i kapitel 5 står dog svagt; bl. a. er de gennemanalyserede eksempler baseret på et specielt valg af forudsætninger. Eventuelle ukendte parametre i ligningerne er talmæssigt blevet anslået ved hjælp af mindste kvadraters metode i elementær form på grundlag af halvårslige data fra perioden 1955–1970. På baggrund af det stærke fælles trendelement i de finansielle beholdninger, indkomsten og prisniveauet havde det været nærliggende mere systematisk at præsentere alternative estimationer med deflaterede størrelser. Når de endogene variable (f. eks. penge- og kreditefterspørgsel og valutareserver) udtrykkes som funktioner af de eksogene variable (f. eks. diskonto, nationalbankens køb og salg af obligationer, eurodollarrente), er modellen ved beregninger på datamat benyttet til at skønne over virkningerne af indgreb og ukontrollerbare påvirkninger samt til at pege på sådanne foranstaltninger fra de pengepolitiske myndigheders side, der i forbindelse med antagelser om forløbet af udefra kommende påvirkninger vil føre til opfyldelse af på forhånd opstillede mål. En summarisk oversigt af hovedresultaterne er givet i artiklen (2a).

Ansøgerens finansielle sektormodel fremstår også en halv snes år efter sin tilblivelse som et pionerarbejde af betydelig metodemæssig og pengepolitisk interesse. Den er stadig det eneste systematiske forsøg på at opstille en nogenlunde komplet model af de finansielle sammenhænge i den danske økonomi og mellem denne og omverdenen. Modellen har vist sig relativt robust ved simulationer efter estimationsperioden i 1970; en række mindre ændringer, nødvendiggjorte af den institutionelle udvikling i 1970'erne, er løbende blevet indføjnet. Modellen er i nationalbanken regelmæssigt blevet anvendt som ramme om diskussionen af udviklingstendenserne på de finansielle markeder.

En væsentlig del af ansøgerens senere arbejder må betragtes som ajourføringer og udvidelser af den finansielle sektormodel. I (2b) forsøges en kvantitativ vurdering af virkningerne af det i 1970 indførte loft over pengeinstitutternes lånetilsagn; (2b) videreudvikler bl. a. beskrivelsen af pengeinstitutternes rentefastsættelse under hensyn til ophævelsen af indlånsaftalen, indførelse af begrænsningen i pengeinstitutternes rentemarginal og den skærpede konkurrence mellem tidsindskud og korte statspapirer.

Andre udvidelser af modellen til belysning af to interessante pengepolitiske problemstillinger – virkningerne af indførelsen af et kort værdipapirmarked og sammenhængen mellem nationale pengemarkeder og valutaterminsmarkedet – diskuteres i (3) og (6). Ved hjælp af en model med normalfordelt renteaftast og eksponentiel nyttefunktion etableres i (3) det resultat, at et i en vis forstand pengepolitisk optimalt marked for korte fordringer skal fungere således, at disses afkast ikke i nævneværdig grad er korreleret med diskonto, obligationsrente og udenlandske rentebevægelser. Selv om det er svært at se, hvorledes en sådan tilstand skal kunne realiseres, peges der med udgangspunkt i undersøgelser af en række OECD-landes kapitalmarkedsforhold på, at etablering af et

marked for kortfristede værdipapirer med adgang for udenlandske investorer kan virke stabiliserende på obligationsmarkedet, forudsat at de hermed forbundne kapitalbevægelser kan accepteres. Som følge af det meget specielle valg af nytteteoretiske forudsætninger er det dog vanskeligt at vurdere, hvilken generalitet de i artiklen udledte konklusioner har.

Under lignende specielle forudsætninger som i (3) opstilles i (6) en matematisk model, der muliggør, at købekrafts- og renteparitetsteorien kan anskues under en fælles synsvinkel. Som eksempel på et interessant resultat under de valgte forudsætninger kan nævnes, hvorledes sammensætningen af finansielle aktiver beror på eksistensen af et valutaterminsmarked og usikkerhed knyttet til renten i udlandet. I de ikke-offentliggjorte dele af (2c) videreudvikles vigtige adfærdsrelationer til beskrivelse af pengeinstitutternes likviditets- og fondspolitik under indtryk af den stadigt nærmere integration af beslutninger om disse dispositioner i 1970'erne.

Af størst interesse er imidlertid ansøgerens forsøg på at udvide sin model med en kortlægning af den pengepolitiske transmissionsmekanisme til tre væsentlige dele af den samlede efterspørgsel. Allerede afhandlingen (2) indeholdt på ét væsentligt punkt en endogenisering af en realøkonomisk variabel: stigningen i Danmarks udenlandske nettogæld. Ansøgeren ser denne størrelse som bestemt af relativ lønudvikling, råvarepriserne og den indenlandske efterspørgsels sammensætning. I (4) raffineres relationen væsentligt, og der gives en fylldig argumentation for de to mest originale og kontroversielle elementer i modellen: (i) den direkte bestemmelse af saldoen på betalingsbalancens løbende poster i stedet for estimation af separate eksport- og importfunktioner, og (ii) anvendelsen af relative lønninger snarere end relative priser eller enhedsomkostninger. Ansøgeren viser her og i en meningsudveksling med Jørgen Gelting god evne til at underbygge sit valg af fremgangsmåde.

En anden del af den pengepolitiske transmissionsmekanisme er monetære faktorerers indflydelse på boligmarkedet. Artiklen (5) er en model, baseret på vekselvirkning mellem boligmarked og obligationsmarked, der muliggør bestemmelse af kontantprisen for boliger, boliginvesteringernes omfang og den effektive obligationsrente. Den benyttes til at simulere virkningen af et øget udbud af obligationer og af det i foråret 1973 indførte loft over realkreditbelåningen af nye parcelhuse. Undersøgelsen giver en vellykket bevisning af den nære substitution mellem den væsentligste reale komponent i den personligt ejede formue – parcelhusene – og finansielle aktiver og passiver.

En tredje del af den samlede efterspørgsel, hvor monetære faktorer antages at spille en væsentlig rolle, er ændringen i beholdningen af varige forbrugsgoder. Ansøgeren behandler i artiklen (8) efterspørgslen efter personbiler.

Modelkonstruktionen i (8) tager i teoretisk henseende udgangspunkt i betinget maksimering af en modificeret logaritmisk-lineær nyttefunktion af bilydelsen og andet forbrug. I den endelige efterspørgselsligning indgår endvidere et mål for bilbestanden i såkaldte nyvognsenheder, der beror på en multiplikativ (alders- og tidskomponent) struktur af en bils overlevelsessandsynlighed og en eksponentiel funktionssammenhæng mellem bilens pris og alder. I efterspørgselsligningen indgår også finansielle størrelser som forklarende variable. Det empiriske grundlag for modellen er halvårlige observationer for perioden 1955–1978. Den benyttes til at beregne virkningen af en 25 % prisforhøjelse på nye biler og virkningen af en 3 % årlig realprisstigning på benzin.

Sammenfattende må det om ansøgerens arbejde med den danske finansielle sektor og dens sammenhæng med reale variable siges, at han er kommet imponerende langt. Han er i løbende kontakt med andre modelbyggere, og Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd har finansieret et forsøg på sammenkædning af den finansielle sektormodel med den makroøkonomiske model ADAM, et arbejde der nu videreføres i Danmarks Statistiks regie.

I to senere arbejder tager ansøgeren andre væsentlige makroøkonomiske emner op inden for rammerne af relativt raffinerede modeller.

I (7) opstilles en sammenhæng mellem løn, ledighed og understøttelse baseret på maksimering af en nyttefunktion, når sandsynligheden for accept af et lønkrav antages afhængigt af lønkravet og ledighedsniveauet. Ved visse specifikationer af nytte- og sandsynlighedsfunktion giver modellen en rimelig god beskrivelse af lønglidingen i Danmark i perioden 1957–1978.

Ved aggregering af mikroøkonomiske produktions- og forbrugsfunktioner opstilles i (9) en stærkt forenklet makroøkonomisk vækstmodel, hvori er indbygget pensionsudbetalinger, skatteopkrævning og et marked for fordringer med mulighed for offentlig låntagning og långivning. Modelsimulationer benyttes til at beregne to ligevægtsløsninger (kaldet henholdsvis den klassiske og den neoklassiske) og deres afhængighed af forskellige foranstaltninger, f.eks. effekten af det offentlige lånepolitik, af et offentligt pensionssystem under forskellige beskatningsformer og af forbud mod forbrugslån. Modellen er original, idet der ikke i den ganske omfattende litteratur synes at være en så præcis og nuanceret fortolkning af ligevægt i en porteføljemodel.

Beregningerne i (1) viser, at investering i visse erhvervsmæssige uddannelser er en god forretning både fra den uddannelsessøgendes og det offentliges synspunkt. For så vidt angår gyldighedsområdet for denne konklusion skal man have in mente en bemærkning om, at der ikke er taget hensyn til en kraftig udvidelse af udbudet af kvalificeret arbejdskraft.

En sammenfattende vurdering munder ud i, at Blomgren-Hansen har udpræget gode analytiske evner og talent for at opstille en model for en problemstilling af åbenbar relevans for dansk økonomisk politik i efterkrigstiden. Der redegøres som regel klart og præcist for forudsætningerne og for de etablerede resultater. Af og til savnes en matematisk bevisførelse, og til tider kan det være vanskeligt for læseren at holde rede på, hvor meget en konklusion beror på modellen, og hvor meget den understøttes af ansøgerens økonomiske indsigt. I visse tilfælde lader en redegørelse for tilknytningen til eksisterende litteratur noget tilbage at ønske. Hans forskningsmæssige kvalifikationer er dog tilfredsstillende dokumenteret. Det havde været ønskeligt, om ansøgeren havde fyldigere undervisningsmæssige erfaringer. Alt i alt finder udvalget dog, at Niels Blomgren-Hansen er kvalificeret til at opfylde de i stillingsopslaget opregnede krav.

Niels Blomgren-Hansen

Niels Blomgren-Hansen er født i 1939. Efter at have bestået økonomisk eksamen (administrativ linie) ved Aarhus Universitet i januar 1966 var ansøgeren i 3½ år ansat som sekretær i økonomiministeriet (Det økonomiske sekretariat), hvor han især beskæftigede sig med struktur- og konjunkturanalyser af industriens omkostnings- og afsætnings-

forhold, konjunkturbedømmelse og vurdering af økonomisk-politiske indgreb. I 1969 påbegyndte ansøgeren et studieophold ved University of Pennsylvania, hvor han i 1970-72 som forskningsassistent blev knyttet til Economics Research Unit. I august 1974 forsvarede han ved University of Pennsylvania den som (2) nedenfor nævnte afhandling og erhvervede graden Doctor of Philosophy. Siden januar 1973 har ansøgeren været tilknyttet Danmarks Nationalbank som konsulent i videnskabelige og pengepolitiske spørgsmål. I den egenskab har han til stadighed udarbejdet konjunkturanalyser, herunder udarbejdet EDB-programmer til udnyttelse af den økonomiske statistik.

Niels Blomgren-Hansen har som undervisningsassistent undervist i økonomi for jurastuderende ved Aarhus Universitet og i nationaløkonomi ved Handelshøjskolen i København. Han har i de senere år i enkelte semestre på lektorvilkår ledet øvelsesrækker/studiekredse i videregående pengeteori og -politik ved afsluttende del af det statsvidenskabelige studium. Endelig kan nævnes, at han siden 1973 har været censor ved økonomisk eksamen ved Aarhus Universitet.

Konklusion

Interessen må her samle sig om de ansøgere, som udvalget har fundet kvalificerede til at bestride det opslåede professorat: Niels Blomgren-Hansen, og

Alle ville efter udvalgets opfattelse på udmærket, omend noget forskellig måde kunne honorere de i stillingsopslaget opregnede krav, dvs. varetage et professorat i »nationaløkonomi med særligt henblik på teoretiske analyser og empiriske undersøgelser af forbindelsen i efterkrigstiden mellem den økonomiske politik og udviklingen i dansk økonomi og erhvervsliv« samt »udvikle fagområdet i sammenhæng med de erhvervsøkonomiske discipliner«.

Niels Blomgren-Hansens forskningsmæssige indsats dækker imidlertid et noget bredere spektrum af nationaløkonomiske problemstillinger og har i højere grad koncentreret sig om det i opslaget fremhævede samspil mellem efterkrigstidens økonomiske politik og dansk økonomi og erhvervsliv. Udvalget finder derfor, at valget bør stå mellem disse ansøgere.

I flere henseender er der tale om ansøgere med lignende kvalifikationer: begge er selvstændigt arbejdende økonomer med solide forudsætninger inden for økonomisk teori og empirisk forskning; begge har et betydeligt engagement i væsentlige økonomiske samfundsproblemer og evner til at formulere markante synspunkter, der inspirerer, undertiden ved at ægge til modsigelse. De har begge undervist på både elementært og mere avanceret niveau, omend deres kvalifikationer her er mindre åbenbare end på det forskningsmæssige område. Valget mellem dem er derfor ikke let.

For et flertal (Ernst Lykke Jensen, Niels Thygesen, John Vibe-Pedersen) har Niels Blomgren-Hansen et forspring i kraft af den mere gennearbejdede og afrundede karakter af hans produktion. Efter disse medlemmers opfattelse giver den voksende alsidighed i hans beskæftigelse med økonomisk-politiske problemstillinger i efterkrigstidens Danmark også forventninger om, at han vil kunne opfylde stillingsopslagets krav om at udvikle faget nationaløkonomi i sammenhæng med de erhvervsøkonomiske discipliner. Flertallet indstiller derfor Niels Blomgren-Hansen til ansættelse i det ledige professorat.